

Kritikák és méltatások időrendben

1.

Magyari Lajos:

Megszólal a fém

Kovács Géza számára a fém "megszólalt", cselekvésre és töprengésre indította. Megérezte, a formákon, a fém lelkét is, viselkedésének, formáinak, tömegének, véletlen vagy megtervezett alakváltozásainak jelentéshordozását, s a maga gondolatait, ötleteit, formateremtő készségét és képességét hozzáadva, beszéltetni kezdte azt.

Meglepően érdekes módon, figyelmet keltő eredményekkel.

Az ő fémtárgyai - nagyrészt hulladékokból, kiselejtezett anyagokból, reszliből készültek - szobrok, igazi kisplasztikák a szó legjobb értelmében. Nem csak egy jó formaérzékű ember formafelismerő képességéről vallanak, hanem arról, hogy a művész sajátos törvények szerint szervezi és alakítja a formákat, elvesz és hozzáad, oly mértékben, hogy az anyag az ő mondanivalóját tolmácsolja, gondolatait és érzelmeit, életérzéseit fejezze ki. *Kovács Gézának* sikerült a holt anyagba lelket lehelni, ötletes és fantáziadús kisszobrai jó forma - és arányérzékét, a stilizálni, elvonatkoztatni képes ember áldott adottságát igazolják, képes e furcsa "nyelven" kommunikálni embertársaival, üzeneteket fogalmazni, derűre hangolni, mosolyt fakasztani, töprengésre indítani, egyszóval érvényes művészetet teremteni.

Megyei Tükör, 1988. augusztus 27., Sepsiszentgyörgy

2.

Magyari Lajos:

A formától a tartalom felé

Kovács Géza az önkifejezés fordított útján indult el: a formától a tartalom felé. Ez eléggé szokatlan a művészetek világában, de nem "törvénytelen" út, hiszen a nép ismeretlen mesterművészeit is a természet formái, színváltozásai ihletik meg legelőbb, s ezek birtokbavételével, meghódításával próbálják kibeszélni önnön világukat.

Kovács Gézában úgy ébredt fel a szobrász - aki különben ott kellett, hogy éljen régóta, mélyen elrejtve benne -, hogy fölfedezte saját világát, fölismerte a formák mögött a tárgyak lelkét, mi nem egyéb, mint az emberi fantázia, tudás és alkotókészség működése.

A csavarok, a fogaskerekek, a félresikerült öntvénydarabok *Kovács Géza* fantáziája parancsára "megteltek" tartalommal és mondanivalóval, s a csoda ott kezdődött, hogy

a művész szándéka és akarata szerint, a néző is hasonló tartalmakat fedezett fel kompozícióiban.

... Nyilván tudtam, hogy *Kovács Géza* tovább fog lépni innen: megpróbálja megalkotni a maga igazi világát, rendet szab a meghódított formák között, megismeri és valóban beszélni tanítja az anyagot. Évek teltek el, s íme, akkori megérzésem igazolódott: *Kovács Géza* az anyagot most már a saját akarata szerint bírja szóra, s absztrakt kompozíciói, "humanoid" karakter szobrai egyaránt egy erőteljesen és ígéretesen megnyilvánuló szobrásztehetségről beszélnek, aki megtanulta az emberi arc és testtartás, a gesztusok titkos jelbeszédét, és rendkívül szuggesztíven képes azt szándékai szerint megszólaltatni.

Eddigi művészi foglalatosságának - pályájának - csúcsát torzószerű emberalakjai, a portréhoz közelítő büsztjei jelentik, mikkel képes az alapvető emberi állapotokat és érzelmeket kibeszélni. Sokszor megdöbbenő telitalálatként. A megtalált út - úgy hiszem - a kiteljesedés felé vezet. Igazi művész "született".

Kovács Géza Katalógus, 1990, Sepsiszentgyörgy

3.

Dr. Chikán Bálint:

Fényhozás a székelyek Mekkájából

... *Kovács Géza* díjazott *Tudós* című kisplasztikájával, a szellem által elkötelezett Csoma képet állít elénk. Érdekessége a műnek, hogy a "vándor-motívumot"-ot (Kőrösi, a Nagy Utazó) is tartalmazza a plasztika a figura testénél megtörő út motívumával.

Új Művészet, 1992/9, Budapest

4.

Sylvester Lajos:

Megy egy láb

Kovács Géza mérnök garzonlakás-szobrászműhelyében (így, ahogy mondom) asztalra, sufnira, állványra, heverő-keveretre, könyves polcra, padlóra, asztal alá kirakott fém, fa, kő kisplasztikai munkák között van egy lendülettel kilépő bronzláb, illetve bronzcsizma, spanyolcsizmásan vagy "olaszországosan" szétnyíló térden felőli része egy parabolaantenna, belőle lándzsaként mutat előre a fejkonverter. Sokféle asszociációt ébresztő, kis térre termett plasztika. - Csoma Sándor – mondja. – Pályázatra készítettem, a kiállításra sem vették be, egy másik munkámmal nyertem díjat. Harmadikat. – Nézem a bronzcsizmát. Ez valóban Csoma Sándor. Arcát gondolatban körültagogatva, leolvasható róla az elszánt, keservesen gyötrő nagy út, amelyet ez a láb/csizma megtett-megtesz, jellemző rá a külvilág jelzéseit befogadó antenna, és az ürbe-világba visszasugárzó, a róla visszaverődő értékek. *Kovács Géza* alkotásmechanizmusára (is) jellemző ez a kisplasztikai "gondolat", arra az alkotási folyamatra, amikor a gondolat keresi és találja meg a maga számára a formát.

Ezt azonban csak a beavatottak, a címkével, katalógussal eligazítottak olvassák le a műről vagy nézik bele. A kívülállónak százféle "egyebet" asszociálhat a kisszobor-absztrakció, miközben szemmel, gondolattal vagy akár kézzel is körbetapogatja.

Ugyanebben a szoborhalmaz-garzonban veszem kézbe a másik véglétől indított kisszobrokat, rendszerint kővek, alumíniumöntvények, amelyekre a műkedvelő szobrász "rálátja" néhány jelentéktelen igazítás után a formát, a természet produktumába belelátja a gondolatot. Nem műkritikát írok, csak belelátni óhajtok a koponyafalakon belüli műhelybe, a pöttömnyi garzonműterembe. Azzal a játékos jelenséggel van dolgunk, amikor a gomolygóan változó felhőalakzatokból olvasunk ki mindenféle formát, gondolatot. Azzal a különbséggel, hogy imitt a teremtő maga gomolygatja, görgeti elénk kő-, fa- meg fémfelhőit.

Kuncogni kezdek magamban, hogy a szótárunkban rekedt fogalom szerint "műkedvelő" a fordulat előtti világba sztárkodni is kezdhetett volna, amikor a hivatásossággal ezt a kategóriát állították szembe, illetve szerették kijátszani. Igen ám, de ennek a "jó származású munkáselemnek" milyen "rálátásai", azaz témái voltak: Fájdalom, Szomorúság, Kiállás, Lendület. Mindannyi sorozat is. Vegyünk egyet szemügyre: az egyik Kiállás-szobrocska egy előrenyújtott, gipszbe fogott férfikar. A kiállás ellenálás is, kihívó, azt sugallja, hogy "Ide üssetek!". Kovács azt mondja, hogy ő nem politizált. Akkor ez mi? Nos, nyilván nem volt szüksége a rendnek ilyen "műkedvelőkre". Akkor. Érdekes, most sincs. Csoma Sándor évfordulón díjat nyer, a legrangosabb külföldi szaklapokban (Új Művészet például) elismerő kritikát, magyarországi alkotótáborokban megbecsülést.

Itthon a színház melletti képzőművészeti boltba nem fogadják be kisplasztikáit, tíz bekért fotóreprodukció alapján minősítik, hogy (románból fordítva): "művészeti szempontból nem megfelelőek".

A fotók, nyilván lehetnek rosszak, hisz átlagos fotótechnikával nehezen reprodukálhatók. De ott vannak az eredetiek. Hívnák Csíkszeredába kiállítani, de oda csak a szövetség által zsűrizett anyagot fogadnak el. Kovács Géza pedig nem "hivatásos". Műkedvelő.

Hát az. A szó igazi értelmében. Jó lenne azért újra körüljárni ezt a fogalmat, és szétnézni, hogy ki mit művel a diplomájával. Mert megtörténhet, hogy bárcává silányul egyesek okmánytárában, bérletjeggyé valamilyen járgányon, aminek a menetdíja, állítólag a művészetek útjaira szól. Kovácsnak vannak telitalálat-kisplasztikái, egész egyénisége, rendhagyóan jó könyvtára. Kollégáitól, pardon, a hivatásosoktól összevásárolt munkái is megérdemelnének, hogy aki teheti rá is figyeljen. Mert érdekes a lakáshivatal már szobrászként tartja nyilván, mondván, hogy nem zakatolhat a vasaival egy tisztességese tömbházban. S odalöknek a Csíki negyedben egy olyan lakást, amelynek se ajtaja, se ablaka – az egész épületnek -, van benne viszont hideg. huzat, szemét és fekália ... (Ez is egy alkotás.)

Szóval: Megy egy láb. Hegyes, botlós, nehéz úton. De azt mondja Kovács Géza, hogy ez nem is nagy baj. Mert egyeseknek iskolák, szövetségek adtak nagy nyugalmat, biztonságot. De hová költözött ki belőlük az alkotó, a gondolkodó ember?

No persze ezt senki sem veszi magára. Ezért is felfigyelhetnek Kovács Gézára aki elektromos herkentyűkön dolgozik, s közben kisszobrot reszel. De megy a láb.

Háromszék, 1993. január 20., Sepsiszentgyörgy

5.

Dr. Chikán Bálint:

Erdélyi szobrász

... Azt hiszem, hogy Kovács Géza nem is sejtette, hogy az anyagban megszólaló szellem milyen nehéz útra hívja őt. Aki egyszer elkezdett művészettel foglalkozni, és aki megértette az anyagban megszólaló szellemet, annak már nincs az út, amely visszavezetne a régi foglalatosságához. Itt már a tárgyakban, formákban és egyebekben megszületnek azok a formák, amelyek túlmutatnak önmagukon és lélekkel telítődnek. Ettől a fajta alkotásmódtól már csak néhány lépés választja el azt a másik ábrázolásmódot, amelyben a művek már mintázottak, ahol az anyag a művész keze által alakul, ahol tehát a megformázás az ő gondja-baja. Én azt gondolom, ez azt jelzi, hogy a művész annak a szólításnak tesz eleget, amely anyagból következik, és azoknak a szellemi gondolatoknak a kifejezésére vállalkozik, amelyek számára fontosak. Itt kell megemlítenem azt, hogy erdélyi magyar szobrászról van szó. Az erdélyi, a kisebbségi sors, úgy gondolom, beleszületett ezekben a munkákba. A meggyötörtetés, amely munkáiból sugárzik, mégsem társul pesszimizmussal, a művek inkább bizakodásról vallanak. Ez abból következik, hogy az alkotójuk sorsa az erdélyi magyarok sorsa.

Amikor először találkoztam a nevével és a munkájával, éppen egy nagy erdélyi székely-magyarnak, Körösi Csoma Sándornak emlékkiállításán, egy olyan művet mutatott be, amely pontosan arról szólt, hogy a nehéz kisebbségi sorsból is kitörhet, kiemelkedhet az ember következetes, kemény, dacos kitartással. Én azt gondolom, hogy ez a kitörés és kiemelkedés Kovács Géza sorsa is, útja is.

elhangzott 1994. január 15-én a Hidegkúti Galériában Budapesten

6.

Oláh János:

Tárgyakká változó pillanatok

Kovács Géza erdélyi szobrász. És ez nem kizárólag az életrajzi adatokból érhető tetten, hanem szobrai is a sajátos erdélyi szellem megnyilvánulási formái. Ezek a szobrok többségükben tárgyakból születtek, a természet tárgyaiból. Igen sokszor pusztán az érzékeny szellem beállítása, befogadása révén.

Kovács Géza az általa megérintett tárgyakat tapintatosan kezeli, kevés beavatkozással fordítja ki őket eredeti lényükből, alakítja szoborrá, juttatja jelentéshez, vagy önmagukban való formai egyensúlyhoz, sugárzó disszonanciához. Ugyanez a tapintat érződik a figurális szobrokon is. Mintha maguktól és kezdettől is azok volnának, amik, távozó alakok, torzók, arcok.

A szobrász kezenyoma a kövön, fán, vason egybeesik a szél, a víz, a fagy kezenyomával. Képzetele pedig az időé.

A végtelen archaizmus és a vibráló pillanatnyiség ezért lehet egyszerre jelen szobrain.

elhangzott 1994. január 15-én ., Budapesten a Hidegkúti Galériában

7.

Zászlós Levente:

Egy élethelyzet jelképei *Erdélyi szobrász Pesthidegkúton*

... *Kovács Géza* szobrászművész kisplasztikáiban a fejlődés, a változás iránya, a figurális megoldásoktól a nonfiguratív megjelenések felé irányul. Archaikus hangulatú szobortorzóktól, pengeéles fémlapokból, csavarokból és fogaskerék darabokból komponált műalkotásokig.

Mindezek láttán, a szemlélőben borongó gondolatok támadnak. Vajon egy sajátos élethelyzet szimbolikus jelei ezek a többségükben torzónak készült szobrocskák, vagy egy új világlátás képviselői, amelyekben a művészeti célkitűzés célja nem a harmónia és a teljesség felé törekvés, hanem a lélekben kízóan munkálkodó hiányérzetek kivetítése?

A Kőrösi Csoma Sándor-díjas művésznak ez az első, határon kívüli bemutatkozása.
Új Magyarország, 1994. január 18., Budapest

8.

Balogh Géza:

Absztrakt és mintázott kisplasztikák

.... *Kovács Géza* munkái egyértelműen az ősi magyar motívumkincset, gyökereket próbálják megkeresni. Ez az útkeresés két különböző módon jön létre. Az egyik absztraktabb formák kapcsolódásából, a másik a mintázott és emberi formához közelítő plasztikában. A kettő között tartalmi és gondolati összefüggés látható. Ez úgy jelenik meg a kisplasztikákban, mintha versbe tömörítettünk volna egy teljes történelmi egységet.

elhangzott, 1995. július 3-án, Nyíregyházán az Alvégesi Művelődési Házban

9.

Plugor Sándor:

Ajánlás

Ismerem *Kovács Gézát* és a művészeti tevékenységét 1984 óta. Az ő alkotói munkássága a kisplasztika területére tehető, amely nagyon változatos és gazdag.

Aktív művész, aki állandó kutató-keresésben van, ami megmutatkozik a különböző anyagok használatában (vas, ötvözött anyagok, fa, kő stb.) a formák plasztikai kifejezés nyelvében, mai kortárs ötleteket keresve. *Kovács Géza* műveiben ezáltal szervesen összefonódik a forma és a tartalom.

Viszonylag rövid idő alatt, 1988-tól kezdve *Kovács Géza* 16 egyéni kiállításra kapott meghívást itthon és külföldön. Szabályszerű gyakorisággal résztvesz az UAP sepsiszentgyörgyi területi szervezetének a csoportos tárlatain.

Meg kell jegyeznünk azt a "művészeti tettet", hogy Kovásznán a Kőrösi Csoma Sándor emlékére megrendezett országos pályázati csoportos kiállításon III. díjat kapott. Ugyanezt a díjat vehette át Kazinczy Gábor temesvári grafikusművész is. Az én dicsérőszavaim helyett, azt hiszem, sokkal jobb, ha megemlítem, hogy ez alkalommal Gheorghe Vida, Jánó Mihály és Dr. Chikán Bálint művészettörténészek voltak a zsűri tagjai, akik átadták a díjakat.

Végezetül, röviden, nem marad más hátra, minthogy ajánljam Önöknek a művészt *Kovács Gézát*

1996. február 14., Sepsiszentgyörgy

10.

Farkas Gyula:

Erdélyi művész kiállítása Medgyesegyházán

... Véleményem szerint Kovács Géza a manierizmus képviselője, ahol elvetik az utánzást, s az egyedi stílus kerül előtérbe. Ehhez elengedhetetlen a művészi szabadság, s a fantáziának rendkívül nagy jelentőséget tulajdonítunk, hiszen a természet utánzását elveti, új szépségeszményt állít fel és egyes műveiben, mint például a "Megégetett gondolkodó" -nál a borzalom esztétikájával is megismerkedhetünk. Munkái igen változatosak, az anyag szempontjából fém, kő, gipsz. Stílusa az anyag által adott lehetőségeket felhasználva jelentkezik és így próbálja bemutatni eszmei gondolatait.(..) Végül hadd idézzem Lomazzo szavait: " A művész egy átlag fölötti teremtmény, akinek egy isteni megszállottsága van. Veleszületett invenció segítségével és fantáziájával hozza létre alkotásait".

Medgyesegyházi Hírlap, 1996. március 16., Medgyesegyháza

11.

Szuromi Pál:

Kovács Géza szobrászművész Szegeden

A görögök rácsodálkoztak a természetre és azt mondták, itt is létezik formateremtő erő és kinevezték Hermész mestert a művészet istenének, aki tulajdonképpen a természet háttérében csodálatos formákkal ajándékoz meg bennünket.

A zseniális író, Balzac így fogalmazott "Minden forma, az élet maga is forma." Azt akarom mindezzel mondani, hogy a szobrászat a természet legkedvesebb, legédesebb gyermeke, amely olyan képet állít elénk ahol az emberek természetesen, a maguk tisztaságával jelentkeznek.

Számomra az erdélyi kultúra nagyon érdekes, amelyben a szobrászatnak kivételes rangja, hatósugara van. Talán a környék, az arhitektónikus környezet is beleszól a művészet irányultságába. Nem csoda hát, hogy kiváló szobrász elődök voltak, elég Izsák Mártonra, Kós Andrásra vagy Balogh Péterre utalni, aki a nyugati fémszobrászatot meghonosította az erdélyi művészetben. Talán nekik sikerült a legautentikusabb módon a hagyomány és korszerűség összeolvasztásának kérdését hitelesen megoldani.

Kovács Géza művészeténél azt látom, hogy mindazok a jellegzetességek, amelyről eddig említést tettem valamiképpen felfedezhetők az ő szobrászatában. Vagyis mozgásban, változásban, alakulóban lévő művészettel találkozunk. Nem tévedek, ha azt mondom, hogy *Kovács Géza* próteuszi alkat, kereső-kutató művész. Érdekesekek a fejei, a különféle fejmegformálások, amelyek arról tanúskodnak, hogy nagy tisztelettel figyeli az archaikus kultúrát. Némelyik szobrán összehúzott szájakkal, erős testszerűséggel találkozunk, ahol a lélek, a psziché alig nyilvánul meg. A női torzóknak a dinamikus formáknak a lüktetése, szinte barokkos mozgalmassága lép előtérbe modern módon megfogalmazva. A művész a tárgyi objektumok sorával jut el témájában is a mai korig. Aki megfigyeli a plasztikáknak a címeit, észreveheti, hogy az erdélyi hagyomány, a szomszéd országban lévő háború ugyanúgy megkapja

a fantáziáját, mint az egyetemesebb jellegű gondolatok. Művészetében összeépül a hagyomány és a korszerűség, a különféle stílusok, szemléletek szépen kapcsolódnak, lépkednek egymás után. Állandóság és dinamika, spontaneitás, néhol pedig humor is jellemzi a munkáit. Amennyire stílusban változatos és gazdag ez a bemutató, ezt a sokrétűséget az anyag változatossága is követi. Ha olyanféle állandóságot keresünk Kovács Géza művészetében mint egy néhány idősebb kollégájánál, ezt nem találjuk meg. Egy kutató-kereső tehetségről, tehetséges művészeiről van szó.

elhangzott a Móra Ferenc Múzeum Képtárában, 1997. április 25-én, Szegeden

12.

Orliczki Sándor:

A belső tartalom

... Kovács Géza szobrai belülről mintázódnak és kelnek életre. Az anyagot nemes egyszerűséggel munkálja meg, s a kész művek torzóként is egységes, befejezett érzetet keltenek. Hihetetlen energia sugárzik a szobrokból, az összetörtség, a kiszolgáltatottság, máshol az újrakezdés, a küzdeni akarás, néhány alkotáson pedig a nyugalom harmóniája tükröződik. Kisplasztikáiban erőteljes belső tartalom kifejezésére törekszik, nem vész el a részletekben.

elhangzott 2000. június 24-én, Miskolcon

13.

Dr. Kostyál László:

Kovács Géza kisplasztikai Nagyatádon

Kovács Géza kisplasztikáiban két olyan mentalitás találkozik, amelyből az egyik az igazán ősi, átfogó emberi értékek összeadására törekszik, - lehánt minden olyan formai fölösleget, ami erről elterelné a figyelmet - és a tartalmi megoldás az őskori idolloknak az egyszerűségét, tisztaságát, lényegretörését idézi föl. A másik pedig izig-vérig XX. századi, talált tárgyakból, talált formákból - azokat egymásnak rendelve - új minőséget, új formákat, új kompozíciókat hoz létre. Ami a művész számára nem fontos, azt elhagyja: a kezek, a lábak, a törzs, az öltözet, a fejen a haj gyakran lényegtelen. Az arc az, ami fontos, máskor a testtartás az, amire koncentrálnak. Kizárólag azt oldja meg, amivel a lényegi, összefogott és nagyon egyéni tartalmat ki tudja ejezni.

elhangzott 2000. augusztus 17-én., Nagyatádon a Művelődési Házban

14.

Dr. Pogány Gábor:

Kovács Géza szobrászművész

... Kovács Géza szobrászatát a fémek plasztikai és technikai megmunkálásának kihasználása és groteszk pop artos hangvétel jellemzi, a figuralitás és a minimal art között.

2000, Kortárs Magyar Művészeti Lexikon, Budapest, II kötet

15.

Dr. Kostyál László:

Őszinte térplasztikák

.. Kovács Géza szobrászművész alkotásaival való találkozás reveláns élményként él bennem. Expresszíven mintázott, kissé torz fejek sorakoztak a galériában, melyeknek mindenike úgy lebilincselte a nézőt, hogy szinte erőszakkal kellett kényszerítenie magát a továbbhaladásra. Valamennyi tükröt tartott elénk, kissé borzongató, őszinte tükröt. Mellettük nonfiguratív, játékosnak tűnő térplasztikák képeztek egy másik vonulatot, melyek a térbeli lét örömét sugározták, és bátran építettek fel bonyolult kompozíciókat egészen egyszerű formákból, elemekből. Olyan művészt ismertem meg Kovácsban, akinek van mondanivalója, és ehhez kialakított egy olyan, egyéni formanyelvet is, amely felébreszti az alkotások interpretációját elősegítő szellemi feszültséget.

2001, Zalaegerszeg

16.

Dr. Pogány Gábor:

Prekolumbiánus gondolkodásmód

Érdekes a számomra, amit *Kovács Géza* itt kiállít. Korábban másfajta munkákat láttam tőle. Művei ez alkalommal egy prekolumbiánus gondolkodásmódot mutatnak be. A *Meditáció*-nál egyértelműen egy éledező prekolumbián figurát vélek fölfedezni. A

Bosszankodó egy még furcsább alkotás székelyföldi és prekolumbiánus is egyben. Egy góbé figura átköltése prekolumbián mezbe. De hiszen *Kovács Géza* sokoldalú művész. Aki látta a Csurgói Nemzetközi Kovács Kiállítást, az emlékszik a *Tudós* című minimal art munkájára. Egy nagyon szép XXI. századi totemmé vált minimal art munkáját láttam az idén nyáron Sepsiszentgyörgyön is, a Kovászna megyei kiállításon.

elhangzott, 2001. szept. 2-án , Kaposvárt az SMK-ban

17.

Ábrahám Jakab:

Játékos formák

Az a kulturális közeg, amiben én is forgolódtam, Kovács Géza szobrászművészre is nagy hatással volt. *Kovács Géza* Marosvásárhelyt született, ott járt középiskolába, egyetemi tanulmányait Kolozsváron végezte. Ugyanezt az utat jártam be én is, egész további életemre kihatott az a légkör, amit, gondolom, *Géza* is magáénak vall.

Én, grafikus lévén, inkább a lágyabb anyagot kedvelem, de ezek a szobrok végtelenül meghatottak. Mennyire játékosá válnak a művész keze alatt! Őseink által megkovácsolt, a mindennapi életben használt formákat a művész egymáshoz illeszti és kifinomult ráérzéssel kisplasztikává alakítja. A használt tárgyakat kiemeli eredeti környezetükből, egymás mellé helyezi őket, meghagyva időmunkálta formáikat. Újrapatinázva egységes művé alakulnak. A gravitáció ellengravitációból építkeznek. A hajlítások a szobrokon véletlenszerűnek tűnnek, de semmi sem véletlen, mert a művész mindezeket tudatosan, egy bizonyos cél érdekében használja. A körülzárt tér, az elhelyezések, a formák közötti feszültség mind eszköz a művész kezében, hogy ötletet, eszmét, gondolatot fogalmazzon meg.

elhangzott 2003. okt. 24-én, Brassóban a Reménység Házában

18.

Jakobovits Miklós:

Ajánlás

Kovács Géza szobrászi, különösen kisplasztikai keresései, egy új motívumot jelentenek az erdélyi szobrászatban.

Egy olyan erdélyi magyar szobrászat szellemiségére törekszik, mely közel érzi magát, az Erdélyből elszármazott Kemény Zoltán, Román Viktor, Barcsay Jenő művészetéhez, mely az erdélyi gyökereket a nagy európai művészeti szellemmel szeretné gazdagítani.

Talált tárgyakból, vagy frappáns absztrakt formákból megkomponált szobrai, nem nélkülözik a székely, játékos humorérzékét, ugyanakkor az anyagba gondolkodás komolysága révén, kötődnek a tágabban vett európai szobrászathoz is.

Barabás Miklós Céh Elnöke, 2003, Nagyvárad

19.

Mihálycsa Erika:

Archetipikus ikonográfiai

Kovács Géza kisplasztikái egyetlen irányzatba sem sorolhatók problémamentesen. Szobrai úgy anyagközeliek, az anyagot felfedők és arra reflektálók, hogy közben különböző, egymástól nagyon távol eső korok formai hagyományait, formateremtési módozatait is játékba hozzák.

Az archaikus idoloikat, valamiféle "összművészetet" idéz, például a *Gondolkodó* modellálása, a *Meditáló*-fej, ugyanakkor fordított irányt, a formázatlan, amorf anyagból a forma felé tartó stilizációval szemben: a stilizált forma megbontását, vissza amorfizációját jelöli a *Csernobil után a Reménysugárra várva* és a *Megégetett gondolkodó*.

Ezekon a kisplasztikákon belül van egy vonulat, mely szellemesen idéz meg, hoz játékba, játszik ki - akár egymás ellen is - különböző formai, formateremtési hagyományokat: a *Királyok titka* című alumínium-plasztika (anyaga révén is) így idéz meg, ironikus távolságot teremtve mű és néző közt, egy hieratikus, félig a szakrális területére tartozó szobrászi hagyományt (lásd királyhermák) azáltal, hogy az erősen stilizált maszkot egy palackszerű hengeres (és így mintegy {poszt} ipari, tömegterméknek minősülő) formára "ülteti fel", hasonlóan ironizálva a koronát - a királyság hagyományos attribútumát - is.

Hasonlóan szellemes formai játékok fedezhetők fel a *Kiszabott sors*, *Anyaság* című szobrokon is, melyek rendkívül elvont fogalmakat társítanak végletes leegyszerűsített, mondhatni lecsupaszított szobor - tárgyakhoz - előbbi ipari fémhulladékokból. Ez a szobrászat, mely az amorffá oldódás és a rendkívül szikár, összefogott, már-már geometriai forma közti térben él, olyan archetipikus ikonográfiai - formai alakzatokat mutat meg, mint például a *Tudós* című kisplasztikáján az út és a kapu.

200. augusztusában, Sepsiszentgyörgy

20.

Sántha Imre Géza:

Kovács Géza szobrászművész kiállítása

Egy kevésbé megszokott tárlatra gyűltünk össze ma este, egy olyan kiállításra, mely a formák hangulatának ösztönzésére szólít meg és befolyásol minket. A formák, melyek itt a mindannyiunk élethelyzeteinek keretei között jelennek meg, közkinccsé teszik az őszinteséget.

Kovács Géza az egyre gazdagodó élettapasztalatát, kendőzetlenül látó hajlamát szűri le minden munkájában, az idő folyamán összegyűlt, értékelhető élményeket fogja szilárd egységbe. Elmondhatjuk, hogy egy új, biztos színfoltot jelent az erdélyi képzőművészetben a Kovács Géza-i mélyről kiforrott formanyelv.

A vas, a hegesztett vas első látásra legtöbbször ridegnek tűnik, de íme, itt feloldódnak ezek a görcsös beidegződések, feloldódnak a félelmes helyzetek. Amilyen kemény, izzasztó megerőltetések, feszességek hozzák létre ezeket a műveket, épp olyan könnyedséget, felszabadultságot, vagy éppen lírai hangulatokat szülnek ezek.

A művész megtalálta a hasznos utat, hogy a kidobott, leírt, talált fémtárgyakat újra a munka, de ezúttal a gondolati munka szolgálatába állítsa, egymáshoz és egymásra találtatja a formákat, a meghajló felületeket, vonalakat. Az egykori rozsdasorsra ítélt használati tárgyak, munkaeszközök itt új funkciót nyernek a művészi szabadság őszinte leleményességével. A formák saját maguk mesélik el sajátos sorsukat, legyenek " *Megfigyelés alatt* " vagy " *Titkok hordozói* ", legyenek a " *Tisztelet* " felmutatói, vagy a " *Szabadító* " eufóriáját átélő " *Öröm* " megérezői. Én most arra invitálom Önöket, hogy ezen alkotások megtekintése indítson egy felfedezőútra mindnyájunkat, hogy körbejárva e munkákat, megismerjük a bensőjüket, élményből érlelődött állapotukat. Egyszóval: barátkozzanak bátran ezekkel a munkákkal
elhangzott 2003. okt. 24-én. a Reménység Házában , Brassóban

21.

Sántha Imre Géza:

Kovács Géza szobrai

A sepsiszentgyörgyi szobrász eddig több mint harmincszor mutatkozott be egyéni kiállításokon; a most Csíkszeredában, a Kriterion Házban látható tárlat anyaga előzőleg a brassói Reménység Házában került bemutatásra. Az egyéni kiállítások mellett Kovács Géza számos belföldi és külföldi csoportos tárlaton vett részt, melyek közül kiemelkedők: a III. Médium nemzetközi kiállítás Sepsiszentgyörgyön, az Addition Miniature Art Stockholmban, a XIV. Dante Nemzetközi Kisplasztikai Biennálé Ravennában. A hasonló szereplések alkalmával a szobrász kovácsolt munkái, kompozíciói öt díjat kaptak. 1990-től mintegy tíz alkotótelepen vagy szimpóziumon vett részt, elsősorban az anyaországban. Négy monumentális alkotása áll köztereken: Vaján, Vigántpetenden, Cserszegtomajon és Nagyatádon. A Román Képzőművészeti Szövetség és a Magyar Szobrász Társaság tagja.

Mindezen sikerek, eredmények tükrében elmondható, hogy Kovács Géza nem csupán anyag- és formakeresésében igyekszik kiteljesedni, hanem elméleti síkon is lépést tart, kiválóan ismeri az erdélyi, az ősszmagyar szobrászat törekvéseit, vagy azokat az elvárásokat, amit a világ igényel a kis- és nagyplasztikától, amelyek a közterektől a lakások bensőséges világáig helyet kapnak az életünkben.

A csíkszeredai tárlat anyagáról íme, néhány gondolat: A formák, a midnyájunk által ismert részletek, darabok egy új egységbe szerveződve, új kapcsolatrendszerben nyújtanak esztétikai élményt a nézőknek. Kovács Géza egyre gazdagodó élettapasztalatát szűri le, illetve szintetizálja minden alkotásában. A szétszóródott tárgyakkól élményeket kovácsol szilárd egységbe. A vas, a fém legtöbbször ridegnek tűnik, de íme, átlényegítve a művész által, ezek melegséget, érzelmeket, gondolatokat sugallnak. Amilyen izzó feszültségek hozták létre ezeket a darabokat, épp olyan izzó könnyedséget, felszabadultságot vagy éppen lírai hangulatokat szülnek. A művésznél a kidobott, a "leírt" régi eszközök, tárgyak újjáfogalmazva, új funkciót nyernek a művészi képzelet és szabadság szférájában. Az új formák, kompozíciók együttese mintegy a saját sorsukat sugározzák.

Kovács Géza plasztikái, többnyire vaskompozíciói egy sajátos színfoltját jelentik az erdélyi képzőművészetnek, de a szellemi és ugyanakkor az anyagi lehetőségeit is. Fémköltemények ezek, a formák változatosságával, amelyek otthonossá teszik a körülöttük lévő teret, a környezetüket.

Hargita Népe, 2004. január. 9., Csíkszereda

22.

Nagy Miklós Kund:

Kovács Géza "talált tárgyai"

Idézőjelre talán nem is lenne szükség, hiszen a szobrász valóban talált tárgyakat használ fel kisplasztikái megalkotásakor, de mégis jó, ha a címben ott van az írásjel, mert eleve sejteti, hogy többről, más minőségről van szó, mint amit a fogalom önmagában kifejez. A Marosvásárhelyen született, Nyárad mentén gyermekeskedett, Sepsiszentgyörgyön élő művész szokatlan kiállítással lepte meg szülővárosa tárlatlátogatóit. Ha feltétlenül valamelyik modern képzőművészeti áramlatba akarnók besorolni anyagát, a minimal art vagy az arte povera híveinek törekvéseit kellene említenünk, illetve egyszerűen a franciás objet trouvé kifejezéshez, irányzathoz fordulhatnánk. És ezzel megint ott vagyunk a talált tárgy fogalmánál. Kovács Géza hulladék vasból - falusi munkaeszközök, csorba vasvillák, sarlók, rozsdás lakatok, más fém használati tárgyak, csapágyok halmazából - válogatva, építkezve hozott létre, hegesztett egybe fantáziadús, jelképes szobrokat. A Bernády Ház tetőtéri galériájában harmincegyet állított ki belőlük.

A kiállító már sokfelé megfordult munkáival, mindenütt kedvező volt a fogadtatásuk. A szakma és a közönség is kíváncsisággal, elismeréssel közeledett ehhez a különös plasztikai világhoz. A szerdai megnyitó részvevői is egyöntetűen dicsérték a szobrász ötletességét, térérzékét, formakészségét, műveinek játékosságát, a véletlenszerűnek tűnő alakzatokban felismerhető tudatosságot. Kovács másfél évtizede kezdett intenzíven foglalkozni a szobrászattal, próbálkozásai többirányúak, plasztikáinak ez a vonulata az utóbbi esztendőben gyümölcsözőtt. Magyarország számos vidéki településén és itthon is sok helyen láthatták, hiszen egyéni és csoportos jelentkezések hosszú sora áll mögötte. Az elismerés díjakban is mérhető, legutóbb például a Tg.-Jiuban szervezett Brâncusi Kisplasztikai Szalon III. díját nyerte el. De joggal büszke arra is, hogy többször is részt vehetett Ravennában a Dante Nemzetközi Kisplasztikai Biennálén meg másutt is. Szobrai közgyűjteményekben is láthatók, Nagyatádon, Cserszegtomajon, Vigántpetenden és a szintén anyaországi Vajában monumentális alkotásai állnak.

A monumentalitás jegyei különben a mostani kisszobrain is felfedezhetők, de emberi tulajdonságokkal felruházott alakzatai, élethelyzeteket, jellem típusokat megtestesítő plasztikái jelenlegi léptékükkel is hiánytalan illúziót keltenek.

Népújság, 2004. április 03., Marosvásárhely

23.

Németh Júlia:

Tárgytalan tárgyak dicsérete

Jelenünk múltja, múltunk jelene — mondhatnánk mindarról, amivel a sepsiszentgyörgyi szobrász, *Kovács Géza* kisplasztikai szinten bemutatkozik Kolozsváron, a Reményik Sándor Galériában. Úgy tűnik, egyfajta személyre szabott, 21. századi vaskorszakba csöppentünk, amelynek szabályait a művész nem annyira a tartósságáról ismert, s az emberi civilizáció alakulását kezdeteitől napjainkig meghatározó anyag megmunkálásának technikája, mint inkább személyes élményei, szubjektív létállapota szerint határozza meg. Vasban gondolkodik, vasban érez. A múltból táplálkozó, de a jelennek szóló assemblage-aival, összeállításával formál és informál, alakít, kombinál. A valóságból kiemelt tárgyöredékekből, a mindennapi élet használati tárgyainak egy-egy darabkájából új világot teremt. A funkciójukat veszített vasdarabok, egy elkoptatott lópatkó, harapófogó, fűrészél, lánckarika vagy vasúti síndarab szerves, gyakorta meghatározó elemévé válik a látvány erejével ható, de ugyanakkor a meditatív jelleget sem nélkülöző sajátos összeállításainak. A tárgytalanná vált tárgyak dicsérete *Kovács Géza* esetében, úgy tűnik, nem öncél, hanem érzelmileg megalapozott és tudatosan vállalt művészi attitűd. Üzenet. A mindenkori sorsszerűség-sorstalanság metaforái ezek a posztszurrealista, popos, a végsőig leegyszerűsített, de a minimal arttól éppen érzelmi töltetük, személyes indíttatásuk révén különböző, a tárgykollázson túlmutató alkotások. Az absztrakt improvizatív jelleg sajátos módon ötvöződik a figurativitással, és eredményezi azokat a leginkább transzavantgárd szellemiségűnek nevezhető kisplasztikákat, amelyek olyannyira jellemzőek *Kovács Géza* munkásságára. Az eldobott, már senkinek sem kellő, halott tárgyak sajátos reinkarnációjának lehetünk tanúi, amelynek során új minőség, műtárgy születik. Ennek a születésnek a misztériumába betekinteni ugyan nem tudunk, hiszen mindez lehet egy hosszas érlelődési folyamat, vagy akár a pillanatnyi lelkiállapot szüleménye, a művészi késztermék, a műalkotás viszont itt van előttünk, és felfedi titkait. Hogy ki mit lát, mit olvas ki belőlük, egyéne válogatja. De hogy érdemes megtekinteni, sőt, akár körbe is járni ezeket a térben kiteljesedő és olykor még teret is formáló művészi összeállításokat, annyi bizonyos. A művészi fantáziára, szabad képzettársításra alapozott, jelekből és jelképekből táplálkozó háromdimenziós beszéd ugyanis sok meglepetést tartogathat. Túlzás lenne azonban azt állítani, hogy *Kovács Géza* vasvilágában csupán a funkciójukat veszített talált tárgyak művészi átminősítése jelenti a lényegét, bár a nagyon konkrét eszköztár ilyen átlényegítésben fölöttébb alkalmasnak tűnik egy-egy érzelem, egy-egy elvont fogalom, gondolati tartalom, élethelyzet vagy, enyhe túlzással, akár portré kifejezésére is. Gondolok itt az olyan munkákra, mint a *Kiszabott sors*, az *Összefonódás*, az *Időrablók*, a *Megfigyelés alatt*, a *Titkok hordozója*, a *Dermedtség*, a *Technika rabja*, a *Késői virágzás*, a *Más hátán*, az *Osztozkodás*, a *Bűvésznő*. Más vonatkozásban viszont ott vannak azok a sajátos formakonstrukciók, azok az olykor egyenesen kihívó téri helyzeteket jelző, harsány színekkel megjelenített pszeudo-tárgyak, amelyek az elvonatkoztatás meglehetősen magas fokozatairól hirdetik a művészi önkifejezés korlátlan lehetőségeit, amilyenek az Igazságtalan megmérettetés, az Apám malma vagy a Vikingek hagyatéka. Az Öröm című munka harmonikus formaritmusa pedig a tovább már szinte nem is egyszerűsíthető-sűrítendő művészi megnyilatkozás példája. *Szabadság, 2004. május 15., Kolozsvár*

24.

Bocskay Vince:

A művész Kovács Géza

Engem bíztak meg azzal, hogy "félremagyarazzam" ezeket az alkotásokat. Ezt azért bocsátom előre, mert ha valaki nagyon sokat beszél arról, amit a mai kiállításon látunk, valóban fennállhat a félremagyarázás veszélye. Tudniillik nem olyan szobrokról van szó, amelyeket leltárszerűen, irodalmi megvilágításban kell tárgyalni, hanem egészen más jelenséggel állunk szemben.

Itt valójában olyan talált tárgyak újraértelmezését látjuk, amelyek most egészen más világot tárnak a szemünk elé, mint akkor, amikor eredeti rendeltetésükben használták őket. Ezek a bizonyos "talált tárgyak", amelyek itt a térplasztika különböző minőségében mutatkoznak meg, önmagukban is külön gyönyörűséget képezhetnek. Amikor viszont az alkotó, a művész *Kovács Géza* ezeket a tárgyakat kompozícióba rendezi, akkor egy egészen újszerű térplasztikát nyer, amelynek mint egésznek más lesz a rendeltetése, mint az alkotóelemeknek eredetileg és külön-külön. A térplasztika pedig nem más, mint egy olyan tömeg, amely a térbe írva sugall valamit a nézőnek. A művek esztétikai hatását, értékét jelzi az, ahogyan a befogadót gondolkozásra készítetik. *Kovács Géza* művei időszerű gondolatokat ébresztenek bennünk és sokunkban nosztalgiát is.

Ezek a művek kisplasztika néven szerepelnek itt. Ha viszont egy kisplasztika arányaiban helyesen van megfogalmazva, a monumentalitás érzetét is képes felkelteni bennünk. Mint az itt kiállított munkák, melyeket monumentális hatásuk alkalmassá tesz akár arra is, hogy köztéri szoborként képzeljük el őket. Bár ezekkel a munkákkal én most találkozom legegyszerűbben, mégsem érzem idegennek őket, könnyű megbarátkoznom velük. Úgy gondolom, ez a közönségnek is sikerül, ha képes ráhangolódni arra a hullámhosszra, amelyen *Kovács Géza* szól hozzánk művei által.

elhangozott, 2004. április 21-én a Teleki Oktatási Központban., Szovátn

25.

Jakobovits Miklós:

Kovács Géza szobrászművész munkái

Kovács Géza hagyományos erdélyi művészeti háttérrel indul, melyben benne érezzük a Székelyföld eredeti ízű, anekdotázó, Uz Bence – szerű látásmódját is. A művész viszont napjaink plasztikai kihívásának is meg akar felelni. Ezért kapnak a hagyományos vonalak új színt, egy olyan kifejezési formát, amelyben már benne remeg az európai szobrászat nagy úttörői, Moore, Marini, Gonzales és a nagy baszk szobrász, Chillida szelleme is. Az a szellem, amely immár nem az irodalmi interpretáció, hanem a képzőművészet műfaji ereje felé irányítja a szemlélőt. A formák belülről való kifeszülésére figyel a térben, az arányok játékának zenéjét keresi a meglepetésszerű formai megoldásokban, és a szobor teremtmény jellegű megvalósítására törekszik.

A talált vasalkatrészekből szellemes formai megoldásokkal összeállított szobor-tárgyak metafizikus erővel hatnak, azaz időn és téren kívülieké válnak.

Kovács Géza munkáinak változatosságát a formai gazdagság mellett a színezés adja. A mustársárgák és világos okkerek szépen felelnek a zöldes vagy barnás patinájú fémek játékával. Egy munkán belül a formák elhalását és újjászületését figyeljük meg. A pozitív és negatív formák egymásnak válaszolva találnak új dinamikát, új kifejezőerőt. Ez az erő rokonítható századunk vitalitásával, benne a mondanivalót a ritmus és a képzőművészet új eszközeivel létrehozott harmónia határozza meg. Kovács Géza szobrászi látásmódja újszerű. Hangulatában és hatásában mégis kötődik a Székelyföld életérzéséhez, a székely humor ízeihez.

Szükségünk van ezekre az újjító, játékos képzőművészeti törekvésekre, melyeket Kovács Géza az erdélyi ember vitalitásáról és életérzéseiről szóló sajátos üzenetként küld Európába.

elhangzott 2004. június 10.-én a Tibor Ernő Galériában., Nagyváradon

26.

Dr. Alexandra Rus:

A teremtett új világ

Kovács Géza munkái az újjításra való művészi hajlam bizonyítékai. Személyiségének kreatív vonásai segítik őt abban, hogy talált tárgyakból egy teljesen új, meglepően egyedi világot hozzon létre. Egy olyan világot, amely néha barátságosnak, néha szimbolikusnak, néha enyhén ironikusnak tűnik. Egy olyan világot, amelyben egy rugó az elidegenedés, az önmagunkba fordulás szimbólumává válhat, egy törött vasvilla pedig a világ kaotikus állapotára figyelmeztető jellé. Ebben a teremtett világban nyomatékosan van jelen az útkeresés motívuma, emberi létünk válságos helyzeteinek megfogalmazása. Az elvont, az eszmei ugyanakkor gyakran az anyag kemény, agresszív formáiban, azoknak párbeszédében jelenik meg. A lemezszerűen megnyílt formák egyszerre beszélnek reményről és reménytelenségről, hitről és a tökéletes, a teljes elérésének a lehetetlenségéről.

Minden bizonnyal az utóbbi évek egyik legérdekesebb kiállításának vagyunk tanúi. Olyan művek kiállításának, amelyek a művész lelkének finom rezdüléseiből születtek, amelyek természetesen módon válnak műkincsekké, miközben létünk alapvető kérdéseit feszegetik.

Kovács Géza alkotásai az európai szobrászat kihívásaira is válaszolnak. Ez a válasz hittel megfogalmazott és tagadhatatlanul személyes. A művész hisz a szobrászat erejében, abban, hogy művei maradandó nyomot hagynak ebben a változó világban. Ezért hiszem azt, hogy nem csupán egy szobrászati kiállítással állunk szemben, hanem egy olyan projekttel, amely a mai középgeneráció művészi hitvallásának a kifejezője is.

elhangzott a Reményik Galériában , 2004. május 13-án., Kolozsvárt

27.

Gurzó K. Enikő:

Vasvilág

Beszélgetés Kovács Géza szobrászművésszel

- *Milyen technikával dolgozik?*

- Azok a tárgyak, amelyeket Nagyváradra is elhoztam hegesztett technikával készültek. A hegesztést cizellálás, a cizellálást patinázás követte. Vannak köztük festett vas-, illetve acéldarabokból összeállított kisplasztikák, és savval kezelt előbb rozsdásított, majd sima felületre csiszolt tárgyak. Az általam alkalmazott eljárások lehetővé teszik azt, hogy kiteljesedjék az elgondolásom. Hasonló hatást persze a viaszveszejtési módszerrel is elérhetnénk, de ez bronz esetében használható, ennél fogva rettenetesen drága; az így előállított végtermék szinte megfizethetetlen. Korábban öntéssel is próbálkoztam, idővel ezt az igyekezetemet feladtam.

- *Melyek azok a művészek, akiknek munkáit forrásnak tekintette?*

- Elsőként Picasso állított elő efféle kompozíciókat. Kapásból az Abszintos pohár című szobrát említhetném, amire utólag ráhelyezett egy vakolókanalat. A hegesztési technikával úttörőként a katalán Gonzales, Picasso egyik barátja kísérletezett. Az irányzat híresebb képviselői közé tartozik többek között Sir Anthony Caro angol szobrász és John Smith.

- *Mennyire ismerik a nevét a nagyvilágban?*

- Magyarországon huszanhat egyéni kiállításom volt, Genfben egy. Csoportos tárlaton eddig százhuszanhatszort vettem részt. Munkáim megfordultak már az Egyesült Arab Emírátságban, Belgiumban, Olaszországban a Dante Kisplasztikai Biennálén, Svédországban, Szlovákiában, Moldova Köztársaságban.

- *Abudabi egy kicsit kilóg a sorból ...*

Számomra is titok, miként találtak rám. Úgy történt, hogy egy szép napon, teljesen váratlanul kiesett a postaládámból a meghívó.

- *Hol és hogyan gyűjtögeti össze az átalakítandó-felhasználható fémeket?*

- A nyáradszentlászlói házam környékéről, ismerőseim portájáról a hulladéktelepről, az életről. Az összeszerelt szerkezetek egy részének azonban én kölcsönzök formát. Tehát nem csupán talált holmik, patkók, kampók, csavarok alkotják a készletet. Némi tudatosság is van a dologban.

- *Abban a pillanatban, amikor a kezébe kerül mondjuk egy lószerszám, már maga előtt is látja a leendő alkotást?*

- Esetemben a mű állandó változásban van. Bizonyos variációk természetesen még a pepecselés, bütykölés megkezdése előtt felsejlenek bennem, de a végtermék általában eltér az eredeti elgondolástól. Gyakran megesik, hogy szétvágom a már kész szobrot, mert egyszerűen nem tetszik, s a régi elemeket újakkal helyettesítem.

- *Miből él?*

- Erre a kérdésre sajnos nem tudok válaszolni, tudniillik jelenleg szabadúszó vagyok. Talán az eladásokból, alkalmi munkákból. Nem tagadom, lényegesen megkönnyítené a helyzetemet egy ösztöndíj.

- *És megpályázta?*

- A tavaly igen. Kaptam is egy célirányos, alkotói támogatást a Nemzeti Kulturális Alaptól. Az idén még nem.
- *Máskor is eljön Nagyváradra?*
- Nagyon kedves segítőkész emberekkel találkoztam itt, barátságos a hangulat, egyszóval jól érzem magam. Tehát, miért ne jönnék?
Reggeli Újság, 2004. június 12., Nagyvárad

28.

Dudás Gyula:

Kovács Géza alkotásai

Amikor elvállaltam *Kovács Géza* sepsiszentgyörgyi szobrász kolléga nagybányai kiállításának megnyitóját, mi tagadás, nem tudtam mit vállalok. Mikor viszont szemtől szembe találtam magam munkáival, jöttem rá, milyen nagy fába vágtam a fejszém. Ez nem csak a köztünk levő nagy különbségből, hanem elsősorban kettőnk művészetéből adódik.

Amíg én postimpreszionista, természetű képeimmel próbálok lépést tartani, Ő, mármint *Kovács Géza* szobrászművész, teljes egészében a XX. század végi, XXI. század eleji európai művészi vérkeringésbe kapcsolódott be.

Amit csinál, az teljes egészében a XXI. század művészete. Mai, nagyon túlfűtött életünket másképpen talán nem is lehet tükrözni.

Itt jegyezném meg: bár *Kovács Géza* szobrászművész gyökerei mélyen az erdélyi magyar szobrászatban gyökereznek és ebből táplálkoznak, művei nem csupán erdélyiek, hanem összeurópai szellemiséget is tükröznek. Ez tette lehetővé, hogy munkáival nagyon sok európai országba juthatott el, mint például: Magyarország, Olaszország, Svédország, Belgium, hogy csak egy párat említsek, sőt még az Egyesült Arab Emírátságba is, és mindenhol sikert arattak.

Arra a kérdésre, hogy kik voltak rá nagy hatással az egyetemes képzőművészek közül, elsősorban Picasso nevét említi, aki elsőként készített talált tárgyakból összeállított szobrot. Ami Picassot illeti, hadd tegyek egy kis kitérőt. Róla tudnunk kell, hogy valóban megszállottként gyűjtötte a különböző talált tárgyakat. Olvastam, hogy egyebek között, egész szobát betöltő dobozgyűjteménye volt. Ezeket olyannyira féltette, hogy bejárónőjének ezekről még a port sem volt szabad letörölni. Nem csoda hát, hogy az első között volt, aki rájött, milyen nagy kincs rejtőzik a talált tárgyakban. Nálunk Tonitza gyűjtötte a szebbnél szebb textil- és darabokat és használta fel festészetében.

Valljuk be, mi is, hétköznapi halandók, hányszor találkozunk útjaink során olyan érdekes és szép tárgyakkal, ami után nem átvesszük, és számos esetben haza is vinni, csupán mert valamilyen hatást gyakorolnak ránk és egyszerűen nem hagyhatjuk ott.

Itt jön a szobrász fantáziadús alkotóereje, amikor a talált tárgyakat nem csak azért viszi haza, mert ez neki tetszik, hanem tudatosan teszi, tudja, hogy előbb-utóbb otthon, az alkotóműhelyben szobor lesz belőlük.

Kovács Géza, úgy érzem, annyira megérti és megértette ezen tárgyak szellemiségét, azon lehetőségeket, amit ezek számára nyújtanak, hogy semmi pénzért nem térne le erről az útról. Az Ő képzelőerejének köszönhetően ezek a talált, eldobott, semminek hitt tárgyak (amiktől eldobjuk meg akar szabadulni, mert útban lévő lomok) milyen érdekes, hogy ezek kapnak új szellemiséget és mennyire érzi, hogyan kell őket egymás mellé illeszteni ahhoz, hogy új mondanivalóval telítődjenek.

Kovács Géza számára egy eltörött lapát, egy fogát vesztett vasvilla, vagy agyonrozsdásodott csavar, lópatkó nem eldobnivaló kacat, hanem egy tárgy, amelyből csodálatos szobrot lehet készíteni. Meggyőződéssel állítom, hogy nem tesz mást, mint engedelmeskedik annak a gondolatnak a kifejezésére, amely számára nagyon fontos, amely megmozgatja alkotó képzeletét.

Figyeljük csak meg jól, hogy Kovács Géza azon kívül, hogy összehegeszti, lecsiszolja, patinázza, esetenként lefesti tárgyait, különösebb átalakítás nélkül úgy illeszti össze őket, hogy az általa megérintett tárgyak kevés beavatkozással formai egyensúlyt, belső harmóniát, vagy disszonanciát sugároznak.

Azt gondolom, hogy Kovács Géza, más kollégákkal szemben, akik az anyag megmintázásával jutnak el a kifejezőmódhoz, ő annak az érzésvilágnak tesz eleget, ami a nyersen összeillesztett tárgyak, azoknak szellemi sugallatából adódik. Nagy tisztelettel figyeli és tanulmányozza a talált tárgyakban rejlő lehetőségeket. Nála semmi sem a véletleneknek köszönhető, mint a viaszveszejtési technikánál. Azokat a lehetőségeket aknáza ki, amit a tárgyak feléje sugároznak.

Művészetében jelen van a hagyomány és a korszerűség egyaránt. A különféle stílusok és szemléletek gyönyörűen kapcsolódnak egymásba. Bátran állíthatom, hogy egy nyugtalan, állandó kereső-kutató nagy tehetséggel megáldott művésszel állunk szemben.

Közvetlenül Gheorghiu Dej halála után, amikor kis időre az állami és párt cenzúra kissé megengedte a gyeplőt, hogy azután majd sokkal szorosabbra fogja a művészi alkotófantáziát, történt, a 60-as években egy bukaresti biennálén, az ún. szocreál mellett, bátrabb, ugyancsak bukaresti kollega ecsete alól modernebb hangú, felszabadultabb műalkotás. Ezen a kiállításon találkoztam Miklósi Gábor kolozsvári nagymesterrel, festőművésszel, a mester nagyon plasztikusan a következőt mondta a látottakról: Látják, fiúk, a velem szemben levő három kép közül az a középső tetszik, mert úgy érzem annak megvan az „aranykarátja”. Kérem ne feledjék, ez a legfontosabb, mindegy, hogy milyen stílusban, formában festünk, a műnek mindig tartalmaznia kell azt az elengedhetetlen „aranykarátot”.

Figyelmesebben nézve Kovács Géza szobrait, úgy érzem ezek a munkák egytől-egyik tartalmazzák azt a bizonyos „aranykarátot”. Kitüntetéseit is ennek köszönheti.

elhangzott, 2004. július 15-én a Teleki Magyar Házban, Nagybányán

29.

Alina Andreica:

Madár és virág szobrok ... talált tárgyakból

A nagybányai Misztótfalusi Kis Miklós Egyesület szervezésében a Teleki Magyar Házban, csütörtökön délután megnyílt Kovács Géza egyéni kisplasztikai kiállítása. A Sepsiszentgyörgyön élő "vas szobrász"-nak ez az első bemutatkozása itt, Nagybányán. Harminc művet állít ki nagyon kifejező és hatásos címekkel ("Tisztelet", "Kiszabott sors", "Szabadító", "Időrabló", "Kiszabott sors", "Öröm" stb.), amelyek mind hegesztési technikával készültek beépítve patkót, láncot, villát, ásót és lakatot. Ezeket a tárgyakat csiszolás után átítatja egy speciális vegyülettel, amely segítségével az idő által megmunkált felületek visszanyerik eredeti patinájukat.

" Ez a negyvennegyedik egyéni kiállításom, amelyből huszanhatot Magyarországon, egyet Genfben és a többit Romániában szerveztem meg. Résztvettem 132 csoportos kiállításon és hét díjban részesítették a művészeti tevékenységemet, az utolsó díjat (III. Díj) az idén Târgu Jiuban (RO) a Constantin Brancusi Nemzeti Szobrász Szalonon kaptam.

Azért választottam a hegesztési technikát, mert ennek segítségével könnyen tudok "szárnyalni" a térben. A fa megmunkálása nem ad lehetőséget ennek a belső ritmusnak a megteremtésére " - vélekedett Kovács Géza szobrászművész. A művész azt a sok fémtárgyat, amelyek beépültek a különböző alkotásokba a szülőfalujában, a barátoktól és a mindennapi életben gyűjtötte össze. Azok, akik kíváncsiak arra, hogy egy ásó hegye, vagy egy régi lakat miként alakul át felszálló, repülő madarakká, azok megnézhetik a következő napokban Kovács Géza kiállítását Nagybányán a Teleki Magyar Házban.

Glasul Maramureşului, 2004. július17., Nagybánya

30.

Hunyadi László szobrászművész:

Kovács Géza szobrászi látásmódja

Kovács Gézának különösen érdekes szobrászi látásmódja van. Néhai mesterem, Ion Irimescu mondta, hogy a szobrászat nem egyéb, mint a formáknak a térben, a három dimenzióban való elhelyezése. *Kovács Géza* sem tesz ennél többet, de ezt kiváló érzéssel, ösztönös ráérzéssel teszi. Ezeket a szobrokat én jeleknek, szimbólumoknak, a tér szimbólumainak tekintem. A dekoratívan vizuális egyensúlyba helyezett formák által a mű tökéletes mértékben uralja a teret.

Kovács Géza munkáiban a szobrászat magvát, minden ékesítéstől és cicomázástól mentes lényegét látom.

elhangzott 2004.március31-én Marosvásárhelyen a Bernády Házban

Tóth Csaba festőművész:

Kovács Géza kisplasztikái

Az a szobrászati nyelv, gondolkodásmód, mely *Kovács Géza* kisplasztikáinak jellemzője egy kicsit más, mint amit a magyarországi kiállítótermekben a szobrokkal találkozó közönség megismerhetett. Itt történelmi gyökerű tradícióról van szó. A különbség első látásra nyilvánvaló és abból adódik, hogy amikor *Kovács Géza* művésszé érett, a határok még nem ilyen légiesítettek voltak, mint ma.

Míg Magyarország művészetére inkább a német orientáltság jellemző a XIX. századtól kezdve, és ez egyfajta akadémikus beidegződést jelent még ma is, addig a román képzőművészetben első sorban a francia hatás dominál, mely magába hordja a modernizmusnak az akadémizmussal szembeni újszerűségét. Azt szeretném kifejezni, hogy az itt látható munkákban a modernizmus milyen hatása fedezhető fel.

Cézanne az a festő, akinek az alapvető újítása az, hogy a valóságot szinte mértani elemekkel újra lehet alkotni. Ebből az eszméből táplálkozott a XX. századi modern művészet. *Kovács Géza* alkotásai kapcsán tovább kell lépni a dadaizmusig, melynek képviselője Marcel Duchamps azt mondta, hogy az is plasztika, amit nem a természet produkál, hanem az ember készít. Ő állított ki először posztamensen egy palackszáritó szerkezetet és egy biciklikereket. Brancusi újítása abban állt, hogy lehántotta a szoborról a felesleget, felfedezte az egyszerű formát, a tojást plasztikává emelte. Henry Moore a csontok sajátos organikus formavilágát és a kövek időmunkálta tömörszerűségét plasztikaként használta fel művei magalkotásában. Az így kialakult modern formanyelv fontos tényezője *Kovács Géza* munkásságának.

Egy magyar alkotót szeretnék megemlíteni, aki szellemében itt ezen munkák közt jelen van, aki nem más mint Kassák Lajos. Szerinte a gyár is tud olyan formákat teremteni, amelyekhez, ha egy művész hozzányúl akkor művészeti alkotás jöhet létre. Jelen esetben *Kovács Géza* nagyon sok ipari gyártásterméket használ fel kisplasztikáiban, ami a kassáki hagyományt viszi tovább. Így áll össze ez a világ, amit itt láthatunk.

Még egy nagyon fontos sajátossága van ezeknek a műveknek, mely az alkotó egyéniségéből, belső világából ered. Ez pedig nem más, mint az őskori idolk, az a megnevezhetetlen sejtelmes ősvilág, amelyikben nem válnak szét az élmény és a nagy organizmusok, egységes ős misztikus erővel hatnak az emberre.

Kovács Géza szobraiban ezt az ősi idolt alkotja újjá, formálja a modern képzőművészet eszköztárával és tölti meg tartalommal.

elhangzott 2004. augusztus 3-án Kőszegen a Zwingerben

Magyari Lajos:

„Talált tárgyak osztálya”

Reflexiók Kovács Géza kézdivásárhelyi kisplasztikai kiállításáról

Tizenhat évvel ezelőtt, 1988-ban, a sepsiszentgyörgyi gépgyár klubjában a kezdő művész felkérésére én nyitottam meg első kiállítását, mely amilyen furcsa és szokatlan, éppen olyan izgalmas volt. *Kovács Géza* felfedezte, hogy a „haszontalannak” ítélt tárgyakból — selejt és hulladék — lehet valami érvényes mondanivalójú plasztikát teremteni. Így kelt új életre megannyi félredobott csavarelem és fémhulladék, s a műszaki végzettségű fiatalember e tárgyak összeillesztésével, kompozícióba rendezésével elkezdett kommunikálni a világgal.

Akkor úgy vélhette még bárki, hogy *Kovács Géza* szép és jó hobbit talált ki magának, s szakmája gyakorlása mellett ez akár egész életét kitöltheti. Csakhogy ő sokkal komolyabban vette a dolgot, s a „nagy fordulat” után életét, egész energiáját e rendhagyó szobrászat szolgálatába állította. Azóta több mint negyven kiállítása volt, főleg erdélyi és magyarországi településeken, de eljutott Svájcba is, s csoportos kiállításokon való jelenléte Skandináviáig, Németországig, Olaszországig utaztatta munkáit. *Kovács Géza*t ma már méltán jegyzi a romániai, a magyar és a nemzetközi képzőművészet „börzéje”, s ezt néhány rangos díj is igazolja, de még inkább ama tény, hogy alkotásai közgyűjteményeket gazdagítanak több európai országban, s köztéri monumentális munkák elkészítésére is felkérték.

A műszaki szakemberből vérbeli szobrász vált tehát, s akinek e nagy metamorfózis hitelessége fölül bármiféle kételye lenne, az nézze meg mostani kézdivásárhelyi tárlatát, s meggyőződhet róla, hogy öntörvényű, komoly krédóval megáldott-megvert művésszel van dolgunk, a honi magyar kisplasztika egyik legizgalmasabb és legeredetibb alkotójával.

Ezt a pályatársak, a művészettörténészek és a kritikusok egyaránt elismerik immár, s joggal teszik, hiszen *Kovács Géza*nak volt és van bátorsága új úton járni az erdélyi magyar szobrászatban, s szinte ösztönös ráérzéssel úgy ötvöz hagyományt és korszerűséget, hogy közösségi múltunkról és jelen idejű életérzéseinkről egyszerre tud érvényesen szólni.

A kisplasztikák „talált tárgyakból” építkeznek, az a csodálatos bennük, hogy az egymás mellé „szervezett” fémtárgyak — lakatok, törött vasvillák, csapágyak, fogaskerekek, patkók, harapófogók, fűrészélek, lánccdarabok, sínek, kovácsolt fémelemek — egyáltalán nem véletlenszerűen találkoznak, hanem mélyebb közlendők kimondása végett. Tehát nem egyszerű tárgykollázsról van itt szó, hanem a feleslegessé vált tárgyak és idomok új reinkarnációjáról, a térbe való oly „újjászervezéséről”, ami egyszerre jelképes erejű és mondanivalóval terhes.

A művész — így szokás ez — címeiket is ad kompozícióinak (Kígyózva, Összefonódás, Megfigyelés alatt, A technika rabja, Apám malma, Kiszabott sors stb., stb.), de éppen az az izgalmas ezekben a munkákban, hogy bárki szemlélő újrakeresztelheti, saját látásmódja és tapasztalata szerint átértelmezheti őket. Megéri.

Egy másik felkavaró élmény: e kisplasztikákat szinte egytől egyig el tudnánk képzelni monumentális felnagyításban is, talán így nyernénk még sokkal több jelentéseket.

De ez már nem a művészen, hanem megrendelőkön, mecénásokon múlna
Háromszék, 2004. október 9., Sepsiszentgyörgy

33.

Bokor Katalin:

Fémforgácsból új világ

Harmincnál kevesebben vagyunk ezen a kiállításon, és a résztvevők egyharmada a sajtó részéről van jelen. Remélem, sikerül népszerűsíteni ezt a tárlatot, ugyanis Kovács Géza szobrászművész alkotásai megérdemlik a nyilvánosságot” – hangzott el Salamon Ferenc Vigadó-igazgató és házigazda köszöntő beszédében vasárnap, Kovács Géza tárlatának megnyitóján. Azt nem tudhatjuk, hogy a sepsiszentgyörgyi szobrászművész alkotásait itthon mennyire fogadta el a közönség, de Magyarországon immár négy köztéri műve hirdeti érdekesen különös stílusát.

A tárlatot megnyitó Sántha Imre Géza művészettörténész az erdélyi szobrászművészek körében a „legmobilisabbnak és a legkommunikatívabbnak” nevezte Kovács Géza alkotói kifejező módját. A művészettörténész szerint az ócskavas-telepek fémtárgyaiból ötvözött kompozíciók az erdélyi ember vívódó sorsát tükrözik. Az egyébként autodidakta „fémforgácsolónak” alkotásai által sikerült megszemélyesítetté, emberközelivé tennie az erdélyi nép aggodalmait, életérzését.

Magyar Lajos publicista, költő a lelketlen anyag, a fölöslegessé vált kacat teremtő erejét emelte ki, Kovács Géza ugyanis ilyen, más korokat idéző, a „modern” világ számára elveszett lomokból, azaz a semmiből teremt új világot. Igen, a szobrász ócskavasból, hulladékból, régi szerszámдарabokból hegesztette, illesztette össze, majd savazta le vagy festette meg piros-sárgára vízióit. A fémforgácsok – Magyar szavaival élve – izgatónan fölkaparó kompozíciókat eredményeztek.

Kovács Géza lapunknak elmondta, az első, hasonló stílusú alkotások Picasso idejéből valók. Az első hegesztett szobor a XX. század elején született, Gonzales spanyol szobrászművész keze alól.

.Székely Hírmondó, 2004. szeptember 28., Kézdivásárhely

34.

Bágyi Bence Jakab:

Ritka tárlat a Haáz Rezső Múzeum képtárában

Nem mindennapi "szoborkiállítás" látható Székelyudvarhelyen, a Haáz Rezső Múzeum képtárában. *Kovács Géza* Sepsiszentgyörgyön élő művész tárlatát - Veres Pétert idézve - akár a "talált tárgyak" kiállításának is nevezhetjük. Nem kell pejoratívan értelmezni a talált tárgyak kifejezést, ez csupán megállapítás. A többnyire hulladék vasból készült szobrok falusi munkaeszközökből, fém használati tárgyakkal készültek, melyeket a művész saját elképzelése szerint rakott össze, hegesztett műtárggyá, szoborrá.

Ha műtárgyilag akarjuk meghatározni *Kovács Géza* munkáit, akkor a "húszadik század modern irányzatai" közt kell keresnünk a behatárolást. A szoborrá illesztett eszközök, tárgyak külön - külön is hangulatokat hordoznak magukban, melyek hatásosan épülnek be a szoborrá tömörített - történéseket, gondolatokat megfogalmazó - *Kovács Géza*-i alkotásokba.

Sorsokat, élethelyzeteket, de akár letűnt világok hangulatát, nosztalgiáját is megtalálhatjuk ezen a kiállításon, mely mindemellett többszörös kuriózum is, hiszen a szobrok összetevőiként olyan tárgyakkal is találkozunk, melyek már nem léteznek mai világunkban, legfőnnebb múzeumokban lelhetők fel.

A szobrok címe tulajdonképpen egyféle útmutató, hogy mire is gondolt alkotójuk, amikor megalkotta őket, de ettől függetlenül minden tárlatnézőben más-más - szubjektív - képzetet keltenek a műalkotások, mint ahogy mindenki más képzetet kelt egy törött harapófogó, a zabla vagy a sarkantyú, és mindazok a fémtárgyak, melyekből megalkotta szobrait *Kovács Géza*. "Hogy ki mit lát, mit olvas ki egy-egy *Kovács*-szobor láttán, azt egyéne válogatja" - mondta Veres Péter tárlatmegnyitó beszédében. A kiállítás naponta látogatható a múzeum képtárában.

Udvarhelyi Híradó, 2004. nov. 11., Székelyudvarhely

35.

Kő Pál, Kossuth-díjas szobrászművész:

Kovács Géza ihletett munkálkodása okán írott szavak

A Marosvásárhelyen született fiatal szobrászember, ízig vérig közéleti töltésű művész, de az alkotásra külön időt teremtő alkat is egy személyben.

Hihetetlenül szépen és nagy ráérzéssel ötvözi a múltnak rekvizitumait a mai kor gondolkodásával, a mai izmusokkal, ám a megszülető tárgyak, a régieknek már égi mása. Ő az önzetlen alkotó, aki mások munkáit is népszerűsíti, mások sikereinek is tud örövendeni, mert tudja, hogy attól Ő nem lesz sem kevesebb, ha tisztelettel és szeretettel tud beszélni és véleményt mondani nagyszerű munkákról, mert a minőség az etalon számára.

A csoportos kiállítások, a közös művésztelepeken való részvétel is jelzi, hogy *Kovács Géza* szociális lény a szó jó értelmében. Bejárva és körbe dolgozva éli meg a művészet telepeit Sepsiszentgyörgytől Kőszegremetig és Mezőtúrtól Nagyatádig.

Számtalan egyéni tárlatot is rendezett, ami szintén azt jelzi, hogy Adyval szólva, "...szeretném magam megmutatni, hogy látva lássanak...". Ő Kovács Géza. Jó művész! Olyan utakon jár, ahol a hagyományból nő ki a vadonatúj mai magyar szobrászati mondandó.

2004.november17., Epreskert, Budapest

36.

Wehner Tibor:

Vas és bronz

Bár a múlt század kilencvenes éveinek második fele óta több, fából kivitelezett monumentális kompozíciót is megvalósíthatott – e művek körében talán a nagyatádi szoborparkban 2000-ben felállított Évezredekben át című alkotása a legjelentősebb –, Kovács Géza szobrászatát mégis a fémből alakított kisplasztikák jellemzik pontosabban és karakteresebben. A marosvásárhelyi születésű, napjainkban is Erdélyben élő-dolgozó művész az ezer-kilencszáznyolcvanas évek második felében a mérnöki hivatást és munkát feladva fordult a szobrászat felé, s a közelmúlt másfél-két évtizedében számos, a tradicionális kisplasztika-kategóriába sorolható alkotásokból összeállított műegyüttest mutatott be az erdélyi és magyarországi városokban, kisebb településeken rendezett kiállításain. Az iskoláktól, mesterektől, műhelyektől függetlenül felkészült szobrász korai művei a természetelvű és az elvonatkoztató szemlélet, a konkrét és az absztrakcióba hajló megformálás kettősségéről, egyidejű jelenlétéről tanúskodtak, s e különös szintézisbe olvadó kétszólamúságot megőrizték a legújabb alkotóperiódus, a 2003-2004-es évek munkái is.

A különböző tárgyak, eszközök, alkatrészek konkrét felhasználásával vagy emlékszerű megidézésével és műbe építésével Kovács Géza az objet trouvé, az assemblage klasszikus avantgárdé műtípusát-metódusát alkalmazva hivatkozik a valóságra, de e konstrukciók – ugyancsak a múlt század első évtizedeiben alkotott progresszív mesterek, majd a pop art alkotóinak szellemisége által áthatottan – nemegyszer emberalakokat, antropomorfizált alakzatokat jelenítenek, testesítenek meg. A zablá, a vasvilla, a patkó, vakaró, az ásó, a kapa vagy a lakat egy napjainkra már archaikus színezetűvé vált világ rekvizitumaiként tünedeznek fel – olvadnak bele – hegesztett vasplasztikáiba, amelyek – eredendő szimbolikus tartalmaik megragadásán túl – a szobrász által kreált új formakapcsolatok révén új jelentésekkel, jelentéskörökkel is felruháztak. A beazonosíthatóság és az elvonatkoztatás együttes jelenléte, az eredeti tartalmi kötődés és az új kontextusba helyezés révén kibomló jelentésmódosulás által izgalmas villódzás indukálódik Kovács Géza műveiben, amelyeket leleményes formateremtés éltet: e kompozíciók nyugtalanságaikkal, szabálytalanságaikkal, érzékeny egyensúly-helyzeteikkel, ágaskodó elemeikkel szinte szétszabdadják, összekuszálják az őket körülvevő teret.

Az épített-konstruált szerkezet- és tárgy-szobrok mellett Kovács Géza újabb műveinek másik csoportját a mintázott, a viaszveszejtéses bronzöntő technikával kivitelezett kompozíciók alkotják. E művek létrehozását – az anyag és a technika által

diktáltan és meghatározottan – eredendően más plasztikai szándékok vezérlik, mint a hegesztett szobrok konstruálását. *Kovács Géza* ezen alkotásainak körében vannak olyanok, amelyek megőrizték a talált tárgyakból készített szobrok nyugtalanságát, jelentésbeli és téri vibrálását, de megjelennek nyugodtabb, tömörszerű, a tömegek és a felületek hangsúlyaira hangolt kisplasztikák is, ám a lemezszerű elemekből, a geometrikus jellegű testekből komponált, az absztrakcióba emelt munkák szabdalt sziluettje itt is zaklatottságok közvetítője. És természetesen a kompozíciók feszültsége változatlan mű-életető elem, csak itt a szobortestet átító dinamikus erők a mozgalmasan rétegzett felületek alatti rejtett, belső szférákból eredeztethetők.

Kovács Géza a klasszikus hagyományhoz erős szálakkal kapcsolódó és a modern tárgyalkotó művészet számos tanulságát integráló, a múltra hivatkozó és a jelen konfliktusait idéző, a játékosságot, az ironikus-groteszk szemléletet és a drámai feszültséget ötvöző szobrászata a szenvedélyesen megélt, elmélyült meditációira ösztönző közép-európai tér és idő metszetében teremti meg és bontakoztatja ki erőteljes mű-világát – az alkotói törekvések és a befogadói magatartásmódok és vélekedések harmonikus összecsengésének esélyét felkínálván.

Kovács Géza Katalógus, 2004, Budapest

37.

Vida Gheorghe művészettörténész:

Derűs kisplasztikák

Már nagyon régen felfigyeltem ezekre a derűs kisplasztikákra, amelyeket *Kovács Géza* itt kiállít. Személyesen csak néhány évvel ezelőtt találkoztunk, de a műveit ismertem és tudtam, hogy több külföldi alkotótáborban dolgozott és fontos nemzetközi kiállításokon is részt vett.

A művész figyelemreméltó szobrász karriert mondhat magáénak. Ahogy Önök is látják tetemes mennyiségű kisplasztikát hozott ide bemutatásra. Ezek a művek mind nagy odafigyeléssel átgondoltan készültek. Első pillantásra látjuk, hogy a szobrász talált, kész tárgyakat másképpen használ fel, mint más művészek. *Picassóra* gondolok, aki a megfordított bicikli kormányt és az ülést bikává formálta át. Itt a dolgok másképpen alakulnak. *Kovács Gézánál* ezek az eszközök és rusztikus tárgyak másodrangú szerepet töltenek be. Megőrizvén a tárgyak eredeti formáinak frissességét szép lassan beburkolóznak egy titokzatos világba és megváltoznak. Megnemesednek, emberközelié válnak, humanizálódnak és a társadalmi tér jeleivé alakulnak át.

A művész megőriz egy keveset a tárgyak minőségi és funkcionális szerepéből is, de folyamatosan viszi át a valóságból a szimbólumok és a jelenségek világába.

A kiállításon két különböző típusú alkotással találkozunk. Az egyik a bronzból készült szobrok, melyek tömörségükben teljesednek ki. A másik a vasból készített

assemblage-ok, a klasszikus avangard nyelvén megfogalmazva. Ezek a hegesztett szobrok azokból a talált tárgyakból készülnek, amelyeket a művész a mindennapi életből összegyűjt.

A dialógus, az elkezdett párbeszéd ezekkel a művekkel sok meglepetést tartogat. A kisplasztikák meditációra és éleslátásra ösztönöznek azért, hogy megértsük a titkaikat. Ezeket a titkokat sohasem tudjuk teljes egészében megfejteni és megismerni. Mindig marad egy kis titokzatos rész, ami tulajdonképpen nem más, mint a művészet.

Szeretném ajánlani a mai megrendelőknek ezeket a szobrokat, amelyek átlényegülve nagy méretben modern kortárs emlékművé válhatnak.

elhangzott az Artis Galériában, 2005. március 1-én., Bukarestben, Románia

38.

Costin Neamțu festőművész:

Kovács Géza szobrászata

Kovács Géza szobrászatára jellemző; - eredeti a plasztikai gondolkodásban, mély a filozófiában, lélemben és érzelemben, kitörölhetetlenül belédívódó. Élő és igaz, a jelenbe átültetett nosztalgiától áthatott, egy vergődő "ÉN" szűrőjén túljutott, kemény de ugyanakkor szelíd és nyugodt esztétikus kultúrával feltöltött, a mindennapok és a szimbólumok tartalmának hordozója.

A lényegretörés, mely ösztönzőleg hat arra, aki látja, segít kilépni a képmutatásból és banalitásból. A spirális átalakulás kapcsán minden pillanatban meg kell próbálnunk kitörni ebből a parányi átmérőjű fémgűrű "bezártságából".

Köszönöm az új kifejezőmód felé való irányítást és a meditációra buzdító felkínálást útban a megvalósulás felé Ikarusz szárnyain.

Artis Galéria, 2005. március 9., Bukarest

39.

Ion Parhon:

Kisplasztika

A megszokottól teljesen eltérő kisplasztikai kiállítás nyílt meg a bukaresti Artis Galériában, Kovács Géza sepsiszentgyörgyi szobrász első találkozása a főváros közönségével, miután több mint 40 egyéni kiállításon az országban, Magyarországon és Svájcban is megismerhették egyedi kifejezésmódon alkotott műveit.

A bronzból és vasból készült szobrok, a legkülönbözőbb tárgyak és alkatrészek harmonikus összeállításának az eredményei, amelyek valóságos "felfedezései" a művésznek saját környezetéből. Egyesek nagyon régi darabok, mások újabbak, de mindezeket a művész merész fantáziája átdolgozta és felruházta meglepő metaforikus értékekkel. Erős, lebilincselő, gyakran magával ragadó kifejezésmóddal van dolgunk. A legtöbb alkotás jó hatással van a néző képzeletvilágára, kérdéseket vet fel és meditációra buzdít.

A hagyományos, tömszerű, robusztus szobrokkal ellentétben itt meglepő a művek finom lírai szerkezeti felépítése, melyek hol ritmikusak, hol pedig ideges arabeszkek, vagy egymást keresztező vonalak, hol enyhén ironikus részletekként kígyóznak képzeletbeli formák mentén. Ezáltal összefonódik a munkákban a vers a humorral és az emberi létre, álomra és az alkotásra utaló súlyos vonatkozásokkal.

Az expresszionizmus területéről sok utalást fedezhetünk fel ezen fémalkotásokban, fényes "kaligrafia", amit nem skatulyázhatunk be a posztmodernizmus immár megrozsdásodott kategóriájába.

Kovács Géza kétségtelenül sajátos "színfolt" a hazai kiállító palettánkon, egy színes egyedi művészeti megnyilvánulás, mely arra hivatott, hogy a banálisnak tűnő anyagban felébressze a kifejező erőt, ami megérdemli a nézők elismerését.

România Liberă, 2005. március 11., Bukarest

40.

Corneliu Antim:

Páncélba öltöztetett fantáziák

Kovács Géza szobrászművész munkásságának első öt évében bátortalanul, de türelemmel építette ki saját stílusának apszisát. Megtalálta azt a helyet, amely szellemiségében és szakmai téren átalakította és meghatározza identitását hivatásának ebben a szakaszában. Kalandozás, mely nem hagyta el a székelység határait. Művészi gondolkodásmódját ebből a közegből merítette. Egyrészt egy nagyon erős és még élő kézműves hagyományról van szó, másrészt olyan kultúráról, amelynek alapja az avangard költői álmodozás és amely nem mentes az ösztönöségtől, a játék örömetől, de a szomszédságban divatos gesztikuláló alakutánzástól sem.

Ez pontosan az, amit felismerünk a szobrász által elképzelt művészi világban, a művész fejlődésének egy stabil pillanatában, amikor az esztétikai opciók irányítják az ösztönösséget és a képzelet száguldását. Úgy gondolom, ezek a meghatározói alkotói személyiségének ebben a pillanatban.

Kétségtelen, hogy *Kovács Géza* szobrászatát nem az útnyitogató látnok munkái, sem az ismeretlen formák térbeni kibontakozásának lendülete jellemzi. *Kovács Géza* egy olyan képzeletbeli sakkjátékra invitál bennünket, amelyben vas és acéltöredékekből származó figurák kiszámíthatatlan identitású alakokká válnak.

Gyakran kell azt a tulajdonságot hangsúlyoznunk, hogy az elképzelt tárgyak (amelyek lehetnek szereplők, jelképek, ritmusok vagy mozgások) díszítő jellegük folytán nagyon vonzóak, tapintásra és környezetünkbe való elhelyezésre ösztönöznek.

Ez azért van, mert a művész munkáinak alapanyagát egy közeli és ismert világból veszi, a gazdaságban és a kertészetben használt szerszámok közül választja, a hulladék vasat pedig a falusi kovácsműhelyek ládáiból.

Kovács Géza kompozícióiban mindezek úgy állnak össze, hogy eredeti identitásukat megváltoztatják és új formákat öltenek magukra nemesen érzékeny vibrálással. Ez a fajta álmódosítás anatómiai formákat hív elő, vagy egyszerűen monumentális lendületű és totem értékű furcsa "ötleteket".

A bronzban, ahol a mintázás az uralkodó, a szobrász apró formákkal ellenőrzi a gesztikulációt. A műveiben a kifejező, férfias, szögletes kemény szerkezeteket a művész megtört formákkal állítja egységbe. A szakmai ügyesség próbája vitathatatlan bizonyíték.

Kovács Géza érdekes és kitartó barkácsoló művész egy olyan világban, amelyben, úgy tűnik, lenyűgöznek a túlzott iparosodás személytelen hasznosítható hulladékai.

Ziarul de duminică, 2005. március 18., Bukarest

41.

Sántha Imre Géza:

Gondolatok ércbe forrasztva

Erdélyi kortárs képzőművészetünk egyik legmobilisabb és műérzékével leleményesen alkotó szobrász-kisplasztikusa *Kovács Géza*, aki immár több mint ötven egyéni tárlatot rendezett. A külföldi tárlatokon kívül fontosnak tartotta Erdély számos városában és falujában bemutatni bronz- és vasköltevényeit, az ezek által kifejezett érzelmi, gesztusszerű életlángolatokat. Legutóbb Gyergyószárhegyen, a székelyföldi alkotótelep fellegvárában állított ki.

Az autodidakta módon magát folyton fejlesztő művész, gazdag szakmai tapasztalattal rendelkezve, rendezett gondolatisággal látja és láttatja a körülötte zajló életet. Művészetének alapja legtöbb esetben nem a kézzel való modellálás — bár ez a technika sem idegen tőle —, hanem a talált fémtárgyak tudatos műérzékkel való egymáshoz illesztése. Egymáshoz és egymásra találtatja a formákat, a máshol, más funkcióra kikalapált munkaeszköz-alakzatokat átszellemült életerővel alkotja. A falvak poros útjáról fölvevett, a gyárudvarokról ócskatelepre kipakolt, hasznavehetetlen fémelemeket illeszti egybe, beszédessé téve ezek munkába beletört, de a művész keze alatt életerőre találó énjét. A formák maguk mesélik el a nekik szánt szellemi

felruházást, mely sorsvállalás érezhető a Titkok hordozói, a Tisztelet, a Lehetőség, a Szabadító vagy az Öröm címekből is. Azt is elmondhatjuk, hogy *Kovács Géza* előbb alkot formákat, szerkeszt elvonatkoztatott gesztusokat, és csak ezek elkészülte után ad címet fémegyéneinek. Ez a fajta szereposztás bővebb értékhordozást biztosít ezen alkotásoknak, mivel a művész saját gondolatvilágát, hétköznapi érzéseit viszi bele ily módon az absztrakt alkotásba.

Így derül ki, hogy a cím csak segédeszköz egy ilyen kisplasztika megértéséhez. Az alkotó képes feloldani a fém ridegségét, merev görcsösségét. Amilyen izzasztó megerőltetések, feszességek hozzák létre ezeket a műveket, épp olyan könnyedséget, felszabadultságot és lírai hangulatot képesek hordozni.

Kovács Géza néhány alkotása felnagyítva, köztereken is megállná helyét, célszerűen téve meditatívá a mellette elhaladót. Akár a városaink útelágazásaiban kialakított „szigeteken” is állhatnának ilyen műalkotások, szellemi frissességet árasztva.

A művész alkot, és folyton tervezi nemcsak a formákat, hanem ezek bemutatását is, hisz az alkotói munka csak akkor válik teljessé, ha művei folyton kiszabadulhatnak a műtermek „mikrovilágából”. Sepsiszentgyörgyön jövő évben láthatunk egyéni *Kovács Géza*-kiállítást. Várjuk érdeklődéssel.

Háromszék, 2005. június 25., Sepsiszentgyörgy

42

Bajna György:

Kovács Géza kisplasztikai Gyergyóalfaluban

„Mégiscsak érdemes járkálni e földön, mert lépten-nyomon olyasmit látni, amire képzeletünk aligha gondol.

(...) villanyfényes kirakatban egy szobrot pillantottam meg, amely Petőfit ábrázolta, amint tárt karokkal szaval. S dacos, bozontos feje a szabadság, az önkívület egébe magasodik. Hófehér volt. Eleinte azt hittem, hogy carrarai márványból faragták. De aztán rájöttem, hogy az egész zsírból van, elsőrangú disznózsírból.”

Kosztolányi szelíd iróniája bizonyára visszájára fordulna, ha *Kovács Géza* alkotásait látná. Itt ugyanis épp a fenti sorok ellenkezője történik.

Nagyon sokszor elmerengek azon, hogy mi minden kiszaladt csak e röpke, alig fél évszázad alatt is az életünkből. Köztük szavak is, igen szép számmal, hiszen minden használatból kikerült tárgy egy-egy szó is nyelvünkben. *Kovács Géza* az éppen feledésre szánt tárgyakból (ócskavasként talált kampó, villa, fogaskerék, csapszeg stb.) készíti műveit.

Gyergyószentmiklóson találkoztam először munkáival. Fontosabbat művel ő annál, mint amit első látásra gondolna az ember. Emlékezzenek csak az öregek mozdulataira, ahogy az út porából felvették az elhullatott csavaranyát, patkót, vagy bármit, amivel ember dolgozott, s fűzték otthon karikára, hogy egyszer talán hasznát veszik, s ha nem, akkor nem. A mások munkájának tisztelete is ott volt abban a lehajlásban.

Alkotásai elsősorban ezt a mások munkája iránti tiszteletet juttatták eszembe. Aztán mást is. Valami olyant, ami már a küldetés irányába fordítja az elmélkedőt, hiszen ő

mások által észre sem vett részletekkel teremt, s nem csak műtárgyat hoz létre a használati tárgyakból, nem csak lelket lehel az élettelennek tűnőbe, sokkal többet tesz: szavakat is megment akár tudatosan, akár nem. Mert öregek módjára hajol le a mások által haszontalannak nyilvánított tárgyakhoz, nem hagyja elfelejteni nevüket azért, hogy műalkotássá magasztosítja sorra, előbb szívébe rejtve, majd kis módosításokkal ámuldoztatóvá, esetenként elgondolkoztatóvá téve azokat. Mások munkájának a legfelsőbb fokon hajt fejet, hozzáadva a maga részét is.

A kiállított anyag létrejöttét a népdalok, sőt a népballadák születéséhez hasonlítanám. A különbség közöttük csak annyi, hogy emezek szerzője ismert. Egyébként ugyanaz a tiszta forrásvidék eredezteteti, ugyanaz a rafinátatlanság, finomkodás-mentesség. Ha alkotás közben kellett is izzadnia néha, az alkotásokon ez nem érzik. Mintha önfeledt gyermeki öröm teremtette volna őket. Az alkotó és nem a homokvárromboló, háborúsdit játszó gyermek.

Közeliék ezek a munkák szívünkhöz. Rejtsék hát oda, valahányat. Alkotójukkal együtt, ahogy a nagy megmentőket illik, ahogy azokat illik, akik a mindent elpusztító, elsodró áradások idején bárkákat tudnak építeni mindannak, amitől a jövőbe úgy nézhetünk, hogy tudjuk: múltunk fogódzónk maradhat.

elhangzott 2005. augusztus 14-én a Művelődési Házban Gyergyóalfaluban

43.

Pricopescu Emil szobrászművész:

Kovács Géza harmóniái

Kovács Géza művei optimista gondolkodásmódot sugallnak, amint a formák sziluettje szépen kirajzolódik a fehér háttéren. Az optimizmus mellett elrejtve megtalálható a belső feszültség is.

Szobrain keresztül a művész szellemi párbeszédre invitál, hogy megfejtsük az üzenetét. A szobrászat állandó változásnak, új irányzatoknak van kitéve.

Léteznek elődök, akik szintén a fémszobrászatot művelték, úgy mint Gonzáles, Gargallo, Henry Moore, és a híres Pablo Picasso, aki a kerékpárkormányt és az ülést úgy helyezte el, hogy bikává alakította.

Ezt az utat választotta *Kovács Géza* szobrászművész is, amelyen sikeresen halad előre.

A művész katalógusát lapozva azt mondhatom róla, hogy rendkívüli jó arány - és harmónia érzékkel rendelkezik.

A szobrász alkudozik az anyaggal, elrendezi a formákat, hegeszti, ha nem tetszik, szétvágja és újra összeforrasztja. Ez egy teljes procedúra, nem egy játék. Vagy vehetjük szellemi intellektuális játéknak is, ahol a fantázia szemet gyönyörködtető művet hoz létre, ahogy a híres francia festő Eugene Delacroix mondta " Ünnepe a szemnek egy festmény vagy egy szobor".

Mi Buzău-i művészek boldogok vagyunk, hogy házigazdája lehetünk egy ilyen kiállításnak.
elhangzott 2005. szeptember 13-án a Képtárban., Buzău-ban Románia

44.

Veres Péter:

Kovács Géza vasszobrai

.. Egymástól funkcionalitásában, formájában, minőségében, anyagszerűségében és sok minden másban teljesen különböző tárgyak egy egy szerkezetté, idommá, esetünkben műtárggyá való átlényegítése jellemző *Kovács* munkáira.

Leginkább hulladék vasból, falusi munkaeszközökből, fémből készült használati tárgyakkól válogatja ki a művek alkotó elemeit. Ezeket aztán saját elképzelése szerint variálja és hegeszti műtárggyá, szoborrá. A munkák alkotóelemei tulajdonképpen funkciójukat vesztett és megsemmisítésre szánt eszközök, vasdarabok, ám a szobrász által bizonyos szempontok szerint csoportosítva, társítva újra felélednek és egy sajátos új életet kezdenek élni.

Ha műfajilag akarjuk meghatározni ezeket a munkákat , akkor a XX. századi modern irányzatoknál kötünk ki és hajlunk arra, hogy assemblage, a minimal art, az arte povera, vagy az objet trouvé valamelyikével címkézzünk fel egy-egy alkotást.

Gyakorlatilag minden munka jel és szimbólumértékkel bír, amit nemcsak az egyensúlyba szervezett elemek formája, a generált pozitív és negatív terek dinamikája, illetve stabilitása határoz meg, hanem a vasfelületen zöldes, vagy barnás patinájának lüktetése is.

Az alkotás folyamata, egy mű megszületésének tetten érése *Kovács Géza* esetében sem tapintható ki. Nála is megmarad misztériumnak, mint minden művészeti alkotás megteremtésének folyamata esetén. Lehet hosszú időn át érlelődő folyamat, vagy hirtelen pillanatnyi helyzet, lelkiállapot által kiváltott élmény, melynek hatására létrejön egy-egy mű, amely aztán közszemlére tételik és bárki, aki arra kíváncsi, megtekintheti. Aztán az, hogy ki mit lát, mit olvas ki egy-egy munkából, vagy milyen asszociációk születnek egy-egy *Kovács* szobor láttán, azt egyéne válogatja.

Érdemes bejárni *Kovács Géza* vasvilágát mert új érdekes és gyakran eredeti gondolatokkal találkozhatunk. Az első *Kovács Géza* által készített szobor, amit láttam, az az Orbán Balázs szoborpályázatra küldött alkotás volt. Azóta eltelt szinte egy évtized. Örömmel vettem észre, hogy ma már más mederben és más szemlélettel járja a művészet rögzös útját. Minden bizonnyal ennek az új szemléletnek tudható be az, hogy egyre izgalmasabb, érdekesebb és jobb alkotásokkal örvendeztetni meg a közönséget. Reméljük, hogy *Kovács Géza* művészete továbbra is ebben a mederben fog haladni és kiteljesedni

Erdélyi Művészet, 2005/3, Székelyudvarhely

Cristian Ionescu:

Nonfiguratív szobrok a Buzău-i Képtárban

Kovács Géza hegesztett művei villából, ásoból, csőből és csavarokból

Kovács Géza szobrászművész kedden mutatkozott be a Buzău-i képtárban. Művészeti univerzumát a nagyszülők falusi portáján kis szerencséjével még megtalálható fémtárgyak hegesztéssel való összeillesztése által létrejött, látszólag játékos, nonfiguratív művészeti alkotások határozzák meg. Patkók, láncok, villák, lakatok, csövek, csavarok a művész keze által szoborrá alakulnak és hirdetői lesznek egy olyan művészeti stílusnak, melynek hazánkban ő az egyedüli képviselője.

" Úgy határozottam, hogy Buzăuban rendezek egyéni kiállítást, miután kétszer is résztvettem a helyi Ion Andreescu biennálén. Alkotásaimmal kapcsolatban elmondhatom, hogy összegyűjtöm a régi fémtárgyakat és összehegesztem őket. Amint látják, műveim nagy része nem tárulkozik ki teljesen a nézők számára. Azt hiszem, hogy akkor kezd igazán megbarátkozni a szemlélő a kisplasztikámmal amikor felfedez rajta valamilyen ismert formát. Boldog vagyok, hogy sikerült ezt a kiállítási anyagot létrehoznom " - mondta *Kovács Géza* sepsiszentgyörgyi szobrászművész.

A szakmai céhen belül azok a kollégák, akik a szimmetrikus formák és a tömeg egyensúlyba helyezésén munkálkodnak a szobrászatban, sokat bírálták művészüket.

Kisplasztikai kiállításával *Kovács Géza* sikerült kivívnia a megnyitón jelen lévő buzăuiak csodálatát és elismerését. Szerényen, jó érzéssel, a művész nem kívánt a műveiről beszélni, inkább Picassot idézte: " Úgy érzem magam, mint egy koldus, aki összegyűjti azokat a használható termékeket a piacról, amit mások kiválogattak, vagy félredobtak."

A Marosvásárhelyen született művész szobrai látszólagos rendszer alapján, vasvilla darabokból, lakat vagy zabla összeillesztése révén jönnek létre és lehetőséget kínálnak arra, hogy ha újabb szögből nézzük őket más és más formákat fedezzünk fel.

Akaratunk ellenére lebilincselnek ezek a művek, próbáljuk megmagyarázni magunknak, hogy mi az, ami ennyire vonzó ezekben a munkákban, ahol összeolvad az archaikus forma a modernnel és meditációra ösztönöz.

" *Kovács Géza* olyan művész, aki szobrai által párbeszédet folytat önmagával és velünk is. Műveinek megértése egy intellektuális kaland. Művészete a prekolumbiánus és a nagy elődök Henry Moore, Picasso, Marcel Duchamp, Gargallo és mások művészetében gyökerezik. Művei tele vannak dinamikával, kompozíciós feszültséggel. Eredeti nyelvezetet alakított ki magának, amivel képes elmondani ars poeticáját. Örvendünk a jelenlétének itt Buzăuban és sok sikert kívánunk" - mondta Pricopescu Emil szobrászművész az UAP Buzău-i elnöke.

46.

Diana Epuran:

**Kovács Géza szobrászművész szerint
Buzău kulturális központ**

A kisplasztikai kiállítást Pricopescu Emil szobrászművész az UAP Buzău-i elnöke nyitotta meg. A művészet fontosságáról beszélt az egybegyűlteknek. Hangsúlyozta a művészet, ezen belül a szobrászat, jelentőségét mindennapjainkban. "Nagyon örvendek, hogy ilyen szép kiállító termük van és az a véleményem, hogy Buzău egyike a hazai kulturális központoknak" - fogalmazta meg a művész.

Szerettünk volna többet is megtudni erről a művészeti ágról, amely fémből készült régi használati tárgyakat szoborrá illeszt össze. A művek címei fogódzóként szolgálnak a nézők képzeletvilágának irányítására.

Mindenik alkotás kifejez valamit ?

" A műveim megértéséhez azt szeretném, hogy körbejárva őket a néző, felfedezze mondanivalómat. Ami foglalkoztat a mindennapi életben igyekszem bevinni a munkáimba.

Ha hosszú ideig nem alkotok, hiányérzetem van. Dolgozni kezdek és megnyugszom. Nem alkotok mindennap, gondolkodom, majd néhány hét múlva megszületik a mű."

Tehát az alkotások előre kigondoltak ?"Igen, a tudatalattimban minden időben a helyére kerül."

Viața Buzăului, 2005.szeptember 15., Buzău, Románia

47.

Vasile Milică:

Kiállítás fémtárgyakból

Ez a szobrászati stílus különleges a Buzău-i közönségnek. Tehetséggel és szakmai tudással felvértezett szobrászról van szó, aki az általa összegyűjtött fémhulladékokból hegesztéssel alkotja különleges művészi világát. Ezáltal meghosszabbítja a fémtárgy életét, épp úgy, mint a faszobrász a fa anyagát, amikor abból szobrot készít. A művekben a telt és üres formák egyensúlyban vannak, de ugyanakkor egy tudatosan bevitt feszültség is megtalálható bennük. A kiállítási anyag kis méretű plasztikákból áll, melyeknek a körvonalai szépen kirajzolódnak a fehér háttéren.

Kovács Gézárt nem lehet úttörőnek nevezni, inkább illusztris elődök követője. Henry Moore a csontok formáját tanulmányozta a tér meghódítása érdekében, Picasso egy bicikli kereket és kormányt használt fel, hogy bikafejet ábrázoljon. Marcel Duchamp pedig egy biciklikereket állított ki művészeti szintre emelve ezennel azt.

Kovács Géza fémhulladékokból készít alkotásokat, amelyeknek a megértése intellektuális erőfeszítést igényel. A művész hisz a művészetében. Vallomása szerint tanulmányozta az archaikus művészeti formákat is. Műveiben ötvözi a prekolumbiánus kifejezési formákat a modern kifejezésmóddal. A művész munkái hosszas keresgélés és meditáció eredményei. "Nem olyan művész vagyok, aki minden nap alkot. Van időszak, amikor csak keresem az elképzeléseimnek megfelelő anyagot és formát gondolataim kifejezésére" - mondja Kovács Géza sepsiszentgyörgyi szobrász.

A kisplasztikai kiállításnak egységes a mondanivalója és eredeti a kifejezési formája, meditációra ösztönöz. Arra készített, hogy ráébredjünk; a művészetek világában mindenkinek megvan a saját helye. A művész gazdag tevékenységet mondhat magáénak: 53 egyéni, 172 csoportos kiállítás, bel - és külföldön, kilenc díj. Mindez tény, ami magáért beszél.

Renașterea Culturală, 2005. szeptember 29 Buzău, Románia

48.

Józsa Miklós:

Kovács Géza "fémkölteményei"

A művész nagyenyedi tárlata elé

... Nagyon jellemzőek a *Kovács Géza* szobrászművész kiállításain elhangzott beszédek és azoknak a sokszor egyszavas címei. Ezek közül csemegéztem egy kicsit, mert szakemberek megállapításai. Találónak tartottam ezeket a címeket. Az egyik így hangzik: *Kovács Géza* útja a formától a tartalom felé halad, a másik; *Megszólal a fém*, vagy *Tárgyakká változó pillanatok*, *Tárgytalan tárgyak dicsérete*, *Vasvilág*, *"Talált tárgyak osztálya"*, *Páncélba öltöztetett fantáziák*, vagy *Gondolatok ércbe forrasztva*. Ezeket a címszavakat most a kiállított kis szobrokon lehet ellenőrizni és gondolom, hogy tökéletesen megfelelnek a valóságnak.

Az itt kiállított fém kisplasztikák megpillantásakor a 205 éve született Vörösmarty Mihály egy híres és nagyon ismert epigrammája jutott eszembe.

" Kard, eke, lánc készül a vasnak gazdag eréből;
Táplál, véd, büntett: hármasan őrzi a hont.
Kard s lánc kínszer lesz hódító s zsarnoki kézben,
Csak használni tud a por eke, ártani nem."

Esztétikai értelemben ez a használni akarás jellemző *Kovács Géza* kisplasztikáira is. Fogadjuk szeretettel a művész "vasvilágának" itt bemutatott "fémkölteményeit", amelyek barátságosabbá, otthonosabbá varázsolják zaklatott mindennapjainkat!
elhangzott 2005. december.16-án, Nagyenyeden a dr. Szász Pál Magyar Házban

49.

Bakó Botond:

Fémköltemények a Közösségi Házban

Kovács Géza kiállítása Nagyenyeden

A művész 17 fémszoborból álló egyedi kiállítása az Inter Art támogatásával nyílt meg december 16-án a dr. Szász Pál Magyar Házban. Igazi bemutató volt, hiszen hozzá hasonló még nem fordult elő Nagyenyeden.

A sepsiszentgyörgyi szobrászművész eddig 53 egyéni és 174 csoportos kiállításon vett részt. Ezek között nemzetközi tárlatok is szerepelnek (Nizza, Peking, Egyesült Arab Köztársaság, Magyarország, Brüsszel, Tokióban, Ravenna, Stockholm). Tavaly Tiszteletdíjat kapott, a Nizzában megrendezésre kerülő Nemzetközi Képzőművészeti kiállításon. Több műve közgyűjteményekben látható, hazai és külföldi szalonokban, monumentálisabb alkotásai anyaországi települések tereit díszíti. Kerekes Hajnal ügyvezető elnök megnyitója után, Józsa Miklós nyugdíjas magyartanár ismertette a művész eddigi munkásságát.

Kovács Géza keze nyomán a rideg fémdarabok barátságossá válnak, sőt mesélőkédvük is feltámad. Erre utalnak a frappáns címek, amelyeket a művész csak fogódzónak szánt, hiszen mint mondotta, beszéljenek magukról a szobrok. (Néhány cím: *Konfliktus, Magyar szarvas, Napszekér, Kései virágzás, Feltápászkodó, Megfigyelés alatt, Feszültségben, Árkot húz, Osztozkodás* stb.)

A megnyitón a művész beszélt munkájáról. – A felfedezett fémhulladék megszólít, kivált egyfajta gondolatot, egy impulzust. Követi az esetleges szétvágás, a darabok hegesztése után a patinázás savazással, majd a rézkefés tisztogatás – ecsetelte a folyamatot *Kovács Géza*. Egy időben festette is a szobrokat, de rá kellett jönnie, hogy így a vASFelület elveszíti karakterét.

Többen a látogatók közül észrevették és értékelték a fémköltemények mélyebb mondanivalója mellett a székely humort is. A művész elbeszélése nyomán, a tárlatokon voltak, akik egyenesen magukra ismertek. Egy idős hölgy például egyik alkotás megtekintése után így kiáltott fel: hiszen ez én vagyok! Így lett a cím: „Kései virágzás.” A téliesre forduló időben az egyébként rideg háztáji és más apró fémhulladékokból megalkotott kisplasztikák, jó hangulatot és melegséget varázsoltak. Valószínűleg meghódítják az újabb látogatókat is.

Szabadság, 2005. dec. 20., Kolozsvár

50.

Józsa Miklós:

Kovács Géza nagyenyedi tárlata

A formától a lényeg felé

A nagyenyedi Dr. Szász Pál Galériában nyílt meg 2005. december 16-án, az Áprily-estek rendezvényén Kovács Géza szobrászművész fém kisplasztika tárlata. A Marosvásárhelyt született szobrász gyökerei a Nyárad mentére nyúlnak vissza. Az ott szerzett gyermekkori élmények egy életre meghatározó jellegűek lettek látásmódjára és művészetére is. Tanulmányait szülővárosában és a kolozsvári műegyetemen végezte, majd Sepsiszentgyörgyön telepedett le. Első kiállítását is ott rendezte 1988-ban, melyen már eredeti, erőteljes, sajátos formanyelvű művészként mutatkozott be. Ezt hangsúlyozta a tárlat megnyitóján Magyar Lajos költő: "Kovács Géza az önkifejezés fordított útján indult el: a formától a tartalmak, a lényeg felé..., a nép ismeretlen mesterművészeit is a természet formái, színeváltozásai ihletik meg legelőbb, s ezek birtokbavételével, meghódításával próbálják kibeszélni önnön világukat."

E bemutatkozás óta napjainkig több mint 53 egyéni tárlaton állította ki műveit, 13 országban 174 csoportos kiállításon vett részt, nemzetközi megmérettetéseken szerepelt, többek között, Nizzában, Pekingben, az Egyesült Arab Emírségekben, Magyarországon, Brüsszelben, Tokióban, Ravennában, Stokholmban. Emellett több csoportos kiállításon is jelen volt a világ majd minden részében. Eddigi legmagasabb kitüntetése a Tiszteletdíj, melyet 2004-ben Nizzában megrendezett Nemzetközi Képzőművészeti kiállításon vett át.

Tagja a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének, a Magyar Szobrász Társaságnak, a Romániai Képzőművészeti Szövetségnek, a Barabás Miklós Céhnek. A tizenhét kiállított, talált tárgyából vagy frappáns absztrakt formákból megkomponált kissozobor (Magyar szarvas, A lovam az égbe megy, Tisztelet, Napszekér) sajátos szimbolikájával, játékos székely humorával hat a nézőre, ugyanakkor az anyagban gondolkodás komolysága révén kötődik az európai szobrászathoz is. A tárlatlátogató egyfajta "személyre szabott, 21. századi vaskorszakba" lép be, amelynek meghatározói a művész személyes élményei és szubjektív lelkiállapota.

A nem mindennapi látványt kínáló tárlat megtekinthető a nagyenyedi RMDSZ-székházban december 25-ig, munkanapokon 9 és 16 óra között.

Nyugati Jelen, 2005. december 19, Arad

51.

Tamás András:

Szilikonnal bevont gondolatekék

Itt még nem jutottak el addig, hogy szükség legyen az absztrakt szobrokra - a hazai köztéri szobrászatban inkább figurális történelmi személyiségek kapnak teret" - mondta nagyenyedi tárlatnyitóján *Kovács Géza* marosvásárhelyi születésű, Sepsiszentgyörgyön alkotó - szobrászművész. A decemberi Áprily-estek keretében rendhagyó kiállítás munkái nem nélkülözik a népies motívumokat, a vasba öntött játékosságot, székely humort - hangzott el a megnyitón.

Kerekes Hajnal Fehér megyei RMDSZ-es ügyvezető elnök köszöntője után Józsa Miklós magyartanár rámutatott: a kisplasztikák megpillantásakor Vörösmarty epigrammája jutott eszébe "Kard, eke, lánc készül a vasnak gazdag eréből /(...) Csak használni tud a pór eke, ártani nem." - és esztétikai értelemben ez a használni akarás jellemző *Kovács Géza* kisplasztikáira is. A szobrász fémből, bronzból, használt tárgyak ötvözéséből készült kisplasztikáit savval kezeli, majd lakkal vagy szilikonnal tartósítja. 54 egyéni, 178 csoportos kiállításon vett részt 13 országban.

Új Magyar Szó, 2005. dec. 21., Bukarest

52.

Szatmári László:

Lelki gesztusok

Kovács Géza plasztikai világa

A kisplasztika fogalmát nem lehet egyértelműen meghatározni: mindkét szó, amelyből összetevődik, kétségeket kelt. Mi az, például, ami ma kicsinynek számít és mi az, ami nagynak? Hiszen ezek a fogalmak mennyiségi és viszonylagos természetűek. Éppen ezért a kisplasztika fogalmának egy negatív meghatározása elfogadhatóbbnak tűnhet: a kisplasztika az, amit nem szántak kültérbe, szabad térbe, illetőleg ami nem monumentális. (Bár az is igaz, nem egy esetben monumentális tulajdonságokkal is rendelkezhetnek kis formátumú művek.)

A másik szónak, magának a szobor fogalmának az elemzése ahhoz a következtetéshez vezet, hogy nem lehet a kisplasztikáról mint autonóm műfajról beszélni. Marcel Duchamp 1917-ben kiállított, híressé vált piszoárja óta, vagy még inkább Brâncuși elhíresült vámügye után, 1928 óta a szobor enciklopédiai meghatározása radikálisan megváltozott. A „kis” jelző nem elegendő ahhoz, hogy alapjaiban meghatározza egy szobrászati műfaj esztétikai lényegét.

Duchamp vécékagylója teljesen új művészetfilozófiai kérdéseket vetett fel. A kiállított termék nem azzal tagadta az esztétikát – ezt a 18. századi találmányt, amely a „tisztá művészet” ideálját hagyta örökül a művészeknek –, hogy nem-szép (anti-esztétikus) kívánt lenni, hiszen ez változatlanul esztétikai kategória lett volna, hanem a műtárgy ready made-jellegével lépett túl az esztétikán. Brâncuși 1926–1928 között perben állt az Egyesült Államok vámhivatalával, mert a Madár a térben című munkája számára nem voltak hajlandók megadni a műalkotásnak járó vámmentességet,

hanem a fémárukat illető vámot róttak ki rá. E két példa is hűen mutatja, aránylag szűk időhatárok között is mennyire megváltozhat, alakulhat a szobor, a plasztika jelentése.

Céljait tekintve, a kisplasztikát kiállításokra szánják, mint minden alkotást, de ugyanakkor meghitt térbe is. A szobrászatnak az elterjedés lehetőségét nyújtja, mert nem korlátozódik csupán közterekre és a szabad térre, hanem az ember életének hétköznapi terében is helyet kap. A kisplasztika meghitt befogadásra, együttélésre rendeltetett – vagyis nem kell a kollektívan elfogadott jelkép, sztereotípiá, társadalmi szokvány jellegét öltenie, ami gyakran megesis köztéri emlékművel, amelynél olykor fontosabb az, amire vonatkozik, mint művészi megformálásának ténye. Röviden, a kisplasztika funkcióját a nagyobb szabadságban kell keresnünk, a plasztika mibenlétének szilárdabb tudatában. A kisplasztika lehet tervjellegű is, ezért gyakran frissebb, spontánabb, szabadabb: általában a szobrászat konceptuális fázisát képviseli.

Kovács Géza kisplasztikai együttese is ezt a konceptuális vonalat mutatja. Művészünk a rendszeresen kiállítók közé tartozik az elmúlt esztendőben Székelyudvarhelyen, Csernátonban, Kézdivásárhelyen, Kőszegen, Nagybányán, Nagyváradon, Kolozsvárott, a Vas megyei Rumbán, Szovátán, Marosvásárhelyen és Nyárádszeredában rendezett egyéni kiállítást. 2005-ben a bukaresti ARTIS Galériába hívták meg egyéni tárlat rendezésére és szintén 2005-ben több jelentős csoportos kiállításon is részt vett: Artcard című nemzetközi kiállítás az Egyesült Arab Emírátsban, a budapesti Duna Galériában, a Târgu Jiu-i Brâncuși Nemzeti Kisplasztikai Szalonban, valamint a bârladi Tonitza képzőművészeti kiállításon. Összesen 154 csoportos kiállításon vett részt, s az ötvenedik egyéni tárlatán is túl van. Szakmai díjait és ösztöndíjait, alkotótelepi részvételeit, közgyűjteményekben megtalálható műveit, monumentális alkotásait, szervezeti tagságait is tekintve jelentős pályáívet állapíthatunk meg. Egy kitartó, konok munka folyamatait mutatják ezek az adatok és kirajzolódik az út, amely a figurális szobroktól a rész és az egész, a lezárt és nyitott, a mozdulatlan és a mozgás viszonyát kutató elvont formákig, a kisplasztikáktól a sikeres pályázatokon át a monumentális köztéri munkáig vezetett.

Stílusszabályozó elvként, ránézésre, az absztrakció és egyfajta készen kapott figuralitás keveredik alkotásaiban. Akár az egyik, akár a másik jelleg jut túlsúlyra ebben vagy abban a műben, egyik is, másik is nyomban valamilyen szemléleti, plasztikai különlegességgel vagy remek dekoratív megoldással párosul. Az Összetartozás vagy a Kitekintés című munkái a kígyózó formák érdekességével ragadnak meg, a Titkok hordozója akár egy lakattal elzárt kamra ismeretlen kincseit jelképezi, némely kompozíciója antropomorfizált alakzatokat idéz (gondolok a Késői virágzás, a Fanatikus vagy a Más hátán című művekre például). Mindez nagyban emeli az alkotások plasztikai hatását, s olykor a fantasztikumba hajló szürrealitás auráját vonja köréjük. Sajátos jellegüket, különlegességüket azonban mégsem a stílusbeli hovatartozás részletezésével, hanem a szellemes plasztikai kialakítás hangsúlyozásával érzékeltethetjük leginkább.

Kovács Géza komponálásmódja kétségkívül a szürrealizmus megoldásaival mutat rokonságot, hegesztővel dolgozik – azt használja plasztikai alakító eszközként, hogy különböző elemekből: hulladék vasdarabokból, drótból, csövekből, csavarokból, egy-egy tárgyból, alkatrészből, eszközökből komponált szobrait egybeforrassza. Mert végül is szoborrá kerekednek ki ezek a tárgymontázsok plasztikai igényességük, kifejezőerejük révén – és a ready made, a talált tárgy, az assemblage már-már klasszikusnak számító tanulságainak felhasználásával.

A művész alakító fegyelme, improvizatív biztossága a kifejezőerőre összpontosul, és ez ragadja meg a szemlélőt is, az egyes elemek jellege, eredete hol teljesen

kézenfekvő, időnként csupán alaposabb vizsgálódással állapítható meg, hol meg csak találgatható. Az összeillesztett, hegesztett tárgyak, fémdarabok egyé válnak nemcsak a technikai megformáltságukat tekintve, hanem a jellegzetes mozdulatot, testtartást, plasztikai jellé tárgyiasított lelki gesztust tekintve is. Ezek a plasztikai jelek őszinte, igaz, telitalálatszerű vallomások az emberről, a konvenciók és az illem fordulataival burkolt arcukatól.

A hegesztett, összeszerelt, -illesztett tárgyegyüttesek egy-egy részletükben akár mozgathatók is (lehetnének), legfőbb műfaj-meghatározó vonásuk mégsem a lehetséges mobil jelleg, hanem az egymásba, egymáshoz illeszkedő részek szétválaszthatatlansága, esetleges mozgathatóságuk ellenére szoros összetartozásuk, az alkotások kiterjedésének megváltoztathatósága és egyes részek beállítása révén. Lehetséges, hogy a megfelelő részek kapcsolódásának mintái akár a gyakorlati célokat szolgáló népi zárszerkezeteket is felidéznek, a népi tárgyi játékokat, az ördöglakatok változatait, akár számunkra ismeretlen előképeknek állítanak emléket – mégis az egymásba illeszkedő részekből álló kisplasztikáktól sem az eredetiség, sem a vizuális és taktilis élmények változatossága nem tagadható meg.

Kovács Géza művészete egyszerre könnyed és fegyelmezett, érzékeny, érzelemgazdag és majdnem mérnöki racionális. Kisplasztikai az emberről beszélnek, ám az egyén helyett inkább az emberi lét általános kérdéseiről. Plasztikai egyértelmű dolgok jelképei, olyan dolgoké, érzelmeké, amelyeket akár örök emberinek is nevezhetünk. És nem feledkezhetünk meg a tárgyegyütteseit jellemző drámai erőről sem, és nem feledkezhetünk meg arról a játékosságról, a „csinálásban” rejlő örömről sem, amelyet jó néhány (akár a néző által is átforgatható) csapolt-illesztett kisplasztikájáról leolvashatunk.

Ezek az alkotások széles érzelmi-gondolati skálát fognak át. A dráma, a játékosság mellett a nosztalgia, a líra, sőt a tárgyilagos, száraznak tűnő hang sem idegen tőle. Plasztikáinak többségét olyan bensőséges hangulat, olyan sajátos harmónia jellemzi, amely valóban csupán részben szól arról, ami van – amely inkább arról beszél, aminek lennie kellene. Egy elidegenedő embercsoport számára felmutatni a harmonikus (közösségi) lét lehetőségét, nem kis feladat. Hasonlóképpen emberpróbáló feladat az anyagi értékekre orientált világban rámutatni a szellemi, érzelmi értékek megőrzésének, átmentésének fontosságára, a készen kapott személytelen, s mondhatni, valódi esztétikai értékek nélküli tárgyak dömpingje idején megmutatni a kreativitásban, az ember és tárgy, az ember és alkotófolyamat szerves kapcsolatában rejlő új minőségeket, vagy éppen a pillanatra irányuló figyelem korában a jelen–múlt–jövő egységére figyelmeztetni.

E fémkonstrukciók ígérete szerint a jövő valódi harmóniát kínál a művész számára (és lehet, közönsége számára is), olyan univerzumot, amely egyszerre végtelen és részleteiben áttekinthető, amely a természeti-organikus és ember teremtette geometrikus formák, a bennük foglalkoztatott tudati, érzelmi tartalmak, törvények szerves egységet alkotnak. Minden részletében átgondolt, kidolgozott lesz ez a világ, s mégsem egyhangú, mert a benne megvalósuló rend nem merev, hanem állandóan változik, nem köti gúzsba tehát, hanem újabb kalandokra csábítja a képzeletet.

Művelődés, 2006. január, Kolozsvár

. Muresan Vasile:

Kovács Géza szobrászata

Kovács Géza művei olyan stílust képviselnek, amely Romániában kevésbé ismert. Ennek a modern szobrászatnak az elnevezése franciául "objets trouvés", vagyis talált tárgyak, angolul "ready made". Szobrászata emlékeztet Roman Viktoréra, aki nemrég halt meg Párizsban és Pablo Picassóéra.

Alkotásaiban fellelhető az összes alapkövetelmény, amely a szobrászatot jellemzi.

Mi is a szobrászat? Egy térben kiteljesedő forma, amelyet a fény és árnyék viszonya határoz meg.

Kovács Géza szokatlan alkotó módszere abban áll, hogy összegyűjti a használt tárgyakat és hegesztéssel szoborrá nemesíti őket. A szobrásznak az a feladata, hogy azokból a fémtárgyakból, amelyeket mások értéktelennek tartanak, új műveket hozzon létre az újrahasznosítás legmagasabb fokán. Ez Tudor Arghezi egyik versét juttatja eszembe: " Kelésből, penész és sár/ Új értékek és szépségek sarjadnak."

A művésznek nem feltétlenül a szépség az elsődleges célja, hanem a megfelelő kifejezési forma megteremtése. Művei beszélnek. Minden alkotás külön-külön egy nyitott könyv. Ha tudsz olvasni belőle, sokkal többet mondanak, mind amit az alkotó által megadott címek sugallnak. Mindenik kovácsolt vasdarab, villa, lakat, gereblye olyan eszköz, amelyet használnak a háztartásban. Itt viszont más értékekett képviselnek.

Megállapíthatjuk, hogy szobrai művészeti értékek.

Említettem Roman Viktort, aki bizonyos mértékben használta ezeket az eszközöket. Az ekevasat lapátot újra mintázta és így új művet alkotott. *Kovács Géza* szobrászművész megmarad az eredeti tárgynál és azt építi be a műveibe.

Amikor először találkoztam a munkáival a Marosvásárhely-i Bernády Házban megrendezett tárlatán, nagyon el voltam ragadtatva. Azt mondtam, íme egy ember akinek volt bátorsága és ereje, hogy fellázadjon a szokás hatalma ellen.

Ez csodálatos dolog! A szobrok magukért beszélnek.

Kovács Géza munkáit ne a valóságelvű megközelítéssel próbáljuk megérteni. Nem találunk ott semmi effélét. Nagy hiba lenne a görög kultúra szemszögéből nézni őket. Meg kell keresni a művész által használt szimbólum-rendszert és akkor megtaláljuk a választ arra, miként nézzük ezeket a műveket.

Láttam jó néhány Picasso és Roman Viktor szobrot. Nyugodtan állítom, hogy *Kovács Géza* alkotásai jól beillenek, abba a művészeti irányzatba. Kolozsvárt alkalmam volt megtekinteni egy amerikai kiállítást, ahol Ioan Avramescu ready made szobrokat állított ki. Ezt azért említem meg mert most, itt, a környékünkön, *Kovács Géza* az egyedüli képviselője ennek a stílusnak. Biztos út ez a kiteljesedés felé!

Mindenik szobor megszólal, ha türelmesen végigkísérjük a formák vonalvezetését. Emlékeztetem Önöket, hogy van a kiállított szobrok között egy félbe vágott fogaskerék fordítva beépítve a kisplasztikába. Érdemes megnézni a ritmusát és a téri kitérülését.

Az alkotásokat körbejárva minden szögből meg kell tekintenünk, mert csak így sikerül igazán megérteni mondanivalójukat

ellhangzott a Kis-Küküllő Galériában, 2006. január 29-én., Dicsőszentmártonban

Szlovácsek Ida:

Lélek szólt a lélekhez

(egy kiállítás margójára)

A dicsőszentmártoni Kis-Küküllő Alapítvány meghívására ezúttal Kovács Géza Sepsiszentgyörgy-i szobrászművész hozta el a munkáit a Kis-Küküllő Galériába. A szépszámú közönséget dr. Kakassy Sándor köszöntötte magyar és román nyelven. Beszédében azt jelezte, hogy a tevékenységek és kiállítások száma azért (is) sokasodhatott meg, mert Hajdúszoboszló testvérváros önkormányzata anyagi támogatásával megoldhattuk a helyiség (egykori zsinagóga) fűtését. "Reméljük, hogy a jelenlegi kiállítás is értékhordozó és ízlésformáló szerepet fog betölteni" – mondotta, utalván arra, hogy a giccs elég gyakran jelen van otthonainkban. Kovács Géza szobrászművészt Moldován Ilona tanárnő mutatta be a közönségnek. A művész 1958-ban született Marosvásárhelyen, jelenleg Sepsiszentgyörgyön lakik és alkot. Két évtizede foglalkozik szobrászattal. Alkotásait 55 erdélyi és magyarországi városban is bemutatták (valamint 178 csoportos kiállításon is); 13 alkotótáborban dolgozott. Jóllehet a 90-es évek második fele óta a művész több fából kivitelezett monumentális alkotást is megvalósított (mint például a Nagyatádon felállított Évezredek át című kompozíciót), szobrászatát mégis a fémből megformált kisplasztikák karakterizálják. A művésznél a kidobott, a "leírt" régi eszközök, tárgyak újjáfogalmazva új funkciót nyernek a művészi képzelet és szabadság szférájában. Muresan Vasile szobrász szavaival "ajtót nyitott" Kovács Géza munkáinak megértéséhez. Felhívta a figyelmet arra, hogy a modern művész a különböző tárgyak, eszközök, alkatrészek "műbe építésével" tulajdonképpen az "objet trouvé", az "assemblage" avantgárd metódusát alkalmazva hivatkozik a valóságra, de a "pop art" alkotóinak szellemisége is nemegyszer áthatja műveit. Összefoglalva elmondhatjuk: Kovács Géza kompozíciói mellett Muresan Vasile tovább "nyitogatta" látásunkat az új művészet világa felé, s megjegyezhetjük, hogy bármilyen nyelven beszéltünk a művészet szépsége és ereje által, "lélek szólt a lélekhez".

Népújság, 2006.január 8., Marosvásárhely

55.

Valentin Ciucă művészettörténész:

Az összetársítás művésze

Kovács Géza szobrászművész alkotásai több jelentésűek. Az anyag tömörségén túl ezek elegáns kaligrafikus jelek, melyekkel, mondhatni, ír a térben. Barokkos érzéki görbék, síkok és dőlt alakzatok ritmust kölcsönöznek a mű egészének.

Abból a feltételezésből induljunk ki, hogy egy régészeti ásatás alkalmával, egy véletlen során a föld alatti rétegekből különböző alakú fémdarabok kerülnek napvilágra. Ezeket a "talált tárgyakat" újraértelmezéssel életre keltjük és más formákkal kapcsolatba hozzuk. Ez a ready made, melyet Picassótól kezdve a művészet forradalmárai is sikeresen használtak. Zadkine művészetével összehasonlítva - akit meglátogattam a Párizs-i műhelyében - itt másról van szó. Itt fémből és acélból készült alkotások sorakoznak.

Visszatérhetünk a vaskorszakba, mely nagy hódítást jelentett az emberi történelemben. A vas felfedezése egy magasabb felhasználási szintet biztosított a lágyabb és törékenyebb bronzhoz képest. De azt veszem észre, hogy a művészt a bronz is érdekli. Láttam néhány bronz szobrát, amelyek nem szokványos megfogalmazásban készültek. Végül is a műben létrejön a strukturális formák párbeszéde, ahol meglepő összekapcsolási képességgel bekebelezik a szétszórt elemeket, fogaskerék, néhány csapágó és más tárgyakat.

*Kovács Géza*nak birtokában van az összetársítás művészete és ugyanakkor új értelmet ad a viszonylag független részek egygé válásának. Az a fontos, hogy különböző dolgok együttese új művet eredményezzen. Láttam néhány csábító utalást a szakrális irányába is. Ezt ürügyként könyvelem el, mert az a lényeg, hogy mit fejez ki a mű, milyen utat tesz meg a tekintetünk a vas néhol durva felületén, mely elnyeli a fényt. A bronz vagy a márvány, vagy más rozsdamentes acél szobrok fő szövetségese a fény, amely beilleszkedik a alkotásba vagy a térbe sugároz.

A fémszobrok esetében a fény nem szövetséges, de nem is ellenség. Itt lényeges a ritmus és a kemény anyag érzete. A kézzel való megformázást a szellemi felkészülés előzi meg. Az ötlet a munkával majdnem egyidőben születik. Ez egy olyan egyidejű alkotási folyamat, melynek során állandó módosításoknak van kitéve a készülendő mű.

Általában az alkotóművészek munkáiban akaratlanul többször is megisméltődnek bizonyos dolgok. Itt minden más, állandóan új és meglepő egyik alkotástól a másikig. A kisplasztikák fénnel való kapcsolata szinte nem is létezik, ellenben megvan az az előnye, hogy a levegő szabadon áramlik ezekben a formákban melyek nem tömörszerűek.

Ez nem egy tipikus szobrászat. Az az érzésünk, hogy a tömeg és a térfogat szinte hiányzik, de a körvonalakat meg tudjuk tölteni, ki tudjuk egészíteni vágyaink képzelő erejével. Egyesek váratlanul annyira meghökkentenek, hogy erős képzelőerőre van szükség a szokatlan művészeti nyelvezet megértésére. Arra a munkára gondolok, amelynek egy más címet is tudnék adni. Egy bárka. Ez a szobor egy szimbólum, Noé bárkája, az emberiség megmentője. Ezt a művet felnagyítva, egy jó monumentális alkotás születne. A talpazata egy plasztikai forma, sokkal több mint egy alátét. Érdekes és meggyőző kapcsolat jön létre a fém és a fa között.

Végül is *Kovács Géza* szobrászművész kiállítása egy találékony szellem fáradságos munkája. A művésznek olyan nyelvezet áll a rendelkezésére, amely számot vet a jelen és az örök lét történéseivel. Mondhatni kortárs az első mesterekkel, akik a felmelegített vasat használati célra munkálták meg. Esetünkben a használati cél hiányzik, de az alkotói erőfeszítés hasonlatos a Hephaisztoszéhoz, a Zeusz műhelyében készült munkákhoz, amelyek az emberiség javát szolgálták.

Gratulálok *Kovács Géza* szobrászművésznak! Azt hiszem, hogy hálával tartozunk azért a lehetőségért, hogy más szemszögből ismerkedhetünk a szobrászattal és együtt kalandozhatunk az általa kitalált értelmezések mélységeiben.
elhangzott a Kupola Galériában, 2006. ápr. 1- én Jászvásáron Románia

56

Valentin Ciucă:

Egy mai Hephaisztosz

Kovács Géza szobrászművész figyelemreméltó művészi eredményt mondhat magáénak. A hazai és nemzetközi kiállításokon való jelenlét, monumentális alkotásai Magyarország különböző városaiban, irigylésreméltó művészeti pályát bizonyít.

Kiemelem a tekintélyes Ravenna-i kiállításon való többszörös részvételét. A nagy firenzei Dante nevével fémjelezve rendezik két évente a tárlatot, ahol az Isteni színjátékból kijelölt téma kerül feldolgozásra.

A kezdő évek bizonytalansága után, karrierje és művész egyénisége elérte az érettséget. Minden út nyitva áll előtte a kiteljesedés felé. A művész a ready made szobrászati kifejezőmódot választotta, amelyet Marcel Duchamps és Picasso is nagy sikerrel művelt. Eredményesen folytatja a használati tárgyak új kapcsolatának megteremtését, egyéni művészeti kifejezőmódja révén műveiben létrehozza a belső feszültséget. Ezáltal új, érzékelhető összefüggések születnek, azonosítható szimbolumok, amelyek egy egyedülálló kapcsolatrendszerbe helyezve az igazi kultúra részévé válnak. Humorral átítatott új valóságot állít fel, ahol a tárgyak soha nem álmodott jelentést kapnak.

A szobrász jelentéktelennek tűnő tárgyakat választ ki a mindennapok szerény környezetéből, amelyek néhány műben szakrális szerephez jutnak. A tárgyak használati szerepének elvesztése révén átalakulnak, egyéniből közössé, majd esztétikai kategóriává. A különböző alkatrészek új strukturába szövetkeznek a művész lendületes képzelete és kezűgyessége által. Az új jelentés gyakran eléri a szatirikus gúnyirat hatását is.

Alkotásaiban az igazságszolgáltatás, a bezártság és a szabadulás, az igazság és a demokratikus törekvések, polgári szellemiség és személyiség témái nem sértően, de kíméletlenül jelennek meg. Annak ellenére, hogy egyéni kifejezőmódja nyilvánvaló, különböző kultúrák művészeinek plasztikai nyelvezetéhez is folyamodik. El kell ismerni, hogy mindenkinek joga van úgy alakítani a művészi pályáját, ahogy jónak

látja, de ha közös Európát álmodunk, az a kívánatos, hogy a többség és a kisebbség között olyan párbeszéd jöjjön létre, amelyben a multikulturalitás és az egymás iránti türelmesség is jelen van.

Látszólag lehetetlennek tűnő összeillesztések találékonysága jellemzi a művek lényegét. Hasonlóképpen járt el a XVIII-ik század elején a román irodalomban Dimitrie Cantemir is metaforái kigondolásában.

Köszöntöm Jászvásáron Kovács Géza szobrászművészt, aki csavarokból, golyóscsapágyakból, sarló és kalapács darabokból, egyenes és ferde felületekből izgalmas geometriát hoz létre. A mű mondanivalóját a telt részek közötti ürességbe beférkőző levegő áramlása is segíti. Az érdes anyag elnyeli a fényt és ezáltal negatív energiát gerjeszt, amely belső feszültséget hoz létre

Ziarul de Iasi, 2006. április 18., Jászvásár, Románia

57.

Corneliu STOICA:

Ecset és véső

Kovács Géza összeszerelt tárgyszobrászata

Miután a tavaly Galacon a Vizuális Művészetek Múzeumában a "Párhuzamos választások" című kiállítás keretén belül bemutatták Sorin Purcaru jászvásári szobrász vízvezeték alkatrészekből készült alkotásait, május júniusban ugyanaz az intézmény egyéni kiállítást rendezett Kovács Géza sepsiszentgyörgyi magyar szobrászművésznak akinek az alkotásai a paraszti gazdálkodáshoz tartozó használati tárgyak és eszközök összeszereléséből születtek. Olyan rusztikus eszközöket használ mint a vasvilla, patkó borona, gereblye, lapát, kantár, bilincs, horgok, csavarok, csavaranyák, fogaskerekek – a hajdani gazdaság mindennapi munkájának szükséges kellékei. Ezeket a tárgyakat a művész képzelete teljesen átlényegítette, megváltoztattva eredeti rendeltetésüket, így a paraszti életben használt hétköznapi eszközök gyakorlati funkciói esztétikai minőséggé alakultak át. Néhány a régmúlt patináját viselő ma már nem használt elavult banális tárgy a művészetben nyert új életet a szobrász keze és képzelete új jelentésekkel nemesítette meg őket. Nem tartoznak imár a mindennapi használat triviális világához. Plasztikai metaforákká váltak amelyekkel a művészetet szerető közönség izgalmas érzelmi viszonyba kerül, párbeszédet folytat és új élményekkel ismerkedik.

Az asszemblázs technikája nem új keletű- már a xx. század lejjén feltűnt a plasztikai innováció és kísérletezés eredményeként. Tulajdonképpen ez a folyamat vezetett el a jelenlegi pop art megjelenéséhez a hatvanas években. Kovács Géza

szobrászművész a műveinek alkotása során sikeresen használja fel ezeket az eredményeket. Elég csupán néhány művének a címét felsorolni: Genézis, Szszbadító, Mikrokozmosz, Titkok hordozója, Késői virágzás, Egy lépés, Más megvilágításban, Kitarulkozás, Más hátán, Megkötözve, Szolidaritás, Kavalkád, Anya gyermekével, Tisztelet, Napszekér, Piros kocsi, Kígyózva, Győzelem, Csodálkozás, Dícsőség és ármány, Drámaiság, Virtuális hrmónia, - hogy számot adhassunk milyen széles a művész eszmei köre és mennyire változatosak ezek a hegesztéssel készített műegyüttesek, amelyeket a háztartásban használt tárgyak alkalmazásával készített.

A Vizuális Művészetek Múzeuma gyűjteményében van néhány mű, amelyeket a galaci születésű szobrász Constantun Ticu Aramescu készített az Amerikai éveiben 1959-1960-ban. Ezeket az alkotásokat, amelyek rádió, televízió és fűnyíró alkatrészekből készültek a műkritikusok "elektronikus szobroknak" nevezik. Modern formák, ahol találkozik a fantázia a humorral és az emberi lét értelmét vizsgálják. Kovács Géza is hasonlóképpen jár el műveinek alkotása során, csak ő a szobrait régies tárgyakból építi, amelyek a régies hangulatukkal hódítanak meg minket. A művész által meghatározott ritmus ezeknek a térben írt formáknak a modernség auráját kölcsönzi. Ion Parhon műkritikus a következőket mondta Kovács Géza szobrairól: *"Meglepő a művek finom lírai szerkezeti felépítése, melyek hol ritmikusak, hol pedig ideges arabeszkek, vagy egymást keresztező vonalak, hol enyhén ironikus részletekként kígyóznak képzeletbeli formák mentén. Így fonódik össze a munkáiban a vers a humorral, az emberi létre, álmokra és az alkotásra utaló mélyebb vonatkozásokkal. Sok utalást fedezhetünk fel ezen fémalkotásokban az expresszionizmus területéről, fényes "kaligrafia", amit nem skatulyázhatunk be a posztmodernizmus immár megrozsdásodott kategóriájába."*

A szobrásznak nagyon gazdag az eddigi művészeti tevékenysége (52 egyéni tárlata nyílt Romániában, Magyarországon, Svájcban és 172 csoportos kiállításon szerepelt 13 országban világszerte, 11 nemzetközi díjat kapott és kreatív résztvevője 12 alkotótábornak Romániában és Magyarországon. A művész több monumentális alkotást is készített.) Kovács Gézának az első bemutatkozása jó benyomást keltett a galaci művészetkedvelő közönségben. A tárlata Galacon érdemes és érdekes kulturális eseménynek bizonyult, amely a látszólag egyszerű megnyilvánulása ellenére hiteles üzeneteket fogalmaz meg és kiterjejedt lelki rezgéseket vált ki.

Corneliu Stoica: Pensula și daltă (Véső és ecset), „Dunărea de Jos” folyóirat (53), 2006, július, Galac Románia

Újraközölve Corneliu Stoica: ntâlniri confortante (Megnyugtató találkozások), Sinteze Kiadó, Galac Románia, 2007., 105-107old.

58.

Angela Ribinciuc:

"A művészet olyan, mint az élet"

Kovács Géza életre kelti a vasat

Ebben az évben megrendezett "A művészet olyan, mint az élet" című alkotótábor egyik jeles részvevője Kovács Géza sepsiszentgyörgyi szobrászművész, akinek a neve május óta ismert a galaci művészet iránt érdeklődők előtt, amikor a helyi Vizuális Művészeti Múzeumban rendhagyó egyéni kiállítást rendezett fémből készült kisplasztikáiból. Olyan talált tárgyakból állította össze ezeket, amelyeket többen közülünk kidobásra szánunk.

Anca Tofan muzeológus mondta; Kovács Géza élettelteli, igényes és szellemes szobrai különleges kifejezőmódról tanúskodnak.

Az alkotótáborban eltöltött tizedik nap után Kovács Géza megjegyzi, hogy nagyon jól érzi magát Galacon és munkakedve töretlen: " Lehet, hogy a program túl zsúfolt volt és kevés idő jutott az alkotásra, de az az igazság , hogy a szervezők megtették mindent, hogy jól érezzük magunkat. Ami engem illet Gigi Mironnal bejártuk az ócskavas telepeket. Az itt kiválogatott anyagból sikerült összeállítanom három kisplasztikát és egy nagy méretű szobrot. A májusi egyéni kiállításon a nagyobb munkákat otthon hagytam a szállítási problémák miatt. Csak a kisebb méretű alkotásokat állítottam ki. Most itt a táborban nagyobb méretűeket készítettem."

Arra a kérdésre, miért az ócskavas, a művész őszintén felel. " Anyagi lehetőségem nem engedi, hogy csak bronzból dolgozzam, pedig ez lenne természetes és értékes. A világban számos fémszobrász tevékenykedik. Nálunk Romániában, az emberek még nincsenek hozzászokva, hogy vasból is lehet művészetet teremteni. A vas nélkülözi a bronz ragyogását, általában ipari célokat szolgál és kevésbé nemes anyag. Kevesen lelkesednek, azért hogy a lakásukat fémtárgyak díszítsék. Jobban szeretik a fát, vagy a kerámiát. Önöknek itt Galacon szerencséjük van a Nemzetközi Alkotótáborban készült fémszobrokkal itt a rakparton, bárki láthatja, hogy a vas is olyan anyag, amelyből művészi alkotásokat lehet készíteni."

Kovács Géza nem olyan művész, aki arra törekszik, hogy felismerjék a stílusáról: " Főleg külföldön találkoztam olyan művészekkel, akik mindegyik munkájukba beleviszik ugyanazt az egyéni stílusjegyet. Én úgy dolgozom, hogy ne ismételjek meg semmit, sorozatot nem készítek, arra törekszem, hogy minden munkám egyedi legyen."

A nyáron Kovács Géza egyéni kiállítást rendezett Magyarországon a Balaton mellett, résztvett egy alkotótáborban Cserszegtomajon, ahol szobrász agyagból dolgozott. Ezenkívül az idén 14 csoportos tárlaton vett részt és egy monumentális méretű Turul madarat készített bronzból Szászrégenbe. Most Szófia-i kiállításra készül. Novemberben a 60-ik egyéni tárlata nyílik meg Sepsiszentgyörgyön. Az elsőt 1988-ban rendezte szintén ebben a városban.

Kovács Géza egyik vágya az, hogy monumentális szobrokat készítsen a művészet-szerető emberek örömére.

Viața Liberă, 2006. augusztus 23., Galac, Románia

59.

Deac Marius:

60 műalkotás a 60-ik egyéni tárlaton

Kovács Géza szobrász nagyon aktív és sokoldalú művész. Ezekben a napokban a Sepsiszentgyörgy-i Gyárfás Jenő Képtárban nem kevesebb, mint 60 kisplasztikát állít ki a 60-ik egyéni kiállításán. Jubileum ez, amely megbecsülést érdemel.

Egy román közmondás azt tarja, hogy "Ami sok az nem mindig egészséges." Áttételezve ezt az állítást mondhatjuk, hogy ami sok, nem mindig szép is. A művész nem csillogó márvány szobrokat akar nekünk bemutatni klasszikus, vagy modern megfogalmazásban, nem olyan portrékat, amelyek hosszas munkával realiztikus stílusban készültek, sem fényesre csiszolt bronz figurákat. Nem, ez nem az Ő világa. Sokkal jobban érzi magát az eltörött lapát, a patkók, fogaskerekek, kampók és más fémtárgyak társaságában, amelyeket nagy hozzáértéssel az absztrakt világába emel és értékes képzőművészeti alkotássá varázsol.

Kovács Géza megpróbálja, és az esetek nagy többségében sikerül neki, gondolkodásra serkenteni és gondolatot ébreszteni. Ékesszólóan bizonyítja ezáltal, hogy a művészetben szükség van a sokat vitatott és tárgyalt szépség esztétikájának a kategóriáján túl az egyes gondolatok, újító ötletek mágikus kemencében való összeolvasztására, új utat nyitva a modernizmus, a nonfiguratív kiejezsmód felé. Ezáltal "ostorozzák" a tudatot, serkentik a fantáziát és segítik a képzelőerőt. Az összeolvasztás sziszifuszi munkával párosul, amely művészetté szelidíti a fémet, ezt a nehezen engedelmeskedő kemény anyagot.

Természetesen az alkotások közül kiemelhetnénk többet is, de nagy hibát követnénk el, mert a kiállítási anyag műfajában, stílusban és gondolkodásban egy egységes oszthatatlan egésznek képvisel. Végezetül egy fontos megállapítás. Kovács Géza szobrászművésznek megvan az adottsága és hozzáértése, hogy a kisplasztikák által sugárzott üzeneteket találó rövid címekbe tömörítse.

Observatorul de Covasna, 2006. november 14., Sepsiszentgyörgy

60.

Fekete Réka:

Egy vasszobrász Sepsiszentgyörgyön

A régi mesterek azt mondták, mindent ismerni kell, ami eddig megtörtént, aztán hozzáteszed a magadét - ezt tartja szem előtt több mint húsz esztendeje a gépészmérnök-végzettségű, tehetsége és a nagy alkotók munkáinak, különböző képzőművészeti korszakok történéseinek folytonos tanulmányozása által szobrászá formálódott Kovács Géza. Képzőművészeti diplomáját hatvan egyéni kiállításán és tizenöt országban megrendezett 202 csoportos kiállításon szerezte közönségétől. Sepsiszentgyörgy vasszobrászának munkái még e hónap végéig tekinthetők meg a Gyárfás Jenő Képtárban.

Kovács Géza az a fajta művész, aki egymaga gyűjti az anyagot kisplasztikáihoz, lehajol minden ócskavasért, használati tárgyért, amiben fantáziát lát, megformálja,

érzésekkel tölti meg azt, majd kiállítást szervez, pályázatokat ír, alkotótáborokba jár, menedzseli önmagát. Kilenc éve szabadúszó, csak a szobrászatnak él.

Első kiállítását munkahelyén, a sepsiszentgyörgyi gépgyárban rendezte meg 1988-ban, első díját 1992-ben kapta Kovásznán. Azóta is ez a legkedvesebb kitüntetése, mert ekkor ismerte el a szakma. Nem állt meg 30-40 cm-es vasszerkezeteknél, köztéri szobrokat is készített, itthon Szászrégenben és Galacon, másik négy Magyarországon látható. Nyersanyagnak a vasat használja leginkább, anyagi okokból kevesebb a bronzmű, ennek megmunkálása költséges, ráadásul Budapestre kell vinni önteni. Hogy miért?- elmondja a művész maga.

- Az agyagban megmintázott formáról gipsznegativot veszek le, ebbe öntöm, illetve ecsetelem bele a viaszt, s mivel itthon csak homoköntéses technikával dolgoznak, el kell juttatnom Budapestre. A képzőművészeti egyetemen viaszveszejtéses módszerrel készül a végtermék, amit cizellálok, finomítok, néha reszelni, vézni kell, majd savval patinázom, hogy megkapjam az általam kívánt színt, végül ezt tartósítom viasszal. A vasdarabokat, szerszámokat, eszközöket, csavarokat, bármilyen vastárgyat, amit találok, sokáig nézegetem, rakosgatom a műhelyemben, majd elkezd foglalkoztatni egy gondolat, és hegeszteni kezdünk. Arra kell törekedni, hogy az elkészült mű ne legyen unalmas, bármilyen szögből, oldalról nézze az ember, formailag és tartalmilag is újat mutasson.

Ez a lényege a kisplasztikának.

Kovács Géza munkáit a legrangosabb hazai kisplasztikai kiállításokon, külföldi tárlatokon díjazták, közgyűjteményekben őrzik többek között Olaszországban, Japánban, Svédországban, Szlovákiában. 1990-től részt vett számos alkotótáborban, szimpóziumon s hatvan egyéni kiállításon mutatkozott be itthon és Magyarországon. Művei utaznak, ő marad. Köztünk él és alkot hagyományost és korszerűt, vállalja az erdélyi ember életérzéseit. *Kovács Géza a mi szobrászunk.*

Háromszék, 2006. november 25., Sepsiszentgyörgy

61.

Domokos Péter:

Fémműves varázslat

Beszélgetés Kovács Géza sepsiszentgyörgyi hegesztett szobor-készítővel

Ritkaságszámba menő technikával készült alkotásai tekinthetők meg december közepéig Háromszék fővárosának képtárában. A marosvásárhelyi születésű szobrász-plasztikai egyaránt megtalálható olaszországi, japán, svédországi, kínai és spanyolországi közgyűjteményekben. Mostani, sorrendben hatvanadik kiállítása alkalmával faggattuk *Kovács Gézát.*

- *Miért ritka Romániában a hegesztéses szoborkészítés, illetve az öntött vagy minta után készült plasztikához viszonyítva mitől más az ezzel a technikával készült alkotás?*

- Ritka, mert nem tanítják, nem készítik fel a diákokat a művészeti akadémiák szobrászati karán. Bár maga a hegesztés ipari technikaszámba megy, a művészetnek mindig élenjárónak kell lennie a világban, és az alkotóknak élniük kell a tudományok felfedezte új és új anyagokkal. Példa erre Pablo Picasso, aki elsőként alkalmazott

használati tárgyat, amikor egy vakolókanából 1914-ben elkészítette az Abszintes pohár című kisplasztikáját. Gonzales barátja nevéhez kötődik az első hegesztéses művészi munka.

- *Más országokban bátrabban nyúlnak ehhez a műfajhoz vagy ódzkodnak tőle?*

- Máshol bátrabban nyúlnak ehhez a műfajhoz. Spanyolországban most halt meg Chillido, aki egy hajógyárban dolgozott, hogy elkészíthesse nagy méretű munkáit. Sir Anthony Caro Angliában művelte a hegesztéses szobrászatot, Amerikában pedig David Smith. Nálunk, Bukarestben láttam fémmunkákat, de más koncepcióban készültek, lévén hogy csavaranyákból épültek fel az alakzatok. Külföldön 1960-tól hivatalos szobrászati nyersanyagnak számít a fém és az acél, de tájainkon kicsit ódzkodnak az acéltól például, mert az emberek "génjeibe" beivódott a bronz, a márvány, a fa és a kerámia fogalma.

Magyarországon, Dunaújvárosban található egy kombinát, ahol csodálatos alkotások születtek. Most is megtekinthetők a közeli Duna-parton a kombinátban készült fémszobrok. Romániában az 1970-es, 1980-as években volt a dunaújvárosihoz hasonló akció, Ingo Glassék dolgoztak gyári alkatrészekből a galaci kombinátban, és néhány fémből készült alkotás még mindig látható a Duna-parton. Jómagam szívesebben gyűjtöm és használom fel hegesztéses plasztikáimhoz a kézzel kovácsolt fémből készült elemeket, legyen az szekérhez való szerszám vagy háztartási eszköz.

- *Miért pont a kézzel munkált tárgyakat választja ki nyersanyagként a hegesztett kisplasztikákhoz?*

- Mert szép az alakjuk, és nyomát viselik a kézművességnek. Ezeket beépítem munkáimba, s így a mindennapokban egymástól eltérő funkciójú tárgyak kerülnek párbeszédbe, szomszédságba. Bár nem célom a meglepetés, hanem a gondolatiság megfogalmazása, a szokatlan társítás egy kicsit megdöbbeníti a plasztikák nézőit. Szeretem a kézzel készült tárgyakat felhasználni nyersanyagként, mert ezekben benne van az emberi munka. Picasso egy egész szobáját tölte meg mindenféle tárgyakkal, mert felismerte plasztikai értéküket. Esetemben beépítem, hegesztem a tárgyakat, ha nem tetszik, amit csináltam, szétvágom, majd másképp forrasztom össze. Legnehezebb tudni, érezni, mikor kell megállni, melyik az a pillanat, amikor a plusztárgy elrontaná az összhatást. Miután leállok, megtisztítom, csiszolom, patinázom, majd bekenem viasszal, hogy megőrizze az elért patinaszínt.

- *Az ország különböző vidékein hogyan fogadták az ezzel a technikával készült alkotásokat?*

- Először nagyon meglepődnek az emberek, nem várnak erre. Meglepődnek az anyagtól, a technikától, nem tudják hová tenni, mert nem ismerik. De miután kezdenek megbarátkozni vele, általános és nagy lelkesedéssel fogadják. Bárhol megfordultam, Galacon, Iași-ban, Marosvásárhelyen, Kolozsváron, Csíkszeredában, Nagyváradon vagy Nagybányán, mindenütt nagy örömmel fogadtak. A kezdeti meglepetés után látszik, hogy a tárlatlátogató kezd megbarátkozni a kiállított alkotásokkal, majd átmegy egy lelkesedésbe és gratulál, mert nem is tudta, hogy ilyesmit is lehet csinálni vagy elképzelni. Nem egyszerű, formális gratulációk voltak, mert megnevezték a tetszésüket elnyert munkákat. Ilyenkor azért vagyok boldog, mert más tárlatoktól eltérően, az emberek nem az árakról vagy politikai eseményekről beszélnek, hanem a kiállított szobrokról.

Új Magyar Szó, 2006. december 7., Bukarest

Gazda József:

Kovács Géza „talált tárgyai”

Viszonylag felfokozott hangossággal – nagy transzparenssek, figyelemfelkeltő vásznak – rendezte meg Sepsiszentgyörgyön több mint hatvanadik kiállítását Kovács Géza, az alkotásaiban inkább visszafogott vasműves szobrász. A tárlat ránézésre impozáns. Négy terem, tele plasztikákkal, többelemes vas-kompozíciókkal. Tele – három bronzöntvény kivételével – eldobott, összeszedett vasakból alkotott művekkel. Bár ismertem már régebről Kovács Géza jónéhány munkáját, ez így együtt mégis meglepett.

Meglepett a látványosságával, gazdagságával. Valamiféle nosztalgiát is érez a néző a művek láttán. Csupa-csupa, az elmúlt időkre emlékeztető vasdarab, beépítve kompozíciókba. Beszélnek magukról külön is a vasak, mint emlékeket idéző kovácsolt darabok, és beszélnek a művön belül, mint a kompozíciós egység részei. Régi szerszámok – ásó, kapa, villa, vagy azok maradványai, darabjai –, lószerszámok – zabla, háموkat összekapcsoló gyűrűk –, szekérvasak, vasalások tömkelege; valamikor a farészeket borították, mind-mind csupa kézi kovácsmunka. Aztán „újabb”, nagyipari hulladékok is, betonvasak, vasrácsok, fogaskerekek, esztergált hengerek, kerékpár-alkatrész. Vashengerek, vasrudak, minden-minden behelyezve az érzékeny, jól komponáló alkotó által megteremtett új „rendbe”, az öntövényű műbe.

Igen, jó háromnegyedszáznyi, több elemből álló kompozíciót láthatunk itt. Mindenik külön-külön is látvány, megépített konstrukció. Mert Kovács Géza építkezik az anyagából. Van néhány jellegzetessége ennek az építkezésnek. Sok a horizontális szerkezet, de nem hiányzanak a felfele törő, csúcsosodó építmények sem. A darabok egyensúlya mindig biztos, soha nem érzünk hiányérzetet, lyukasságot, és nem érzünk zűrzavart sem.

Érzi az egységet, még a különbözőségeket is. Szereti a szilárd alapokon álló nyugodt kompozíciókat.

Az építkező elemek változatosak egy művön belül, egyenes formák, hajlított formák, gyűrűs vagy hengerformák, áttörésszerű szerkezetek, rácsok vagy rácsszerű elemek alkothatnak egységet. És mindig ott a kifejezés vágya is a műben. Talán ezért is kap minden darab címet. És érezni néha visszahúzó, visszarántó erőt is ezekben a címekben. Néha fölöslegesen magyaráznak a címek. Az ilyenek, mint: Itt bújjatok át, Fanatikus, Megfigyelés alatt, Büszkeség, Feltápázkodás, Más hátán vagy Osztokodás – túlzottan epikusak az eleve nem epikus művek mellett. Maga a konstruktivizmus is épp az epika tagadásaként jött létre. Ám a címek mégis jellemzőek az alkotóra, bemutatják lelkületét, gondolkodásmódját (is). Kovács Géza a „történések”, néha az állapotok oldaláról látja a világot, s kevésbé a „tisztá plasztika” megközelítéséből.

Maga a „műfaj”, a „talált tárgyak” művészete – a már meglévőt új funkcióbba, új szerkezetbe helyezni – régi, már a 20. század elején felfedezett lehetőség. Éltek vele sokan és jócskán, Marcel Duchamptól Calderig, az orosz konstruktivistákig (Rodcsenko, Tatlin, Medunszkij), Gonzalesig és Picassoig, ki-ki a maga módján. Az ő utódjuk, követőjük Kovács Géza.

Úgy érzem, akkor szerencsésebbek és jobbak az alkotásai, amikor be is avatkozik anyagába, vágja, szeli, hajlítja, hullámoztatja – sokszor igen érzékenyen – a vasat, s ezzel sajátos mozgást visz beléjük.

Valós mozgást – mint Caldernél látni – nem engedélyez, a részeket, még a láncok szemeit is masszívan összehegeszti. Néha színez, de ez is fölöslegesnek tűnik.

Akkor jó, amikor a formák – és kifejezetten csak azok – beszélnek.

Krónika, 2006. december 22., Kolozsvár

63.

Bokor Gábor:

Műalkotások ócskavasból

Húsz év alkotómunka eredménye: 60 egyéni, 202 csoportos kiállítás tizenöt országban, világvárosokban. Londonban, az Egyesült Arab Emirátusokban, Stockholmban, Ravennában, Granadában - hogy csak néhányat említsünk. 52 mű 45 közgyűjteményben, 11 szakmai díj. Mindezt egy kevésbé ismert művészeti ágazattal: a jéghideg vasba életet lehelő fémszobrászattal.

A művész: Kovács Géza, aki legutóbb Sepsiszentgyörgyön mutatott be válogatást alkotásaiból. „Két évtizede vagyok szobrász. Acélból hegesztett és viaszveszejtéses technikával, bronzból mintázott szobrokat alkotok. Ha lenne pénzem, többet dolgoznék bronzból, de mivel nincs, túlsúlyba vannak hegesztett műveim” -vallja magáról a művész.

Hogy meg lehet-e élni a szobrászattal?

Meg, ha maga az alkotás mellett saját menedzselésével is foglalkozik a művész - árulta el Kovács Géza. Lesni kell a pályázatokat, ha egyet megnyersz, azt le kell bonyolítani, el kell számolni. A kiállítások szervezése már maga külön művészet. A csoportos kiállításokról legjobban az internetről lehet tudakozni. Ha valahová be akar nevezni, el kell küldje alkotását, meg kell nyernie a zsűri tetszését, hisz az ő döntésén múlik, hogy melyik mű lehet egy-egy csoportos kiállítás része. A döntés pedig nem mindig objektív. Volt eset, mikor egy kiállításra alig-alig került be egy szobra, mégis díjat kapott érte.

A sepsiszentgyörgyi kiállítást szemlélve szembesültünk az érzéssel: nem minden mű esetében - még címe olvasása után sem - tudtuk kiolvasni a művész gondolatát, azt, hogy mit is akart mondani egyik vagy másik alkotásával.

Mint kiderült, ez nem egyedi eset. „Mikor valaki először találkozik műveimmel, általában meglepetést, értetlenséget mutat. De egy idő után, ha alaposan szemléli, körüljárja - mert a térplasztika arról híres, hogy minden oldalról meg kell nézni -, akkor meglepetésekben lehet része, új formai megoldásokkal találkozhat” - magyarázta a művész. Sokan vannak különben, akik felteszik neki a kérdést: mit ábrázol ez vagy az a szobor. A magyarázat után az érdeklődők könnyebben találják meg más művek lényegét is - árulta el a szobrász.

A kiállítások látogatói különböző rétegeket képviselnek. Ami közös bennük: szeretik a képzőművészetet. Kovács Géza szerint: „Ahány hely, annyi szokás. De szerintem itthon vagy külföldön is hasonló a fogadtatás”.

A sepsiszentgyörgyi kiállítás egyik központi műve a Ragadály. Arra kértük a művészt ossza meg lapunk olvasóival: mit akart ábrázolni ezzel a művel?

„A Ragadály patinázási módszerrel, acélból, hegesztéses technikával készült. Ezzel a munkával azt a személyt mintázom meg, mely rád ragad, nem tudsz szabadulni tőle, nem szimpatikus, elegend van belőle” - magyarázta.

Egy bizonyos személy ihlette a mű megalkotását? - kérdeztük.

Kovács Géza nem nevezte nevén az illetőt: „Az ember a saját életéből sokat bevisz az alkotásokba. Vannak olyan személyek környezetünkben, kiket egyszerűen nem bírunk. Ezzel így van mindenki”.

Az alkotások „nyersanyaga” hatalmas változatosságot mutat: a szó szoros értelmében patkószegettől fogaskerékig, autóalkatrésztől kiselejtezett szerszámokig, falusi portákról összeszedett, egykori szerszámokon, kellékeken keresztül, ócskavas-telepekről beszerzett, izgató formájú fémdarabokkal bezárólag minden bele van hegesztve Kovács Géza szobraiba. A művészi kelléktár pedig inkább hasonlít egy jól felszerelt barkácsműhelyhez: hegesztő, sarokcsiszoló, köszörű, vágók, reszelők és egyebek kellene ahhoz, hogy szobor legyen egy halom vasból.

Tervekben nem szűkölködik az alkotó: decemberben Kecskeméten, a III. Keresztény ikonográfiai bienálén állít ki, de egyik alkotása Bukarestben is közszemlére kerül, a parlament épületében rendezett rangos kiállításon. Kovács Géza különben szívesen vesz részt a hazai nagyvárosokban szervezett kiállításokon. Mint mondja, nem csak Erdélyben vannak műértő és művészetet kedvelő személyek, hanem az ország más részein. Épp ezért nem érti, hogy a hazai magyar művészek miért kerülnek a román közönséget, és válasszák inkább a magyarországi szereplést.

Sepsiszentgyörgy, 2006

64.

Valter Paraschivescu:

Modern áttört kisplasztikák

Kovács Géza ma megnyílt kiállításán olyan különös világ tárul elénk, amelyre legkevésbé számítanánk egy ilyen rendezvényen.

Már néhány hónappal ezelőtt megcsodálhattam Kovács Géza műveit, mert a galaci kollégák által a tavaly szervezett táborban ő is jelen volt és munkái zömét bemutatta az egyéni tárlatán a Galaci Vizuális Művészeti Múzeumban.

A Kovács Géza által teremtett világ már akkor elbűvölt és első látásra úgy tűnt, hogy a művek, az áttört kisplasztikák, nem klasszikus szobrok, hanem modern alkotások, abban a szellemben készültek, ahogy a művészek a XX. század elején szemlélték a világot. Azokról az alkotókról van szó, akik 1900 után az Art Nouveau-t képviselték és bevitték a képzőművészetbe a kevésbé megszokott anyagokat. Továbbá a XX. század első felében, a kubisták és dadaisták is új szemléletmóddal próbálkoztak.

A világ, melyet Kovács Géza megalkotott, egy olyan világ, amelyben – ahogy a dadaisták mondták- “ egy varrógép és egy napernyő véletlen találkozása a boncasztalon “. Ugyanez történik az assamblagenak nevezett művekkel is. Ahol a megszokott környezetükből kiszakított tárgyakat látunk, banálisnak tűnő vasvilla és gereblye darabokat. Ha figyelmesen elemezzük ezeket, rájövünk, hogy eredetileg ismeretlen mesteremberek alkotásai voltak, ipari felhasználás céljából készültek.

Kovács Géza megtalálta, kézbevette és összeillesztette őket. Kiemelve megszokott világukból, új körülmények közé kerülve az alkotás bélyegét viselő új művészi munkává váltak, olyan üzenetet közvetítve felénk, melyet a szobrászművész meg kíván osztani velünk.

elhangzott 2007. január 15-én a Képtárban Plojesten Románia

65

. **Magyar Lajos:**

Fémszobrok üzenete

Izgalmas, rendhagyó, szinte egyedi ez az együttlét, ahogy itt mi összegyűltünk és ahogy ebbe a padlástérbe elhelyeztetek Kovács Géza művész fémszobrai.

A helynek mindig és mindenütt szelleme van, de különösen szelleme van akkor, ha meg tudjuk idézni, egy egyedi alkalomkor az előttünk járokat is. Micsoda gyönyörű példa erre a mai este, hogy ezek a fémszobrok, ezek a fémkompozíciók egy olyan térben helyezked-nek el, ahol Mikszáth Kálmán, Jókai Mór és Szabó Dezső szelleme lengedez és a mienk is mindannyiunké. Rimel egymásra a kultúra üzenetei! Rimel Jókai Mór romantikus nemzetföltő, nemzetóvó üzenete, rimel Mikszáth realista, keményen odamondó ugyancsak nemzetóvó üzenete, rimel Szabó Dezső kegyetlenül kimondott nemzetet ostromozó, de nemzetet mélyen szerető üzenete.

A szellemiség a magyarság történetében egyazon folyam folytatása, egyazon folyam táplálója, egyazon célt követ és ugyanazokból a gyökerekből táplálkozik. Furcsa fémkompozíciókból álló rendhagyó kiállítást írókhoz, a szellem nagy embereihez, politikát és vállaló kiváló nagy államférfiakhoz mérni. Furcsa, de nem véletlen. Amióta a művészet létezik minden művész politizál. Politizál azzal, hogy megteremt egy munkát, akár egy arcképet alkot meg, akár egy tájképet fest, akár egy szoborkompozíciót készít. Politizál mert mondandója van. Mondandója van a közösség, az emberek számára. Ki kell mondania azt, amit érez arról a világról, amelyben él, ahol testvérei, társai a vele együttélő emberek.

Kovács Géza pályafutása egy rendhagyó pályafutás. Mérnökként kezdte megteremtett életét. Abban a fémiparijellegű üzemben ahol dolgozott rengeteg rosszsikerült fémtárgyat eldobtak, amelyekben felismerte a szépséget, felismerte az üzenetet és ezeket egymás mellé téve és illesztgetve rájött, hogy a félresikerült fémtárgyaknak is van a világon mondandója. Ezekhez az üzemi fémtárgyakhoz később hozzászervezte mindazt, amit már a történelem úgymond meghaladott, amit már az emberek nem használtak napi létük fenntartásához. Rájött arra és mély meggyőződésévé tette azt, hogy ezek a tárgyak összeillenek, ezek a tárgyak beszélnek és üzennek. Tudniillik mindenik a maga módján, a maga idejében emberi munka terméke volt és kifejezte azokat az embereket, akik ezeket létrehozták. És itt kezdődött el a művészet. Mindaddig, amíg ez a felismerés nem született meg benne addig ez így játék volt. Játék a formákkal, játék a lehetőségekkel, de amikor ezt megérezte és ezt tudatosította, akkor a játékból művészet lett.

A magyar és a világ művészettörténetében nagyon sok olyan kiváló alkotó van, aki nem erre a pályára készült, hanem felismerte élete során a küldetés kényszerét.

Fölsimerte és annak engedelmeskednie kellett. Elég, ha Csontváryra gondolok. A gyógyszerész úram egyszer rájött, hogy az apothékában Ő már nem tudja a népét, a közösséget szolgálni. Nem tudja önmagát kifejezni és elment megfesteni Taorminát és a Libanoni cédrusokat és világgraszoló művészetet hozott létre anélkül, hogy akadémiai tanulmányokat folytatott volna, anélkül, hogy a fény-árnyék és a perspektíva elméletét öneki megtanították volna. Zseni volt és küldetéstudata volt. Én ilyen küldetéstudatot, ilyen kimondási kényszert érzek Kovács Géza művészetében mely egyre inkább közösségi sorsról szól. Lehet, hogy ezek a hideg fémtárgyak esetleg más anyagokkal kombináltan önmagukban csak önmagukat adják, de hogyha beletekintünk a formákba, a kompozícióba akkor beelátunk abba, hogy a formák milyen irányokat és milyen erőtereket képviselnek, akkor rádöbbenünk, hogy bizony ezek a hideg tárgyak, melyek egyébként logikus rendbe szerveződnek a művész kezén, a mi sorsunkról, a mi sorskérdéseinkről szólnak.

Teljesen mindegy, hogy a művész milyen címet ad egyik, vagy másik kompozíciójának. A címetek mindig a néző, a szemlélő, a hatást átélő ember kell, hogy megadja, mert ő látja bele azt, amit bele kell látni. A művész látott a néző beelát és ebből a kettősségből alakul ki az a csodálatos élmény, amit átélésnek, megélésnek és átérésnek nevezünk.

Köszönjük a művésznek ezt az újabb tárlatot. Én hiszem, hogy köztünk egy igen jeles különleges technikát és különleges világot teremtő művész él.

Adja Isten, hogy az egész világ ismerje el az Ő művészetét. A mi szeretetünk pedig övezzé és kíséresse el a pályáján.

elhangzott, a Séra-Kúrában, 2007. január 25-én Illyefalván

66.

Magyari Lajos:

Amikor a fém énekelni kezd

Kovács Géza fémszobrász egyre fennebb ívelő pályája teljesen rendhagyó jelenség az erdélyi magyar képzőművészet történetében. Rendkívül szívós munkával, hatalmas céltudatossággal, de mégis autodidaktikus módszerekkel és eszközökkel jutott oda, ahol most van: nem csupán hazai, de nemzetközi elismerést is szerzett művészetének.

Ezt bizonyítják újabb és újabb kiállításokra szólító meghívásai.

Idehaza rövid időn belül két tárlata is volt, a sepsiszentgyörgyi Képtárban megtartott és a minap az illyefalvi Séra-kúriában megrendezett kiállítása. Én ez utóbbiról szólnék, mely olyan osztatlan sikert aratott az újra városiasodó - egykoron városi ranggal rendelkező - nagyközségben, melyhez fogható még nagyvárosi, jeles művészközpontokban szervezettekről is csak ritkán mondhatni el.

A hely szelleme is komolyan hozzájárult e tárlat különleges hangulatához: a Séra-kúria csodálatosan helyreállított padlásterében *Kovács Géza* fémszobrai nem csak a

belső tér faszerkezeteivel alkottak egy összhangot sugalló egységet, de Mikszáth, Jókai Mór és Szabó Dezső szellemiségével is, kiknek e padlástérben található emlékkiállítás. Az összhang, természetesen, feleselve, ükőztetve valósult meg, de megvalósult, hiszen a nem túlságosan nagyméretű, de üzenetükben súlyos fémszobrok korok, anyagok, spirituális tartalmak sokféleségét rántották egységbe.

Kovács Géza szobrainak legfőbb értéke is a spiritualitás, a forma és a mondandó szerves egysége, pedig nem vállalt könnyű feladatot: élettelen - sokszor haszontalannak vélt - fémtárgyakat szervez-hegeszt egységbe, kompozícióba, s életet, szellemet lehel beléjük, üzeneteket bíz rájuk. Mai, nyers, sokszor kíméletlen üzeneteket. E kompozíciók-nak legtöbb esetben nem is érdekes a címük - bárki adhatna más címet is az egyes munkáknak -, hanem a „kibeszélt” vallomásos életérzés, az ezredforduló és az új század tényeinek, gondolatainak megfogalmazása. A fém beszélni kezd Kovács Géza vízióiban, beszélni kezdenek a fogaskerekek, a csavarok, a fémcsővek, a szemébe utalt, régi fémtárgyak, néha szorongatóan, néha szárnyaló hittel.

Ha a költészettel rokonítom e művészetet, akkor József Attila-i üzenetekkel párosíthatom, esetleg Buda Ferenc vagy Juhász Ferenc látomásaival. De ez is egyszeri és öntörvényű.

Háromszék, 2007. február 3., Sepsiszentgyörgy

67.

Dora Deniforescu:

Megnemesített fém

Kovács Géza szoborkiállításának szerdán volt a megnyitója Brassóban a Művészeti Múzeumban. Azon módszere által, ahogyan a bronzot és az acélt valami kimondhatatlanul törékennyé és megfoghatatlanná teszi, külföldön is ismertté vált a művészete. A szobrász alkotásaiban az absztraktizálásra való törekvés dominál, míg a figurativitás csak sugallva jelenik meg. A tárgyak átalakulnak, s a banálisból műalkotás lesz. Az eszköztár szinte teljes mértékben arhaikus, de a jelentéstartalom ezen messze túlmutat. A művész jellemző vonása a motívumok és benyomások szintetikus bemutatása már a mű címében is, ami teljesen kifejezi a mondanivalót: “Kígyózva”, “Genézis”, “Virtuális harmónia”, “Itt bújjatok át”, “Az én királyságom”, “Várakozás”, “Tanácskozás”.

Minden olyanná válik, mint egy dermedtség vagy egy megszakított repülés pillanata. A kerek, ovális, csigavonalas formák más-más szemszögből nézve különböző szimbólumokat fejeznek ki.

Kovács Géza művészete valóságos provokálásként hat valahol Marcel Duchamps és Pablo Picasso művészete felé vezető úton.

Radu Popică muzeográfus szerint "Minden alkotás egy konceptuális sugallat és ugyanakkor egy rejtély is."

A Művészeti Múzeum igazgatója felkérte a közönséget a művekkel való ismerkedésre, amelyek szerinte "Vulcanus tűzében edződtek"

Transilvania Expres, 2007 március 9., Brassó

68 .

Radu Popică művészettörténész:

Kovács Géza szoborkiállítása

A mai naptól itt a Brassó-I Művészeti Múzeumban egy olyan szobrászművész kiállításának vagyunk házigazdái, akinek a művészete igazi kihívásnak tűnik. Kovács Géza arra biztat, hogy újra átgondoljuk eddigi viszonyulásunkat, amellyel a műalkotások iránt viseltettünk. A kihívás már az anyagban rejlik, mely segítségével létrehozza kisplasztikáit.

A vasat, amely kevésbé nemes fém, általában nem hozzuk kapcsolatba művészi alkotásokkal. A szobrok használatból kivont tárgyakból állnak össze. Ezek a nagyrészt ócskavastelepre száműzött, leértékelt, leromlott tárgyak a művész keze nyomán átlényegülnek.

A banális különlegessé válik, a fém nemessé. A kiállított művek tanúsítják, hogy a művészet nem az anyag értékétől függ, melyet, ha közönséges is, a művész étellel tölthet meg. Szinte akármilyen anyagból művészi alkotás születhet. Még ha régies, felismerhető, falusi eszközhöz folyamodik is a művész figyelmünket azonnal leköti a mű egésze, mondanivalója, magasabbrendű jelentés keresése mindenik kompozícióban.

Ahogy Kovács Géza bevallotta, véletlenül jutott ehhez a művészeti megoldáshoz, a mi művészeinktől nem idegen nehézségek kényszere folytán. Az ő érdeme, hogy a mostoha feltételeket értékes művek létrehozására használta. Bár nálunk ez az eljárás rendhagyó, máshol, főleg nyugaton, valós sikereknek örvend.

Hasonlóan ösztönző hatással aknázza ki a másik anyag nyújtotta lehetőségeket is. Mikor a bronzhoz nyúl, az alkotási képesség kifejező ereje ugyanolyan erőteljes marad. Bronzszobrai egységesebb szerkezeti alakzatot mutatnak az anyag jellegzetességének megfelelően, bizonyítva, hogy fölényesen urallja a megmintázás képességét.

Kovács Géza megformálási szintézise minden jól meghatározott behatárolási kategória alól – mint az absztrakció vagy a figuratív – kivonja magát. Bár túlteng az

absztrakt iránti törekvés, a reálisra való hivatkozás nem tűnik el teljesen, a figuratív pedig csak sejtésként jelenik meg.

Ami állandó, az a bármely művészeti irányzatba vagy stílusba történő besorolás visszautasítása.

Mindenik szobor egy ötletes sugallat és egyben talány, amely, ha sikerül is a mélyére hatolnunk, mindig kijátsza azt, aki azt hiszi, hogy maradéktalanul megismerte. Ha meg is érezzük az értelmét, ha fel is fedezzük a jelentését valami mindig kideríthetetlen, titokzatos marad. A benne rejlő üzenet nem közvetlen, arra biztat, hogy keressük meg az értelmezés kulcsát.

Az igazi művészet sajátja, hogy nem nyújt kész feleleteket. Ösztökéljen, sarkalljon, elmélkedésre késztesen mindnyájunkat, ez az ő szerepe.

elhangzott a Művészeti Múzeumban, 2007. március 7-én, Brassóban

69.

Veronica Bodea Tatulea:

Háromdimenziós kalligráfia

Egy sajátos kifejezőmód birtokában Kovács Géza szobrászművész alkotásaival, amelyeket a brassói publikumnak bemutat, elegánsan stilizált formában népesíti be a kiállító teret. Művei, ami egyfajta háromdimenziós szépirodalom, a formák letisztulása és szintetizálása révén egyszerű formai eszközökkel maximális vizuális információt közvetítenek. Szobrai állandó jelleggel összekötő hidat képeznek a fantasztikummal. Az az érzésünk támad, amely szerint mintha egy evolúciós folyamatban, az anyagból adódó belső mozgásban lettek volna megállítva egy pillanatra.

A kiállított mű lényege a hiányzó tömegek párbeszédén alapul, egy olyan megnyilvánulás, amely a hagyományos szobrászat fejlődésével ellenkező irányba mutat, vagyis a formától a tartalom felé.

Kovács Géza szobrai egy műemlék nélküli monumentalitás vízióját közvetítik, s habár időtálló anyagból készültek, mégsem keltik a tartosság benyomását. Úgy tűnnek, mintha megállították volna őket az evolúció egy bizonyos stádiumában, valami ősi, meg nem formázott és kivehetetlentől az anyag lelkének kifejezéséig, mintha egy összefüggő szövegből vett idézetek lennének.

A művész arra törekszik, hogy egy más típusú relációt hozzon létre az aktuális törekvésekben, amely a szobrászat idealizált statikus állapotát a temporális és materiális irányba változtatja.

Kovács Géza rajzolóhoz hasonlóan ritmikus tengelyeket és profilokat sorakoztat fel.

Háromdimenziós tárgyait körülveszi, áthatja, átszeli a környező tér és paradox módon alakítja, modellálja őket. Mégis érezzük a kitalált formákban a művész szigorú ellenőrzését, s ez átragad a szemlélőre, nem hagyván nyugodni mert minden pillanatban és állandó jelleggel egy maximális szimbólikus töltet támadásának van kitéve.

Mint néző el vagyunk bűvölve a lehetséges értelmezések özönétől és a művészeti kifejezés erejének, határozottságának és biztonságának hatásától.

Gazeta de Transilvania, 2007. március 10, Brassó

70.

Serghie Bucur:

Banális fémtárgyakba rejtett művészet

Kovács Géza sepsiszentgyörgyi szobrászművész egyéni kisplasztikai kiállítása 2007 január 15-én 16 órakor nyílt meg a Plojesti-i Képtárban. A figyelemreméltó kulturális esemény művészeti üzenete által egyedi kihívás a szó igaz értelmében, pompás és ugyanakkor megdöbbentő. A művész termékeny alkotói periodusában létrehozott megközelítőleg 50 ötletes kisplasztika esztétikai mélységeket feszeget.

Tulajdonképpen egy kifogástalan tehnikáról van szó, a fémdarabok tudatos összeállításáról. Az alkotások önmagunkat megerősítő káprázatos pillanatokat kölcsönöznek és éltetnek meg velünk. Feltesszük a kérdést: meddig mehet el egy művész képzelőereje, aki nem "csinálja", hanem építi a Művészetet.

Meggyőződésem, hogyha, egy csoda folytán Braque, vagy Picasso megtekintené Kovács Géza munkáit kíváncsian, újító gondolatok után kutatva, rabul ejtené és mélyen elgondolkoztatná őket a kifinomult művészeti környezet, különleges revelációban lenne részük. Olyan tehetséges utóddal találkoznának, akinek sikerült oly érzéseket és érzelmeket ébreszteni, melyek új áramlatokkal gazdagítják a jelenkor szobrászatát.

Január 30-án öt-hat művet le akartam fényképezni, azokat amelyek elragadtattak szuggesztív erejükkel és fantáziájukkal, mert tudom, hogy se a szavaknak, se a képeknek, nincs olyan erejük, mint az élő személyes találkozásnak. Minden mű egy külön csoda, a művészi gondolat megszemélyesítője, az eltervezett kompozíció filozófiája, a forgalomból kivont fémdarabok összeillesztése, úgy mint ásó, fogaskerék, villa, lakat, kapa, lapát, fűrészlap, fogasléc, vakaró, golyóscsapágy, zár, kilincs, kulcs, pedál gazdag családja elsősorban. És a következő pillanatban - Kovács Gézának tulajdoníthatóan – megjelenik a szabad szemmel érzékelhető s gyönyörködtető művészeti alkotás.

Most, mikor a kortárs szobrászat hiányérzet és fáradtság jeleit mutatja, ez a kiállítás jó alkalom egy nagy és egyedi művésszel való találkozásra. Tavaly a Plojesti-I Galéria Eugen Petri, Alfred Dumitriu, Mihai Manta és Ștefan Macovei hazai művészek értékes munkáit állította ki, melyek a vidék haladó szellemét hivatottak igazolni. Ebbe a közegbe hoznak új és következésképp eredeti lendületet Kovács Géza munkái erőteljes személyiségükkel. Ocskavastelepről származó műszaki rendeltetésű banális tárgyakat művészi rangra emelni az ügyes találékonyság olyan csalhatatlan tulajdonságával kell rendelkeznie, hogy a lényegtelen képes legyen ötletes strukturákba beilleszteni. Ebben a szellemben dolgozik Kovács Géza a műhelyében egy jelenkori Faustként, körülötte csavar halmok, kerekék, láncok, szemüvegek, furók, rácsok, állványok és szorítók.

Kovács Géza munkássága a kortárs román szobrászat nagyjai között a Panteonban ilyen lázadó fogantatású, újat kutató helyet foglal el, amint e kiállítás is bizonyítja, az idő és feledés elleni harcban a győzelmet biztosítja. Az alkotások címei a nézőnek az élet nemes pillanatait nevesítik:

Felemelkedés, Széllal szemben, Magyar szarvas, Szabadító, Szerencse zárja, Férfi és nő, Szabadulni vágyó, Megfigyelés alatt, Titkok hordozója stb. A Rokonok című munkában két egyszerű és kecses emberi alak vasbeton rácsban, mely a közeli megismerés izgalmát hangsúlyozza; a Férfi és a nő letűnt kor zsokéjának kengyelvasaiból, összerakva egy XIX. századi és egy masszív 30 mm-es menetű anyacsavarral, Virtuális harmónia egy tartóvason két asszimetrikus fogasléc és alól egy autópedál, talpazatként, a Titkok hordozójában az éleslátás teljesen feltűzel: egy tartóoszlopon ásóvég és lakat nyagyapáink idejéből és 90 fokban egy patkóval van rögzítve a fogasléc darabra.

Ezek a munkák erős érzelmeket váltottak ki belőlem. Nem titkolom, épp ellenkezőleg aláhúzom: a sepsiszentgyörgyi Kovács Géza művészete 2007 elején eredetiséget, újat és egyben maradandót hozott. A szimmetria és a mondandó, melyet a művészet elrejt már rég nem titok; egy Sziszifuszként elkötelezett képzőművész előtt, akinek sikerült megtalálni a titkok nyitját és valós értékrendet teremteni. Az új utat nyitó neve Kovács Géza. Megérdemli, hogy tiszteljük és értékeljük azt, aki megtalálta banális fémtárgyakban elrejtve a Művészetet.

Informatia Prahovei, 2007.február 7., Plojesti, Románia, 5. oldal

71.

Matei Ștefan:

**Kovács Géza szobrászművész
Pro Cultura Hungarica Díjat kapott**

Kovács Géza sepsiszentgyörgyi szobrász kedden délután "Pro Cultura Hungarica" kitüntetést vehetett át a Magyar kormány részéről a helyi Művelődési Ház Sajtó Klubjában. A díjat Szabó Béla a Magyar Köztársaság Csíkszereda-i főkonzulja adta át. Ez a második ilyen kitüntetés, amit háromszéki művész kap.

A kitüntetett művészeti eredményeit Hadnagy Miklós a Magyar Köztársaság Kulturális Koordinációs Központjának igazgatója ismertette: 60 egyéni kiállítás, 202 csoportos kiállításon való részvétel 15 országban. Szintén ő idézte Jakobovits Miklóst, a Barabás Miklós Céh elnökét, aki egyik méltatásában megállapította, hogy Kovács Gézának sikerült a műveiben az erdélyi hagyományokat az európai szellem szolgálatába állítani.

Az első hegesztett szobor 1914-ben készült.

Kovács Géza kisplasztikai hegesztéssel készülnek talált tárgyakból. A hegesztés technikáját alkalmazta a híres festő-szobrász Pablo Picasso is. Később az 1960 - 70-es években ugyanezt a módszert több francia és amerikai művész is használta. Romániában hegesztett szobrokat az 1970 - 80-as években a Galac-i Acél Kombinátban készítettek.

A szobrászművész nagy előszeretettel inkább a kézzel kovácsolt tárgyakat használja fel, mert ezek szép formájúak és magukban hordozzák a hajdani készítőjük mesterségbeli tudását is.

Kovács Géza Marosvásárhelyt született 1958-ban. Monumentális szobrai vannak Galacon, Szászrégenben és Magyarország különböző településein.

Observatorul de Covasna, 2007. március 29., Sepsiszentgyörgy

72.

Kovács Zsolt:

**Magyar állami elismerés
Kovács Géza szentgyörgyi szobrásznak**

Talált tárgyak művészete

Pro Cultura Hungarica díjjal tüntették ki tegnap Sepsiszentgyörgyön Kovács Géza helyi szobrászművészt. A művelődési ház pinceklubjában tartott rendezvényen mintegy 20 érdeklődő jelenlétében Szabó Béla, a Magyar Köztársaság csíkszeredai főkonzulja adta át a díjat és a vele járó emlékplakettet a művésznek. Hadnagy Miklós a Magyar Köztársaság Kulturális és Koordinációs Központjának igazgatója beszédében Jakobovits Miklóst, a Barabás Miklós Céh elnökét idézte: "Kovács Géza szobrászként, kisplasztikusként új utakat keres. Olyan erdélyi magyar szobrászati szellemiséget akar követni, amely közel áll az Erdélyből elszármazott Kemény Zoltán, Román Viktor és Barcsay Jenő művészetéhez, és amely az erdélyi gyökereket az erdélyi művészet szellemiségével gazdagítja." Hadnagy Miklós hozzátette, Kovács Gézáról nagyon sok kritikában azt írták, hogy úgynevezett talált tárgyakat használ fel kisplasztikai alkotásaihoz. Mint elmondta, a talált tárgyak kifejezést nem kell pejoratívan értelmezni, ez csupán arra utal, hogy az alkotó falusi munkaeszközök, csorba vasvillák, sarlók, rozsdás lakatok, csapágyak halmazából válogatva hoz létre szobrokat – ezek a művész térérzékét, formakészségét, műveinek játékoságát dicsérik.

Krónika, 2007. március 29., Kolozsvár

73.

Kő Pál, szobrászművész::

Ajánlás

Sepsiszentgyörgyön is volt kiállításom, akkori feleségemmel Péterfy Gizellával, aki remek festő és nagyszerű ember. Ma már szobrokat is készít. Ott ismertem meg az igen agilis és kedves, tehetséges fiatal szobrászt Kovács Gézát, akit Hunyadi Laci barátom ajánlott, illetve mutatott be. Én is bátran ajánlom, mert méltónak tartom, közénkvalónak. Fogadjuk szeretettel a csonkolt országrész távoli városából érkező szobrászt.

Múzeumi értékű kisbronzokat láttam tőle, karakterében Vigh Tamás és Samu Géza között érlelődő szobrászat az Övé.

2007, április 2, Heves

74.

Valentin Ciucă:

Ajánlás

Kovács Géza szobrászművész alkotásai minden olyan szakmai beavatottat meghatnak aki hajlandó a kortárs képzőművészeti jelenségeket értelmezni.

Életrajzi adatainak egyszerű áttekintése meggyőző bizonyítékot nyújt egy olyan alkotó kreativitására és termékeny vitalitására, aki a művészetből értékes foglalatosságot csinált magának és erre áldozza nagyszerű tehetségét, teljes munkabírását.

1988-as első tárlata óta 65 egyéni kiállítást rendezett itthon és külföldön egyaránt, amelynek visszhangját több tucat kritikai és méltató írásban olvashatjuk, ahol kiemelik műveinek eredetiségét és szimbolikus dimenzióinak mértékét.

Mind a monumentális alkotásai, mind a beltéri kisplasztikák lehetőséget adtak a művésznek az európai és nemzetközi bemutatkozásra, ahol több alkotását díjazta a szakmai megmérettetések zsürije és ezáltal számos szobra sikeresen bekerült több értékes közgyűjteménybe.

Majdnem 20 országban megrendezett 215-nél is több csoportos kiállításon való részvétele felhívta a szakma figyelmét eredeti és modern kisplasztikáira. Romániában, Spanyolországban, Franciaországban és Magyarországon kapott díjai bizonyítják a művésznek azt a képességét, hogy átgondolja a formák arány- és kapcsolat- rendszerét egymással és a térrel.

Ez a magyarázata annak, hogy alkotásai az érdeklődés középpontjába kerültek.

Mind a fém szobrokban, legyenek azok bronzból vagy acélból, mind a fából készült művekben, tetten érhető Kovács Géza találékonysága, a formák új kapcsolatba helyezésének inspirációja és a legfőbb szimbólumok használata.

Jó lehetőséget nyújtott a művésznek minden képzőművészeti alkotótábor arra, hogy megszilárdítsa művészeti elképzeléseit és csatlakozási rendszerét a modern formák világához.

Értelmi képessége és kezűgyessége révén a szobrásznak sikerült megtalálnia a művészeti irányzatok szintézise által a plasztikai kifejezési mód mélyebb tartalmi lényegét. Említésre méltó a bronzból, vagy acélból készült köztéri művei közül a Szászrégenben, Galacon, Cserszegtomajon és a fából készült Nagyatádon, Vigántpetenden és a Vaján lévő alkotásai.

Meggyőződésem, hogy Kovács Géza jól ismeri a szobrászat minden titkát és megvan rá a mesterségbeli tudása és kultúrája, hogy ebben a művészeti ágban a legtöbbet nyújtsa.

2007, Jászvásár, Románia

75.

Németh Júlia:

Jelenünk múltja, múltunk jelene

Kovács Géza kisplasztikái a Barabás Miklós Galériában

Sepsiszentgyörgyi szobrász, Kovács Géza kisplasztikai tárlata nyílt meg az immár hagyományossá vált időpontban, a hónap első hétfőjén a Barabás Miklós Galériában. A transzavantgárd jegyében fogant, rozsdás vasdarabokból felépített látványos fémkonstrukciók egy letűnt kor üzenetét is hordozzák, mintegy bizonyítva: a művészi fantázia az eldobott használati tárgyakban is képes meglátni a csodát, a műalkotássá lényegítés lehetőségét.

Kovács Géza a Barabás Miklós Céh sepsiszentgyörgyi csoportjának tagjaként érkezett Kolozsvárra, és hozta el egyéni hangvételő, sajátos levegőt árasztó hegesztett vasplasztikáit a Farkas utcai galériába. Egyfajta művészi csemegét, amelyet ízlelgetve egy letűnt kor hangulatából is megérzünk valamit. De nem annyira a napjainkban meglehetősen népszerű, édes-bús nosztalgia, mint inkább a pragmatizmus, az egyedi művészi építkezés szintjén.

Sajátos múltbafordulás, sajátos értékmentés ez, hiszen Kovács Géza nem általánosan ismert és elismert relikviákat istápol műalkotássá lényegítve azokat, hanem kivénhedt, funkciójukat veszített, eldobott használati tárgyak, a természet viszontagságai s az idő kikezdte késztermék darabkák, ipari hulladék anyagok után nyúl, és fedezi fel bennük az értéket: az újjászületés, a műtárggyá alakítás lehetőségét. A költő szavaival élve: „Ki képes látni a csodát, az a csodát magában hordja.” Ennek az önmagában hordott csodának a változataiból kapunk most csöppnyi ízlelőt. Nyomon követhetjük azt a sajátos folyamatot, azt a funkcióváltást, amely az enyészet különböző fokozatait mutató rozsdás vasdarabok, szegek, árák, hajlított fémrudak, fogaskerék és zárdarabkák, harapófogók, lópatkók és egyéb szerszám töredékek művészi reinkarnációjához vezet. Felfedezőjük és felhasználójuk kombinatív készsége, arányérzéke és művészi fantáziája a már senkinek sem kellő, eldobott használati tárgy maradványokból új minőséget, műtárgyat teremt. Ennek a radikális funkcióváltásnak, az önmagában hordott csodának a megtestesítése, művészi kivetítése révén születnek múltból táplálkozó, de a jelennek szóló fémplasztikai. A pop art és a transzavantgárd jegyeit hordozó összeállítások úgy utalnak a kiveszőben lévő tárgyi kultúra sajátos szeletére, hogy nagyon időszerű kérdéskört is érintenek, a jelen problematikáját is képesek felvillantani. Hogy ki mit lát, mit olvas ki ezekből a kompozíciókból, egyéne válogatja. Egy valami bizonyos: érdemes megtekinteni, körbejárni ezt a sajátos kínálatot. A művészi fantáziára, szabad képzettársításra alapozott, jelekből és jelképekből táplálkozó háromdimenziós beszéd ugyanis sok meglepetést tartogathat.

Az egyszerű részletektől a bonyolult konstrukciókig terjedő szerkesztési eljárással a művész játékosan ugyan, de az alkotás komolyságát ösztönösen is megérezve teremt meg a maga sajátos művészi világát. Azt a látvány elsődlegességére építő, de a meditatív jelleget sem nélkülöző, szellemes térkompozíció-együttest, amelynek egy szeletét most itt is megtekinthetjük. A bezártság, a mindenkori kötöttségektől való szabadulás vágya (Szabadulni vágyó), a megalázást nem tűrő felvetett fejűség fémbe fogalmazott magatartás formája (Büszkeség), a Száguldás és az Előre hajolva találó formába lényegítése vagy éppenséggel a vasvilla fogakkal illusztrált Rossz álmok képe váltakozik a Virtuális harmónia, a Közre fogva egymásba hajló formaritmusával, vagy éppenséggel a Kígyózva kecsesen könnyed, hajlított fémrúdjaival.

Jelenünk múltja, múltunk jelene elevenedik meg a Barabás Miklós Galériában.

Egyfajta modern, 21. századi vaskorszak, amelynek szabályait Kovács Géza nem annyira a tartósságáról ismert s az emberi civilizáció alakulását kezdettől napjainkig meghatározó anyag megmunkálásának technikája, mint inkább személyes élményei,

szubjektív létállapota szerint határozza meg. Vasban gondolkodik, vasban érez, és vasban valósítja meg művészi ötleteit. Szellemesen, látványosan, találóan.
Szabadság, 2007. szeptember 8., Kolozsvár

76.

Bujdosó Alpár:

Kovács Géza és Verdianu Dumitru a bécsi Time- galériában

Régi kedves barátom, a prágai Zbynek Sekal tanított meg arra, hogy "talált tárgyakat" nem csak úgy lehet használni, kiállítani, mint azt valaha Marcel Duchamp tette (objet trouvé, pl. az Üvegszárító), hanem lehet rajta dolgozni, lehet társítani akármivel, hogy mű jöjjön belőle létre. Többnyire hulladékfából, vagy akármilyen fémtárgyból készültek művei, melyekből halála után Prágában, a Nemzeti múzeumban rendeztek nagy kiállítást (persze '89 után).

Most, egy szeptemberi megnyitón, a bécsi time-galériában találkoztam ismét valakivel, aki hasonló módon használja talált fémtárgyait úgy, hogy abból plasztikák, szobrok legyenek. A marosvásárhelyi születésű, tudtommal Sepsiszentgyörgyön élő Kovács Gézáról van szó. Szívesen elmondják, hogy eredetileg mérnök, és csak a nyolcvanas években hagyta ott szakmáját, és fordult a szobrászat felé. Azt hiszem ez majdnem másodrendű. A fontos az, hogy szoborban-látványban gondolkodik - bár ezek sokszor ún. "irodalmi" remineszcenciákat is hordoznak. Az eldobott-elvesztett tárgyakból, villából, patkóból, zablából, ásótöredékből összehegesztett munkái legtöbbször a címben megjelenített személyekre, formációkra utalnak vissza: a "Férfi és nő" például két személyre, a "Személyiségek" tiszteletreméltó emberekre, a "Napkocsi" a sugárzó égitestre. Igaz, sohasem képezik le a címben idézett(ek)et. Kovács Géza nemcsak acélból és talált tárgyakból épít szobrokat, hanem teljesen klasszikus módon bronzból is.

2007. október 1., Bécs, www.artportal.hu

77.

Magyari Lajos:

Egy képzőművész karrierjének "önépítése"

Nagyon érdekes ember Kovács Géza. Egyedül senkitől sem támogatva épített fel egy olyan képzőművész pályát, amely most már nem csak a helyi érdeklődésre tarthat számot, hanem országosra és nemzetközire is. Ezt biztosan sokan tagadják, sokan fordulnak ellenérzéssel egy felívelő művészi pálya ellen. Pedig: ez az önképzéssel sokra jutott művész bebizonyította, hogy egymagában elérheti azt, amit mások a művészeti diplomájuk birtokában sem fognak soha elérni. Ezzel a kijelentéssel én senkit nem akarok megsérteni, csak az igazságot mondanám ki: vannak még közöttünk eruditív művészek, kik - tényleg pénz és taps nélkül – megvalósítanak valamit.

Ilyen Kovács Géza. Tetszik, vagy nem tetszik valaki(k)nek az, amit ő megvalósít, az nem változtat a tényeken: európai rangú képzőművésszé képezte magát. A lényeg ez: önmagát.

Nem volt akitől tanulnia, nem volt, amit tanulnia. Ezen a tájon a műfajt ő találta ki és ő valósította meg. Olyan egyedi és egyéni formában, ahogyan senki előtte. Létrehozott egy fémszobrászatot, mely nem hasonlít semmiféle bevett, eddig ismert szobrászathoz. Az ő koncepciója szerint, a tárgyak kínálják önmagukat szobrokká szerveződni, nem kell kiönteni, formázni őket. Csupán meg kell találni jelentésüket, egybe kell szervezni a holt anyagot, az eldobandót, hogy megszólaljon, és elmondja mondandóját mai, tegnapi, holnap életünkről. Ezekkel a kompozíciókkal félelmetes üzeneteket közöl: az anyag több lehet, mint az őt létrehozó ember, legyőzheti létrehozóját. Vajon?

Kovács Géza megtalálja a holt anyag üzenetét mégis: az ember az erősebb, s minden amit megalkotott, valahogyan, valamiképpen mégis őt fejezi ki.

Néha döbbenetes ez a szervezés – szerveződés, a semmiből egy új világot alkotni tudás. Ez Kovács Géza titka. Ehhez föl lehet használni bármit, eldobott tárgyakat, a hulladékban föliszert gyönyörű formákat, el lehet fogadni az egybeszervezés metódusait, a hegesztést, forrasztást, mindez nem változtat a lényegen: új művészet született. Kovács Géza neve fémjelzi. Itthon, Európában, a világon ...

(Volt nekem még egy Kovács Géza nevű barátom, Segesváron, képzőművész, földim is, hiszen az udvarhelyszéki Székelyszentkirályról származott. Rendkívül izgalmas grafikákat készített: minden falevelének szeme volt, a növények kíváncsian – bírálóan néztek minket. Sokszor elgondolkodtam, hogy ez a koncepció alkotási szemlélet talán elvezethet valahová, rávezethet valamire. Aztán nem sok kerekedett ki a nekibuzdulásból: néhány kollektív tárlaton való részvétel, újságokban, folyóiratokban történt szorványos megjelenés után Kovács Géza abbahagyta, vissza – és félrevonult, a potenciális közönség megfélemedezett róla. Ezt a zárójelet a véletlen névjegyzés, de a merőben eltérő pályaalakulás okán azért nyitottam, hadd érzékeltessem: "nomen non est omen", azaz nem határoz meg minket a nevünk, hanem elszántságunk és céltudatosságunk inkább.)

A fémszobrász Kovács Géza mérnökként dolgozott az egyik sepsiszentgyörgyi gyárban, testközelben a fémtárgyakkal, amikor rádöbbsent, hogy ezek az élettelen tárgyak, a selejtté minősített darabok – ha megfelelően egybeszervezik őket, mondhatnak minékünk valamit – önmagunkról.

Kovács Géza valamikor 1988-ban kezdte el művészi pályáját, s ebben az évben két kiállítást is szervezett, egyet Kézdivásárhelyen, egyet Sepsiszentgyörgyön, a gépgyár klubjában. Szerényen kezdte tehát, de azóta 65 egyéni tárlat jelzi művészi útját, mintegy 216 kollektív tárlaton való, nemzetközi szerepléseket is hozó, megmérettetés, díjak, ösztöndíjak egész sora, mikor itthon, Magyarországon, Spanyolországban és Franciaországban érdemesítették.

Pályájának eddigi legszebb képletes elismerését az a Pro Cultura Hungarica emlékplakett jelenti, melyet nemrégiben vehetett át.

E szembeszökő termékenység és gazdag aktivitás ellenére azt mondhatjuk, hogy az 1958-ban Marosvásárhelyt született művész még pályája kezdetén jár, ez a művészet, az általa teremtett műfaj még sok kellemes élményt tartogat tisztelői számára, az erdélyi magyar plasztika gazdagítására.

Későn nagy kitérő után kezdte, akár csak a nagy képzőművész előd, Csontváry Kosztka Tivadar, de éppen őhöz hasonlóan a világot próbálja meghódítani és kibeszélni. Jó utat!

2007., Sepsiszentgyörgy

78.

Vida Gheorghe, művészettörténész:

Térbeli formák

Különlegesen kellemes feladat Kovács Géza szobrászművész érdekes kiállításának a megnyitása. Az igazgató úr megemlített már néhány adatot terjedelmes művészeti életrajzából, mely a legjobb úton halad a nemzetközi elismerés felé.

Amit itt önök megcsodálhatnak, azok szobrok, bár inkább térbeli formák, assamblage-ok. A művész a legegyszerűbb alakzatokból indul ki, amelyek ismerősök számunkra a régi népi civilizáció - és kulturából. Az alkotó rendeltetésüktől teljesen eltérő szereppel ruházza fel őket és felfedi esztétikai értéküket. Olyan találékonysággal illeszti össze a formákat, hogy a szépség különös erejével hassanak a térben. A művek kis méretűek de lehet bennük látni a nagy modern emlékművek lehetőségét, melyek városaink tereit szépíthetnék. Sajnos a városrendezők még nincsenek tisztában azzal, hogy mi is történik a kortárs művészetben és mi a módja egy bizonyos eseményre való megemlékezésnek. Ezért ők olyan műveket rendelnek, amelyek a XIX. század esztétikáját képviselik.

Kovács Géza ezen munkái egyszerre idézik a múltat és jelent, éppen a művész által használt anyag miatt. A használt formák régiek, de a modernség érzését nyújtják merész összeállításuk által és új esztétikát képviselnek.

Ezek az alkotások feszültséget sugároznak, de ugyanakkor el is bűvölnek.

2007. október 8., Bukarest, Románia

Valentin Ciucă:

Egy ötletes "kovács"

A sors Kovács Géza szobrászt a tűz művészetével jegyezte el, bár az ő műhelye nem hasonlít a Hephaisztosz manufaktúrájához, az életmentő istenéhez, akit sürgősen hívtak, hogy vegye ki Athént Zeusz fejéből. A művész nem kavar vihart és villámokat sem szór, nem hoz létre apokaliptikus állapotokat. Azt csinálja, amit a múlt és a mai századunkban úgy neveznek, hogy ready made. Pontosabban, azt teszi, hogy lázasan keres a nagyapja műhelyében és az ócskavas lerakatoknál, mint egy igazi régész, kiássa a rég nem használt tárgyakat, amelyeket az egykor hősies és hasznos létezés címkéjeként megpecsételt a rozsdá.

A művész nem használja, mint a híres mitológiai elődje, a fűjtatót, a kezdetleges kemencét és az ötleteit sem kalapáccsal formálja. Az üllőt munkapaddal helyettesíti és a szent tüzet a hatékony hegesztő berendezés váltja fel. A lelemény és a művészi látásmód eredetisége azzal lepi meg a nézőt, ahogyan ezek a használatból kivont tárgyak az összeszerelésük által szimbolikus értelemmel telítődnek. Az ő művészete, mint híres elődjeié a metaforák meglepő egymás mellé rendelése és az üzenetek mélysége által hat. Olyan társítási lendülete van az egyszerű plasztikai kifejezőmódnak, hogy a sui generis vizuális látványon a néző elcsodálkozik és társszerzőként viselkedik. Vagyis közvetve résztvesz a képzelet ezen játékában, amellyel azonnal szolidáris és kiváltságosnak érzi magát.

A bákói Alfa Galéria tökéletes helyszínnek bizonyult Kovács Géza 50-nél is több kisplasztikájának a kiállítására. Az összképet az ötletek termékeny dinamikája és a kézügyességgel elkészített ragyogó társítások biztosítják. A semmitmondó tárgyak új kapcsolatrendszerbe kerülve a szimbolikus üzenetek ékesszóló metaforájává válnak. Azaz a potom értékű ábécé jeleinek a segítségével a szobrász újraírja a mindennapok lehetséges történelmét.

Egyes kompozíciók nagyszabású mű érzését sugallják, annak ellenére, hogy a valóságban a méretük nem haladja meg a 30-40 centimétert.

A művész olyan moralistaként tárulkozik ki, akit érdekel a jelenkori civis társadalom állapota és szükségét érzi, hogy hallassa szavát. Szobrászati témái az őt foglalkoztató ötletek és a véletlen által felkínált formák függvényében változnak. Egy régi ekevas, egy villa, egy lapát, vagy egy ásó, néhány csapágy, színlelt kapcsolódás által összeáll úgy, hogy az alázat emlékművének az érzését keltse. Néhány láncszem a fogaskerék lábához rögzítve szimbolikusán egy olyan tévelygő rendszerre utal, amelyről, azt mondjuk, egyelőre megszabadultunk. Más ötletek egy posztmodern szemantikai palettáról származnak, ahol az abszurd az igazi ihletforrás.

Gyakorlatilag a művész az előítéletek és az intellektuális sebezhetőség elhagyására invitál addig, amíg sikerül beazonosítanunk a fejlődő érzékelés határainak fokozatos kitágítását.

Említettem a monumentalitást, amelyet nem a méret, hanem a kifinomult arány határoz meg, ami nélkül egy nagy szobrászati szerkezet is bármikor silány emlékművé válhat. Az ötletes összeállításból nyert kifinomult sziluettek mozgásban lévő személyt sugallnak, szárnyalást vagy zuhanást a közvetlen Pokolba.

Képzettársítás: egyes esetekben a festék, amely betakarja a rozsdát, kiemeli a hamis ötleteket, a huzug manipulálást és a közönséges média trükköket. Más alkalommal az álom ártatlanságának portréját rajzolja a térbe és nyitva hagyja a reménység ablakait. Kovács Géza modern strukturái akkor sem mondanak le a felelőségteljes komolyságukról, amikor az az érzésünk, hogy a művész csak játszik a formákkal. Kiállítása a józanokat elgondolkoztatja és a felelőtleneket egyáltalán nem érdekli. A vonagló figurák, egy expresszionista rémálom részeként századunk új betegségeire utalnak, ahol a demokrácia, az anarhia és a népámítás nyomasztó tartalommal telítődnek.

ateneu, 2007. november-december, Bákó, Románia

80.

Gábor Dénes:

Kovács Géza kisplasztikái

Nagyon jól felkészült gépészmérnöknek és nem kevésbé kiváló tehetséggel megáldott szobrászművésznek kellett testben-lélekben egyetlen alkotóvá ötvöződnie a Marosvásárhelyen született (1958. április 2.), Sepsiszentgyörgyön élő és kiteljesedett kettős egyéniségű Kovács Gézának, hogy csodálatosan szép, magas szintű mondani-valót közvetítő – tulajdonképpen használt (ócska!) vastárgyakat felhasználva – valóban színvonalas kisplasztikai kiállítással lepje meg szeptember 3-án az igényes kolozsvári tárlatlátogató közönséget a Barabás Miklós Céh Farkas utcai székházában. De már itt és most leszögezhetjük, hogy vállalt/megtervezett feladatát mindkét szakmájából jelest érdemlően oldotta meg, ami bizony valóban felejthetetlené teszi ezt a megnyitót.

Fenntartás nélkül egyet kell értenünk a bevezető szavakat felvállalt Németh Júlia műkritikussal, aki véleményének aládúcolására Babits Mihály egyik legszebb versének (Babona, varázs) kulcsmondat értékű megfogalmazását idézve jellemezte Kovács Géza teljesítményét: „Ki képes látni a csodát, az a csodát magában hordja”.

Zseniális fogalmazásához, vagyis az idézet kiválasztásához már itt azt is hozzáfűzhetnénk, hogy valósággal alkotótársává lépett elő a mérnök és szobrászművész Kovács Gézának.

Amikor a megnyitó napján beléptem a tizenhárom bonyolultnak tűnő vasplasztikai tárlat ajtaján, s futólag áttekintettem a kiállított alkotásokat, mi tagadás, kissé inamba szállt a bátorságom, mert tudtam ugyan, hogy lapunk Galéria-rovatában nekem kell majd a műalkotásokról beszélni, de vajon eleget tudok-e tenni az elvárásoknak? Hiszen olyan sokszólamú a művész ábrázolásmódja, hogy kissé elbizonytalanodtam, nem fogok meghátrálni, de azt is tudtam, hogy ugyancsak igényes feladatra vállalkoztam. Szerencsére már ott, akkor eszembe jutott, hogy könyveim között őrzök egy rokon fogantatású kötetet: Szabó Tamás fotóművész barátomnak mintegy két évtizeddel ko-

rábban dr. Kós Károly rövid, de gondolatgazdag előszavával: A vas ízei című könyvét. A valóban jól képzett, tisztán látó etnográfus már-már önmagát is fölülmúlva szól hozzá az akkor még igazán nem kiértelt problémakörhöz. Már akkor valósággal ámuldozva mazsoláztam, hogy milyen igaza van, hogy mennyire jövőbelátóan fogalmazza meg a teendőket. Legyünk hát hűek és méltóak ezekhez a hagyományokhoz, hangsúlyozza a szöveg szerzője. Ha így nézzük pl. a Száguldás című alkotást, csakúgy, amint a Virtuális harmónia fogaskereke is, ráerősítve a szilárdan álló függőleges oszlopra, valószínűleg nyugalmat árasztanak. Aztán elidőztem a Rossz álom című, istállóvíllából kiképezett kompozíciónál, s próbáltam ráhangolódni, hogy az alkotás pillanataiban hogyan dolgozhatott a művész fantáziája. Nagyon megnyugtató volt leszűrni a következtetést, hogy egyáltalán nem találtam diszharmonikusnak a címet és a látványt, mert a bekövetkez(het)ő egyetértést is felfedeztem a műalkotásban. Csakis biztatóan megszorítani tudom a kettős alkotó kezét, mert címválasztásai és kivitelezett alkotásai tökéletes harmóniát sugároznak. Persze az Agresszív akadályozó című munkája jól megdolgoztatja ugyan a szemlélő fantáziáját, de a levonható következtetés bőségesen kárpótolja a befektetett műélvezői erőfeszítést.

A plakáton elhelyezett Előre hajolva című műalkotás vitathatatlanul egyik legsikerültebb kompozíciója a bemutatott munkáknak, nem csoda tehát, hogy Németh Júlia is ezzel zárja a Szabadságban megjelent Jelenünk múltja, múltunk jelene című ismertetőjét, de azért az is igaz marad, hogy bármelyiket helyezzük is imaginárius górcső alá, ugyanezen következtetéseket vonhatjuk le.

Kedves Kovács Géza! Köszönjük a kiállítást, és szívből kívánjuk, hogy a megkezdett útról soha ne térjen le a művész, hanem örvendeztesse meg – mentől előbb, annál jobb – hasonló műélvezetekkel önmagát és tárlatlátogató, műélvezetet kedvelő és értékelni tudó közönségét ehhez mérhető szereplésekkel!

Művelődés, 2007. november, Kolozsvár

81.

Laura Huiban:

Erdélyi "fémhasonlatok" az Alfa Galériában

Szobrászati kiállítás Bákóban

A Iulian Antonescu Művészeti Komplexum Alfa Galériájában pénteken november 16-án megnyílt Kovács Géza szobrászművész egyéni kisplasztikai kiállítása.

Az országban is, és nemzetközileg is ismert és díjakkal elismert alkotó a Bákó-i művészeti környezettel a "Moldvai Szalon" állandó résztvevőjeként barátkozott meg.

Az erdélyi művész a mindennapi használati tárgyakat metaforákká változtatja: a hegesztő segítségével kulcsból, csapágyból, rugóból, zablából, villából, "Várakozás", "Rossz álm", "Kitárulkozás", stb. című kisplasztikákat hoz létre.

A művek láttán Valentin Ciucă műkritikus aki a tárlatot méltatta a Kovács nevet a művész sorsszerűségének találja. A legrégebbi eszközök az alkotó nagyapjának a portájáról kerültek ki. Mindenik tárgy önálló stílusban épül be a műbe, ahol folytonos dialógus alakul ki közöttük.

Kovács Géza újíto, mindig újat teremtő alkotó, akinek van mondanivalója és ezt sikerül továbbítani a nézőnek. Az erdélyi szobrász a kiállításon szinte kézen fogva sétált a látogatókkal útmutatást adva az alkotásokban elrejtett üzenetek megfjtéséhez.

"Most vasban vitelezem ki a szobraimat mert ez nagyon érdekel. Összegyűjtöm a falvakból, az ismerősök háza tájáról a régi kovácsoltvas darabokat . Vannak olyan idős emberek akik már nem használják ezeket és sokan el is dobják őket. Úton, útfélen ha találok ilyen tárgyat azt mindig felveszem és néha ellátogatok a vastelepre is érdekes formájú fém darabokat keresni. Kevesebbet dolgozom bronzban, mivel az öntés nagyon költséges" - mondja Kovács Géza.

A művész úgy gondolja, hogy érdemes nálunk kiállítani, mert van itt két egyetem sok fiatal tárlatlátogatóval.

"Bákó művészeti központtá nőtte ki magát, egyetemistákkal, itt működő és pezsgő művészeti élet folyik" véli a magyar szobrász.

Kérdésünkre Kovács Géza elmondta, hogy sajnós, az itt élő szobrászokat személyesen nem ismeri, csak a katalógusokban megjelent munkáikat.

Valószínűleg az Alfa Galériában uralkodó nagy hideg miatt is a tárlatmegnyitő szűk, de hozzáértő közönség körében zajlott. Sajnálatos dolog, hogy nem volt jelen egyetlen helyi hivatalos személy sem.

Kovács Géza kiállítását december elejéig lehet látogatni a galériában.

Ziarul de Bacău, 2007. november 19., Bákó

82.

Dan Pleșa:

A vas – művészeti kifejezési forma

A XX. században a szobrászat művészeti kifejezési formája megváltozott, a művek masszívabbak lettek. Ennek az irányzatnak az ellenhatásaként megjelentek az "üres", "átlyukasztott" vagy a végletekig stilizált formák.

Kovács Géza az egyike azoknak a művészeknek, akik a kortárs modern művészeti stílusban alkotnak. Az Alfa Galériában kiállított 59 fémszombra erről tanúskodik. Nem tartozik Bákóban az ismert művészek közé pedig 14 nemzetközi és országos képzőművészeti díjjal dícselkedhet olyan országokban mint Franciaország, Magyarország és Spanyolország. Meglepő a képzőművészeti tevékenysége. Az idők folyamán 200-nál is több csoportos kiállításon vett részt a világ 17 országában. A Romániai Képzőművészeti Szövetség rendes tagja és hűségese részvevője a Moldvai

Szalon tárlatnak. Az itteni egyéni kiállítása lehetőség arra, hogy bemutatkozzon és közelebb kerüljön a művészetet szerető bákói közönséghez.

Művei meglepnek a formák véletlenszerű összeszerelési módzatai által, amelyeket ha külön megnézünk, láthatjuk, hogy mindenik jól meghatározott szereppel rendelkezik. A villáskulcstól a rugóig Kovács Géza összetársít csapágyat festett vagy patinázott és hegesztett acél lemezzel.

” A mai modern korban a szobrásznak kell, hogy legyen otthon hegesztő berendezése, amely a tárgyak összeolvasztásához szükségeltetik. Az az érzésem, hogy a művész a nagyapja műhelyéből összegyűjtött tárgyakat és eszközöket felhasználva megteremtette a maga világát azonnali valóságában. Lemond a tárgyak eredeti rendeltetéséről azért, hogy mindig új szerkezeteket hozzon létre. A formák ívelt vonalainak ösztönös eleganciája olyan mint egy japán festményen az ecsetkezelés. Alkotásai ötletesek és ugyanakkor üzeneteket sugároznak”, mondta Valentin Ciucă a kiállítás megnyitóján.

Deșteptarea, 2007. november 22, Bákó, Románia

83.

Németh Júlia:

Jelenünk múltja, múltunk jelene vasplasztikákban

Kovács Géza egyéni hangvételő, sajátos levegőt árasztó hegesztett vasplasztikai ízig-vérig korszerű, 21. századi alkotások. Ennek ellenére egy letűnt kor hangulatát is idézik, de nem annyira a napjainkban újraéledő édes-bús nosztalgia, mint inkább a pragmatizmus, az egyedi művészi építkezés szintjén.

Sajátos múltbafordulás, sajátos értékmentés ez, hiszen a szobrász nem általánosan ismert és elismert relikviákat istápol, hanem kivénhedt, funkciójukat veszített, eldobott használati tárgyak, a természet viszontagságai s az idő kikezdte késztermék darabkák, ipari hulladékanyagok után nyúl, és fedezi fel bennük az értéket az újjászületés, a műtárggyá alakítás lehetőségét. A költőt parafrázálva: képes meglátni bennük a csodát, hiszen azt önmagában hordja. Ennek az önmagában hordott csodának a műalkotásban megjelenített változatait szemlélve nyomon követhetjük azt a sajátos folyamatot, amely az enyészet különböző fokozatait mutató rozsdás vasdarabok, szegek, árák, hajlított fémrudak, fogaskerék és zárdarabkák, harapófogók, lópatkók és egyéb szerszám töredékek művészi reinkarnációjához vezet. Felfedezőjük és felhasználójuk kombinatív készsége, arányérzéke és művészi fantáziája a már senkinek sem kellő, eldobott használati tárgy maradványokból új minőséget, műtárgyat teremt. Ennek a radikális funkcióváltásnak eredményeként születnek múltból táplálkozó, de a jelennek szóló fémplasztikai

A pop art és a transzavantgárd jegyeit hordozó összeállítások úgy utalnak a kiveszőben lévő tárgyi kultúra sajátos szeptére, hogy nagyon időszerű kérdéskört érintenek, jelen problematikáját is képesek felvillantani. Hogy ki mit lát, mit olvas ki ezekből a kompozíciókból, egyéne válogatja. Egyvalami bizonyos: érdemes megtekinteni a sajátos kínálatot. A művészi fantáziára, szabad képzettársításra

alapozott, jelekből és jelképekből táplálkozó háromdimenziós beszéd ugyanis sok meglepetést tartogathat

Az egyszerű részletektől a bonyolult konstrukciókig terjedő szerkesztési eljárással a művész játékosan ugyan, de az alkotás komolyságát ösztönösen is megérezve teremti meg a maga sajátos művészi világát: a látvány elsődlegességére építő, de a meditatív jelleget sem nélkülöző, szellemes térkompozíció-együttest. A bezártság, a mindenkori kötöttségektől való szabadulás vágya (*Szabadulni vágyó*), a megalázást nem tűrő felvetett fejűség fémbe fogalmazott magatartásformája (*Büszkeség*), a *Száguldás* és az *Előre hajolva* találó formába lényegítése vagy éppenséggel a vasvilla fogakkal illusztrált *Rossz álmom* képe váltakozik a *Virtuális harmónia*, a *Közre fogva* egymásba hajló formaritmusával, vagy éppenséggel a *Kígyózva* kecsesen könnyed, hajlított fémrúdjaival.

Jelenünk múltja, múltunk jelene elevenedik meg a művész keze munkája nyomán. Egyfajta modern, 21. századi vaskorszak, amelynek szabályait Kovács Géza nem annyira a tartósságáról ismert s az emberi civilizáció alakulását kezdettől napjainkig meghatározó anyag megmunkálásának technikája, mint inkább személyes élményei, szubjektív létállapota szerint határozza meg. Vasban gondolkodik, vasban érez, és vasban valósítja meg művészi ötleteit. Szellemesen, látványosan, találóan.

Korunk, 12, III. Folyam, 2007. december, Kolozsvár

84.

Kovács Zsolt:

Szobrok ócskavasból Kovásznán

Kovács Géza háromszéki szobrászművész 70. egyéni tárlata látható a kovásznai városi képtárban. A kisplasztikai kiállításon az elmúlt öt évben ócskavasból, kovácsolt parasztszerszámokból, szekéralkatrészekből készült munkák szerepelnek. Kovászna városához személyes emlék fűzi a szobrászt: itt kapta első, és azóta is legkedvesebb díját, amellyel a szakma tulajdonképpen elismerte művészetét. A városi képtárban kiállított hegesztett munkák nyersanyaga a vas, ezt első sorban anyagi megfontolásból használja a már tíz éve szabadúszóként alkotó szobrász. Elmondása szerint bronzból ritkábban dolgozik, mert ennek a fémnek a megmunkálása sokkal költségesebb. A bemutatott kisplasztikák két stílust képviselnek, festett, illetve patinázási módszerrel készültek.

Kovács Géza a Krónikának kifejtette, az utóbbi eljárás áll közelebb a szívéhez: savval kezeli a fémet, ami így rozsdaszerű patinát, színt kap, és így jobban kiadja a forma szépségét. A mérnöki-racionális tárgymontázsok az élet dolgait, az emberek küzdelmes sorsát rögzítik. A szerszámok, alkatrészek beleolvadnak ugyan a hegesztett vasplasztikába, de még felismerhetőek: új tartalmat, jelentést nyernek a kompozícióban, és nyugtalanítóan szabdalják a teret.

A térplasztikát minden oldalról körül kell járni, meg kell szemlélni, így újabb és újabb leleményes formái, tartalmi megoldásokat mutat – javasolja Kovács Géza.

A tárlat március 10-éig tekinthető meg.

Krónika, 2008.március 6., Kolozsvár

P. Szabó Ernő:

Kovács Géza kisplasztikái

Kovács Géza neve nem ismeretlen jó néhány jelenlévő számára. Sokszor állít ki egyéni kiállításokon, csoportos tárlatokon is, Magyarországon és más országokban. Ajkán sem ismeretlen, hiszen itt is szerepelt már, sőt díjat is kapott egy tárlaton. Úgy, hogy talán nem is kellene bemutatni a műveit. Azt is tudják jó néhányan, hogy erdélyi művészről van szó, aki Sepsiszentgyörgyön él. Nyilván kevesen ismerik nála jobban azt a tárgyi kultúrát és hagyományréteget, amelyet az erdélyi történelem, táj és az ember alkotott, beleértve nem csak a régmúltat, hanem az elmúlt évtizedeket is, amikor Erdély is gyökeresen átalakult.

Milyenek is ezek a kisplasztikák?

Nem a megszokott bronzból öntött viaszveszejtéses vagy más nemes eljárással készített műveket látunk, hanem talált tárgyakból építkező alkotásokat, amelyek a mű elkészítése során átalakulnak és az eredeti funkciójukból kiragadva művészi mondanivaló hordozóivá válnak. Nem új dolog ez, hiszen a XX. század művészetének a nagy része annak a változásnak a jegyében telt el, amelynek során a művészet hagyományos anyagai, technikái és egyáltalán a művészetről való felfogás nagyon sok ponton módosult. Ennek a módosulásnak olyan okai vannak, hogy nem csak a művészet változott, hanem az élet, a társadalom is, amelyben létrejött.

A nagy ipari társadalmak korában megváltozott a művész helyzete is. Megváltozott a helyzete a különböző anyagokhoz és tárgyakhoz viszonyítva. Be kellett következnie annak a pillanatnak, amikor Marcel Duchamps elővett egy palackszárítót, vagy egy bicikli kereket és kijelentette ezekről a tárgyakról, hogy már pedig ezek műtárgyak. Ő azért tartotta ezeket műtárgynak, mert ő annak nevezte. Más művészek máshogyan fordultak a talált tárgyakhoz.

Picasso volt az első aki konstruktív módon a műbe emelte a legkülönösebb talált tárgyakat. Azután a kubisták és a dadaisták is sorozatban használtak fel papír és fadarabokat. A XX. század története folyamán újból és újból visszatér a tárgy mint készen kapott lehetőség a műalkotás szerves részévé válható képződmény.

Különösen a múlt század második felében gyorsult fel ez a folyamat. Számomra a legmeggyőzőbb és a leglátványosabb példát a francia újrealisták "nouveau realiste" képviselői adták, akik 1960 körül csoportosan léptek fel. Mára a csoport mindenik tagja a leghitelesebb és legismertebb művészek közé tartozik. Jó néhányan élnek is még közülük, akik a korábbi nongfiguratív, elvont ábrázolás után egyszer szükségét érezték annak, hogy újból közel kerüljenek különféle anyagokhoz és azt a megoldást választották, hogy talált szerkezeteket, tárgyakat építettek a műveikbe. Például Jean Tinguely kiváló svájci származású művész vagy Daniel Spoerri, aki Romániából indult el, hogy Párizsban és Németországban váljon nagy művésszé, aki a legközvetlenebb környezetünk, a lakás sőt az étkezés tárgyaiból alkotott műveket.

Nem lehetett ez másképp Magyarországon sem, ahol az utóbbi 50 évben egy olyan ipari társadalom alakult ki, amelyben az anyagok jelképezték is azt a társadalmat, amelyben élünk. Egy ilyen ipari városban mint Ajkán, ahol egy félig kész ipar és

társadalom alakult ki nagyon sok hulladékkal, amely veszteséget jelentett mind a szellemi energiát mind az anyagokat tekintve. Tehát ennek a társadalomnak az igazi öröksége egyfajta olyan ipari környezet, amelynek a megváltoztatásán vagy visszaforgatásán és egy normális emberi élet kialakításán dolgozunk immár lassan 20 éve a rendszerváltozás után több kevesebb sikerrel.

A magyarországi "tárgy" felhasználásnak az utóbbi évtizedekben több féle iránya volt. Haraszthy István az egyik vezéregyéniség aki hajszal pontos szerkezeteket alakított ki ipari tárgyakkól, anyagokból, vagy Móder Rezsőt említeném aki a dunaújvárosi vasgyári hulladékokból hozott létre hangzó szobrokat, amelyekkel koncerteket is tartott. Harmadik útnak Lois Viktort említeném aki Szentendrén dolgozott, de Tatabánya környékéről indult és készen kapott szerszámokat, gép darabokat épített össze szárnyaló zenélő szerkezetekké.

Ha körülnézünk ebben a teremben akkor az itt szereplő művekbe épített anyagok megmutatják, hogy alkotójuk, Kovács Géza honnan is származik. Erdélyből, amelyet egyszerre jellemez a paraszti tradíció, a hagyományos értékek továbbélése és az ipari társadalom. Szinte mindenik művében ezt a kétféle réteget köti össze. Egymás mellé kerülnek a legkülönbözőbb falusi paraszti munkákhoz tartozó anyagok, szerszámdarabok és azok a fém hulladékok, amelyeket az erdélyi városok lepusztult ipari üzemei táján lehet még ma is találni. Ezekből részben a mérnöki szerkesztő szemlélet, részben az őt jellemző játékosság, felszabadultság és talán a kettő ötvözeteként mondható egyfajta székely ezermesterség fortélyaisal rakja össze és fejez ki velük legkülönbözőbb tartalmakat.

Miről beszél?

Beszél olykor egy egy érzésről, egy egy felvillanó tulajdonságot fogalmaz meg. Máskor emberi sorsok, találkozások, konfliktusok jelennek meg. A politika is megjelenik ezekben a szobrokban, természetesen utalások formájában és nem történetet mesélve. Mindezt úgy éri el, hogy a talált, keresett, neki följánlott, a barátoknál megpillantott fém darabokat a mű által igényelt módon építi egymás mellé hegesztéssel. Időnként átformálja a talált tárgyat. Szintén a hegesztőpisztoly segít ebben is. Megolvadt és átalakult a talált darab.

A hegesztés, összeépítés mellett a felületet is megmunkálja savas kezeléssel. Némely művén látszik, hogy milyen finom átmenetet képez ez a savas kezelés. Máshol festéssel, de a festés elég alárendelt egyelőre és talán arra hajlik, hogy maradjanak ezek a fém darabok a maguk naturájában, vagy éppen a savas marás által megmunkált felületekkel. Hogy mit látunk ezekben a szobrokban természetesen a nézőtől, szemlélőtől függ, de a címek egyfajta sugallatot, elindítást jelenthetnek az asszociáció sor számára. Ha címeket említenek, akkor valóban érezzük, hogy abban a társadalomban dolgozott és él ma is Kovács Géza, amelyben mi is élünk Közép–Kelet Európában. "Méltóság és ármány" mondja az egyik műnek a címe, a másik "Gerinc egyenesítő", a harmadik a "Megmaradás esélyei"

Ezek súlyos szavak de vannak játékosabb művek is mint a "Reménység", vagy a "Türelmes várakozás", amelyek a legutóbbi hetekben készültek. Az egész kiállítás az utóbbi három év munkásságát öleli fel.

elhangzott, 2008. április 18-án. Ajkán a Nagy László Szabadidő Központban

Reviczky Krisztina:

Hétköznapi műalkotások

Sepsiszentgyörgyi szobrászművész kiállítása

Kevés nálunk az olyan művész, aki hétköznapi tárgyakat használ műalkotások készítéséhez. Közéjük tartozik a Sepsiszentgyörgyről érkezett Kovács Géza szobrászművész akinek április 18-án nyílt kiállítása a művelődési központban.

A többszörösen díjazott, több száz tárlaton kiállító szobrász egyéni kisplasztikáiról P. Szabó Ernő művészettörténész beszélt. A megnyitót Rédling Nikoletta versmondása és Kiss Virág zongorajátéka tette színesebbé.

P. Szabó Ernő az erdélyi művész bemutatása után a kiállított alkotásokról beszélt. Bennük egyesül az erdélyi vidék, valamint a modern élettel járó ipari jelleg

Kovács Géza nem bronzba önti szobrait. A nemes eljárásokkal szemben ő az életből merít, és fémhulladékokból összeállított, savval kezelt kompozíciókban gondolkodik, köszönhetően műszaki beállítottságának. Így találkozik a vidék a várossal, a patkó, a biciklikerek és az anyacsavar eredeti funkciójukat levetve, átlényegülve. Ez a jelenség nem új, hiszen a huszadik századi felfogással, filozofiával, kísérletező kedvvel, iparosodással a művészet szerves részei lettek a hétköznapi tárgyak.

Aki azt hiszi azonban, hogy néhány darab vassal legfeljebb szemnek kellemes, szimmetrikus, gondolatilag nem elég tartalmas szobrokat lehet csak létrehozni, az téved. Ezek az alkotások ugyanúgy alkalmasak érzelmi villanásokat, vagy eszméket közvetíteni. Megjelenik bennük a bosnyák háborúktól kezdve a családi harmóniáig számtalan érzés és gondolat, amely e térség emberében felmerülhet.

Szó, 2008. április 25., Ajka, 6. oldal

87.

Dr. Kostyál László:

Figuratív szobrok és objektok

Többféle törekvés figyelhető meg Kovács Géza művészetében. A legfontosabb és a legjellegzetesebb az, ahol talált tárgyakat, helyez egymás mellé és épít fel új értelmezésben figuratív indítatású, vagy figuratív asszociációkat hordozó objektokká. A rozsdás kapa, patkó, csavarkulcs, a csapágy, a fogaskerék, a lánc, a propeller, a vasvilla, az ásó mind új életre kel. A vasvillából esetleg korona lesz, a fogaskerékből

napsugarak és átértelmezve, új szimbólumokká nemesedve egy új összefüggésrendszerbe beépülve új művészeti világ alkotórészeivé válnak.

Art touvé-nak hívják ezt a művészeti irányzatot, amely a talált tárgyakra épít és még egy franciás szót említenék, az assamblaget, amely ugyancsak talált tárgyat tovább formálva, tovább alakítva épít fel egy új művészi minőséget.

Kovács Géza alkotásainak másik része kifejezetten figurális. Ezen belül is találkozunk többféle megközelítéssel. Az egyiknél torzókat láthatunk. Ezek többnyire kis méretű figurák erőteljes tömeghatással, a végtagokat is sokszor elhagyva. Ami itt fontos, az a testtartás.

Ugyancsak kapcsolódik ehhez a vonulathoz, csak egy kicsit másképp a nagyfejű karikírozó figurák sora, ahol semmi más nem fontos csak a kihangsúlyozott nagyméretű fej.

Más plasztikájában a tömeget kubisztikus módon felbontja és újra strukturálja. Egyes résztömegeket egymás mellé rendelve egy egészen újfajta tömeg és tér értelmezést tár a néző elé és ilyen módon alkotja újra a természeti formákat.

Úgy gondolom, hogy Kovács Géza kísérletező művész, aki keresi kutatja a pillanatnyi gondolatainak leginkább megfelelő művészi kifejezési formát.

elhangzott, 2008. május 9- én Zalaegerszegen a Hevesi Sándor Színház Galériájában

88

.Ferenci Ottó:

Kovács Géza a művész

A rengeteg árnyalatban megvalósuló művészet, a játéktól megfosztott mindennemű érvelést makacsul elvető gyermek dühének vagy fájdalomának kirobbanásához hasonlóan szembeszegülést jelent a profán hétköznapi világgal szemben.

A művészi öröm csak pillanatnyi metamorfózisa a lélek folyamatosan háborgó honkeresésének, csak a létezés problémáinak metaforákba való átolvadása. A művész mindig szemben áll a konkrét emberi viszonyokkal. A gyakorlati ész bajnokai általában különc senkinek, léha ingyenélőnek nyilvánítják a művészt. Sőt kiközösítették onnan, ahova ő tragikusan nem is tartozik, ahol csak bután megcsodált különc.

Szembeszegülése a legigazibb emberi magatartások közül való, hiszen nem arisztokratikus magabazárkozás eredménye, hanem egy felfokozott érzékenységű embertípusnak kényszerű menekülése, védekezése és küzdési formája. Kényszerű mert új dimenziójú élményei rádöbbennek, hogy sivatagba került. A biztos pontok megszűntek. Egyedül kell vállain cipelni az egész világot. S hiába kiállt, hiába szól. Néhány vajtűlűn kívül a kutya sem hallja a szavát. Ellenállhatatlan erővel rohan előre a sötétség szakadékai felé, mert vissza lépni nem tud és nem is akar.

Emberek százai, ezrei és milliói élnek a maguk életét, anélkül, hogy csak egyetlen egyszer is ráeszmélnének, hogy az egymásrataltság még nem tényleges közösségi összetartozás.

A nyáj melege nem kín feledtettő fürdővíz, amelyben az ember dáridózva megnyugodhat. A végtelenül finoman reagáló művész azonban a szavak lejtése, a rejtőzködő szempillantás, a változó kézfogások mögött, a taktikázó élet mögött borzalmasan egyedül van. Az alkotások tulajdonképpen ebből az egyedüllétekből

fakadnak és nem a gyönyörködtető álomba ringatás a céljuk hanem a magány megszüntetése.

Kovács Géza szobrászművész a szabadulás ösvényét kutatja. Számára az alkotás útjelző. Mint szobrász formálja a formákat, az ismeretlen alkotás születésének egyszerű mágiája elragadja, egyéni világa iluzorikusan kitágul. Kiterjed az emberre, sőt a holtakra az ősökre is. Lénye a világ gyújtópontjává lesz. Hihetetlen erők halmozodnak fel benne.

A művészt a feloldozó varázsszó ígéretével újra és újra leigázzák a titkok, a megnevezhetetlen szent dolgok, melyeket csak sejteni tud de egészen megragadni és kifejezni soha. Mert a bűvös testi való biztos mozdulatai állandóan kisiklanak lázas tudatának fénycsóváiból.

A művész olykor elfárad, a vére patakzik. Elrongyolt ruháju istenként apró dolgokhoz vánszorog, életet lehel belé és megéledésükben önmagát szemlélgetve elmosolyodik

elhangzott az Eötvös Károly Könyvtár Galériájában 2008. június 6-án., Veszprémben

89.

Magyar Hajnalka:

Kereszt és vaslánc

A sepsiszentgyörgyön élő szobrász egerszegi bemutatkozásához az erdélyi Háromszék és Zala testvérmegyei kapcsolata kínált keretet. A marosvásárhelyi születésű szobrász Kolozsváron képezte magát, immár húszéves pályafutás, 72 önálló és 234 csoportos kiállítás áll mögötte.

Most bemutatott munkái jelentős részét kallódó vasszerszámok, alkatrészek – csavarkulcs, patkó, vasvilla, lánc, gereblye – inspirálták.

Bronzból is lehetne dolgozni, de az nagyon drága ... - ad prózai magyarázatot. Falun nőttem fel, de apám molnár volt, tehát nem a személyes nosztalgia köt ezekhez a talált tárgyakhoz. Inkább az izgalmas forma, a bennük rejlő lehetőség miatt foglalkoztatnak, nem a gyökereimre utalnak. Jártomban-keltemben már eleve keresi a szemem az "alapanyagot", gyűjtöm a kidobott vastárgyakat, mert tudom, ha rögtön nem is passzolnak egy munkához, de születik majd gondolat, amihez éppen az illik. A fejemben ott a tárgyak leltára, elméletben sok kompozíció átfut az agyamon, mire megállapodok egy érvényes verziónál. A munka legnehezebb része a hegesztést követően az elemek összezsírozása, hogy valóban eggyé váljon a szobor, önálló életre keljen, új értelmet nyerjen az egész.

Járja az ócskavas telepeket, falvakat, de barátai, ismerősei szintén besegítenek a tárgyak fellelésébe. Köztéri munkái is akadnak, ám úgy érzi, nagyon nehéz megbízáshoz jutni.

Erdélyben e tekintetben még igencsak múlt századi szellemiség uralkodik – szögezi le. Gyakori, hogy pártpolitikai fogantatás áll egy-egy szoborállítás háttérében, s legfeljebb a település valamely nagy szülöttét tartják fontosnak ábrázolni, az elvontabb kortárs plasztikára nincs igény.

Ráadásul a megrendelők gyakorta hiszik magukról, hogy értenek is a képzőművészethez. Náluk van a pénz, annak viszont nem érzik szükségét, hogy bárki szakembert megkérdezenek, mielőtt döntést hoznak egy-egy szoborról.

Zalai Hírlap, 2008. május 21., Zalaegerszeg, 7. oldal

90.

Zatkalik-Peresztegi Virág:

Kovácsolt vasba dermesztett életkép

Kovács Géza erdélyi szobrászművész kiállítása a könyvhét keretén belül nyílt meg az Eötvös Károly Megyei Könyvtárban ma délután. A sepsiszentgyörgyi születésű művész Erdélyből hozta el alkotásait, és mutatta be a veszprémi közönségnek. Keze nyoma a kövön, a fán, a vason egybeesik a szél, a víz, a fagy keze nyomával - vont párhuzamot ember és természet között Fenyvesi Ottó költő, a művész kiállításának megnyitóján.

A művész elsősorban fémmel, vassal dolgozik, amelyek nagyrészt hulladékból készülnek. Nemcsak jó formaérzékű ember formafelismerő képességeiről vallanak, hanem arról is, hogy a művész sajátos törvények szerint szervezi és alakítja a formákat. Elvesz és hozzáad oly mértékben, hogy az anyag az ő mondanivalóját tolmácsolja, gondolatait és érzelmeit, életérzéseit fejezi ki - értékelte a művész munkásságát Fenyvesi Ottó. Kovács Gézának sikerült a holt anyagba lelket lehelni, ötletes és fantáziadús szobrai jó forma-, és arányérzékkel, az elvonatkoztatni képes ember adottságait igazolják.

A szobrok sajátos erdélyi szellem megnyilvánulásai. A művész képzelete a múltó időt képviseli, ezért van jelen szobrain a végtelen archaizmus és a vibráló pillanatnyiség. Alkotásaiban egymás mellé kerülnek a legkülönbözőbb falusi, paraszti munkákhoz tartozó anyagok, szerszámdarabok, és azok a fém hulladékok, amelyeket az erdélyi városok lepusztult ipari üzemei táján még ma is lehet találni. Ezeket részben a mérnöki szerkesztés, részben a művészre jellemző játékosság, felszabadultság által vezérelve ötvözi.

Alkotásain ugyanakkor megfigyelhetők a székely ezermesterség fortélyai is - ajánlotta a kiállítást a közönség figyelmébe Fenyvesi Ottó költő.

www.vehir.hu/helyi_hirek, 2008. június 6., Veszprém

91.

Cseh Zoltán:

Szoborkiállítás erdélyi hangulatban

Kovács Géza erdélyi szobrászművész keze nyoma a kövön, a fán, a vason egybeesik a szél, a víz, a fagy keze nyomával - vont párhuzamot ember és természet között Fenyvesi Ottó költő, a művész kiállításának megnyitóján az Eötvös Károly Megyei Könyvtárban június 6-án.

A marosvásárhelyi születésű művész Erdélyből hozta el alkotásait, és mutatta be a veszprémi közönségnek. A művész elsősorban fémmel, vassal dolgozik, amelyek nagyrészt hulladékból készülnek - hangzott el a megnyitón. Nemcsak jó formaérzékű ember formafelismerő képességeiről vallanak, hanem arról is, hogy a művész sajátos törvények szerint szervezi és alakítja a formákat. Elvesz és hozzáad oly mértékben, hogy az anyag az ő mondanivalóját tolmácsolja, gondolatait és érzelmeit, életérzéseit fejezi ki - értékelte a művész munkásságát Fenyvesi Ottó.

Kovács Gézának sikerült a holt anyagba lelket lehelni, ötletes és fantáziadús szobrai jó forma-, és arányérzékkel, az elvonatkoztatni képes ember adottságait igazolják. A szobrok sajátos erdélyi szellem megnyilvánulásai. A művész képzelete a múltó időt képviseli, ezért van jelen szobrain a végtelen archaizmus és a vibráló pillanatnyiség. Alkotásaiban egymás mellé kerülnek a legkülönbözőbb falusi, paraszti munkákhoz tartozó anyagok, szerszámdarabok, és azok a fém hulladékok, amelyeket az erdélyi városok lepusztult ipari üzemei táján még ma is lehet találni. Ezeket részben a mérnöki szerkesztés, részben a művészre jellemző játékoság, felszabadultság által vezérelve ötvözi. Alkotásain ugyanakkor megfigyelhetők a székely ezermesterség fortélyai is - ajánlotta a kiállítást a közönség figyelmébe Fenyvesi Ottó költő.

www.veszprem.index.hu, 2008. június 9., Veszprém

92.

Péntek Imre:

Művek párbeszéde – kiteljesedőben

... Kovács Géza ma igazi profinak számít, aki mind Romániában, mind Magyarországon tagja a meghatározó művészeti társaságoknak, szövetségeknek. S tárlatai rendre-sorra nyílnak nemcsak a két országban, de Nyugat-Európában is. Igazi "világjáró" művész, remek kisplasztikákkal a batyujában, aki egyaránt szívesen kiteszi portékáját kis- és nagyvárosok közönsége elé.

Sajátos "kétarcú" plasztikai világ ez. Az egyik a klasszikus irányultságot követi, amikor karakteres torzószerű lényeket mintáz, önt bronzba, fémbe, máskor talált tárgyakat fura, több jelentéssel felruházott szellemes, groteszk konstrukcióit hozza létre.

Wehner Tibor találóan jellemzi, gyakran e két irányzat egymásba fonódását mutató plasztikai világát. *"A különböző tárgyak, eszközök, alkatrészek konkrét felhasználásával vagy emlékszerű megidézésével és műbe építésével Kovács Géza az objeektrouvé, az assemblage klaszikus avangarde mütípusát alkalmazva hivatkozik a valóságra, de a konstrukciók ugyancsak a múlt század első évtizedeiben alkotott progreszív mesterek, majd a pop art alkotóinak szellemisége által áthatott, nem egyszer emberalakokat jelenítenek, testesítenek meg."*

Olykor talált tárgyak, mezőgazdasági volt munkaeszközök éppúgy, mint ipari fémhulladékok, sugallják az ötletet, amikből – némi áthelyezéssel, rendezéssel, halmozással – műtárgy lesz. (*Torony, Madarak*). Máskor viszont "be kell avatkozni" a konstrukcióba, a kívánt, sok jelentésrétegű formáció megalkotása érdekében. A vágás, újra összerakás, hegesztés – némely esetben festés – során nyeri el alakját sok sok fura kis szerkezet, tárgykollázs (*Piros kocsi, Átkozott gereblye, Szerencse zárja*).

A figurális jellegű munkák (*Fekvő alak, Bosszankodó*) erőteljes karakterrel vannak mintázva, de a részletek helyett inkább a forma sziluettje, asszociációs köre hat. Két munka azonban kiemelkedik ebből a kollekciónál: *A megégetett gondolkodó* és a *Sütő András szeme*. Mindkettő tragikus asszociációkat kelt, az áldozatvállalás értelmére hívja fel a figyelmet.

Kovács Géza plasztikai "bohóctréfái" és "igehirdetése" mai társadalmi-emberi helyzetünkről adnak "láttelepet", de úgy, hogy az "örök mintákat" sohasem tévesztik szem elől.

Pannon Tükör, 2008/3-4, Zalaegerszeg, 74. oldal

93

. **Dr. Czoma László:**

Vasba vert gondolatok

Aki ennyi mindent meglát egy ócskavasban, annak páratlanul színes a fantáziavilága. Van aki prózában fejti ki mondanivalóját, van aki versben és van aki egy másik társművészet segítségével hívásával ragadja meg a lehetőséget, hogy üzenjen nekünk.

Tüzetesebben megnézve a szobrokat azt hiszem, hogy mindenik alkotás megérdemelne egy önálló kis esszét. Egy önálló olyan eszmefuttató gondolatsort, amely kész és képes elmondani nem azt, hogy mit érzett belé a művész és, hogy mit gondolt éppen akkor, hanem azt, hogy mit üzen vasban.

Mert ezek a vasba vert gondolatok megbéklyóztan is képesek szárnyalni. Kedvencem is van. Az egyik szobor, amely a meghívónak az emblematikus figurája is lett. Fedezzék fel benne a szabadulni vágyást. Ajánlom, hogy figyeljék meg azt a gereblyét, amit nemcsak a honfoglaló magyarság, de talán még az itt talált ősi népek is használtak.

Kell ezeknek a műveknek a létrehozásához egy egészen kicsi dolog, egy technológiai munkasor vagy munkafolyamat, mert az is behatárolt, nemcsak azért mert így adja ki magát az anyag, hanem azért is mert a béklyóba vert gondolatok és mozdulatsor bénítja az embert, ugyanakkor pedig föl is szabadítja.

Húsz éve annak, hogy megnyílt Kovács Géza szobrászművész első egyéni kiállítása abban a környezetben, ahonnan vétetett, ahonnan indult. Ez szám szerint a

74-ik, de sokkal jobban hangzik, ha az ember azt mondja, hogy háromnegyed száz kiállítás és negyedezernyi, közel 250-et is túlhaladó csoportos tárlat áll mögötte.

Kovács Géza a Kárpát-medence művészeti életében és az egyetemes képzőművészetben egyaránt jelen van. Itt van velünk, itt van köztünk. Tudjuk, hogy alkot, tudjuk, hogy dolgozik. Szívósan menedzseli önmagát, viszi az anyagát, pontosan azért, hogy többek és gazdagabbak legyünk általa.

Olyan fantasztikus hullámvázis van minden egyes kisplasztikájában, amely hullámvázis a nézőben szokatlan gondolatokat ébreszt.

A Helikon Kastélymúzeum már nagyon régen közösséget és kötelezettséget vállalt a határainkon kívül rekedt magyarság művészeinek a bemutatására. Az anyaországnak kötelessége, hogy felkarolja és segítő kezet nyújtson ott és azoknak akik ezt igénylik és természetesen azoknak akik ezt megérdemlik. Trianon történelmi utóvizsgáját egyszerűen így tudjuk elvégezni, hogy segítünk, üzenünk. Hogy jelen vannak, itt vannak velünk.

További jó munkát kívánok! Szokás mondani, hogy Isten jóságának ne szabjunk felső határt. Ne mondjuk, hogy húsz év, vagy harminc év, hanem addig, amíg üzenivalód van a magyarság számára, a Kárpát-medencének, Közép-kelet Európának, Európának és a nagyvilágnak, addig dolgozz és alkoss valamennyiünk örömeire és legyen jelképed és mintaképed ez az égbe törő hatalmas spirál, amelynek legyen a határa a csillagos ég.

elhangzott a Helikon Kastélymúzeum, 2008. augusztus 15-én Keszthelyen

94.

Nagy Miklós Kund:

Kovács Géza vaskompozíciói

Feltevődik a kérdés, hogy ezt a rengeteg vasat Kovács Géza hol találta és mikor volt ideje mindezeket feltölteni tehetségével, ötleteivel, eszményeivel és gondolataival.

Mindenféle vas szerszámdarabok, kalapács, kasza, szűrő, vágó, ütő darab, amikor összeáll kompozícióvá, kisplasztikává, akkor emberi tulajdonságokat ölt magára, ezért adott a művész ezeknek a műveknek egyszavas, egy fogalmat kifejező címet. Ezek a fogalmak tartózkodhatnak az életérzések, a hangulatok körébe, aggodalmat, vagy ellenkezőleg, éppen örömet fejezhetnek ki, esetleg egy mozdulatot, szárnyalást.

Nem kell nekünk feltétlenül ragaszkodnunk ahhoz a címhez, amit a művész adott. Megtörténhet, hogy teljesen másra gondolunk.

A meghívón feltűnt nekem az egyik műve, amelynek a címe „*Közrefogva*”. Amikor ránéztem, nem tudtam, hogy mi a címe és azt mondtam magamban, hogy ez a művész zászlós hajója. Lehet ez akármilyen más hajó is. Ha elindítom a fantáziámat, akkor lehet Jackspero kapitány kalózhajója, Nice csatahajó vagy Nelson admirális vezérhajója is.

És így beszélhetnénk mindenik szoborról. Az ötletes kompozíciók és bonyolult szerkezetek, bár kemény vasakból állnak össze, szárnyalnak és könnyedséget sugallnak..

Nagyon sokféle mű van.

A Napkeltétől a Napnyugtáig nagyon széles skálán lehetne itt végigmenni ezzel az ötven alkotással, amelyek megtöltik a termeket és, ahol a szobrászművész kiállítja, mindenhol nagy érdeklődés kíséri őket.

A nyáron úgy adódott, hogy Debrecenben a MODEM-ben láthattam a XX. Debreceni Országos Nyári Tárlaton Kovács Géza egyik munkáját.

Azért említem meg, mert sokfelé állít ki és így amerre járunk, mindegyre találkozhatunk nevével és műveivel.

Itt, Marosvásárhelyen sem először van jelen egyéni tárlatával, hiszen a munkáinak egy részét meg lehetett csodálni 2004-ben a Bernády Ház Emeleti Galériájában.

A Kultúrpalotában megrendezett egyéni kiállítás, az 50 éves művész 75. jubileumi tárlata amelyen 50 darab kisplasztika szerepel.

Több mint valószínű, hogy vissza fog még térni hozzánk, hiszen Kovács Géza nagyon aktív és nyugtalan alkotó, aki folyamatosan dolgozik és közben számtalan kiállításon vesz részt.

elhangzott a Kultúrpalotában 2008. szeptember 23-án., Marosvásárhelyen

95.

Cora Fodor művészettörténész:

Műszaki fogantatású művészet

Kovács Géza szobrászművészt már a neve is predestinálja a mitológiai kovács mesterség folytatására. Sepsiszentgyörgyi alkotói környezetében ismertem meg a művészt. Önéletrajzi adatai egyáltalán nem igazolják szerénységét: nagyszabású nemzetközi és hazai csoportos és egyéni kiállításokon való eredményes részvétele bárkiben irigységet válthatna ki.

Marosvásárhelyi származású, műszaki egyetemi tanulmányait Kolozsvárt végezte. Ezek a tanulmányok észrevehető hatással vannak képzőművészeti alkotásaira.

Kovács Géza második alkalommal mutatkozik be szülővárosában. Ötven darab vas kisplasztikát mutat be, amelyek eredetiségükkel, társítási modozatukkal és technikai kivitelezésükkel ámulatba ejtik a nézőt.

A vas mint alapanyag, iránti vonzalom, ennek tulajdonságaiból származtatható. Ami idilli attól megtisztul, kihívóan tekint a nézőre, kérdéseket tesz fel egy művészi világ megértésére, mely annyira különbözik a megszokottól.

Alkotásait besorolhatjuk a XX. század elején Picasso és a dadaista Marcel Duchamp (1915), vagy a barcelonai Julio Gonzales által elkezdett „ready made” kész tárgyak vonalába, akik a használati tárgyakat kiemelve a mindennapi élet területéről, áthelyezték a művészet szférájába, azzal a céllal, hogy esztétikailag megdöbbenjenek: vagy az úgynevezett „object trouvé” talált tárgyak irányzatába. A különbség abból ered, hogy az utóbbi lehet a természet velejárója is. Az előttünk álló művész inkább a régi mesteremberek által készített eszközöket használja fel. Ezeket a

tárgy darabokat Kovács Géza kiveszi az eredeti rendeltetésüknek megfelelő környezetükből és személyes beavatkozása által áthelyezi a művészet világába. Nem azzal a céllal teszi, hogy minket megbotránkoztasson, hanem éppen ellenkezőleg, hogy a hagyományos kifejezés helyett egy más változatot ajánljon. Így ezek a tárgyak új identitást kapnak, olyant amilyent nem is álmodtak volna.

A véletlenszerű és a határozott megmunkálás: kovácsolás, hegesztés és reszelés segítségével a prózai világ áttevődik a művészet területére. A szobrász tudja és érzi, hogy milyen mértékben avatkozzon be, hogy a szimbolumok és jelek sokasága ne rontsa a mű összhatását. A fémdarabok összeállításánál olyan szerkezetek jönnek létre, amelyek ember-, állat-, gépiszabású sugallatokat olvasztanak egybe. Ezeknek az alkotásoknak nincs természetes identitásuk, csak plasztikus formájuk. Ötletei testi és térbeli tulajdonságokkal töltődnek fel. Szenvedéllyel keresgél a hulladékok közt, használhatatlannak tűnő tárgyakat választ ki, amelyeket meglepő kifejezéseket keresve figyelmesen ellenőrizve játékos lendülettel állít össze. Ellentmondásos az, hogy ezek az alkotások egyidőben arhaikus és modern hatásuk is. A mitológiai visszhang műveiben egybeolvad a modern technológiák által használt morfológiával.

Villa, kapa, eke, lánc és cső darabok, lakat, mindenféle szerszámok, egyesek mintha az ősrégi Hephaisztosz műhelyéből származnának, sokatmondó szimbolikus üzenetet hordoznak. A használati kontextusból kiemelve a régi darabok a művész beavatkozására átalakulnak és a patinától megneemesedve eléri a végső célt az esztétikai látványt.

Fogók, fogaskerekek, szegek, akasztók és mint visszatérő motívum, a patkó alkotja a legtöbbször használt eszköztárát a művésznak az új alkotások összeszereléséhez.

Az emberi jelenlét ott van minden egyes szoborban belopva, anélkül, hogy nyilvánvaló lenne, a tárgyak felületén található humán „érintések” nyomai „patinaként” hangsúlyozodnak ki.

A kisplasztikák dinamikusak és mégis szilárdságot sugallnak. A vas – mely sokkal sivárabb és nehezebben munkálható meg, mint a bronz (amelyet a művész más alkotásainál használ) - felülete száraz, nem engedi a fénynek, hogy szabadon végigsuhanjon rajta. A fény-árnyék hatás jelenlétét a szobrokban az üres és teli formák váltakozása adja, mely egyben a mű ritmusát is biztosítja. A vas „melegéhez” egyenlő mértékben járul hozzá a térfogat – ellentétek játékának kezelése: felület-tömeg hatás.

A különféle vegyi eljárásokkal nyert közkedvelt patina személyiséget és egyéniséget kölcsönöz a munkáknak.

A művész érdeme, hogy a kis és közepes méretű alkotásai is monumentális hatást nyújtanak, ahol átszelt síkok, feltörő kanyarok, átfurt és finoman megmunkált felületek váltakoznak göröngyös, múltat idéző elemekkel.

Annak ellenére, hogy a művész meg van győződve arról, hogy a címek „*megölik a felfedezés örömét*”, mégis felsorolok néhányat, azért, hogy megismerjük az alkotót foglalkoztató világot, mely mindig az emberi tényező jelenlétére utal „*Sors*”, „*Előrehajolva*”, „*Várakozás*”, „*Napkelte*”, „*Együtt*”.

Marcel Duchamp azt mondta, hogy „*a művészi alkotás befogadása szellemi kaland*”.

Kovács Géza munkái, elődjéhez hasonlóan, a néző tekintete által életrekelnek és minden egyes részletük szemünk láttára átértelmeződik.

Elhangzott a Kultúrpalotában 2008. szeptember. 23-án, Marosvásárhelyt

Máthé Éva:

Micsoda vas!

Kovács Géza szobrászművész alkotásaiból nyílt kiállítás Marosvásárhelyen a Kultúrpalotában. A művészt tavaly Pro Cultura Hungarica Emlékplakettel tüntették ki. „Olyan kiállítás ez, hogy ha valaki elmegy a terem ablakai előtt, biztosan benéz, majd be is tér a tárlatra” – mondta Kovács Géza sepsiszentgyörgyi szobrászművész marosvásárhelyi kiállításának megnyitóján, kedden este Nagy Miklós Kund, a Népújság főszerkesztő-helyettese. Elmesélte, hogy a megnyitó napjának délelőttjén az utcára néző hatalmas ablakok előtt megállt két hobó, és rácsodálkozott a szobrokra: „hú, mennyi vas”. „De micsoda vas!” – tette hozzá a kritikus.

A marosvásárhelyi Kultúrpalota kiállítótermeiben október 21-éig látogatható tárlat a művész ötven alkotását sorakoztatja fel. A Maros Megyei Múzeum munkatársa, Cora Fodor méltatásában arról beszélt, hogy Kovács Géza mérnöki tudása – jó értelemben – rányomja bélyegét az alkotásaira. Szerinte a művészt találékonyság, kiváló képzettársítási hajlam, magas szintű műszaki tudás és az anyag könnyed kezelése jellemzi. Cora Fodor Marcel Duchamppal rokonítja a szobrászt. (A dadaista Marcel Duchamp nevéhez kötődik a ready-made-nek elnevezett újítás, amely a képzőművészeti alkotás rangjára emelte a művész által kiválasztott tárgyat. A szerk.) „Esztétkai szempontból sokkolnak kisplasztikai, provokálják a nézőt. A közönséges, talált tárgyakat kiemeli hétköznapi környezetükből, a művészet világába emeli át azokat, így új identitást kaphatnak a tárgyak” – tette hozzá a Maros Megyei Múzeum munkatársa. A vasvillák, ekedarabok, patkók, láncdarabok, vasfogók, lakatok – melyek mintha Héphaisztosz műhelyéből penderültek volna elő – megnemesednek a művész alkotói fantáziája révén.

Kovács Géza gazdag munkásságát Veres Elza Emőke doktorandus ismertette. Az ötvenéves, Marosvásárhelyen született szobrász mérnöki diplomával rendelkezik, 15 éven keresztül szakmájában dolgozott, de hosszú ideje csak a szobrászatnak él. A marosvásárhelyi a 75. egyéni kiállítása, húsz év alatt 245 csoportos tárlaton vett részt. Négy magyarországi ösztöndíjban és tizenöt képzőművészeti díjban részesült itthon és külföldön. Monumentális köztéri alkotásai Magyarországon több helyütt, valamint idehaza Szászrégenben és Galacon láthatók. 2007-ben a Magyar Köztársaság oktatási és kulturális minisztere Pro Cultura Hungarica Emlékplakettel tüntette ki. *Krónika, 2008. szeptember 25., 8. oldal, Kolozsvár*

Drd. Veress Elza-Emőke:

Egy kiállítás margójára

Kovács Géza szobrászművész kiállítása 2008 szeptemberében nyitotta meg kapuit a marosvásárhelyi Kultúrpalota kiállítótermében. A szobrászművész ezen egyéni tárlata szám szerint a hetvenötödik volt. A Romániai Képzőművészeti Szövetség részéről Gheorghe Mureşan méltatása hangzott el, majd ezt követte Cora Fodor művészettörténész és Nagy Miklós Kund főszerkesztő-helyettes tárlatnyitó beszéde. Megismerhettük a művész húsz éves munkásságának állomásait, Európai és hazai kikötőit. Tudomást szerezhettünk arról, hogy Kovács Géza szobrászművész a Kárpát-medence művészeti életében és az egyetemes képzőművészetben egyaránt jelen van. Rendkívüli élmény volt számomra, hogy megtekinthettem kiállítását. Elfogultságomnak az az oka, hogy ő ez alkalommal szokatlanul meglepett vaslepelbe öltöztetett valóságrepresentációjával. Nem kis öröömre szolgált az is, hogy mindezt szülővárosában, Marosvásárhelyen tette meg. Az ötvenedik életévét betöltő művész kiállítása pontosan ötven szobrot számlált. Ezzel azt jelezte, hogy a végtelen dolgoknak miképpen lehet véges formát adni. Azt jelezte, hogy miként lehet behatárolni, számokban kifejezni a szellem erejének és a kéz munkájának sokrétűségét. Úgy éreztem, hogy a megformált anyag most hozzám szól, nekem árul el titkokat, rejtélyeket, melyeket maga a művész álmodott meg. Úgy éreztem, hogy minden egyes szobor megismerésével közelebb kerülök a művész lelki világához és megértettem, hogy miként ad formát a vasnak a lélek pillanatnyi öröme, konok, gyötrő magánya vagy hosszas szenvedése. Az önként kitárulkozó lélek minden rezdülése ott rejlett a csavarokban, a fogaskerekben. A művész új életet adott az elhagyott tárgyoknak, ezáltal újra és újra ünneplőbe öltöztette lelkének apró tükörcserepeit. Észrevétlenül én is részesévé lettem ennek a világnak. Az absztrakt formák sokasága a szabadság útját nyitotta meg, az én személyes szabadságomét is. A szoborba öntött versek között járva magamra találtam. Azon kezdtem el gondolkodni, hogy mit jelent nekem a *Boldogság* vasarcmásja, mit a *Szabadság* nevű vasfonadék és mit a *Gondolkodás* nevű csavarkolosszum. Akkor a pusztá szemlélődés és az elcsodálkozás vált osztályrészemé. Szemléltem a vasba öntött önkítárulkozást. Most távoli emlékképként él tudatomban, melegség oltáraként szívemben. A tapintásra hideg anyag a művész keze munkája által meleg érintéssé lett, odahajolássá, öleléssé. Emlékezetes is maradt számomra az *Ölelés* nevű szobra. Emlékezetesek az *Egymásra utalva*, a *Magány*, a *Szeretet* nevű szobrai. Íme, formát ölthet az, ami a tudósoknak absztraktum, minékünk érzés, létérzés, létélmény!

Talált tárgyakból született világértelmezés. A művészé és az enyém. Ezt a világértelmezést közös frigyünk hozta létre. Ez a művészi világ engedte, hogy nevet adhassak a látottaknak. Hűtlen vagy hűségesebb valóságlenyomatként ékesedő gondolatkalitkák és szív-érckályhák azok, melyek felkeltették az érdeklődésemet. Megértettem azonban azt is, hogy a szobrok pusztá tárgyi mivolta nekem nem elegendő. A tartalommal telített formák, a formáknak csendes együttléte és az együttlét záloga válasz is volt nekem. Válasz el nem hangzott kérdésekre. De volt kérdés is meg nem születendő válaszokhoz. Kétértelmű ez a valóság, olykor tűvékony, máskor monumentális, sajátosan egybeszervezett, szabályozott és mégis nyitott, végtelen.

Maradandó élménnyel távoztam, túlléptem a tárgyak pusztá jelenlétén és úgy éreztem, hogy a szemlélődéssel egy kis időt kaptam magamnak a művésztől. A

szobrász maga mindannyiunkat melegen üdvözölt. Kérdéseket lehetett hozzá intézni, amire ő nagyon szívesen válaszolt. Barátait, ismerőseit kedvesen fogadta. Nemcsak munkáival, hanem egész lényével is jelen volt. Köztünk, értünk.

2008. szeptember 25., Marosvásárhely

98.

Antal Erika:

Ócskavas kisplasztikák

Hulladék alkatrészekből készült kisplasztikáit mutatta be Kovács Géza, sepsiszentgyörgyi szobrász.

A 75-ik egyéni kiállításnak a marosvásárhelyi Kultúrpalota földszinti kiállítóterme ad helyet október 21-ig. A gyakran lábunk előtt heverő, ócskavasnak szánt használati eszközök, szerszámok újjáélednek Kovács Géza műtermében

A harapófogó, az életlen olló, a kicsorbult élű kapa, a húsdaráló-alkatrész, a kalapács, a gereblye, a villa, a kasza, a piszkavas más identitást nyer és műalkotássá lényegül – hangzott el a tárlatnyitón. A 20 éve alkotó Kovács Géza az ÚMSZ-nek elmondta, még a 80-as években kezdődött a szenvedélye, amikor az egyik sepsiszentgyörgyi gépalkatrészgyárban dolgozott és a kidobásra ítélt vasdarabokban új formát fedezett fel.

Kovács Géza a hulladéktárgyakat kompozíciókba ötvözve mutatja be „Leginkább az összhangra kell figyelnem, hogy ne váljon zsúfolttá egy-egy mű” – fogalmazott az alkotó, aki folyamatosan utazik, viszi a munkáit, kiállít. Hegesztett módszerrel készülő kisplasztikáit láthatták Románián kívül Magyarországon, Ausztriában, Bulgáriában, Svájcban, Görögországban, Olaszországban, Szlovákiában.

Kisplasztikái eljutottak már Japánba, Kínába, Franciaországba, Spanyolországba is. Tagja többek közt a Magyar Alkotók Országos Egyesületének, a Barabás Miklós Céhnek, a Magyar Szobrász Társaságnak, a franciaországi Nemzetközi Képzőművészeti Egyesületnek.

Új Magyar Szó, 2008. szeptember 26., Bukarest

99.

Nagy Miklós Kund :

"Talált tárgyak" esztétikuma

A marosvásárhelyi születésű sepsiszentgyörgyi szobrász, *Kovács Géza* kedd este nyílt jubileumi kiállításán került mindegyre szóba a talált tárgyak fogalma és az esztétikum kérdése, amit ezek a műtárgyakká nemesült kisplasztikák hordoznak. 75. egyéni tárlatával 50 évesen szülővárosában kívánt bemutatkozni a megméretésre gyakran vállalkozó művész. Munkáira sokan voltak kíváncsiak a Művelődési Palota földszinti galériáiban.

Helybeli pályatárs, a Képzőművészek Szövetsége Maros megyei fiókjának elnöke, *Gheorghe Muresan* köszöntötte a kiállítót, méltatva eddigi termékeny és sokfelé ismert tevékenységét, sikereit. Mindezt részletezve ismertette az ugyancsak vendég doktorandusz, *Veress Elza Emőke*. Beszél a szobrász hazai és külföldi bemutatkozásainak hosszú soráról, az azokat övező elismerésekről, ösztöndíjakról, pályadíjakról, a nemrég átvett *Pro Cultura Hungarica* kitüntetéséről.

A szakmai értékelésre a marosvásárhelyi művészeti múzeum munkatársa, *Cora Fodor* művészettörténész vállalkozott. Azt hangsúlyozta, miként lényegülnek át ezek a mindennapi használati tárgyakkól, alkatrészekből, vashulladékból összeálló fémkompozíciók műtárgyakká. *Kovács Géza* törekvéseit elhelyezte a művészeteket modernizáló izmusok áramlatába, abba a vonulatba sorolva, amelyet elsősorban *Marcel Duchamp* indított el, és ready made irányzatként vált ismertté a világban.

Az "objet trouvé" vagyis talált tárgy kifejezés is gyakran elhangzik ezzel kapcsolatban, *Kovács Géza* félszáz munkája is ilyen tárgyakkól áll össze, sok-sok ötlet, eredeti plasztikai látás- és kifejezésmód és nyilván tehetség révén. Ezt a gondolkört bővítette ki méltató beszédében a szerkesztő *Nagy Miklós Kund* is, kiemelve, hogy ezek az eldobott, értéktelen ócskavasnak tűnő fémdarabok a művész fantáziája és keze nyomán miként telítődnek élettél, gondolattal, plasztikai látvánnyal, elménkre, érzelmeinkre ható üzenettel, miként képesek felmutatni az egyetemesen megtapasztalt korhangulatokat is. Különleges anyaggal találkozunk a palotában, az állványokon sűrűn egymás mellett elhelyezett munkák továbbgondolkodásra, olykor talán vitára is serkenthetik a nézőt, de semmiképp se hagyják közömbösen.

Népújság, 2008. szeptember 26., Marosvásárhely

100.

Nagy Miklós Kund:

Fémhulladék új identitásban

Látszólag haszontalan vasdarabok, csövek, csavarok, alkatrészek, eszköztöredékek, drótok, fogaskerekek állnak össze különleges kompozíciókká, fém kisplasztikákká, telítődnek élettél, tartalommal, gondolattal, érzelmekkel, nyernek új

minőséget, művészi identitást. Aligha van néző, aki ne ámulna el Kovács Géza „talált tárgyain” a marosvásárhelyi Kultúrpalotában, ahol ismételten igényelve a megmérettetést, a sepsiszentgyörgyi művész immár 75. alkalommal állt közönség elé. Ötven munkáját hozta el, annyit, ahány éves, bizonyítva, hogy ilyen életkorban az ember még tele van ambícióval, ötletekkel, alkotó lendülettel. Látvány- és hangulatteremtő képességeiben sincs hiány, különleges fémkonstrukciói ezt is, azt is gazdagon kínálják.

Konceptuális eredetűek a kompozíciói, de inventíven összeválogatva, egybehegesztve az élettelen darabok többsége emberivé s ezáltal lelki telítettségűvé, érzékenyvé és érzékletessé válik. Humán üzenetet, vallomást is hordoz, könnyed, kifejező plasztikai jelként is felfogható. Nyilván, ahány néző, annyiféleképpen értékeli, elemzi, becsüli mindezt, sőt az se biztos, hogy a plasztikák láttán éppen arra gondol, amit a művész adta cím sugall, de ez talán nem is lényeges. Fontosabb, hogy nem megy el közömbösen a látottak mellett. A szobrász megoldásai közül lesz, amit jobban méltányol, és olyan is, amit esetleg túlszűfoltnak, erőltetettnek tart. Sok nézőt megragad a szobrok játékossága, van aki a kiállításon a drámai elemeket is felfedezi, mások a plasztikai kialakítás dekorativitását, könnyedségét, az assemblage-ok kifejezőerejét dicsérik. Tény, hogy létkérdéseink, korérzéseink, mai lelkizéseink, hangulatgörbéink ezen a szokatlan, időnként szürreális beütéseket is felmutató megközelítési módon is kifejezésre juthatnak.

A tárlat többnyire bonyolult szerkezetekre, gépezetekre, népi leleményt felvonultató „ördöglakataira” emlékeztető alkotásai tömör, egyszavas fogalmakat, szimbólumokat képesek megfogalmazni. Olyan emberi sajátosságokat, mint például a Reménység, Csodálkozás, Ragaszkodás, Büszkeség, Aggodalom, Öröm, Bizonytalanság, vagy olyan állapotokat, helyzeteket, gesztusokat, mint az Összefonódás, Közrefogva, Lendületben, Száguldás, Kígyózva, Lépegető, Előrehajolva és így tovább. Mindezt érdemes a galéria állványain párbeszédre váró kompozíciók közt személyesen is megtapasztalni.

Népújság, Múzsza (856.), 2008. október 4., Marosvásárhely

101.

Jopie den Dulk:

Ausztria mindig lépéshátrányban van ...

Az osztrák meséken felbuzdúlva Potzneusiedl-ben a nemzeti ünnepen megnyílt egy kiállítás.

.. Kovács Géza romániai szobrászművész elhozta a műveit és itt kiállította őket. Fémszobrai energikusan fejezik ki a használt anyag segítségével a művész mondanivalóját. Kisplasztikáiban a sajátos rend, mely uralja a teret, jó hatással van a nézőre. Művei a szemlélőben kellemes érzéseketébresztenek és egyúttal oldják a feszültséget.

Kiforrzott nyelvezetük által Kovács Géza alkotásai egyértelműen bizonyítják a művész kreativitását és érettségét. Mindezek mellett szobraiban jelen van és felfedezhető az ember, Kovács Géza érzelmvilága.

Ez a nagyon érdekes tárlat a Potzneusiedl-i Kastélyban tekinthető meg.

*Burgenlandische Volks Zeitung, BVZ, 2008. 44-ik hetében,
38. oldal, Eisenstadt (Ausztria)*

102.

Baky Péter:

Szellemes új minőség

Amikor először találkoztam Kovács Géza szobraival és elkezdtem őket egy kicsit tüzetesebben nézni akkor az első dolog, ami megragadott bennük az a szellemesség volt. Nem véletlen, hiszen Géza Erdélyből, Sepsiszentgyörgyről jött és hozzánk viszonyítva ő a fiatalabbak közé tartozik.

Nem mindennapos szobrokat hozott el Dombóvárra.

Furcsa világ az övé, hiszen a művész ha ilyen tárgyakhoz nyúl, azt két dolog miatt teszi. Egyrészt mert meg is lehet ezeket mintázni és bronzba kiönteni, de mint tudjuk, ez nagyon költséges. Másrészt a kert végében félredobott, félrerúgott vasdarabok mást is jelenthetnek, különösen akkor, hogyha valamilyen módon összekomponálja őket. Új minőség jön létre.

Nem lehet csak úgy elmenni a kisplasztikái mellett. Meg kell nézni a címüket és nagyon fontos utána elgondolkodni azon, hogy mit is jelentenek, vajon miért adta Kovács Géza ezt a címet ennek az alkotásnak.

A művek még egy üzenetet hordoznak: ebből az elfelejtett, eldobott világból új minőséget lehet létrehozni. Nem szabad túllépni mindig mindenre, ami megkopott, ami megrozsdásodott, mert létre lehet hozni valamit úgy is, ha beolvasszuk és új szobrot öntünk belőle, de úgy is ahogy Géza csinálja.

Amikor találkoztunk, a Madár című kompozíciója került szóba. Ezek sőrják!

Ki gondolná, hogy ilyesmiből szobrot lehet csinálni! Géza megpróbálta, a lelkében összeállt egy teljesen új alkotás.

Kovács Géza művészetének üzenete számunkra az, hogy a körülöttünk levő világból másfajta minőséget is létre lehet hozni.

Hétköznapi sétája során a néző nem veszi észre, hogy a környezetében mennyi érdekes dolog van és ezekből mi mindent új születhetne meg.

Egy festő életében is ugyanez a helyzet. Meg lehet festeni egy képet úgy, hogy teljesen visszaadja az alany hangulatát, de át lehet értékelni a látványt és akkor sok olyan dolgot tudunk elmondani a szemlélő számára, amit ő talán észre sem vett.

Szobrász esetében ez különösen így van, ha veszi a bátorságot, hogy ezekből a tulajdonképpen kidobott, mondhatnám ócskavasból szobrot készítsen.

Amikor odamennek a művekhez, járják körül és nagyon gondosan nézzék meg őket mert általuk érdekes szobrászati élményben lesz részük.

103.

Wehner Tibor:

Kovács Géza szobrászművész kiállítása

A XX. századi művészeti kezdeményezések alapjaiban rengették meg a klasszikus művészeti eszményeket: az avantgarde áramlatok alkotói és alkotásai a szobrászat, a művészeti tárgyformálás minden, korábban bevált, több évezredes múltra visszatekintő konvencióját is megkérdőjelezték és új szellemiség és gyakorlat jegyében teremtettek egy új értékekre alapozott művészeti univerzumot. Megváltozott a szobrászat tárgya, megváltozott a technikája és anyaga, megváltozott a mű-alakítás szemlélete, és ennek következtében a mű státusa is. A legnagyobb változás a korábban az ember és állat kizárólagos leképezési, megformálási elvének esztétikai szemétdombra való utalása volt: az izmusok forrongásában, a stílusáramlatok egymást követő hullámaiban már minden szoborrá válhatott, s a művek korábban nemes anyagait – a bronzot, a márványt, a fát – bármilyen, a hétköznapi életben előforduló matéria felválthatta. És nem volt követelmény immár a művek mives megformálása, megcsináltsága sem: Duchamp és Picasso működése óta szoborként kerülhetett talapzatra vagy tárlóba a talált tárgy is, amely lehetett ócska és köznapi, akár tucattermék is: vagyis elég volt a rámutatás, az eredeti környezetből való kiemelés, a műtárggyá avatás gesztusa. A talált tárgy, a készáru műalkotássá nyilvánításának folyamatában önálló területté alakult a tárgykollázsok megalkotásának alkotómódszere, amely a különböző, az idő múlása által rekvizitumokká szintetizálódó elemekből, gyakran egymással tulajdonképpen össze nem kapcsolható, vagy eredetileg össze nem tartozó tárgyakkól új konstrukciókat hoz létre. Ilyen tárgykollázsokat, objektumokat konstruál a klasszikus avantgarde törekvések szellemében dolgozó erdélyi, sepsiszentgyörgyi illetőségű szobrász, Kovács Géza is. E pesterzsébeti kollekcióban felbukkan ugyan egy hagyományos mintázással és öntéssel kivitelezett bronzkompozíció is – jelezve, hogy a szobrászat hagyományos ágazataiban is tevékenykedik a művész –, de az ezredforduló előtti alkotóperiódusok, és az új évezred első évtizedében készített munkák – amelyek közül e kiállítás anyagát összeállította – a tárgykollázsokhoz való erőteljes vonzódását tanúsítja.

Kovács Géza pályafutását joggal minősíthetjük rendhagyónak: a marosvásárhelyi születésű alkotó műszaki, mérnöki tanulmányokat végzett, majd a nyolcvanas-kilencvenes évtizedfordulón, kezdetben a mérnöki hivatás gyakorlása mellett vált szobrászá. A kilencvenes évektől már rendszeres résztvevője a magyarországi szobrászati alkotótelepeknek, és sorozatosan rendezi önálló bemutatóit a magyar és az erdélyi magyar városokban. Míg a történelmi viharok, a politikai békétlenségek ellenére és következtében az erdélyi művész-kortársai közül számosan a szülőhelyen való maradás, vagy a Magyarországon való, korántsem könnyű letelepedés mellett döntöttek – a múlt század utolsó két-három évtizedében több hullámban érkeztek fiatal és idősebb erdélyi művészek az anyaországba –, addig Kovács Géza megtartotta szülőhelyéhez való kötődését, és kialakította kétlakiságát: hol itt, hol ott

bukkan fel, művei, műegyüttese mintegy önálló életet élve, kiállítási kollekcióként bolyonganak a Kárpát-medencében, illetve most már Európa nyugati felében is, ő maga meg hol műveit kísérve jelenik meg, hol meg visszatér Sepsiszentgyörgyre.

E most bemutatásra kerülő, a tárgykollázsok körébe utalható műegyüttes egy kivételével vasból alakított, illetve vasalkatrészekből összeillesztett, hegesztett kompozíciókból épül fel. A művek szemrevételezése során könnyen felfedezhető, hogy a szobrok alkotóelemei korábban kisebb gépek, eszközök, szerkezetek összetevői voltak: fogaskerekek, tárcsák, karikák, gyűrűk, kerekek, pántok, kallantyúk, amelyek elszakadva, elszakítva eredeti funkciójuktól, de funkcionális vonatkozásait, tartalmi vonzataikat valamiképpen megőrizve, teljesen új kapcsolatok által meghatározottan, és immár, kiemelve ipari jellegű, vagy kézműves eljárással alakított különös szépségeiket, kizárólagosan esztétikai, dekoratív jellegüket reprezentálva jelennek meg. E művek lényegi jellemzője, hogy az elemek elvesztik eredeti összefüggéseiket, és új, szokatlan, rendhagyó kapcsolódásokat testesítenek meg, amelyeknek vezérlő elve valamifajta forma-logika: a műveknek általában nincs teste, leginkább valamifajta vázszerűség rendje szerint épülnek fel, és minden alkotórész a körvonal, a kontúr által hangsúlyozódik: így teremődnek meg az érdekesen futó térvonalak, a téri kereszteződések, a téri áthatások, így jön létre a művek nyugtalan, már-már a mozdulatlanságban is mozgásokkal átítatott izgalmas atmoszférája. Ez egy absztrakt, erőteljesen a múltra hangolt plasztikai világ, amely különös asszociációkat indukál: a számítógépek, a digitalizáció, a virtualitások korában legelsősorban talán a kézzelfogható eszközök, az emberi kézbe simuló tárgyak, az érezhető anyagok, a célszerű és átlátható működés hajdanvolt érzeteit, érzeteinek illúzióit élesztgetik. Ám mindez a töredékességek, az egykori tökéletesség-visszfények mementóiként, egy letűnt korra való emlékezés és emlékeztetés miniatürizált, bensőséges hangvételű emlékműveiként állhat csak előttünk. Erre utalt az író Magyarai Lajos is Kovács Géza munkáiról értekezve: „E kisplasztikákat szinte egytől egyig el tudnánk képzelni monumentális felnagyításban is, talán így nyernének még sokkal több jelentéseket.”

Kovács Géza sokkoló jelentések ígéretét hordozó tárgy-szobrászata sajátos módon ötvözi a hagyományt és az újítást, a nemzetközi művészeti kezdeményezések szellemiségét és a legmélyebb, a mesterségben, a népművészetben gyökerező, ősi és újabbkori indíttatásokat. Műveinek alkotórészeit összegyűjtve a szobrász a vasfelületről mindenkor gondosan eltávolítja a rozsdaréteget, majd bonyolult patinaképző eljárásokkal új, szürkés-barnás, rusztikus felületet hoz létre, egyfajta az alkotást védő, de azt pontosan karakterizáló, az eredetit idéző mű-rozsdát. Eljárása szimbolikus vonatkozásokat is hordoz: a dolgok lényegének megőrzéséhez, kimondásához a dolgok lényegét megváltoztató, de a látszatszerűségekkel élő manipulációkra van szükségünk. Vagyis Kovács Géza hajdani alkatrészekből konstruált vas-szobrai révén a valóság és a művészeti, a művészi valóság bonyolult, egymásba játszó, egymást átható szférájában kalandozhatunk.

elhangzott a Gaál Imre Galériában Budapesten , 2009. február 11-én

104.

Bihari Tamás:

Izmusmentes alkotó

Nem lehet beskatulyázni egyetlen stílusba, különösen nem izmusokba. Az ő munkái olyan „kovácsgézások”, egyértelműen utalnak alkotójukra. A Gaál Imre Galériában március közepéig tekinthetők meg a sepsiszentgyörgyi szobrász kisplasztikái. A művész, ha Magyarországon tartózkodik, Pesterzsébeten lakik, barátjánál, Szőcs Attilánál, aki sokat segített a művésznek, hogy művei kellő időben eljussanak a meghirdetett tárlatokra..

Mindig érdekelték a szép formák – vallja Kovács Géza. – Nagypám például az I. világháborúban a tisztikonyhán dolgozott, s hazahozott egy villát a háborúból. Ezt az ódon evőeszközt én nála megtaláltam a '60-as években. Hetekig csiszoltam téglával, míg visszanyerte eredeti fényét és én gyönyörködtem a formájában. Persze mint minden fiúgyermek sokat farigcsáltam a bicskámmal mindenfélét.

A későbbi szobrász kolozsvári műszaki egyetemistaként fordult a képzőművészet felé. Gyakran megfordult a képzőművészeti egyetemen. Szorgalmasan látogatta a kiállításokat, olvasta a Képzőművészet című folyóiratot. Rendszeres vásárlója volt az egyetlen magyar antikváriumnak, amely a kolozsvári főtéren, a Szent Mihály templommal szemben működött. Ott szerezte be művészettörténeti könyveit.

Ezeket a mai napig olvasom és tanulmányozom – említette a művész. – Ezekből is merítettem a bátorságot, hogy elkészítem első műveimet. Ezeket megmutattam a barátaimnak, akiknek nagyon tetszettek. Eleinte agyagból készítettem a plasztikáimat, majd alumíniumból, bronzból kiöntöttük. Eközben különböző gépalkatrészekből is készítettem hegesztett szobrokat. A munka során jöttem rá sok olyan fogásra, amit sehol sem tanítanak.

A romániai diktatúra éveiben a politikusoknak nem nagyon tetszettek Kovács Géza művei. Az első kiállítását végül 1988-ban, Sepsiszentgyörgyön rendezhette meg. Eleinte a forradalom, a rendszerváltás sem hozott változást, mert a helyi „művészeti” hatalmasságok, ítések, sorra, rendre kizsúrízték Kovács Géza szobrait a kiállításokról. Ennek a méltatlan sorozatnak 1992-ben a Kovásznán elnyert Körösi Csoma Sándor-díj vetett véget. A korábbi zsűroroknak talán a hivatalos papír, pecsét hiányzott Kovács tehetségéről. Attól kezdve elismerték a művész munkásságát, amely megerősítette abban a hitében, jó úton halad.

A Gaál Imre Galériába kiállított művekről: 30 kisplasztikát állítottam ki, amelyből 1 bronz szobor és a többi hegesztet kisplasztika, s ebből kettő festett és a többi patinázott alkotások – sorolta alkotójuk.- A Gaál Imre Galériában februárban megnyílt kiállítás a nyolcvanadik egyéni bemutatkozásom. Külön köszönet D. Udvarý Ildikó múzeumigazgatónak és a művészetpártoló önkormányzati vezetőknek. Előzőleg Magyarország mellett Ausztriában, Romániában, Bulgáriában, Svájcban léphettem a nagyközönség elé a munkáimmal.

Kimondani is sok, de Kovács Géza 250 csoportos kiállításon is részt vett, s ebből félszáz volt a nemzetközi tárlat. Jó néhány ösztöndíjat és tucatnál is több képzőművészeti díjat kapott. A skála itt is széles, a magyar és román díjak mellett spanyol, francia, görög szakmai zsűri találta érdemesnek az erdélyi alkotót az elismerésre. Tavalyelőtt március 15-én a Magyar Köztársaság oktatási és kulturális minisztere Pro Cultura Hungarica kitüntetést adományozott Kovács Gézának képzőművészeti tevékenységéért.

Szívesen jártam alkotótáborokba is, összesen vagy tizenhét-szer éltem ezzel a lehetőséggel, egyebek mellett Orosházán, Csurgón, Balatongyörökön, Nagyatádon, Cseszegtomajon- jegyezte meg a szobrász. – Összesen hatvan közgyűjteményben található meg a munkáim, európai és ázsiai országokban. Több hazai és külföldi művészeti szervezet is megtisztelt tagságával. Örömmel veszek részt magyarországi csoportos tárlatokon is: Budapesten, Ajkán, Hódmezővásárhelyen, Kecskeméten,

Tatabányán. Márciusban a bonyhádi evangélikus múzeumban, áprilisban a Szatmárnémeti Művészeti Múzeumban, majd a craiovai múzeumban lesz kiállításom. Kovács Géza úgy véli, az a jó, hogy ma már nincs egységes magyar, vagy más nemzetiségű szobrászat, hanem mindenki szabadon választhatja meg a stílusát. Elmúlt az a művészeket megnyomorító idő, amikor a „szocreál” zavaros fogalmának kellett megfelelni. Sok szobrásznak is akadályozta a tehetségének kibontakozását ez a kényszerű „művészeti kaloda” – állítja az erdélyi művész. Az elmúlt évtizedek megváltoztatták a szobrászatban is a klasszikus kereteket, s anyagában, kifejezőmódjában is megváltozott.

A művészek új anyagot, technológiákat kezdtek használni – mondta Kovács Géza. – Igaz, Picasso már 1917-ben elkészítette az első olyan szobrát, amelybe hétköznapi használati tárgyakat emelt be. Ám például a vasat csak 1967-ben ismerték el hivatalosan is szobrászati anyagnak. Minden művész másként látja a világot, még ha kifejezési formáik hasonlóak is. Én sem magamat, sem a műveimet nem sorolom egyetlen stílushoz, izmushoz. Ez amúgyis a művészettörténészek, kritikusok dolga. Én egy barátom szavaival vallom, „kovácsgézások” a műveim.

Pesterzsébet, Budapest, 2009. március 10.

105.

Erdős Judit művészettörténész:

Kovács Géza kiállítása - kisplasztikák

Kovács Géza sepsiszentgyörgyi szobrászművész számunkra szokatlan kisplasztikai kiállításának vagyunk szemtanúi. A művésznak ez az első találkozása Szatmárnémeti közönségével. A kiállítás erős kifejezőerővel furcsa világba vezet. A hideg vasat felhasználva a szobrász szakmai hozzáértése által olyan műveket mutat be, amelyek a folytonos metamorfózis eredményei.

Az idő múlásával használhatatlanná vált falusi eszközök és banálisnak tűnő tárgyak arzenáljának a felhasználásával Kovács Géza meglepő formákat hoz létre. Felveszi a földről, beépíti alkotásaiba és ezáltal újraébreszti őket. A tárgyak újjászületnek és összeállításuk által szimbólumokká, sokféle jelentést hordozóvá alakulnak.

A szobrász kiemeli a tárgyakat a valóságos világból, megneemesíti, humanizálja, szimbólikus, sokatmondó világba viszi át, új egyéniséget adva ezáltal nekik. Ez az újragondolás és az új térben való elhelyezés művészi feszültséggel valósul meg.

Kovács Géza mélyreható hitvallással olyan műveket alkot, amelyben felhasználja az elmúlt korok tárgyi értékeit. Vas darabok, csavarok, patkók, villa, egy lakat, egy fogó és sok más a nézőt meditációra ösztönzi. Minden szinte csak játéknak tűnik, groteszk bemutatással, de ott van elrejtve az a drámai feszültség, amely tudatosítja bennünk az idő múlását. A társítások lehetnek sokfélék, a művek valóságos szimbólum gyűjtemények. Minden újrafogalmazott tárgy az új felfogás által újrászületik a szobrász művészeti univerzumában. Ahogy a tárgyak megkövetelik, az absztrakt formák néha improvizatív módon a figurativitás felé haladva lassan átalakulnak és mások lesznek.

A kiállított szobrok a művész elsődleges eszméinek a szószolói, de ugyanakkor megadják a nézőnek azt a szabadságot, hogy befogadja, felfedezze a titkukat, átérezze, átvegye az üzenetüket. A néző és az alkotások között szellemi érintkezés

jön létre, a múlt és a jelen dialógusa. A háromdimenziós formáknak ezen kommunikációja, amelyet a szobrász kigondol és megérez, művészi képzeleten alapszik. Az összetársítás szabadságának és nem utolsó sorban az alkotó improvizatív tehetségének köszönhetően számos meglepetésben van részünk.

A művészi képzelőerő határtalan!

A műveket nézve mindig felmerül a kérdés, hogy hová, milyen stílusba lehet behelyezni az alkotásokat. Inkább a kortárs művészetben fordul elő, hogy bizonyos művek összetettebbek annál, hogy szigorúan egy stílusba be tudnánk őket sorolni. Ebből a szempontból Kovács Géza a kortárs modern avangárd képviselője, de tagadhatatlan, hogy műveiben tettenérhetőek a pop-artra vagy a dadaizmusra való utalás jegyei is. Szobrai természetes módon illeszkednek be a kortárs művészeti közegbe, ahol a szobrászművész érvényesíti a személyiségéből áradó sajátos, egyéni művészeti nyelvet. Sikeresen használja az önkifejezéshez a formák metamorfózisát, felélénkítve ezáltal az anyag kifejező erejét.

Figyelmesen megnézve háromdimenziós kiterjeszkedésükben a fehér falra kivetítődő szobrokat, meg vagyok győződve arról, hogy nyitva áll az út a művész üzenetének megértése felé.

elhangozott a Művészeti Múzeumban, 2009. április 2-án., Szatmárnémetiben

106.

Weissenbacher Mircea festőművész:

Kovács Géza formáinak a ritmusa

Kovács Géza művészete harmóniát teremt a homorú és domború formák között. Műveiben élőlényre utaló alakzatokat nem sikerült beazonosítanom. Ez egy múltbéli, halott tárgyi világ, olyan művészet, amelyik a valóság határát meghaladja.

A szobrászművész képes bármikor újszerű alkotásokat létrehozni.

A figuratív művészetben szükséges az emberi anatómia ismerete még akkor is, amikor torzításokat végzünk. A nonfiguratív stílusban a geometria a legfontosabb. Ezáltal a kaotikus elemeket a szobrász úgy helyezi el a térben, hogy a műnek legyen kezdete és vége így fejezve ki mondanivalóját.

Veleszületett tehetsége által a művész megtalálja a helyes irányt és formát, megéri a tárgyak elhelyezkedésének óhaját és vágját.

A festőnek a legfontosabbak a színek, nem a formák és a perspektíva, amelyek inkább csak ürügyként szolgálnak. A művész tökéletesen érzi a teli és üres formák ritmusát, amely a szobrászat alapvető funkciója.

Nagyra értékelem Kovács Géza kreativitását, művészete olyan mint a folyamatosan sarjadó új hajtások.

Művészeti Múzeum, 2009. április 2, Szatmárnémeti

107.

Sike Lajos:

Minden fémkupacban több kompozíció

Máris nagy sikere van a neogótikus Vécsey-házban Kovács Géza sepsiszentgyörgyi szobrászművész kiállításának, pedig csak ma délután 2 órakor nyitják meg.

A szatmári képzőművészeti múzeumban fotósok, tévések, újságírók voltak jelen Kovács Géza sepsiszentgyörgyi szobrászművész 26 műalkotásának kicsomagolásánál. Az érdeklődés nemcsak a művész tehetségének, hanem a többnyire használt és eldobott fémdarabokból összeállított különleges szobroknak vagy inkább térplasztikáknak is szól.

Kovács Géza, akinek az eredeti végzettsége gépészmérnök, hegesztéssel készített tárgykollázsok nevezi alkotásait. „Valahogy úgy vagyok velem, mint azok a faszobrászok, akik minden ágba, minden darab fába szobrot látnak. Én is, ha meglátok egy eldobott fémtárgyat vagy gépalkatrészt, sokáig mustrálgatom, hogy mit lehetne belőle kihozni, mennyiben felel meg valamilyen előzetes elképzelésemnek, vagy milyen új gondolatot ébreszt.

Ha egy kupac ócskavas van előttem, akkor elsősorban azokat a darabokat válogatom ki, amelyek formájukkal megkapnak, s beillenek elképzeléseimbe” – magyarázta az ÚMSZ-nek Kovács Géza, akinek ez már a 82-ik egyéni tárlata, és 258 csoportos kiállításon is bemutatták munkáit. Többek között Magyarországon, Svájcban, Ausztriában, Bulgáriában. De az is külön öröm számára, hogy tíz országban 62 gyűjtemény őrzi alkotásait, s már 15 képzőművészeti (köztük francia és spanyol) díjjal tüntették ki. Leginkább a két éve kapott Pro Cultura Hungarica kitüntetésre büszke.

Míg beszélgetünk, figyeljük, amint egy érdeklődő többször is körüljárja a fotózásra kiszemelt szobrot, melynek címe Várakozás, és amelyen több alak (madár vagy ember is lehet, ki minek képzeli) az indítási jelre vár, de a művész szerint lehet, hogy a világ vár valamilyen jelre, s ha az elmúlt hónapok felgyorsult pénzügyi-gazdasági eseményeire gondolunk, talán meg is érkezett ez a jel.

Kovács Géza csaknem tipikusnak tartja a látogató magatartását: „Legtöbb ember meglepődik munkáimon, hogy mi a csoda ez? Hosszan nézegetik, aztán felismerik, hogy van benne valami. Kérdéseket tesznek fel, hogy csakugyan azt fejezi-e ki, amire a címe utal? Van, aki megmondja, hogy ő mást lát benne. S ez egyáltalán nem baj. Az a fontos, hogy alkotásaim gondolatokat ébresszenek az emberekben, mert lényegében ez a célom.”

A művész többször járt Szatmár megyében. Az avasi Kőszegremetén huzamosabb időt is töltött, s a házigazdának egy rossz ekéből készített szobrot ajándékozott. Mikor mondom neki, hogy a szobrot közben ellopták, először bosszankodik, majd hangulata örömmre vált. „Már az ókori görögök tudták, hogy csak a jó szobrot érdemes ellopni.”

Új Magyar Szó, 2009. április 2., Bukarest

Modern vaskorszak

A szatmárnémeti Művészeti Múzeum két földszinti terme valóságos vaserdővé változott Kovács Géza szobrászművész kiállítása nyomán. A sepsiszentgyörgyi szobrász először szerepel a határ menti városban. Alkotásaiban új értelmet nyernek az eldobott fémtárgyak.

Az erdélyi szobrász eddig 81 egyéni és 256 csoportos kiállításon vett részt a világ különböző pontjain. Olyan művekkel ismerteti meg a partiumi közönséget, amelyeket Romániában, Magyarországon, az Amerikai Egyesült Államokban, Olaszországban, az Egyesült Arab Emírátságokban, Ausztriában, Franciaországban, a Moldovai Köztársaságban és Kínában is láttak már.

„Olyan világ elevenedik meg Kovács Géza keze nyomán, amely szimbolikájával élővé varázsolja a megunt, kiüresedett használati tárgyakat. Új értelmet kap a reszelő, a vasszög, a patkó és a többi fémdarab.

Emberi alakok, csoportok sejlenek fel az újszerű installációkban. Művészetének nagyszerűségét mutatja, hogy a szemlélőt valamiféle képzelt világba ragadja magával, ahol a látottakhoz spontán módon társulnak jelentések” – fogalmazott megnyitóbeszédében Felicia Grigorescu, a Művészeti Múzeum vezetője.

A muzeológus elárulta, hogy a kiállító művész csütörtökön, a tárlatnyitó napján ünnepelte születésnapját – ettől is különleges a szatmári kiállítás, amely anyagával újraértelmez egy letűnt világot. „Gyerekkorom mindennapos használati tárgyait vélem felfedezni ezekben a szobrokban.

A hétköznapi, élettelen eszközökre most másképp tekinthetnek a látogatók, hiszen a művész illesztéseivel életet lehelt beléjük” – tette hozzá Grigorescu.

Erdős Judit, a múzeum munkatársa elmondta: ezen a szokatlannak nevezhető kiállításon kétségkívül erős, expresszív jellegű munkákat látni. „A rozsdás, kidobott fémkellékeket az újrahasznosítás során másként helyezi el a térben. A vas metamorfózisának szemlélésekor a befogadó határtalan, képzeletbeli útra indulhat” – részletezte elemzésében Erdős, aki a kiállított szobrok stílusa kapcsán kifejtette, hogy a posztmodern műveket nagyon nehéz besorolni, ő mégis a kortárs avantgárdot találja a legmegfelelőbb jelzőnek Kovács Géza munkáira.

„A hajdani székely vashámorok évszázados nosztalgiája hatja át a sepsiszentgyörgyi szobrászművész munkáit. Ezekben a szobrokban olyan tudás öröklődik át, amely az időt labirintusszerű vaserdővé változtatja át. A tárgyak szemlélésekor a grandiózus elgondolkodtató egyszerűsége tükröződik vissza” – méltatta a kiállítást Kereskényi Sándor muzeológus.

Kovács Géza 1984 óta készít ócskavasból szobrokat. „Művészetemet alapvetően a hegesztés és a használati tárgyak határozzák meg. Ismerőseim, barátaim gyűjtik nekem a vasakat, és azokból válogatok munkáimhoz. Egyébként minden kezem ügyébe eső fémarabot félreteszek, ha például egy patkót találok az úton, mindenképp felveszem” – mesélte lapunknak a szobrászművész.

Krónika, 2009. április 3, Kolozsvár

Kereskényi Sándor:

Kovács Géza vaskorszaka vagy az egyszerűség nagysága

Az egyszerűség nem más, mint a szárnyaló csend átsuhanása az anyagtalanság határán. A fém egyszerűsége az örök átalakulás isteni kísérleti anyagának lebegését sugallja.

Az arany alábbvaló a vasnál; ha a vas történelem, ez az a többlet amellyel szembe találjuk magunkat a tárgyak újrahasználatára révén. A vas egyszerű, szigorú, kemény, józan és tartós: ragyogó anyag, melynek elsőrendű lényege a be nem fejezettség.

A Kovács Géza által kiállított vasszobrok csábító csendje olyan, mint egy temető labirintusa, melyben Eminescu rézszínű erdei elevenednek meg: természetesen ragyogó varázslatos költői térben, ahol a nyomorúságos körülmények közt vergődő ember fájdalmas kielégíthetlensége van elrejtve.

Kovács Géza vaskorszaka a használt vaseszközök feldolgozásával történelmi múltot való elmélkedést is jelent – oly erők életrekeltésében reménykedik, melyek még Kronosz szárnyát is letörik.

Az igazság igénye, az önismeret igényének formájában, ez jellemzi Umberto Eco szerint az "új középkor" emberét. Ennek az embertípusnak a képviselője Kovács Géza is, akinek művészetét áthatja a hajdani székely vashámorok nosztalgija.

A "teremtés" célkítűzése, ez a kisebbségi ember egyetlen igazi válasza a sorssal szemben.

A világ tárgyi mivoltának méltóságát visszaadni – ez mint sorsvállalás, nem kevés. Ami igazán egyedi, egyéni Kovács Gézánál, az a történelmi tudat folytonosságának – tárgyi alapjának – visszaállítására való határozott törekvés. Csak ennek birtokában tehetjük otthonosabbá a kisebbségi életet, választhatunk magunknak reális identitást.

Köszönjük a grandiózusnak ezt az egyszerűséget. Keresetlen és kifejező elhangzott a Szatmárnémeti Művészeti Múzeumban 2009. április 2-án

110.

Szűcs Károly:

Mindig valami más

Az egyetlen igazság az egyéni igazság, amit a műalkotás esetében gondosan óvnunk kell, - írta Virginia Dressler amerikai művészettörténész.

Tehát az egyetlen igazság az egyéni igazság. A képzőművészeti alkotások egyéni igazsága minden esetben a felfedezés és az újrafelfedezés lehetőségét biztosítja. Különösen így van ez azoknál a műalkotásoknál, amik részben vagy egészben valami másnak „készültek”. Így van ez Kovács Géza szobrainak többségénél is.

Aki a megnyitó előtti percekben körülnézett a Végh-kúria kiállító termében, az könnyen felfedezhette, hogy a szobrok többsége valami másnak készült. A szobrok többsége ugyanis valaha egyszerű használati tárgy eszköz, szerszám volt. Vasvilla, ipari szerszámok, csapágyak és tengelyek, kovácsolt vas fémtöredékek ... Töredékek egy civilizáció fémkultúrájából – mondhatnánk.

Nemcsak másnak készültek ezek a fémtárgyak, de valami más is lett belőlük, miután Kovács Géza kézbe vette őket és eddig nem volt módon összepárosította őket. Egymáshoz illesztette őket, arra ügyelve, hogy haszontalan, nem kiszámíthatóan váratlan és érdekes új formákat, új értelmet adjon nekik. Tárgyszobrok. Valaha volt tárgyak, mostani szobrok.

Az iparból ismerjük elsősorban az újrahasznosítás, recycling fogalmát. De az ipari újrahasznosítás mellett van egy művészeti, kulturális újrahasznosítás is. Van egy olyan eszközünk, amit minden pillanatban újrahasznosítunk, amit minden pillanatban az értelem és az alkotóerő szabályai szerint újra és újra átformálunk. Ez az eszköz a nyelv, a szavak, melyeket minden folyamatosan új és új mondatokká alakítva, folyamatosan új és új jelentésárnyalattal látunk el. Ebben a pillanatban én is ezt teszem. De, amit Önök most rejtetten, ki nem mondott módon gondolnak, az is éppen ebbe a civilizációs, jelentésgazdagító folyamatba tartozik. Adódik tehát a közhelyes következtetés: mindenki minden pillanatban kreatív. Ha egy ember az átlagnál sokkal tehetségtelebb, ha soha egyetlen eredeti gondolat nem jutott eszébe, ha egyetlen eredeti tett nem fűzhető a nevéhez, ez az ember akkor is folyamatosan arra kényszerül, hogy szavait, gondolatait, tetteit folyamatosan és véget nem érő módon kreatív formákba öntse és így fejezze ki érzéseit, gondolatait, szándékait.

Igen hölgyeim és uraim. Kultúránk egyik gyönyörűsége kényszerpályája a kreativitás. A kreativitás olyan alkotó erő, amely a tárgyak, érzések, gondolatok és tettek új és újabb formáit kényszeríti ránk. Mindig valami mást, mindig valami újat, a korábbtól eltérőt. Nos, ezt a formába öntést, az újabb és újabb formák kiötlésének műveletét végzik a művészetek is. A plasztikai formák esetében ezt a műveletet nevezzük szobrászatnak, a műveket pedig szobroknak vagy kisplasztikának.

Az újraformálás kényszere tehát, nem valami ostoba, hóbortos és félnótás művész időtöltése, hanem a gondolkodás, az emberi kultúra egyik legősibb és legalapvetőbb törvényszerűsége. Olyan mint a levegő, mint a kenyér és a víz. A legegyszerűbb, szinte figyelemre sem méltó dolgok, amik nélkül pedig nincs élet. Éppen ilyen az újraalkotó gondolatok és tettek sora, melyek nélkül pedig nincs kultúra, nincs emberi civilizáció. Ebből a mélyrétegből bukkanak fel Kovács Géza szobrai. Nem kidolgozott művészeti stílust, annál valamivel eredendőbb és ősbibb szellemi rétegekből felbukkanó alkotóerőt képviselnek ezek az alkotások.

Mindig valami más... kezdtem a mondanivalóm elején. Mindig valami más volt az alkotó szándéka, amikor létrehozta ezeket a szobrokat. De a nézőtől is a megszokottól eltérőt kíván.

Kovács Géza szobrai megkívánják a nézőtől, hogy túllépjen a kényelmes és rutinos szempontokon. Ez kell ahhoz, hogy feltáruljon a számára a kisplasztika, a szobor üzenete (régebbi, más kifejezésekkel élve: a szobor szépsége, jelentése). A nézőnek is valami mást kell tennie, mint amit megszokott. Arra kell törekednie, hogy kötetlenül és előítélet nélkül bolyongjon a tárgyak erdejében, hogy kötetlenül és előítélet nélkül válassza meg nézőpontjait. Egy ilyen bolyongáshoz és előítélet nélküli kalandozáshoz próbálta a szobrász Önöket hozzásegíteni, amikor a hely adottságait kihasználva, kisplasztikáiból egy valóságos szobor erdőt épített fel. Ez a szoborerdő demokratikus, mint a dzsungel. Minden út egyenrangú benne, és végtelen számú kalandtúrára

alkalmas. Azt pedig már a néző dönti el, hogy ebben a játékban milyen mértékben vesz részt és milyen útvonalon halad.

Az újra hasznosítás fogalmához térnék még vissza. A fémek, formák élete új szakaszba lép, amint az eldobott ócskavasból, a kiselejtezett kacat használati szerepét elfelejtjük és a formára, az anyagra figyelünk. Funkció helyett a természet folyamatai kerülnek előtérbe, melyek képviselője a patina, a rozsdá, a megkopás és elszíneződés. Ugyancsak a múltékony funkció helyét veszi át a civilizáció sok évezredes tapasztalatát magába foglaló, kikristályosodott forma.

Ezekben a szobrokban egyszerre látjuk a szobrok múltékony mivoltát. Még látjuk a vasvillát, a fogaskereket, de észrevehetjük átalakulásukat is, amikor a háromágú vasvilla a Rossz álom című szobor szúros és kellemetlen érzéseket keltő jelképe lesz.

A természet átalakító szépsége bukkan elő a rozsdába marta felületeken épp úgy, mint az érdes és reszeletlen öntvényhibák megőrzése és kiemelése. A funkció helyett a természeti erők dominálnak, mint ahogy szintén a funkció, a hasznos tárgy helyét veszik át az ősi formák és a formaalkotó alapelemek. A körből először fogaskerék, a fogaskerékből pedig sugárzó nap lesz. Olyan színes és természetes ez a játék, akár a gyerekrajok egyszerű és ösztönös megoldásai. A rozsdás fogaskerékből sugárzó nap lesz, a sokat látott vasvillából Rossz álom, egy másik szobor esetében a felfelé lendített villáskulcs a Kitörés jelképe lesz, a lópatkó pedig Szabadító égi holdkaréja lesz.

De látunk itt anyagból előtörő formákat és olyan emberalakokat is, akik az alaktalan massa és a formából alig kirajzolódó maszk külsejét öltik magukra. Ezek között találjuk a Sütő András szeme című alumínium öntvényt, valamint két más személyes kedvencemet, a Bosszankodó és az Őseink hírnőke című szobrokat. Ezek a kompozíciók már nem tárgyakból összehegesztett művek, de ezekhez hasonlóan a formák és az anyagok hasonlóan elemi, más szavakkal hasonlóan gyermeki, vagy ősi, archaikus kompozíciók.

A szobrokról beszélve és mondanivalóm összegezve, Kovács Géza szobrairól elmondható, hogy a szobrászat és az alkotó erő ősforrásaihoz nyúl vissza. Abba az állapotba, amikor a semmiből létrejön a forma, majd amikor a formából megszületik a jelentés. Úgy hívják ezt a folyamatot, hogy művészet. Azaz olyan alapeset, ami azt tudatja velünk, hogy alkotni jó, alkotni hasznos és még értelme is van. Nem beszélve arról, hogy van, akinek még tetszik is.

Megnézve Kovács Géza szobrait, remélem, ma az alkotó látás állapotába Önök közül is minnél többen eljutnak és félóra, egy óra múlva azt mondják, megérte. Tetszenek ezek a dolgok és egy kicsit mást, valami mást mutattak meg, mint amit eddig megszoktunk.

elhangzott a Halas Galériában, 2009. június 11-én Kiskunhalason

111.

Ibrahima Keita:

Egy kortárs szentély

Kovács Géza szobrászművész gondolkodásmódja termékeny képzelőerejében rejlik.

Ha ragaszkodunk ahhoz, hogy az ő adottsága ugyanabból az olvasztó tégelyből fakad mint a Julio Gonzalesé (1876-1952) vagy a galaci születésű Constantin Emil Aramescué (1914-1966), akkor megállapíthatjuk, hogy a művészete olyan jelrendszer felé törekszik, mely egyetemes indíttatású kifejezésmódból táplálkozik.

A találékony összeállításból született új formák belsejéből olyan feszítő erők szabadulnak fel, melyek mélyreható filozófiai jelentést hordoznak magukban és a művész ereklényeinek a letéteményesei lesznek.

A művész egyes alakzatai Dogonii és Bambara (Mali), Senoufo (Elefántcsontpart) és Ba-Kuba (Kongo) által megmunkált szent tárgyakra emlékeztetnek. Ezek a művész-kézművesek különböző méretű fém darabokat dolgoztak fel, amelyek közül 1984-ben a "Háború Istene" című szobor megérkezett Párizsba. Ezt az alkotást Jean Laude az általa írt "Fekete Afrika művészetének a története" könyvében a világ egyik remekművének tartja. A mű európai eredetű fémekből készült (sínvas, vasrúd, összeszerelt csavar...). A "fémesek" Dogoni és Bambara rituális totemeket készítettek, amelyeket a szentély felső részéhez vagy az oltárra akasztottak. Egyes anyagok hidegen, mások felmelegítve lettek megmunkálva, hegesztést és szegecseletést ők nem használtak.

A régmúlt Afrika kovácsa művész és kézműves is volt egyben, aki fegyvert, használati eszközöket, művészeti és kultikus tárgyakat készített és az akkori társadalmi és vallási életben előkelő helyet foglalt el. Az afrikai művész a megbékélést szolgálta és közvetített a társadalom tagjai, az élők és a holtak világa között.

Kovács Géza intelligens szobrász, az egyetemes kulturát összehangoló és közvetítő alkotó, akinek a művészete olyan varázslatot sugall, mely a rituális elragadtatás centrifugális kényszerítő ereje révén meghódít és a szemlélőre mély vizuális hatást gyakorol.

elhangzott a Művészeti Múzeumban, 2009. szeptember 27-én, Tulcsán Románia

112.

Ivanega Iván:

Kovács Géza szobrász kiállítása

A Bodroghöz Kulturális Fesztivál keretében került sor Kovács Géza, sepsiszentgyörgyi szobrász kiállítására. A kiállítás egy sorozat első állomása, amelyet a Pro Pátria polgári társulás kezdeményezése indított el.

A megnyitó alkalmából beszélgettem Kovács Géza szobrásszal, a szerzővel.

Milyen az első benyomásod az istalláció után?

- Nagyon jó, úgy érzem jól sikerült a kiállítás, szép a terem is, ami csak segített. Mondanál valamit magadról az olvasóknak?
- Marosvásárhelyen születtem 1958-ban. Egyetemi tanulmányait Kolozsváron végezte. 1984-ben Sepsiszentgyörgyre költöztem, azóta is ott élek és alkotok. Első önálló kiállításom is itt nyílt meg 1988-ban. Mostanáig 84 egyéni tárlaton mutattam be kisplasztikáimat Ausztriában, Bulgáriában, Magyarországon, Romániában és Svájcban.

Pályafutásom során 17 országban 264 csoportos kiállításon vettem részt, ebből közel negyven nemzetközi tárlat volt. Négy Magyarországi ösztöndíjban és tizenöt képzőművészeti díjban részesítették alkotásaimat a szakmai zsűrik Franciaországban, Görögországban, Magyarországon, Romániában és Spanyolországban. 2007. március 15-e tiszteletére a Magyar Oktatási és Kulturális Minisztériumtól állami kitüntetést - Pro Cultura Hungarica Emlékplakettet - vehettem át képzőművészeti tevékenységemért.

Tagja vagyok több művészeti szervezetnek Franciaországban, Magyarországon, Romániában és Svédországban. Hat monumentális alkotásom áll Magyarországon és Romániában. Tizenhét alkotótáborban vettem részt és több mint 79 művem van 63 közgyűjteményben Bulgáriában, Japánban, Kínában, Magyarországon, Moldova Köztársaságban, Olaszországban, Romániában, Svédországban, Spanyolországban és Szlovákiában.

A kiállításod anyaga nagyon érdekes. Egy-egy patkó, mezőgazdasági szerszám, törött csapágy, csavarkulcsok. Hogyan találsz meg ezekben az ihletet?

- Nagypám falusi gazdaember volt, amit lehetett összeszedtem tőle. A falujában is többektől kaptam ilyen érdekes tárgyakat, és gyakran ellátogatok a vastelepekre, ahol megint csak lehet még ihletet találni. Bár a vasgyűjtés nagyon korlátozza a lehetőségeket, még mindig lehet találni kovácsoltvas eszközöket, ezekkel szeretek dolgozni legjobban. Nehéz megérezni azt a pillanatot, amikor megálljt kell parancsolnom magamnak, nehogy túllépjem az alapgondolatom határát.

A kiállításon 33 alkotásodat mutatod be. Maga a terem tele lett a talapzatokkal, művekkel ...

- Nekem ez így nagyon megfelel. A kiállítást így terveztem, mert valamilyen módon kényszeríteni akarom a nézőt, járják az alkotásokat körbe, hiszen ezek a hegesztet művek eleve három dimenzióra vannak készítve, a nézőnek úgy mond „be kell venni a kanyart”, és körbejárni őket. A címkéket is úgy helyeztem el, hogy a látogató ne csak elolvassa a címet, hanem a művet is nézze meg. További sikereket kívánok!

Régió, Bodroghöz és Ung-Vidék Kulturális és Közéleti Lapja, VII/7, 2009. november, Lelesz, Szlovákia

113.

Novotny Tihamér:

Talált tárgyából vasvilág-kirakó

*Kovács Géza sepsiszentgyörgyi szobrászművész kiállítása
a Wekerlei Társaskör Egyesület Galériájában*

Nézegetve az 1958-as születésű Kovács Géza szobrászművésznek a világhálóra feltett weblapját, a rengeteg kiállítás, művésztelep és a vonatkozó irodalom láttán, bizony kicsit elképed, elcsodálkozik az ember. Egyrészt azon, hogy honnan ez a mérhetetlen energia az alkotóban, mert itt nemcsak arról van szó, hogy sokat dolgozik valaki, hanem arról is, hogy évente több száz vagy több ezer kilométert utazik fáradhatatlanul szobrai vándorútját kísérve. Másrészt azon, hogy hogyan volt képes ennyi, elsősorban magyar és román író, költő, szakíró és művészettörténész megnyerni arra, hogy foglalkozzanak művészetével. Olykor egyesek többször is meglátogatták kiállításait, és értelmezték műveit az idő előre haladtával visszavisszatérően.

Szóval végigböngészve a róla szóló írásokat, megnyitászövegeket, ajánlásokat igencsak tanulságos az, ahogyan bővül, formálódik, finomodik, részleteződik és kontextualizálódik a lényegében 1988 óta színre lépő Kovács Géza-féle életműről alkotott kép. A megközelítések ugyanis – az elkerülhetetlen ismétléseken túl – szeletről szeletre, részről részre haladnak, s minden új interpretátor hozzáteszi a maga bővítéseit és sajátos megállapításait, műveltségét és információit a látott dolgokhoz.

Észrevehető, hogy a művek leírásában és meghatározásában tulajdonképpen nincsenek nagy eltérések. A közös nevezőt általában mindenki az eredeti alkalmazásukat, funkciójukat vesztített talált és kész fémtárgyak leleményes és találékony összeállításában és költői összerakásában, a szó szoros értelmében, összehegesztésében találta, találja meg. Magyarán Kovács Géza esetében, olyan kisplasztikákról van szó, amelyek ipari fémhulladékokból, szétszerelt, kiselejtezett, felejtésre ítélt gépalkatrészekből, tönkrement, meghibásodott, megsérült, a rozsdásodás enyészetére ítélt és a megsemmisülés végjátékára kárhoztatott kéziszerszámokból és mezőgazdasági munkaeszközökből épülnek, konstruálódnak új élettartalmakká, szerveződnek, teremődnek új jelentésekké, jeltárgyakká és jeltárgy-együttesekké, kisszobrokká, azaz művészeti alkotásokká. Kovács Géza tehát a holt anyagba, úgymond új lelket lehel.

A plasztikák tömör meghatározásával és megnevezésével kapcsolatban több érdekes kifejezést találtam. Például azt, hogy ezek „*humanoid*” karakterszobrok, hiszen egyenként testtartásaik, gesztusaik, érzelmeik, történeteik, jellemeik és élethelyzeteik vannak. Hogy ezek, olyan az absztrakció és a figurativitás között egyensúlyozó „*szobortorzók*”, amelyek a befejezettség érzetét keltik, s ugyanakkor a különböző korok formai hagyományait egyesítik magukban. Tudniillik művei éppúgy utalnak a prehistorikus, a prekolombiánus, valamint az ősi magyar hitvilág jelképeire és a folklór egyes díszítőelemeire, mint a szabványosításokon és a sokszorosításokon alapuló modern gépkorszak összeszerelő és rendszer-teremtő gondolkodásmódjára. Hogy ezek a „*fémes*” vagy „*háromdimenziós kalligráfiák*” egyszerre telt és üres, pozitív és negatív, expresszív lendületbe és jelképekbe dermedt formáikkal az emberi lét általános kérdéseit feszegetik. Ezt megerősítik beszédes címeik is, amint szinte minden műalkotása esetében tapasztaljuk. (Például: *Család, Viharos előrehaladás, A szónok védelmében, Bánatos, Szent Pál sorsa, Közösség, A határőr dilemmája* stb.)

Érdekes, hogy a műfaj- és izmusteremtő elődök (például Duchamp, Picasso, Tatlin) emlegetésekor éppen az a dadaista Kurt Schwitters felejtődik el, aki úgynevezett

merz-művészetével az egyik legfőbb ideológiai és gyakorlati háttérét és mintáját adta a talált és kész tárgyakon alapuló új művészetszemléletnek. „A német dadaista művész – ahogy Beke László írja róla egy helyütt – a kubisták [!] által is használt kollázstechnikát fejlesztette tovább, amennyiben festményeibe talált tárgyakat és hulladékokat rakott (drótot, papír- és fadarabkákat stb.), ragasztott bele. Munkásságát – melybe a költészet és a színház is beletartozott – »Merzművészetnek« nevezte, egy papírvagdosás során véletlenül fennmaradt szórészlet nyomán (Kommerzbank, azaz kereskedelmi bank). A kollázs-elv továbbfejlesztése a Merzépület is [1920-36 között]. Schwitters a saját lakásában elkezdte a legkülönfélébb tárgyakat, képeket, személyes emlékeket, szemetet stb. felhalmozni és összeszerelni. »Emlékművére« újabb és újabb rétegek rakódtak, ezeket fa- és gipszburkolattal látta el. (...) Az építmény akkorára duzzadt, hogy a művészt már-már kiszorította a lakásból.»

A másik észrevételem, hogy az izmusok felemlégetésekor – mint például dadaizmus, újrealizmus, pop art vagy arte povera – éppen az a szürrealizmus marad ki a felsorolásokból, amelynek az egyik legfőbb módszere az úgynevezett *automatikus írásban* fedezhető fel. Tudniillik ez a módszer utat nyitott a művészetben a véletlenség és a váratlanság megjelenésének. „A szürrealisták szívesen idézik Lautréamont mondását: »A szépség nem más, mint a varrógép és az esernyő véletlen találkozása a boncaszalon.« Ebben az értelemben szépek az *objet trouvés* is: a környezetükből kiemelt (olykor kissé át is alakított) bizarr és meghökkentő *talált tárgyak*” [vagy *ready-made-ek*]. (Beke László)

A Kovács Géza által képviselt úgynevezett *expresszív anyaghasználatnak* számtalan képviselőjét találjuk a szorosabban vett talált és kész tárgyakból építkező hegesztett vasszobrászat terén idehaza is. A rokonlelkű alkotók közül az említett írások jószerivel csak Móder Rezső és Lois Viktor nevét említik, pedig több művészt lehetne felsorolni, akik életük legalább egy jelentős időszakában ezzel a technikával és módszerrel a maguk sajátos módján dolgoztak, vagy dolgoznak ma is. Hirtelen Galántai Györgyöt, ef Zámbo Istvánt, Gubis Mihályt (1948-2006), Selényi Károly Istvánt, Galgóczy Györgyöt, Horovitz Magdolnát, Drozsnyik Istvánt, Bogdándy Zoltán Szultánt, Kaposi Endrét vagy Szilárd Klárát említhetném...

Kovács Géza művészete tehát jó forma- és arányérzékével, a tárgyakat tapintatosan kezelő fantáziájával, egyszerre hagyománytisztelő és újító magatartásával, szűkebb és tágabb közösségét és környezetét vizsgáló gondolati és érzelmi megközelítésével, szabad asszociációkat is keltő ötletességével, kitűnő térlátásával, játékosságával és komolyságával ebbe a műfaji, technikai és tematikai közegbe illeszkedik, ebbe a tendenciába sorolódik, ebbe a stílusbokorba tartozik *ellhangzott 2009. november 10.-én Budapesten a a Wekerlei Társaskör Egyesület Galériájában*

114.

Várnai Zoltán:

Talált tárgyak költői összeállítása

A Sepsiszentgyörgyön élő Kovács Géza kisplasztikáiból nyílt kiállítás a Wekerlei Társaskör galériájában kedd este. A mostanival a 88. egyéni tárlatát tartó, 17 országban eddig összesen 269 csoportos kiállításon szerepelt szobrász hazai és külföldi művészeti szervezeteknek is tagja.

„Kovács Géza kisplasztikái igazi tárgyak, vas a vassal van összeadva, erőszakosan vagy finoman összekovácsolva, olyan felemás hangulatot árasztó világban képzeljük magunkat” – méltatta munkásságát *Juhos-Kiss János* költő. A köszöntőt követően *Galán Géza* színművész *Juhos-Kiss János* erre az alkalomra írt „*Mint sorsunk utolsó áldozata*” című versét olvasta fel.

Megnyitóbeszédében *Novotny Tihamér* művészeti író Kovács Géza elődei közt *Tatlin*, *Duchamp*, *Schwitters* nevét említette, a hasonló technikákkal dolgozó, rokonlelkű hazai művészek közül pedig különösen *Móder Dezsőt* és *Lois Viktort* emelte ki.

Talált tárgyak leleményes, költői összeállításának nevezte a szobrokat. „Olyan kisplasztikák, amelyek ipari fémhulladékokból, kiselejtezett gépalkatrészekből, szerszámokból épülnek, új tartalmakká szerveződnek, új jel-tárgyegyüttesekké válnak” – fogalmazott, hangsúlyozva, hogy Kovács a holt anyagba új lelket lehel.

2009. november 11., Budapest, www.kispest.hu

115.

Dr. Doina Păuleanu:

Kovács Géza kiállítás

Kovács Géza az egyik legérdekesebb szobrász a kortárs művészetben. Bemutatja ezt az eredeti egyéni kisplasztikai kiállítását itt Konstancán, ahol nem ismer senkit, de mi szívesen látjuk. A művész Maros megyéből származik, Sepsiszentgyörgyön él és ez a 89-ik egyéni kiállítása. 17 országban 274 csoportos tárlaton vett részt, 15 országos és nemzetközi díja van, amelyeket Franciaországban, Görögországban, Magyarországon és Romániában kapott. Egyik szobrát a Konstancai Művészeti Múzeumnak adományozta.

Az utóbbi három évben készült műveit láthatjuk itt.

Olyan kiállítás ez, mely látszólag egyszerűnek tűnik, de lassan rájövünk, hogy sokkal többről van szó. Az alkotások, amelyek rendkívül egyszerű anyagból készülnek, azt bizonyítják, hogy mennyire fontos nemcsak a szakmaiság, hanem a művész fantáziája is. Végül is egyáltalán nem az a legfontosabb meghatározó tényező, hogy melyik tárgyra, vagy milyen formára használja a tehetségét, vagy képességét. Egyszerűen arról van szó, hogy hogy lehet átalakítani a dolgokat a képzelet erejével és, hogy miként látod milyen a művészi látásmódod.

Ez az, ahol egy kicsit mindig irigyeltem a képzőművészeket, hogy ők látják azt is, ami nekem soha sem sikerült, csak általuk. Tehát a szépséggel való találkozásomhoz mindig szükség volt egy művész alkotásának a közvetítésére. Szükségem van a fantáziájukra és azt hiszem, hogy tulajdonképpen ez különbözteti meg a kritikust az alkotótól és őket egymástól.

Ime, hogy ajánlja Kovács Géza a saját látásmódját a kiállításánál felhasználva azt, ami természet- és kultúra- ellenesnek tűnik. Ténylegesen vissza olvasható, vagy vissza nem nyerhető ócskavasból művészeti alkotásokat hoz létre. Esztétikai célt követve tehetségének köszönhetően meglátja, hogy a tárgyakat miként lehet felruházni olyan tulajdonságokkal, amivel nem rendelkeznek.

Pascal azt mondta egy alkalommal – "Milyen nagy célt tűznek ki a művészek és mit sikerül nekik megvalósítani abból, hogy ami csúf a természetben, azt széppé varázsolják." Valóban ez az egyik út, amelyen a művészek elindulnak és ime, a Kovács Géza esetében ezek a dolgok beigazolódnak.

Művei lehetnek vagy centrifugális, vagy centripetális alapon építkezőek, de sikerül nekik uralni és meghatározni a körülvevő teret és ugyanakkor segítenek nekünk álmódzni. Kovács Gézának a szobrai által sikerül közvetíteni az üzenetét, amelyik az, hogy a természetet, az egyes tárgyakat át lehet alakítani és főképp megváltoztatni.

Megtekintve az átlényegült összeállításokat, talán tudjuk is, hogy elemei honnan erednek, milyen kapcsolódásból jönnek és mindig elcsodálkozunk azon, hogy miként sikerül Kovács Gézának meghatározni azokat az energetikai irányvonalakat, hogy képes olyan ritmust előhívni, amelyik válaszol. Hogy sikerül neki ilyen egyszerű anyagból még festést sem használva, érzelmeket közvetíteni?

Formák ezek, amelyek keretül szolgálnak, uralják a teret és vizuális élvezetet nyújtanak.

elhangzott a Művészeti Múzeumban 2009. december 4-énKonstancán, Románia

116.

Violeta Pavelescu:

Kovács Géza kiállít a Művészeti Múzeumban

A tegnap megnyílt Kovács Géza sepsiszentgyörgyi szobrászművész egyéni kisplasztikai kiállítása. A vasból készült, jelentésükben gazdag, sokoldalú szobrai az anyag egyszerűsége ellenére nagyon hatásosak. A tárlat érdekes oldalát tárja fel egy olyan művésznak, aki a 89-ik egyéni kiállításánál tart.

Kovács Géza 25 éve dolgozik szobrászként és tagja a Román Képzőművészeti Szövetségnek. Első alkalommal állít ki itt Konstancán, bemutatva nagy szenvedéllyel létrehozott műveit a tengerparti város közönségének.

A szobrászművész a megnyitó előtt elmondta, hogy plasztikáit vagy bronzöntéssel – ami elég költséges – vagy hegesztéssel készíti. Ez utóbbiakat láthatjuk a kiállításon. Eddig 274 nemzeti és nemzetközi csoportos kiállításon vett részt, ahol alkotásai közül többet díjaztak. Művei megtalálhatóak közel 200 katalógusban.

Kovács Géza tizenöt díjat kapott Görögországban, Franciaországban, Magyarországon, Romániában és Spanyolországban. 2004-ben a Román Képzőművészeti Szövetség Szobrász díjára jelölték és 2007-ben a Magyar Oktatási és Kulturális Minisztérium Pro Cultura Hungarica emlékplakettel tüntette ki.

" A művésznak a hétköznapitól teljesen eltérő fantáziája van. Ez a kiállítás bizonyítja, hogy kevéssel is nagyon sokat ki lehet fejezni ha van mondanivalód és tudod, hogy milyen eszközökkel kell azt tenni. A tárlat lírai és szép, annak ellenére, hogy a rozsdás

vasról nehezen hihető el a líraiság, de a kigondolás és összeszerelés érzelmekkel teli absztrakt világot körvonalaz” – mondta Dr. Doina Păuleanu a múzeum igazgatónöje.

Az alkotó meg van győződve arról, hogy a műveknek szükséges címetek adni, mert ezek “egyféle ösvényt képeznek köztem és a néző között.”

Kovács Géza szobrászművész nem hajlandó semmilyen magalkuvásra és ezért hiteles a művészete.

Cuget Liber, 2009. december 5., Konstanca, Románia

117.

Maria Stoica, művészettörténész:

A "vas megszelídítője"

Mindannyian, akik itt vagyunk, tudjuk, hogy mit jelent a szobrászat és ismerjük a történelmét. Arról is meg vagyunk győződve, hogy Kovács Gézát be lehet sorolni abba a plasztikai hagyományba, amelyik kevéssel több, mint 100 évre tekint vissza, de híres művészek neveit tartalmazza. Szobrászokat, akik bizonyos alkalomkor vagy időszakban a műveik anyagaként talált - vagy kész tárgyakat használtak.

Azt hiszem, hogy Kovács Gézát példának is tekinthetjük a környezethez való alkalmazkodás terén. Mondom ezt azért, mert a művei fő anyagának a vasat és elkészítésük technikájának a hegesztést választotta. Itt szóba jöhet még az a sorsszerűség is amit a művész a születésekor a neve által kapott. Mindezek mellett Kovács Géza hatásos bibliográfiáját tanulmányozva, a tavalyi évben 52 címet találtam. Ez az úr a 2009-es esztendőben négy szobrászati kiállítási anyagával, amelyek párhuzamosan mozogtak, 11 egyéni kisplasztikai tárlatot szervezett Magyarországon, Romániában és Szlovákiában. Ez a tárlat, amelyiket most itt megnyitunk a tulcsai és a konstancai Művészeti Múzeumban való kiállítása után érkezett ide Brailára a Művészeti Galériába.

Hogy viszonyulok ahhoz, amit itt látok?

Teljesen világos a számomra, hogy ezek a formák egy rejtett ábécé jelei, amelyeket nem ismerünk és úgy gondolom, hogy a jelentésüket még Kovács Géza sem birtokolja teljes mértékben, de sikerül nekik minden esetben a művész üzenetét közvetíteni felénk.

Mit csinál ő, vagy jobban mondva hogyan készülnek ezek az alkotások?

A szobrász az ipari civilizáció termékeit használja. Keresi és kifürkészi a formák kifejező erejét és utána összetaláltatja őket. A lerajzolt gondolatot, amelyekben a talált tárgyak fellelhetők, a művész a papírról a térbe küldi. Olyan rituális munka által illeszti össze ezeket a formákat a hegesztés segítségével, amelyek végül mozgást, ritmust és sok fantáziát tartalmaznak. A befejezett alkotások kiteljesednek és elfoglalják helyüket a térben. Furcsa élőlényekhez hasonlítanak vagy életre kelt mechanizmusként látjuk, hogy hegyes végeik felemelkednek és az az érzésünk támad, hogy kezek nyújtóznak a magasba, vagy ellenkezőleg bizonyos finom sziluettek hajolnak le.

Hogy sikerül Kovács Gézának, ezeket megvalósítania?

Itt fedeztem fel valami rendkívülit, amit úgy éreztem, hogy a "vas megszelídítője" néven kell nevezem. A rideg vasak, amelyek annál keményebbek minél több belesűrített megmunkálás erejét tartalmazzák, Kovács Gézánál körvonalakká alakulnak. Ezek a körvonalak a szobrász akarata szerint képesek bármilyen formát felvenni. Azt hiszem, hogy ez a legnagyobb megvalósítása annak, aki a vas megszelídítésére merészkedik

Nagyon örvendek, hogy Kovács Géza kiállít itt Brailán. A szobrász lényében az igazi, született "kovácst" látom. Szobrai lehetőséget adnak arra, hogy közlünk bárki azt lásson bennük, amit már rég megismert, más kulturális közegben, más tapasztalatokból.

elhangozott a Művészeti Galériában, 2010. február 4-én., Brailán, Románia

118.

Cristina Dosoleanu:

Kovács Géza a " vas megszelídítője "

Nagyon érdekes kisplasztikai kiállítás nyílt meg csütörtökön a Művészeti Galériában. Közel negyven, vasból, hegesztéssel készült, szobor látható itt, Kovács Géza szobrászművész alkotásai.

Maria Stoica műkritikus kiemelte, hogy az alkotót abba a plasztikai hagyományba lehet besorolni, amelyik kevésbé több, mint 100 évre tekint vissza, de híres művészek neveit tartalmazza, akik a műveik anyagaként talált tárgyakat használtak.

" Kovács Gézát példának is tekinthetjük a környezethez való alkalmazkodás terén.

A szobrász az ipari civilizáció termékeit használja. Keresi és kifürkészi a formák kifejező erejét és utána összetaláltatja őket. A lerajzolt gondolatot, amelyekben a talált tárgyak fellelhetők, a művész a papírról a térbe küldi. Olyan rituális munka által illeszti össze ezeket a formákat a hegesztés segítségével, amelyek végül mozgást, ritmust és sok fantáziát tartalmaznak. A befejezett alkotások kiteljesednek és elfoglalják helyüket a térben. Furcsa élőlényekhez hasonlítanak, vagy életrekelt mechanizmusként látjuk, hogy hegyes végeik felemelkednek és az az érzésünk támad, hogy kezek nyújtóznak a magasba, vagy ellenkezőleg bizonyos finom sziluettek hajolnak le.

Kovács Gézát úgy érzem, hogy a " vas megszelídítője " néven kell nevezem. A rideg vasak, amelyek annál keményebbek, minél több belesűrített megmunkálás erejét tartalmazzák, Kovács Gézánál körvonalakká alakulnak.

Ezek a körvonalak a szobrász akarata szerint képesek bármilyen formát felvenni. Azt hiszem, hogy ez a legnagyobb megvalósítása annak, aki a vas megszelídítésére merészkedik" mondta Maria Stoica műkritikus.

A tárlatnyitó beszédet, Gheorghe Mosorescu, a Braila-i UAP elnöke tartotta.

" Egy felesleges tárgy elronthatja a teljes egyensúlyt, mindent megváltoztathat."

- Miért nem festi le ezek a műveket?

- Eleinte több színre festettem le a szobraimat. Egyszer az egyik művemnél, amelyik nagyon tetszett, azt tapasztaltam, hogy miután lefestettem, az alkotás anyaga teljesen elveszítette kifejező erejét. A személytelen festékréteg mintha elvágta volna a kifelé sugárzó energiát. Ezért most inkább savas eljárással patinázom őket.

- Hogy kezdett el a vassal dolgozni?

- Egyfelől az anyagi helyzetem miatt kezdtem el inkább ezzel foglalkozni, mert a bronzöntés elég költséges. Picasso volt az első, aki talált tárgyat használt az alkotása elkészítéséhez, és a barátja, a szobrász Gonzales volt az első művész, aki a hegesztés technikáját alkalmazta. Én ezt a két eljárást összevontam.

- Hogy talál rá ezekre a fém darabokra?

- Folytonosan keresem őket. Megyek a lerakatókhoz, a barátaimtól és ismerőseimtől is kapok bizonyos darabokat, melyeket félretesznek nekem. Amikor meglátok egy tárgyat, akkor rögtön tudom, hogy szükségem van rá, vagy nincs, és mit tudok vele kezdeni.

- Hogy dolgozik?

- Abból a gondolatból indulok ki, ami akkor éppen foglalkoztat. Tudom, hogy milyen formák vannak a műhelyemben és addig keresem a kupacban őket, amíg megtalálom. Azokat szétvágom méretre és hegesztéssel összeillesztem. Nagyon figyelmesen kell dolgozni, mert öt centiméter eltérés is számít, vagy egy felesleges darab megbonthatja a teljes egyensúlyt és megváltoztathat mindent. Nagyon nehéz megérezni azt a pillanatot, amikor már több darabot nem szabad rátenni az alkotásra, mert az, elronthat mindent.

Obiectiv Vocea Brăilei, 2010. február 8., Braila, Románia

119.

Armanda Filipine:

A vas vegyértéke a Brailai Művészeti Galériában

Kovács Géza szobrászata

A Művészeti Galériában, a múlt héten megnyílt szobrászati kiállítás a brailai művészetet szerető közönségnek új kihívást jelent: a vasat. Ez nem tréfa. Kovács Géza szobrászművész ezen a tárlaton a vasba alakított hasonlatok egész skáláját ajánlja. Teljesen nyilvánvaló a megjelenített témák költőisége, úgy a kiállítás általános, mint sajátos arculata szempontjából. A művek címei, ahogy az alkotó elnevezte őket, a meglepetés erejével hatnak.

Így, van amelyik "Száguldás", "Csodálkozás", "Virágzás", "Látogatóban" vagy "Harmónia" és "Büszkeség" címet viseli. Az anyag felületén található patinázott finom rozsdajeleknek, sokatmondó és fontos szerepük van még akkor is ha lehet, hogy a művésznek ezek nem jelentenek semmit, amiről én nem vagyok meggyőződve. Egyes üzeneteknél világosan látható a rozsdajelképes jelentésének a fontossága az egész világ számára. Ilyen a mi világunk most. Akármennyire is törekszünk, hogy kifényesítsük ez hamar képmutatóvá válik, mert eltévesztettük az értékrendünket, főképpen a lényegét, és bevonultunk egoista elefántcsonttoronyunkba és onnan nézzük a többieket, mintha nem is "nép" lennénk, és nem csak mi, románok, sajnos úgy viselkedünk, mint valami hercegek és hercegnők, akiknek minden meg van engedve.

A kiállító művész mintha mindakét lábbal a földre szeretne állítani minket, de nem a mindennapi durvaságok és önzések könyörtelen Földjére, az anyagi javakat és a könnyed ezüstpapíros dicsőségeket és színes Swarovski kristályokat hajszó

világába, hanem a Művészet ígéretes földjére ahol - ha tetszik ha nem - mindannyian szívesen vagyunk látva, de csak azok maradhatnak ott, akik felkészültek és kitárták a lelküket, szemüket és az agyukat...

Kovács Gézának hasonló egyéni kisplasztikai kiállítása volt 2006 májusában a Galaci Művészeti Múzeumban, ahol a szomszéd városban lévő kollégáknak elmondta, hogy azért választotta ezt az anyagot, amelyiket sokan hulladékként eldobnának, mert olcsóbb és lehetővé teszi az ötletek "játékos" megvalósítását. A szobrászművész 2009 decemberében mutatta be alkotásait Konstancán a Művészeti Múzeumban.

Kovács Géza Marosvásárhelyen született 1958-ban, most Sepsiszentgyörgyön él és ott fejti ki képzőművészeti tevékenységét. Az ismerősöknek és művésztársaknak nem kell őt bemutatni: több mint 90 egyéni kiállítás, 270 csoportos kiállításon való részvétel, több kontinensen lévő 17 országban. Művei megtalálhatók magán – és közgyűjteményekben Bulgáriában, Olaszországban, Japánban, Kínában, Magyarországon, Moldova Köztársaságban, Romániában, Spanyolországban, Svédországban és Szlovákiában

Végül, a szépség vonzásán túl - talán ez az első ösztönzés, amely a Művészet felé vonz - Kovács Géza kiállításának van még egy nagyon fontos jelentősége, ami egy kicsit gondolkodóba kellene, hogy ejtsen.

A művész a szobrai által azt üzeni, hogy bármi, ami körülöttünk megtalálható, még fontossá válhat, egy ócskaság, egy régi porlepte darab, ami látszólag csöndesen ül a polcon, vagy egy ki nem mondott gondolat.

(Braila Chirei), <http://brailachirei.wordpress.com>,

2010. február 9., Brăila, Románia

120.

Magyarósi Imola:

Kovács Géza tárlata Bereckben

A sok tárlat és méltán kiérdemelt kitüntetések mellett Kovács Géza továbbra is motivált, műveit belföldön, és szűkebb hazájában is népszerűsíti, kiállítja. Így történt meg, hogy e kiállításnak is az anyaga Nagyajtáról érkezett Bereckbe.

Mielőtt azonban méltatnám a műveket, hadd áruljak el önöknek egy apró dolgot, amely a szervezés során felemerült: tudniillik, hogy ennek a kiállításnak a megnyitója valamikor télre volt eredetileg tervezve.

Én mégis örvendek, hogy így, az első napsugaras tavaszi napok beálltával lehetünk itt együtt.

Mert mit is jelent valójában a tavasz? Megújulást, újjászületést. A természet nem felejt el, ami mögötte van, hanem azt magával hozva, abból szervesen megújulva újjászületik.

És akkor tekintsük meg ezeket az alkotásokat figyelmesen: megújultak, újjá születtek. Mert miből is jöttek létre ezek az művek? Régi, kidobott, rozsdázott szerszámok, különböző házkörül használatos eszközök, melyek külön-külön mind ismerősek számunkra. Eszközök, melyek feleslegessé váltak, hulladék lett belőlük. Hányodásra ítéltettek.

Kovács Géza szobrászművésznak köszönhetően második esélyt kaptak, újjászülettek. Esélyt kaptak egy új, egy nemesebb létezési formára. Az alkotó munka

végén a sok különálló darabból valami új jött létre, egy műalkotás született, mely tiszteletben tartja azonban ezek múltját, történetét, sőt mi több épít patinájukra, épít rájuk.

Hogy mi az, ami ezekben a művekben hatott rám?

A múltból való épíkezés a jelenben, a jövő felé mutató formavilág. Az ebből az ellentétből fakadó izgalmas feszültség.

Az erő, amit sugároznak.

A véglegesség, amelyet ebben a folytonosan átalakuló világban képviselnek.

A szobrásznál egy forma adja a gondolatot és egy gondolat hozza létre a formát. Szinte minden témát körüljár, az aktuális politikai élettől az élet filozófiai kérdésein keresztül, a gyermeki múltját beleértve. A művész tiltakozik művei felcímkézése miatt, vallja, hogy műveinek önmagukban kell üzenjenek a szemlélőnek, befogadónak. Ő maga kérte: járjuk körbe ezeket az alkotásokat, hagyjuk, hogy hassanak ránk. Fogadjuk meg tanácsát! Legyünk nyitottak, és befogadóak!

elhangzott 2010. március 28-án a Művelődési Központban, Bereckben

121.

Wehner Tibor:

Kovács Géza művészete

Az Erdélyben munkálkodó magyar szobrászok, a Magyarországon élő-dolgozó magyar szobrászok, és az Erdélyből Magyarországra települt magyar szobrászok mellett létezik még egy különös alkotói pozícióban leledző, egy furcsa alkotói létezmód feltételei között egzisztáló szobrász-típus, amelyet Kovács Géza testesít meg: a Kárpát-medencében bolyongó, Erdély és a trianoni határok által körülzárt magyar tájak között ingázó szobrász. Ő ott is van, itt is van – attól függően honnan szemléljük, ítéljük meg helyzetünket, illetve hogy szemlélők vagy szemléltek vagyunk –, ideát és odaát, valamint odaát és ideát is, illetve állandóan úton, mert valamiképpen be szeretné érni ezen az egyre bizonytalanabb határok által megosztott terepen kalandozó kollektívát, amelyek közül néhány már valószínűleg önálló életet él. Ezek a kollektívák a legkülönfélébb településeken tűnnek fel, a fővárosban, a megyeszékhelyeken, a kisvárosokban és falvakban, egy-egy múzeumban vagy galériában kiállítják magukat egy ideig, és már indulnak is tovább. Lassan a százat közelíti az önálló kiállítások jegyzékében regisztrált Kovács Géza-bemutatók száma: az 1958-ban született művész, aki a hetvenes-nyolcvanas évtizedforduló éveiben a kolozsvári Műszaki Egyetemen végezte műszaki tanulmányait, és aki hosszú évekig mérnökként dolgozott Sepsiszentgyörgyön, az 1980-as években jelentkezett első műveivel, hogy aztán a szoborkészítésnek szentelje minden idejét és energiáját.

Mint ez az elmúlt húsz esztendő terméséből összeállított együttes is tanúsítja, Kovács Géza elsősorban a hagyományos kisplasztika-műforma alkotója, hiszen kiállítása viszonylag kisméretű, közelről is megszemlélhető, kamara-méretű plasztikákat vonultat fel: a művek a jól megszokott rend szerint kiállítótermi közegben, posztamenseken sorakoznak a nagyjérdemű előtt. A húsz esztendő idővallum kapcsán az is megállapítható, hogy e szobrász művészetét nem törik meg nagy

váltások, változások, alkotói fordulatok: viszonylag egységes, egynemű, azonos szemlélettel árnyalt alkotásainak sora, amely a hagyományos műnem ellenére nem a klasszikum ígézetét hordozza, hanem sokkal inkább a modernitás szellemiségével áthatott. Az anyag, a megmunkálásmód, az alkotómódszer, és természetesen az alkotói szemlélet sem kötődik már a klasszikus plasztikai hagyományhoz: műveit a XX. század avantgarde törekvések újíto szelleme, a nagy plasztika-reformerek, Duchamp és Picasso, majd kortársaik és követőik tárgyalakító, objektformáló, talált-tárgy-felmutató, kollázs-alkotó öröksége hatja át. A nyersanyag-megformálás oly sok évszázadon át követett alkotói módszere helyére a kiválasztás és az átalakítás módszere lépett: a kész objektum, az eredetileg már létező tárgy felhasználása, az eredeti összefüggéséből való kiemelése és az eredetitől eltérő szándékú felmutatása: új esztétikai elveket szolgáló prezentálása. Az elegáns márvány és a hűvös bronz helyett a modern szobrászat számos új anyagot fedezett fel és alkalmazott, s ezek között kitüntetett szerepet kapott a XX. század egyik legfontosabb anyaga: a vas. A csillogó, sima, elegáns matériák helyett a durva, érdes, nemegyszer idő-rágtat vasszobrok már anyagiságukban is azt sugallják, hogy itt súlyos feszültségekről, problémákról, megpróbáltatásokról, nehézségekről, tragédiákról esik szó, semmint könnyed, fellengzős, üde dolgokról, felhőtlen szépségekről. De a vas valamifajta másodlagos természetű anyagiságában és mellérendelt jellegében van csak jelen ezekben a kompozíciókban: jól felismerhetők az egykori fogaskerekek, villáskulcsok, kerékpárpedálok, patkók, ollók, kapcsok, gyűrűk, csapágyak, csavarok és láncok: gépelemek, eszköz-alkatrészek, tárgy-fragmentumok, amelyek egy letűnt kor technikájához, tárgyvilágához, hűvösen célszerű funkcionalizmusához kötődnek. A kézművességhez, az iparossághoz, egy még emberléptékű, átlátható, világos felépítésű technikai civilizációhoz. Vagyis a múlt rekvizítumaiból épülnek Kovács Géza jelenkori művei, így hordozva üzeneteket, illetve teremtve izgalmas villódzásokat az idősíkok között. Ám ezek a fragmentumok nem érintetlenül, nem eredeti formájukban, nem hajdani logikus összefüggésrendszerükben és természetesen nem hajdani funkciójuknak megfelelően jelennek meg, hanem egymással új, szokatlan kapcsolatokat teremtve, különös konstrukciókat, szerkezeteket alkotva. A művész szabadon kezeli a rekvizítumokat, és az adott formaelemeket hol tiszteletben tartja, hol kissé átalakítja, és az új kapcsolatok, összefüggések, formarendek és legfőként az új esztétika révén új jelentésköröket von a régi elemek köré. Konstrukciói rendkívül dinamikus térbe állított, illetve inkább térbe szervezett, izgága, nyughatatlanságot sugárzó konstrukciók, amelyeket nyúlványok, elágazások, keresztezések, áthatások hangsúlyoznak, s amelyeket mintegy megkoronáz egy-egy nyugodtabb korong vagy körgyűrű. A Kovács Géza szoborkollázs mindig légiés, sohasem alkot zárt tömböt, tömegét mintegy nagyvonalúan feloldja, szétteríti a térben. A valóságos tárgyak egykori világából kiemelt elemekből épített tárgy- vagy szerkezet-szobrok sohasem utalnak konkrétan a valóságra: nem jelennek meg emberalakok és nem tűnnek fel új, konkrét tárgyak, még a beleérzés lehetőségét felvillantva sem, mert e művek a behelyettesítés, a megidézés helyett inkább gondolati és érzéki inspirációkat adnak: asszociatív fogalmi forrásvidékeket nyitnak meg a befogadó előtt. A művekben fellobbanások, kitörések, kétségbeesések, félelmek, háborgások, lázadások, felháborodások érzetei öltenek testet, összecsapások, félbemaradt mozdulatok, meghőkölések, meghátrálások gesztusai, érzései, foszlányokból szervezett gondolatvilága összpontosul.

Kovács Géza alkotásai egy szürkeségekben leledző, rozsdabarna pusztulásra, a lassú elmúlásra hivatkozó világ múltra hivatkozó auráját vonják maguk köré. Ám maga a rozsdaréteg nem valóságos: Kovács Géza, amikor felleli a maga valójában rozsdás,

az enyészet hullámaiban leledző tárgyakat, eszközöket és alkatrészeket, mint egy gondos restaurátor, gondosan megtisztítja, úgymond újjávarázsolja azokat, majd az összeállítás, a konstruálás korántsem egyszerű műveleteit követően egy mesterséges, művi, immár határozott alkotói szándékkal esztétikai jelentőségűvé avatott rozsdaréteget hoz létre alkotásainak felületén, amely azonban már nem a régi alkatrészek, hanem e tárgyszobrok üzeneteinek hordozását és a művekké alakított konstrukciók megőrzését szolgálják. A valóságos és a művi különös egymásba mosódásának lehetünk tanúi és átélői így: a valóság és a művészet, a valóságélem és a műalkotás mintegy észrevétlenül felcserélődik, s egyik a másik álcájában létezik és rejtezik. A művész eljárásának jogosságát és megokoltságát, hitelességét nem kell hosszan magyaráznunk és indokolnunk: csak ki kell lépnünk a kiállítóterem ajtaján, és a valóságosnak nevezett világ jelenségei, a dolgok pontosan ezt az abszurd jelenséget, a mindent vezérlő fordított rendet, az értékek és az értéktelenségek, a valóságosság és a műviség, a lényeg és a látszat egymással való behelyettesítését, tragikus kimenetelű felcseréltséget tükrözik.

Ferencvárosi Pincegaléria, 2010. április 29., Budapest

122

. P. Szabó Ernő:

Sorsidéző talált tárgyak

Sepsiszentgyörgyi szobrász művei a Ferencvárosi Pincetárlaton

L Á T – H A T Á S

Kovács Géza sepsiszentgyörgyi szobrászművész nemcsak erdélyi, de magyarországi és nemzetközi kiállításokon is gyakran szerepel műveivel. A napokban több alkotással vesz részt a 41. pesterzsébeti tavaszi tárlaton, egyéni kiállítása a Ferencvárosi Pincetárlaton látható.

Kevesen ismerik nála jobban azt a tárgyi kultúrát és hagyományréteget, amelyet az erdélyi történelem, táj és az ember alkotott, beleértve nemcsak a régmúltat, hanem az elmúlt évtizedeket is, amikor Erdély is gyökeresen átalakult. Kiállításán nem a megszokott, bronzból viaszveszejtéses öntéssel vagy más nemes eljárással készített műveket látnak, hanem talált tárgyakból építkező alkotásokat, amelyek a mű elkészítése során átalakulnak, és az eredeti funkciójukból kiragadva művészi mondandó hordozóivá válnak. Művei félreérthetetlenül jelzik, hogy a kolozsvári egyetemen eredetileg mérnökként diplomázott művész világát milyen emberi-történelmi értékek inspirálják, példázzák. Egy 1992-es Kőrösi Csoma Sándor-pályázat adott számára erőt, hogy amatőrből hivatásos művésszé váljon: tizennyolc hivatásos művész előtt nyerte meg ezt a pályázatot – nem mulasztja el megjegyezni, hogy nem helyi zsűri ítélkezett.

Munkái jól példázzák, hogy Erdélyt ma is egyszerre jellemzi a paraszti tradíció, a hagyományos értékek továbbélése és az ipari társadalom ellentmondásokban nem szűkölködő formálódása.

Szinte mindegyik művében ezt a kétféle réteget köti össze. Egymás mellé kerülnek a legkülönbözőbb falusi-paraszti munkákhoz tartozó anyagok, szerszámdarabok és azok a fémhulladékok, amelyeket az erdélyi városok lepusztult ipari üzeimei környékén lehet még ma is találni. Ezekből részben a mérnöki szerkesztő szemlélet, részben az őt jellemző játékosság, felszabadultság és talán a kettő ötvözeteként mondható egyfajta székely ezermesterség fortélyaisával rakja össze és formálja tovább. Olykor egy-egy érzést, egy-egy tulajdonságot fogalmaz meg. Máskor emberi sorsok, találkozások, konfliktusok jelennek meg műveiben. A politika is jelen van szobraiban, természetesen utalások formájában.

A talált, keresett, neki felajánlott, a barátoknál megpillantott fémdarabokat a vizuális logika által meghatározott módon építi egymás mellé hegesztéssel. Időnként átformálja a talált tárgyat, ebben is a hegesztőpisztoly segít, megolvad és átalakul a talált darab. A hegesztés, összeépítés mellett a felületet is megmunkálja savas kezeléssel. Némely művén kifejezetten finom átmeneteket képez ez a savas kezelés. Más műveit festéssel is formálja, egyelőre inkább arra hajlik, hogy megőrizze a fém természetes, vagy éppen a savas marás által megmunkált felületek hatását.

Hogy mit látunk „bele” szobraiba, természetesen a nézőtől, szemlélőtől is függ, de a címek egyfajta sugallatot, elindítást jelenthetnek az asszociációsor számára, érzékeltetik, hogy abban a társadalomban dolgozott és él ma is Kovács Géza, amelyben mi is élünk Kelet-Közép-Európában. Méltóság és ármány, mondja az egyik műnek a címe, a másiké Gerincegyenesítő, a harmadiké a Megmaradás esélyei.

Magyar Nemzet, 2010. május 18, Budapest

123.

Stelian Borhan:

A vas vallatása

Kovács Géza kiállítóművésznek vasárnap, 2010. augusztus 1-én a Fálticeni-i Ion Irimescu Művészeti Múzeum Galériájában egyéni kisplasztikai kiállítása nyílt meg. A művészetszerető közönség előtt bemutatta a vas újabb vallatását. A gipsz, bronz és márvány szobrokhoz szokott tárlatlátogatók megcsodálhatták, sokan először látták, a finoman rozsdás színre patinázott vasszobrokat. Éleseszűségének és az alkotói szabadságnak köszönhetően, a művész az eldobott fémtárgyakat, rozsdás használatból kivont szerszámokat, úgy helyez el, hogy ad nekik új formát és címet. Mindenik alkotásnak van üzenete a számunkra. 35 vasba átültetett metafora, alkotójuk által költőivé alakítva különböző címekkel úgy mint „Kígyózva”, „Közre fogva”, „Könnyedén”, „Szárnyalás”, „Harmónia”, „Büszkeség”, „Titkok hordozója”, „Késői virágzás”, „Szabadító”, „Időrabló”, „Kiszabott sors”, „Öröm” stb.

Kovács Géza tanújelét adja, hogy komoly találékonysággal rendelkezik. Az alkotó személyiségének a lényege erőt ad, hogy a körülöttünk lévő banális tárgyakból, úgy mint egy törött vasvilla, ásó, lakat, csavar, fogaskerék, vízcsap, patkó vagy egy egyszerű szeg, meglepő új világot hozon létre.

A kiállítás értékéről és a bemutatott alkotásokról a megnyitón Gheorghe A.M. Ciobanu műkritikus beszélt, aki elmondta, hogy „a művek olyan látomást ábrázolnak, amelyet a szobrászat művel, és Kovács mester

nekünk is bemutat, vas szonettek formájában, vagy bizonyos nagy méretű alkotásokként, amelyek most nincsenek jelen”.

A mester a hegesztet formák teljes irodalmát vonultatja fel. Ha lemásolnánk a 35 mű címét, amelyek itt vannak a teremben, egy szimbolista verskötet tartalmával találnánk szembe magunkat. Megnézve az alkotásokat, felfigyelünk a művész egyik sajátosságára, a bordázatok sokaságának a létezésére. Ezek a bordázatok, amelyeket Kovács Géza használ, jellemzik őt de el is választják más vasban dolgozó alkotóktól. A borda az a tengely, amelyre ráépül a „világegyetem” többi része.” fejtette ki Gheorghe A. M. Ciobanu.

A legtöbb vastárgyakat, amelyeket különböző művében beépített a művész a szülőfalujában, a barátoktól és az útról gyűjtötte össze. Bizton állíthatjuk, hogy ez a tárlat az utóbbi idők legérdekesebb kiállítása, azok közül, amelyek itt Fálticeni-ben láthatók voltak.

Monitorul de Suceava, 2010. augusztus 3., Szucseáva, Románia

124.

Gheorghe A. M. Ciobanu:

Alkotás fémből

Állítsátok meg a Teremtést Legyen Hallgatás! A fény maradjon önmaga! Ez másfajta Genézis lehet, a végtelen sokból? Vajon közülük melyik vezetett el a Szobrászathoz, a szobrászat művészetéhez, a művészet demjurgi emberéhez?

Az ember nagyon sok mindent létrehozott.. A „Szobrászat” fényben és csendességben visszafogottan szeretne létezni. A „Kör” felé törekszik, amelyet kimondatlanul és élettelenül folytonosan figyel. Vannak teremtmények, amelyek az élet kapujában emberi lényeknek látszanak, vagy pedig olyanoknak, akik nemrég hagyták el a földi létet.

A „Világegyetem” vajon lehet-e a végtelen születések sora, ahol a teremtő sugallat által juthatnak el az „Emberhez”, amelyik mind a Demiurg, megalkotott egy másik világot, a Művészetekét, ami főleg a Szobrászat által arra törekszik, hogy ellenálljon a szakadatlan jelen lévő asztrális változásoknak.

A „faragás” művészete eleinte szakrális rítusként az embertől indult, mint a templomok szent oszlopsorai, melyek az ősi Egyiptomban gigantikusak vagy mint a Kariatidák az antik hellén Erethejonban. A szobrászat rokonságba van az építészettel és a „Koreográfiához” társul, megállítva azt klasszikus és örök nyugalomban. Ez a művészet napjainkban is eljegyezte magát a Szimbólumokkal azért, hogy a „Ma” képévé válhasson.

Kovács Géza szobrászművész alkotásai hasonló teremtési folyamat eredményei. Kortárs alkotások, amelyek annak az évszázadnak a szellemiségét sugározzák, melynek küszöbét nemrég léptük át. Egyedi megtestesülések, látnoki lehetőségek arról, hogy milyen lesz a közeli „Holnap”. Kovács Géza szobrászata nemzeti és nemzetközi szinten is nagyon jelentős. A szobrász efajta alkotásainak összefüggéseiben személyes szabályaival tört utat magának az egyedi és a nyitott többféle jelentés felé.

A szépet csodáló és értékelő emberként, álljunk meg egy pillanatra a műhelyében a művész kezében tartott „véső” az „elektromos csatlakozó” előtt. Művészetének legfőbb sajátossága az, hogy a Föld „fém-hírességéhez” a vashoz fordult. Olyan bolygón élünk, amely ebből a fémből tetemes mennyiséget tartalmaz, de a meteoritok

még naponta küldenek nekünk belőle „csomagot”. Lehet tehát beszélni a Földnek egy másik burkáról egy „Vas-gömbről”, amely mindenhol ott van..

Ha a nagyvilág szobrászai az agyaghoz, fához, márványhoz, bronzhoz ragaszkodnak, akkor a mi esetünkben egy „Vas-barátról” van szó.

Mendelejev óta egy másfajta arany került be egy másik Táblázatba, a Művészetek „Táblázatába” és ez a vas. Nagyon érzékeny és formálható anyag, engedelmeskedik a „kézműves” esztétikai szándékának és az „örökkévalóság” a legfőbb tulajdonsága.

Látásmódjában az alkotó a „tér grafikához”, az egységes „ felvázoláshoz” fordul, ahol a hiány az üres tér uralja a kevesebb „telit”. Ezeket az alkotásokat egymás után és utána összességükben nézve, az az érzésed támad, hogy frissen ültetett gyümölcsösben vagy, ahol egy pár év múlva megsimogathatod a képzeletbeli „Vas virágokat”.

Kovácsnál minden bordázatokra és rostokra bomlik, melyek elvezetnek ahhoz, hogy feltételezett „szövedékeket” képzeljünk el, melyeknek ezek a tartógerendái. Ez szimbolikus bordázat, amire végtelen sok „anyagot és „szakadatlan” hajtogatást lehet ráformázni. A „végtelen” és a „szakadatlan” elindult a képzeletbeli térben a virág pártájától a sas szárnyáig.

Műveiben mindenütt jelen van a szabadulási vágy sugallata. Vannak be nem teljesült szárnyalásra való készülődések, amelyek akkor érnék el a céljukat ha nem létezne a tömegvonzás . Akkor a bordázatok és az alap is mozgásba lendülnének. De itt a földön, ők célzatosak maradnak, Mózes állhatatosságától eltávolodva, s közelítve egy „határ” szobrászathoz, a hárfa hangja által érzékeltetett dinamikához.

Ilyen térbeli látomást, egyedi jelentést hordoznak a „Vasból” kiindulva az azúrkék „Gondolatok” felé. Tulajdonképpen ez nem más mint a Világegyetemünknek a Kis végtelennek a Nagyig való menekülése.

Művészet mely nem csak a földi valóságot ábrázolja hanem a kozmikusát is.

Lehet, hogy éppen ebből a jelentésgazdagságból származnak azok a metaforikus címek, amelyeket az alkotó a műveinek adott. A létező nyitás által meg lehet érezni a távlati kilátások változatosságát, melyeknek Kovács a formáját a jövőre bízta, ahogy a meditációnkat is a „Maiakét”.

A szobrászművészet örökkévalósága most még hangsúlyosabbnak tűnik, a végtelen várakozás szakadatlan megtestesülése által, amelyet a „bordázatok” és „rostok” között létező légüres tér hoz létre, hogy általunk maradandó legyen a tágas múzeumokban, ugyanúgy, mint a demiurgi szellemben.

elhangzott a Ion Irimescu Művészeti Múzeumban 2010. augusztus 10-én., Fălticeni-en Románia

125.

Rónai Gábor:

Kovács Géza szobrászművész tárlatnyitójára

Minden a Kossuth toborzó ünnepség ellen esküdött: az időjárás a szabadtéri programokat rontja, e helyt pedig Jankovics Marcellnek kellene beszélni, de a közügyek szólították el. Az eső hátha több érdeklődött szorít a Művelődési Központ Galériájába – próbálom a jó oldaláról nézni, de erősen fájjalom a rajzfilmes és néprajzkutató hiányát. Hisz az egyik irány, mely felől ezek a kisplasztikák

megközelíthetőek, a népi szimbolika világa, melynek egyik legnépszerűbb és leginkább szakavatott ismerője.

Kakukktojásnak látszó, ilyen munka a " Piros kocsi". Pirosra festett kerítésdarabjai az érzelmek szekerének suhanásában egyszerre mind a szerelem gátjait, határait is megmutatják. A népi faragások, varrottasok kódrendszerénél azonban a legtöbb munka szertelenebb, játékosabb. Többet bíz a pillanatnyi lelkiállapot, a tudatalatti döntéseire, mondhatni jelteremtő erejű. Olyan (vas) elemeket helyez ugyanis egymás mellé melyek csak az asszociációra nyitott elme számára nyitják fel a titkaikat. Az emberi antropomorf formává alakított ócskavasak változatos mondanivalóval rendelkeznek aszerint, hogy melyik oldalról tekintünk rájuk. Érdekes tehát körüljárunk e szobrokat, mint ahogy épületeket szoktunk véleményalkotás előtt. A fémdarabkákból összeálló kisplasztikák szempontjai sokban hasonlítanak az architektúra térképzéshez. Tagolásuk földszintes, vagy emeletes lehet akár egy fejfáé. Statikája meghatározott, hisz nem mobil szobor létrehozása a cél, a forma mozdíthatatlansága az ősi, letisztult jelleg érzetét kelti az emberben. Több korábbi kritikában megfogalmazzák, hogy térbeli kalligráfiákra emlékeztetnek, árnyképükben pedig írásjeleket sejtetnek a kisplasztikák. A monokróm fehér háttérben megjelenő „jelek” a távol-keleti írások bonyolultságát és misztikumát annál inkább sugározzák, minél inkább csöndes és néptelen e tér. Mondhatni transzcendentális.

Riasztó lehet, ha a művész olyan magasságokba emelkedik, ahonnan nincs út a közönség felé. Biztosíthatom a kedves hallgatóságot, hogy erről Kovács Géza esetében szó sincs, hisz munkáiról beszélgetve az előbbi művészeti effektusokról (szimbolika, koncepció, szakralitás, filozófiai mélységek) kérdezgetem. Szerényen és közvetlen stílusban tájékoztatott. A rozsdás vas szépsége, még a mintázott és öntött szobrok létrehozásánál is jobban érdekli. A roncsstelepi gyűjtögetés, tisztogatás, méretre vágás után „megpontozza”, hegeszti, köszörüli, majd újra patinázza a fémesen csillogó részeket. Féltettem az elhelyezés miatt a munkákat a leeséstől. Mire ő Michelangelo gondolatát idézte. Az a jó szobor, mely a hegyről legurulva – sallangjaitól megszabadultan- a völgybe érkezik. Nem mondom, hogy lökjék le a szobrokat de a művész is szán szerepet a Véletlennek. Amiről a szintén erdélyi Kányádi Sándor versrészlete jutott eszembe: Meggyűjt-e akkor még az én/ tüzemnél egy új csillagot./ vagy engem is egyetlenegy/ sötétlő maggá osszenyom/ s nem villantja föl lelkemet/ egy megszülető csillag./ valaki jár a fák hegyén/ mondják ír minden porszemen/mondják, hogy maga a remény/ mondják maga a félelem.

Tisztelettel ajánlom Kovács Géza szobrász kisplasztikai tárlatát megtekintésre!
elhangzott a Ceglédi Galériában 2010. szeptember 17-én, Cegléden

126.

Bajor Imre:

Vasötvözet más funkcióban

A művésszel közös élményem van - igaz, más időpontokban - a mezőtúri Takács tanyáról, ahol szobrász alkotótábot működik nyaranta. A foglalkozásvezetőnk is ugyanazon személy volt - Györfi Sándor Munkácsy díjas szobrászművész - aki mindkettőnk alkotását opponálta. A Ceglédi Kossuth Galériában bemutatott alkotások nonfiguratívak. Nem igazán alkalmasak human érzelmek ábrázolására - a művész szándéka ellenére. A szobrokat először távolabbról érdemes szemügyre venni, nem

ismerve a címét, hagyni, hogy saját benyomásaink érvényesüljenek. Majd az egyes szobrokat körbejárva kialakul a véleményünk. Ugyanazt a tárgyat másként is értelmezhetjük, mint ahogy a művész elnevezte. Ez természetes, mivel lélektanilag életélményeink, tapasztalataink ugyanarról a dolgokról különbözőek, vagy nincsenek.

Nekem Kovács Géza szobrai egy sajátos térkitöltést - architektúrát - jelentenek. Külön élmény az áttört szobrok árnyékvetése. Az árnyékok tanulmányozza újabb asszociációt nyújt. A galleria nagyon alkalmas erre, mivel a fényforrások több irányból ki és bekapcsolhatók. ha van rá lehetőség – kevesebb látogatónál - javasolom kiprobálását. A szobrok komponálása úgynevezett „ready made” művészet. Elemei eredetileg - két alkotás kivételével - különböző ötvözetű, funkciójú vasipari termékek voltak.

Leghumánusabbnak a Madarak című kompozíciót tartom. Az eredetileg kérgező gép kései itt körben álló „madarak” formában vannak összeállítva, mintha beszélhető emberek lennének. A patinázása is teljesen más mind a többi, szinte élő. Két alkotás anyaga viszont öntött bronz, szintén nonfigurative formában, hagyományosan mintázva. Az egyik szobor éles, sarkos formájú, aminek a Lezek közt a címe. A másik lágyabb, Anya és gyermeke elnevezéssel. Mindenkinek ajánlom a kiállítás megtekintését.

Ceglédi Panoráma, 2010. szeptember 24., Cegléd

127.

Wehner Tibor:

A MÚLT JELENE, A JELEN MÚLTJA

Kovács Géza szobrászatáról

Az Erdélyben munkálkodó magyar szobrászok, a Magyarországon élő-dolgozó magyar szobrászok, és az Erdélyből Magyarországra (és kivételes esetben a Magyarországról Erdélybe vissza-) települt magyar szobrászok mellett létezik még egy különös alkotói pozícióban leledző, egy furcsa alkotói létezés mód feltételei között egzisztáló szobrász-típus, amelyet Kovács Géza testesít meg: a Kárpát-medencében bolyongó, Erdély és a trianoni, napjainkra már jelzésszerűvé vált határok által körülzárt magyar tájak között ingázó szobrász. Ő ott is van, itt is van – attól függően honnan szemléljük, ítéljük meg helyzetünket és helyzetét, illetve hogy szemlélők vagy szemléltek, ítélők vagy megítéltek vagyunk –, ideát és odaát, valamint odaát és ideát is, illetve állandóan úton, mert valamiképpen be szeretné érni az ezen az egyre bizonytalanabb határok által megosztott terepen kalandozó kollektívát, ide-oda küldött, itt-ott hagyott műveit, amelyek közül néhány már valószínűleg teljesen önálló életet él. Ezek a műegyüttesek és ezek az alkotások a legkülönfélébb közép-európai településeken tünedeznek fel a múlt század nyolcvanas-kilencvenes évtizedfordulója óta, a fővárosban, a megyeszékhelyeken, a kisvárosokban és falvakban, egy-egy múzeumban, kiállító teremben vagy galériában láthatók egy ideig, és már indulnak is tovább. Lassan a század közelíti az önálló kiállítások jegyzékében regisztrált Kovács Géza-bemutatók száma: az 1958-ban Marosvásárhelyen született művész, aki a

hetvenes évtizedek végén, a nyolcvanas évek elején a kolozsvári Műszaki Egyetemen végezte műszaki tanulmányait, és aki hosszú évekig gépészmérnökként dolgozott Sepsiszentgyörgyön, az 1980-as évek második felében jelentkezett első műveivel, hogy aztán később a szoborkészítésnek szentelje minden idejét és energiáját. Rendkívül aktív és intenzív, egymástól távoli tereket behálózó három évtizedes +munkásság áll Kovács Géza szobrászművész mögött: az erdélyi és a magyarországi kiállítási fórumokon túl művei eljutottak német-, francia-, svédországi és japán kiállítótermekig, a szobrász 1990 óta számos magyarországi alkotótelep – mint Mezőtúr, Vaja, Nagyatád, Cserszegtomaj, Vigántpetend – munkájában vett részt, ahol egy-egy monumentális kompozíció megalkotására is lehetősége nyílt, s művészeti kalandozásai során megannyi kiállítási és pályázati díjat nyert el. E díjak sorában az első és hallatlan erőteljes indíttatásokat adó az 1992-es kovásznai Kőrösi Csoma Sándor-pályázat elismerése volt. Az életrajz, a pályakép további fontos eleme, hogy Kovács Géza számos művészeti-szakmai szervezet tagjaként munkálkodik, és hogy immár számos rangos közgyűjtemény őrzi alkotásait. Vagyis elmondható: a Kovács Géza-oeuvre az ezredforduló előtti és utáni évtizedek közép-európai magyar művészetének megkerülhetetlen tényezőjévé vált.

A XX. századi művészeti kezdeményezések alapjaiban rengették meg a klasszikus művészeti eszményeket: az avantgárd áramlatok alkotói és alkotásai a szobrászat, a művészeti tárgyformálás minden, korábban bevált, több évezredes múltra visszatekintő konvencióját is megkérdőjelezték, és új szellemiség és új gyakorlat jegyében teremtettek egy új értékekre alapozott művészeti univerzumot. Megváltozott a szobrászat tárgya, megváltozott a technikája és anyaga, megváltozott a mű-alakítás szemlélete, és ennek következtében a mű státusa is. A legnagyobb változás a korábban az ember és állat kizárólagos leképezési, megformálási, ábrázolási elvének esztétikai szemétdombra való utalása volt: az izmusok forrongásában, a stílusáramlatok egymást követő hullámaiban már minden szoborrá válhatott, s a művek korábban nemes anyagait – a bronzot, a márványt, a fát – bármilyen, a hétköznapi életben előforduló matéria felválthatta. És nem volt követelmény immár a művek míves megformálása, megcsináltsága sem: Duchamp és Picasso működése óta szoborként kerülhetett talapzatra vagy tárlóba a talált tárgy is, amely lehetett ócska és köznapi, akár tucattermék is: vagyis elég volt a rámutatás, az eredeti környezetből való kiemelés, a műtárggyá avatás gesztusa. A talált tárgy, a készáru műalkotással nyilvánításának folyamatában önálló területté alakult a tárgy-kollázsok megalkotásának alkotómódszere, amely a különböző, az idő múlása által rekvizitumokká szintetizálódó elemekből, gyakran egymással tulajdonképpen össze nem kapcsolható, vagy eredetileg össze nem tartozó tárgyakból új konstrukciókat hoz létre. Ilyen tárgy-kollázsokat, objektumokat konstruál a klasszikus avantgárd törekvések szellemében dolgozó sepsiszentgyörgyi illetőségű szobrász, Kovács Géza is. Munkái körében időről időre felbukkan ugyan egy-egy hagyományos mintázással és öntéssel kivitelezett bronz- vagy alumínium kompozíció, egy-egy fából faragott alkotás is – jelezve, hogy a szobrászat hagyományos ágazataiban is tevékenykedik a művész –, de az ezredforduló előtti alkotóperiódusok, és az új évezred első évtizedében készített munkák mégis elsősorban a vas és acél tárgy-kollázsokhoz való erőteljes vonzódását tanúsítja. Természetesen a mintázott-öntött bronzok és a kollázs-szerűen összeillesztett rekvizitum-objektumok anyaghasználata, tömegformálása és térszervezése, valamint kifejezőmódja is gyökeresen különbözik egymástól – a

bronz- és alumíniumszobrok között esetenként megjelenik a konkrét figura, az emberi alak is, s e műveken fontos hangsúlyokat kapnak a felületek, a palástok –, ám a megidézés emlékszerű volta, azonossága mégis összhangot teremt a két, egymástól nagyon távol álló szobrászati szólam között.

Mint fentebb jeleztük, hogy bár néhány monumentális kompozíció is megszülethetett Kovács Géza műhelyében – így az ezen együttesben kiemelkedő jelentőségű nagyatádi fa *Évezredekben át* (200) és a szászrégeni bronz *Madár* (2006) – e szobrász elsősorban a hagyományos kisplasztika-műforma alkotója, aki viszonylag kisméretű, közletről is megsejmelhető, kamara-méretű plasztikákat készít: a művek a jól megszokott rend szerint kiállítótermi közegben, posztamenseken jelennek meg a nagyérdemű, a befogadó előtt. A kisplasztikákat szemlélve az is megállapítható, hogy e szobrász művészetét nem törik meg nagy váltások, változások, alkotói fordulatok: viszonylag egységes, egynemű, azonos szemlélettel árnyalt alkotásainak sora, amely a hagyományos kisplasztika-műnem ellenére sem a klasszikum ígését hordozza, hanem sokkal inkább a modernitás szellemiségével áthatott. Az anyagválasztás, a megmunkálásmód, az alkotómódszer, és természetesen az alkotói szemlélet sem kötődik már a klasszikus plasztikai hagyományhoz. Az elegáns márvány és a hűvös bronz helyett a modern szobrászat számos új anyagot fedezett fel és alkalmazott, s ezek között kitüntetett szerepet kapott a XX. század egyik legfontosabb anyaga: a vas, illetve az acél. A csillogó, sima, elegáns, mívesen megdolgozott matériák helyett a durva, érdes, nemegyszer idő-rágtta vasszobrok már anyagiságukban is azt sugallják, hogy itt súlyos feszültségekről, problémákról, megpróbáltatásokról, nehézségekről, tragédiákról esik szó, semmint könnyed, fellengzős, üde dolgokról, felhőtlen szépségekről. De a vas valamifajta másodlagos természetű anyagiságában és mellérendelt jellegében van csak jelen ezekben a kompozíciókban: jól felismerhetők az egykori fogaskerekek, villáskulcsok, kerékpárpedálok, patkók, ollók, kapcsok, gyűrűk, csapágyak, csavarok és láncok: gépelemek, eszköz-alkatrészek, tárgy-fragmentumok, amelyek egy letűnt kor technikájához, tárgyvilágához, hűvösen célszerű funkcionalizmusához kötődnek. A kézművességhez, az iparossághoz, egy még emberléptékű, átlátható, világos felépítésű technikai civilizációhoz. Vagyis a múlt tárgyi hagyatékából épülnek Kovács Géza jelenkori művei, így hordozva üzeneteket, illetve teremtve izgalmas villódzásokat az idősíkok, a múlt és a jelen között. Ám ezek a fragmentumok nem érintetlenül, nem eredeti formájukban, nem hajdani logikus összefüggésrendszerükben és természetesen nem hajdani funkciójuknak megfelelően jelennek meg, hanem egymással új, szokatlan kapcsolatokat teremtve, különös konstrukciókat, szerkezeteket alkotva. A művész szabadon kezeli a rekvizitumokat, és az adott formaelemeket hol tiszteletben tartja, hol kissé átalakítja, és az új kapcsolatok, összefüggések, formarendek és legfőként az új esztétika révén új jelentésköröket von a régi elemek köré. E hegesztett műveknek általában nincs teste, leginkább valamifajta vázszerűség rendje szerint épülnek fel, és minden alkotórész a körvonal, a kontúr által hangsúlyozódik: így teremtődnek meg az érdekesen futó térvonalak, a téri kereszteződések, a téri áthatások, így jön létre a művek nyugtalan, már-már a mozdulatlanóságban is mozgásokkal átítatott izgalmas atmoszférája. Ez egy absztrakt, erőteljesen a múltra hangolt plasztikai világ, amely különös asszociációkat indukál: a számítógépek, a digitalizáció, a virtualitások korában legelsősorban talán a kézzelfogható eszközök, az emberi kézbe simuló tárgyak, az érezhető anyagok, a célszerű és átlátható működés hajdanvolt érzeteit, érzeteinek illúzióit élesztgetik. Ám mindez a töredékességek, az egykori tökéletesség-visszfények mementóiként, egy letűnt korra való emlékezés és emlékeztetés miniatürizált, bensőséges hangvételű

emlékműveiként állhat csak előttünk. Erre utalt Magyar Lajos is Kovács Géza munkáiról értekezve: „E kisplasztikákat szinte egytől egyig el tudnánk képzelni monumentális felnagyításban is, talán így nyernének még sokkal több jelentéseket.” Mert konstrukciói rendkívül dinamikus térbe állított, illetve inkább térbe szervezett, izgága, nyughatatlanságot sugárzó objektumok, amelyeket nyúlványok, elágazások, keresztezések, áthatások hangsúlyoznak, s amelyeket mintegy megkoronáz egy-egy nyugodtabb korong vagy körgyűrű. A Kovács Géza-szoborkollázs mindig légies, sohasem alkot zárt tömböt, tömegét mintegy nagyvonalúan feloldja, szétteríti a térben. A valóságos tárgyak egykori világából kiemelt elemekből épített tárgy- vagy szerkezet-szobrok sohasem utalnak konkrétan a valóságra: nem jelennek meg emberalakok és nem tűnnek fel új, konkrét tárgyak, még a beleérzés lehetőségét felvillantva sem, mert e művek a behelyettesítés, a megidézés helyett inkább gondolati és érzéki inspirációkat adnak: asszociatív fogalmi forrásvidékeket nyitnak meg a befogadó előtt. A művekben fellobbanások, kitörések, kétségbeesések, félelmek, háborgások, lázadások, felháborodások érzetei öltének testet, összecsapások, félbemaradt mozdulatok, meghökölések, meghátrálások gesztusai, érzései, foszlányokból szervezett gondolatvilága összpontosul. Kovács Géza sokkoló jelentések ígéretét hordozó tárgy-szobrászata sajátos módon ötvözi a hagyományt és az újítást, a nemzetközi művészeti kezdeményezések szellemiségét és a legmélyebb, a mesterségben, a népművészetben gyökerező, ősi és újabkori indíttatásokat. Művei érzékeny, mélyre nyúló időmetszet-konfrontációk: a múlt jelené szintetizálódásának, a jelen múlttá foszlásának idő-rágta anyagba foglalt felmutatásai.

Kovács Géza alkotásai egy szürkéségekben leledző, rozsdabarna pusztulásra, a lassú elmúlásra hivatkozó világ múltira emlékeztető auráját vonják maguk köré. Ám maga a rozsdaréteg nem valóságos: Kovács Géza, amikor felleli a maga valójában rozsdás, az enyészet hullámaiban leledző tárgyakat, eszközöket és alkatrészeket, mint egy gondos restaurátor, gondosan megtisztítja, úgymond újjávarázsolja azokat, majd az összeállítás, a konstruálás korántsem egyszerű műveletét követően egy mesterséges, művi, immár határozott alkotói szándékkal esztétikai jelentőségűvé avatott rozsdaréteget hoz létre alkotásainak felületén, amely azonban már nem a régi alkatrészek, hanem e tárgyszobrok üzeneteinek hordozását és a művekké alakított konstrukciók megőrzését szolgálják. A valóságos és a művi különös egymásba mosódásának lehetünk tanúi és átélői így: a valóság és a művészet, a valóságélem és a műalkotás mintegy észrevétlenül felcserélődik, s egyik a másik álcájában létezik és rejtezik. A művész eljárásának jogosságát és megokoltságát, hitelességét nem kell hosszan magyaráznunk és indokolnunk: csak ki kell lépnünk a kiállítóterem ajtaján, és a valóságosnak nevezett világ jelenségei, a dolgok pontosan ezt az abszurd jelenséget, a mindent vezérlő fordított rendet, az értékek és az értéktelenségek, a valóságosság és a műviség, a lényeg és a látszat egymással való behelyettesítését, tragikus kimenetelű felcseréltséget tükrözik.

Kovács Géza könyvbe írt tanulmány, 2010, Budapest

128.

Sántha Imre Géza:

Időnéző a csernátoni Tájmúzeumban

Szoboravató

Szűkebb hazánkban, Háromszéken általában a klasszikus közérthető szobrok, emléktömbök kerültek közterekre, de a kevésbé valóság-hű, elvontabb formavilágú plasztikákkal is képes volt megbarátkozni a székely ember. Ez utóbbiakhoz sorolható a most felavatásra kerülő szoborkompozíció is.

Az elmúlt száz év időszakában beszélhetünk a mai értelemben vett modern szobrászatról. Picasso formabontó, mértani formákra divizáló újításai, Marchel Duchamp dadaista, meghökkentő sőt sok esetben megbotránkoztató, talált tárgyakból összeállított plasztikái, Naum Gabo merész formákat merevítő konstruktivizmusa járult hozzá ahhoz, hogy a térplasztika világa változzon. Az elmúlt évtizedekben számos kísérletező fázison esett át a szobrászat. Ezek közé sorolható a talált, egykori funkciójuktól felszabadított fémtárgyakból (ready made-ekből) vasból, acélból komponált alkotások sora. Az ilyen szobrok nem csak esztétikai funkciót vesznek magukra, emlékeztetve bizonyos eseményekre, hanem figyelmeztetnek a modern kor problémáira, vagy éppen megnyugtatóan a művészet erejével. Ezzel a plasztikai nyelvezettel alkotó művészek közül megemlíthetjük Alexander Calder, David Smith, Julio Gonzales, Sezmour Lipton, vagy a napjainkban is alkotó George Tobolowsky nevét.

A talált fémtárgyakból egybehegesztett szobrok erdélyi, székely alkotója Kovács Géza akinek nem ez az első köztéri alkotása, de talán az első olyan hely, egy múzeumi térben, mely a történelem levegőjét magába szívó értékekkel környezettel, tárgyakkal van körülveve.

Kovács Géza belesűríti ebbe a munkájába mindazt, amit jelent számára ez a néprajzi, helytörténeti gyűjtemény, ennek magasztos szellemisége, amely itt körülvesz bennünket. Művének szemlélőjét is erre irányítja, még akkor is ha egy hagyományoktól elrugaszkodó, modern alkotással van dolgunk. E műalkotás hirdeti, hogy az elgépiesedet, az „on line” bűvkörébe szorított információdús világban a hagyományos értékeknek is van éle, formája, társadalmi funkciókat meghatározó szava.

A szobrász egy magából kibontakozni vágyó alkotást hozott létre mely felkínálja belső, évtizedekre sőt évszázadokra visszamenő értékeit. Az összekovácsolt tárgyak egykori használati szerepköre jut eszünkbe, emlékek foszlányát szedi elő belőlünk egy-egy beforrasztott eszköz, de az „időnéző” lecsendesült tisztává lett elemei villannak fel előttünk, jövőbe mutató gondolatokká változnak.

Kovács Géza munkája megtöri az immár több mint harminc éve itt megszokottá vált néprajzi és történelmi emlékhelyül szolgáló élő múzeumudvart. Figyelmeztető jel, de nem a vas ridegségével próbál elriasztani, meghökkenteni, hanem formai differenciálódásával, kíváncsiságra serkentő erejével, meleg színeivel vonz. Bármely oldalról nézzük ezt a szobrot mindig más és más képzeteket kelt, más és más információk, esztétikai élmények futnak át a szemlélőben. A formák, fémvonalak, görbék, erőteljes szögek és a közöttük lebegő üres, de nem értelmetlen tér játéka, határozott, eleven kombinációt nyújt. A hétköznapi sokszor izzasztó valóságából kiragadott tárgyi elemek első látásra kaotikus hatást keltve mutatkoznak – mely hatás a modern szobrászat egyik sajátossága – de minden divergenciájuk ellenére egymásra utalt plasztikák világos rendszere áll helyt ezen az alkotáson. Az ilyen

modern műnek mindig van több- kevesebb rejtett értelme, mely a művészi magatartás egyéni szüleménye, de mindez közérthetőbbé válik számunkra, ha nyitott gondolatisággal, ünnepi könnyedséggel közeledünk feléjük, ha vágyunkat tárgyiasság mögött rejlő, időkeretbe szorult megfoghatatlan igazságokra.

elhangzott 2010. szeptember 25-én a Haszmann Pál Múzeumban Csernátonban

129.

Czinege Imre:

Vasvilla és lópatkó

A művészek már csak ilyenek. A költő káromkodásból épít katedrális, a szobrász meg ócskavasból kisplasztikát. Kovács Géza sepsiszentgyörgyi szobrász kiállításán a Ceglédi Galériában, kettő kivételével minden szobor, vagy ahogy ő nevezi, fém kisplasztika, az általa összegyűjtött ócskavasból, jobblétre szenderült egykori használati tárgyakkól készült.

A fogaskerék, a vasvilla, lópatkó, csavarkulcs, a görgőscsapágy a szakavatott kezekben átlényegül. A nyelét vesztett vasvilla például kiállítási tárgyként a „Rossz álom” nevet kapta. Talán utalás ez arra, hogy a kézi erővel végzett, nehéz paraszti munka egyik legfontosabb eszköze volt, akinek elege lett ebből a foglalatosságból, annak már a vasvilla puszta látványa is olyan mint egy rossz álom. De faluhelyen gyakran használták a vasvillát konfliktuskezelő eszközként is. Az meg már duplán rossz álom. Vagy inkább rémálom.

Először a keze alól is olyan hagyományos témájú szobrok kerültek ki, mint például az anya gyermekével. Megmintázta, aztán bronzból kiöntötte őket. Egy idő után ráébredt, hogy az anyagi lehetőségei igen korlátozottak a bronzszobrok létrehozásához. Meg gyakran ideje sem volt kivárni a szobrok bronzba öntését. Követte a régi nagyok, Picasso meg Julio Gonzales példáját, hiszen ők alkottak elsők között vasból hegesztett szobrokat. Elkezdte gyűjteni a vasakat, és nekiállt összehegeszteni őket. Azt mondja, hogy ezzel a technikával olcsón és gyorsan lehet szobrokat készíteni. A használati tárgyakat, amelyekből a fém kisplasztikák születnek, általában meghagyja eredeti formájukban. De ha kell, akkor meghajlítja őket, vagy levág belőlük egy darabot. Azért van néhány köztéri munkája is, Magyarországon, Romániában és Szlovákiában. Kovács Géza szerint a közönség gyakran ledöbben a kiállításain, mert többnyire klasszikus szobrokra számítanak. De amikor felfedezik a művek alkotóelemeiként a hétköznapi tárgyakat, akkor már örülnek, mert tudják azonosítani a látottakat. Persze fontos a tárlatlátogató kulturális színvonala. Ha képes az absztrakt gondolkodásra, akkor azt is megérti, mivé alakultak át az eredeti használati tárgyak a művész kezében. Kovács Géza elismertségét az is jelzi, hogy számos művészeti szövetség fogadta őt a tagjai sorába.

Úgy érzi, semmi hátránya sincs abból, hogy magyar művészként Romániában él és alkot, de azt hozzáteszi: ha Amerikában élne biztos több pénze lenne.

Ceglédi Kék Újság, 2010. szeptember 29., Cegléd

Sylvester Lajos:

Fémplasztikai alkotás a múzeumban

Kovács Géza csernátoni Időnézése

Kovács Géza *Időnéző* című fémplasztikai alkotása számára keresve sem lehetett volna megfelelőbb helyet találni, mint a csernátoni Haszmann Pál Múzeum parkudvara. A szobrász alapanyaga, amelyből alkotásai születnek a fém. A csernátoni tájmúzeumban közel húsz esztendő alatt a Haszmann - család és az őket támogatók százai kialakították Közép-Kelet Európa leggazdagabb és legváltozatosabb mezőgazdasági gép- és eszközgyűjteményét. Ezeknek az eszközöknek a XIX. század közepétől és a XX. század elejétől az alapanyaga a fém, a vas. Kovács Géza a maga módján szintén a muzeális értékek, a régiségek szorgalmas gyűjtője. A múzeumi gyűjtemények természetétől abban tér el, hogy a régiségtárak az összegyűjtött tárgyakat és eszközöket a maguk eredeti állapotában és az eredeti környezetben igyekeznek bemutatni.

Kovács Géza ha felfedez néhány, a hányattatások során az eredeti funkcióit elvesztő fémdarabot, fémeszközt, egy ráfot, gépkereket, néhány küllőt, bármit, lévén kombinációs készséggel megáldott művész úgy illeszti-hegeszti össze ezeket a fémtesteket, hogy azok a szemlélőben gondolatokat ébresszenek, érzelmeket fakasszanak.

Művészetének varázsa abban rejlik, hogy a szemlélőben megfogalmazódó asszociációs gondolatsorok sokfélék, szerteágazóak lehetnek. Olyan ez, mint mikor a gyermek kukoricacsuhéból, csutkából, néhány pálcikából, fenyőtobozból alkot várat, nyájat és bármi egyebet, és ezt ráképzéssel megszemélyesíti, életet lehel beléjük. És ha a fenyőtoboz sereg báránykái nem bégetnek, akkor maga is rásegít erre, úgy, hogy hallja is a képzelt juhsereg hangját. Egy tóklámpással képes bevilágítani a képzeletszülte fantomok világába.

A művészkedés legősibb gyakorlata ez. Kovács Géza modernitása abban rejlik, hogy a művészetekben megszokottan használt anyagok skáláját kibővíti. A fa, a kő, a vászon, a gipsz, az agyag, a gyurma helyett, vidékünkön szinte egyedülként, páratlan intenzitással veri, hegeszti, kombinálja a vasat és ezekből a fémkombinációkból születik meg a gondolat, mint a csernátoni *Időnéző* esetében is.

A csernátoni *Időnéző* egy egymástól elvált, dezintegrált fémdarabokból épített fémtorony. Ennek körei, karikái, az alapként szolgáló súlyos cséplőgépkerék és a torony magasába emelt szekérkerék ráf és a többi kör alakú fémidom, karika az álló toronyba mozgást visz, képzettársításos alapon az idő múlását asszociálja. A fémplasztika vaskos fő elemeibe játékosságot, mozgást, dinamizmust visznek a könnyebb fémtárgyak, a küllők, pántok. A fémplasztikában eléggé szokatlan élénk színű festés nem csupán az állagmegőrzést szolgálja, hanem, a csernátoni múzeum esetében kiemeli az alkotást a gépek és eszközök fekete fémtömegéből, jelezvén, hogy itt valami másról van szó. A színezés funkciója az is, hogy a múzeumpark gazdag zöld növényzetével is kontrasztot képezzen.

Kovács Géza gyakran volt a csernátoni Haszmann Pál Múzeum vendége. Ennek az intézménynek időmérését közel két évtizede követi nyomon, ennek maga is részese. A múzeum parkjában elhelyezett fémplasztikai alkotása az idő múlásának folyamatosságát, ennek az intézménynek az örökkévalóságát fogalmazza meg.

Háromszék, 2010. szeptember 30., Sepsiszentgyörgy, 6. oldal

131.

Antal Ildikó:

Beszédes vasvilág Kovács Géza alkotásaiból

Vashulladékból felépített alkotásokból nyílt tárlat a Haáz Rezső Múzeum kiállítótermében. A Sepsiszentgyörgyön élő Kovács Géza szobrászművész sajátos hangulatú fémkompozíciói minden oldalról nézve izgalmasak – ezáltal is hirdetik a művész frappáns ars poeticáját: „az unalmas szobor a legfölsőlegesebb a világon”.

Régi formák új idommá váló átlényegítését, a szerepüket veszített tárgyak, kidobott szerszámok új funkcióval való ellátását, s ezáltal életre keltésüket emelte ki Kovács Géza szobrászművész érdeként Veres Péter muzeológus a tegnapi megnyitón. Mint mondta, a kompozíciók méretükből adódóan az egyén mindennapi életterébe kíváncsoznak, noha az alkotó vashulladékból, kiselejtezett vasszerszámok darabjaiból válogatta össze, majd elképzelése szerint hegesztette azokat műtárggyá.

„Miközben járok-kelek, gyűjtögetek. Így jókora kupac alapanyag van a műhelyemben, de tudni szoktam, milyen elemeim vannak. És ha foglalkoztat egy téma, egy gondolat megfogalmazása, akkor hozzálátok a munkához. Végiggondolom, mit szeretnék, és akkor felaprózom, teszem-veszem-vágom-hegesztem a vasakat” – részletezte kérésünkre az alkotás folyamatát a művész. Mint mondta, igen fontosak a távolságok. A hegesztett szobor műfajának nehézsége pedig abban áll, hogy megérezze az ember, mikor van az a pillanat, amikor már több elemet nem kell hozzáilleszteni. „Egy kötömb megmunkálása esetén az alapanyagból elvesz, lefarag a szobrász, itt építkeznek, a tér pedig szabad. S ha eltalálok azt a pillanatot, amikor elég, az a jó. Arra is törekszem, hogy minden szögből mást mutasson, semelyik oldaláról ne legyen unalmas...” – magyarázta mintegy alátámasztva a méltatója által is hirdetett hitvallását.

A muzeológus megnyitóbeszédében utalt a 20. század korai szakaszára, amikor felütötte fejét a „talált tárgyak művészete” irányvonal, amikor felismerték, hogy „a már meglévőből új helyzetben, szerkezetben és térben elhelyezve önálló entitású mű születik”.

A marosvásárhelyi születésű, Sepsiszentgyörgyön élő Kovács Géza – nemzetközi szinten is számon tartott – sajátos vasvilága a következő hetekben is várja a művészet kedvelőit.

Hargita Népe, 2010. november 12., Csíkszereda

132.

Magyari Lajos:

Egy képzőművész „önépítése”

A „minap” történt, hogy szeptemberben felavattuk-lelepleztük Kovács Géza sepsiszentgyörgyi képzőművész Időnéző elnevezésű szoborkompozícióját a csernátoni Haszmann Pál Múzeum kertjében. A szobor mellett drága emlékezetű Pali bácsi kedvenc hatalmas-burkus fája, kicsit tovább maga a múzeum főépülete, s szemben az alkotással a melléképület azon szárnya, mely a felsőháromszéki, vidéki technikatörténetet gyűjtötte egybe. Munkagépeket, haszonjárműveket, közlekedési eszközöket. Ez alighanem az egész ország ilyen fogantatású legértékesebb és leginkább beszédes kollekciója, mely azt bizonyítja, hogy amíg az ország sok részén a faeke járta még, itt a gépi kultúra, tudatos mezőgazdasági korszerűsítés uralkodott. Nos, erre a gyűjteményre „rímel” Kovács Géza kompozíciója, az Időnéző, mely a székyel találékonyság, az életrevalóság, a műszaki újítások iránti természetes vonzódás dicsérete, sőt fölmagasztalása. Az „elkallódott”, az állítólag használhatatlanná vált darabokból való újjáteremtés. Végh Antal falujában, Gábor Áron szülőföldjén fölötte dicséretes tett ez.

De szóljuk a művésztől is. Nagyon érdekes ember, nagyon izgalmas – bár fölötte szerény – személyiség Kovács Géza. Egyedül, jószerint senkitől nem támogatva épített fel egy olyan képzőművészeti pályát, mely immáron nem csupán helyi érdeklődésre, de országosra és nemzetközire is méltón tarthat számot. Ezt sokan tagadják, elég sokan fordulnak bizonyos ellenzéssel egy szívósan épített, de kétségeket kizáróan fölfele ívelő művészeti pálya ellen. Pedig: ez az önképzésben nevelkedett és egyre többre jutó művész egymagában, magára, kevés barátjára utalva bizonyította be, hogy művészeti akadémiai diploma nélkül is lehet izgalmasat és maradandót teremteni. Legfőképpen pedig elgondolkodásra, meditációra indítót. Senkit sem szeretnék megsérteni, de talán érdemes kimondani, hogy élnek és támadnak közöttünk olyan eruditív, öntörvényű művészek, kik – pénz és taps nélkül – megvalósítanak valami lényegeset. Elsősorban önmagukat és látomásukat.

Ilyen Kovács Géza. Tetszik, nem tetszik, európai rangú fémszobrásszá képezte és „építette” magát. Saját műfaját aligha volt kitől tanulnia tájainkon, ezt a műfajt ő találta ki és teremtette meg. Létrehozott egy olyan fémszobrászatot, mely nem hasonlít semmi eddig ismert, bevett plasztikához. Esetleg emlékeztet néhány törekvésre. Az ő koncepciója szerint, a már haszontalannak vélt tárgyak, gyári selejtek önként kínálják magukat az újjáteremtésre és újjászületésre: csavarok, tengelyek, vasvillák, kapákkaszák, elromlott csapágyak, múlt és jelen emlékei, a fölöslegességre kárhoztatott darabok. Ezekbe lehel új lelket, s fölmutatja, hogy az emberi teremtés egyetlen darabja sem felesleges, az anyag több is lehet, mint az őt ledobandónak ítéelő ember, pedig az a teremtője-formálója volt. Érdekes és izgalmas kísérlet ez: egy kicsit muzeális újjáteremtés, egy kicsit reinkarnálás. A „holtak” vélt anyag üzenetét megtalálni legalább olyan izgalmas, mint vadonatújat alkotni.

Az alkotó Kovács Géza mérnökként dolgozott az egyik sepsiszentgyörgyi gyárban, amíg rálelt az igazi hivatására és elhívására. A semmiből – de legalábbis a fölöslegesnek mondottból – egy új világot teremteni, s fölmutatni a nagyvilágnak: ezek voltunk, vagyunk, leszünk.

Munkásságát ma már több mint háromnegyed száz hazai kiállítás igazolja és „ellenjegyzí”, kétszáznál több kollektív tárlaton vett részt, s a szakma nemzetközi korifeusai – Erdélytől Magyarországon, Franciaországon át Spanyolországig – jegyzik

nevét, díjazzák munkáit. Legjelesebb elismerése – a maga vallomása szerint – mégis a Pro Cultura Hungarica, mely díj és emlékplakett formájában fajtája és sorosai tiszteletét testesíti meg.

A Marosvásárhelyt született művész, az 1958-ban földi útjára indult alkotó, sikerei ellenére még pályája elején jár. Igen, mert nagy és hosszú kitérővel érkezett erre az útra. De az fölfelé vezet.

Amúgy a minap elnyerte a Tîrgoviște városában rendezett képzőművészeti biennálé III. díját. Kevés magyar képzőművésznek adatott ez meg, hiszen a regáti verseny nem igazán rólunk szól. Erre viszont büszkék lehetünk, mert olyan szakértők írták alá ezt az elismervényt, mint Ioan Darida egyetemi tanár, a zsűri elnöke. S még Géza nevét is helyesen írták az oklevélre!

Székely Hírmondó, 2010. november 18., Sepsiszentgyörgy

133.

Magyarósi Imola és Pályi Kis Báborka:

Kovács Géza szobrászművész kiállítása

Kovács Géza szobrászművész munkássága nem ismeretlen a háromszéki lótt, de tágabb értelemben hazai és nemzetközi viszonylatokban is jegyzik a nevét.

Marosvásárhelyen született 1958-ban, majd a kolozsvári gépészmérnöki kar elvégzése után Sepsiszentgyörgyre került, ahol a 80-as években kezdte el készíteni különleges képzőművészeti alkotásait.

Ugyanitt nyílt meg első egyéni tárlata, melyet számos egyéni bemutatkozás követ Magyarországon, Ausztriában, Bulgáriában, Svájcban, Szlovákiában és természetesen itthon, egészen a ma Kézdivásárhelyen megnyíló 99.-ig. Emellett az évek során folyamatosan több csoportos kiállítás résztvevője.

5 magyarországi ösztöndíjban és 23 képzőművészeti díjban részesítette alkotásait a szakmai zsűri Franciaországban, Görögországban, Magyarországon, Spanyolországban és Romániában.

2007. március 15.-e tiszteletére a Magyar Oktatási és Kulturális Minisztériumtól állami kitüntetést – a Pro Cultura Hungarica – emlékplakettet vehette át képzőművészeti tevékenységéért.

Kisplasztikái mellett 9 monumentális alkotását is csodálhatja a nagyközönség különböző városok, falvak terein. Legutóbbi, mely az Időnéző címet viseli, a csernátони Haszmann Pál Múzeumban nyerte el végső rendeltetési helyét.

Az itt bemutatásra kerülő összeállítás válogatás az elmúlt 20 év munkájának gyümölcséből, melyekről elmondható, hogy a változó idők ellenére is egy viszonylag egységes képet mutatnak.

Ha előzményeket keresünk az egyetemes művészettörténetben, akkor nem hagyható figyelmen kívül a modernizmus nagy mestereinek a hatása. Picasso és Braque kubizmusa, valamint az alkotásaik nyomán népszerűvé váló kollázstechnika, Naum Gabo, Alexander Calder konstruktivizmusa, a dadaista rajongás a ready-made iránt, Kurt Schwitters Merz-művészete, az object trouvé, mely a véletlenszerűen talált tárgyakból ötletszerűen építkezik. Ezek mind-mind az elődök sorát gyarapítják, ám a

sokféle hatás nem válik eklektikussá Kovács Géza munkáiban, a művész keze nyomán egyedi hanggá olvadnak össze.

Érdemes figyelmet szentelni az alkotó munkamódszerére. Kétféle eljárással találkozunk az életmű vizsgálata során. A munkák egyik része viaszveszejtési technikával készült, önmagukban is egységes formát, zárt tömböt alkotó műveket hozva létre. A másik, – mely révén az itt kiállított 38 alkotás is született – az *object trouvé* egy olyan, újfajta értelmezése, mely által különféle talált tárgyak, a paraszti lét kellékei vagy egyéb ipari területeken használatos, eredeti funkciójuktól már megfosztott darabok, mint például a fogaskerekek, vasvillák, patkók, csapágyak, tengelyek, csavarok és egyéb fémtöredékek a hegesztési módszer alkalmazásával különleges értékű konstrukciókká alakulnak át.

A szobrásznál egy forma adja a gondolatot és egy gondolat hozza létre a formát. A műhelyben felhamozott, rendeltetésüket váró fémtárgyak az alkotó keze alatt a hegesztési technika által metamorfózison esnek át, az elhasznált, kidobott tárgyak pedig műtárgyakká nemesülnek. Végző esztétikai hatásukat a felület kezelése révén nyerik el, a már előre megtisztított vas patinázása által.

Az alkotó munka végén a sok különálló, egymástól elütő, mindenki számára ismerős tárgyakból születik meg az új műalkotás, mely azonban tiszteletben tartja ezek múltját, sőt mi több épít történetiségükre.

Feltehetjük a kérdést: Mi az, ami ezekben a nonfiguratív kisplasztikákban hat ránk? Nem más ez, mint a múltból való építkezés a jelenben, a jövő fele mutató formavilág, valamint az az ellentétekből fakadó izgalmas feszültség, ami állandó kísérője alkotásainak. Hagyomány és újítás, forma-tartalom, a szakma iránti elkötelezettségből fakadó művi pontosság és játékosság, valamint múlt és jelen feszül egymásnak, mintegy meghatározva a művek dinamikáját, energiáját. A súlyos- és mozdulatlanágot képviselő fém-anyag a szobrásznál légies, ugyanakkor egymásnak feszülő mozgalmas formákban kel életre.

Kovács Géza esetében a mű állandó változásban van. A különálló darabok összeillesztése révén az improvizáció különleges szerepet kap, gondolat és forma folyamatosan alakítja a művet, rendkívüli módon érvényesítve a szobrász formafelismerő képességét, amely végül azt az érzékeny egynsúlyt eredményezi, amely minden egyes szoborkollázs esetében megnyilvánul, tulajdonság mely ezeket a munkákat műalkotássá avanzsálja.

Izgalmas, hiszen plasztikai körüljárhatók és megfigyelhetjük, hogy minden oldalukról új arcukat mutatják. Így az öntörvényű művész alkotásai sajátos módon kommunikálnak velünk.

A tematika rendkívül változatos, az alkotó mindenre nyitott és érzékenyen reagál a körülötte levő világra. Szinte minden témát körüljár: a politikai élettől, mint a *Bosnyákok* című alkotása, a gyermekkori emlékeken át, mint *Apám malma* műve, az életünkhöz tartozó aspektusokig, mint *Igazságtalan megmérettetés*, vagy éppen emberi kapcsolatok és tulajdonságok megformázása érdeklí, mint például *Bátorság* című munkája.

Művei felcímkézését másodlagos tényezőnek tartja, számára lényegesebb, hogy ezek a művek pusztán létükkel fogva hassanak ránk, a befogadókra, és új asszociációkra késztesse.

elhangzott 2011. február 10-én a Céhtörténeti Múzeumban Kézdivásárhelyen

Túros Eszter:

Kovács Géza művészete

Bár még a művész számára is szokatlan ez a tér, ahol munkái tálalva vannak, ez a sivár, lerobbant ipari környezet, mégis azt hiszem, hogy éppen a gabonaraktár sajátos

karaktere által Kovács Géza munkái különös fényben tündökölnék, patinás alkotásai kitűnően beilleszkednek ebbe a világba, új dimenziókat nyitva e tér/terek ismételt újragondolására, a nem annak szánt, ám mégis kissé helyspecifikusnak tűnő alkotások megközelítéséhez.

Kovács Géza alkotásait jóideje vasból, ócskavasból készíti, csak nagyon ritkán találni munkáin egyéb anyagokat - mondjuk rezet, fát -, tárgytöredékekből, egykoron valamiféle funkcióra szánt elemekből építkeznek, tölti be a teret mindig nagyon vigyázva egyfajta egyensúlyra, arra, hogy se többet, se kevesebb kiterjedést ne adjon annál, ami éppen megfelelő, ugyanakkor arra is, hogy az általa kreált új rend, a három dimenziós formaegyüttesek minden irányból, többféle szemszögből és szempontból megközelíthetők, hatásosak legyenek. Ennek eléréséhez komplexitásra van szükség, ami alkotásairól egyértelműen leolvasható.

Talált vagy megőrzött tárgyakból építkeznek, azokat hajlítgatja, hegeszti, patinázza, lazúrozza vagy éppen festi, emlékeket idézve, emlékeket ébreszve olykor. Időnként magával ránt bennünket a felismerhető, ami hajlamossá teszi a szemlélőt arra, hogy konkrét, jól körülhatárolható, logikusan kapcsolódó jelentésösszefüggéseket keressen, máskor az efféle kapaszkodók mintha teljesen eltűnnének, a konkrét, a megfogható, a valamikori eszköz, a régen volt embereket megidéző tárgyak feloldódnak egy-egy mindent elsőprő áramlásban, lüktetésben, az absztrakt formák játékában.

Témáit sokszor egy-egy még felismerhető formatöredék határozza meg, megadva az irányt, ugyanakkor a kompozíció, a viszonylagos egyensúlyra való törekvés is mintha befolyásolná olykor azokat. Minden alkotás mintha egy-egy mondat lenne, konstatálás, a világ dolgaira vonatkozó sokszor keserű, már-már szarkasztikus véleményezés – amit valamennyire felold a részletekben rejlő összetettség. Mintha ezek az állítások, amelyekhez bár a formák révén juthatunk, mintha mégis ezek hívnák elő, bontanák ki a térbeli történéseket, a könnyed áramlásokat, az egymásnak feszülő ellentéteket, a hasító kontrasztokat vagy a már-már narratív történeteket – emocionális irányba terelve a határozott kijelentéseket, meglágyítva a vasat, patinás távolságokba helyezve a nagyon is jelenvalót, mérsékelve, enyhítve annak sivárságát, tragikumát. Drámai alkotások ezek, a sok-sok felszínre törő részlet mégis a játék birodalmába csalogat, kíváncsiságot ébreszt, kíváncsiságot éltet. Kovács Géza a határozott körvonalak, paraméterek között az olyan anyag megformálási lehetőségeit keresi, próbálja meg kiismerni, amely legalapvetőbb tulajdonságaival a keménység, az idegenség fogalmait idézi, nem éppen emberközeli. Megformálásaiban, megannyi alakváltozatában gyakran mégis azzá válik, a művészet, a művész által.

elhangzott a Siló Kortárs Művészeti Galériában 2011. április 28-án, Csíkszeredában

Minodora Ursachi:**Kovács Géza szobrainak varázsa**

Ma a magyar és román művészeti élet egy kimagasló egyénisége alkotásainak szépségét és gazdagságát fogadhatjuk szívünkbe; ő olyan modern szobrokkal gyönyörködtet bennünket, amelyek száz esztendőnél is idősebb, ma már alig használatos tárgyakból készültek.

Kissé szokatlan ez a kiállítás: másféle ez a tárlat a használt anyag, a technika és a művész látásmódja miatt is, művészete olyan ikonográfiai kategóriát képvisel, amely inkább a lényeghez, a dolgok látszatán túl megnyilvánuló jelentésekhez vonzódik.

A bemutatott művek nagyon változatos, banálisnak tűnő újabb és régebbi elemek harmonikus összeszerelése által jöttek létre. Ugyanakkor ezek az alkotások a művész és az anyag közötti bensőséges kommunikáció eredményeként születtek.

A művész megértette az anyag szellemét és felismerte a változások jellegét a megszülető új formákban, amely érzelmeket, izgalmakat, gondolatokat tartalmaznak, így bírja szólásra a fémet, új értelmet adva neki.

E fantáziákon túl észrevehetjük azonban a művész formaérzékenységét és egyensúlyérzékét, lényeglátását és stilizáló készségét, és mindezek alkalmazását egy új mű, egy vadonatúj világ létrehozásában.

Ezeket az alkotásokat nézve felfedezhetjük a szobrász szellemi útkeresését, kifejeződéseit. Felfedezzük az intenzív összpontosítást, hogy megértse, megfejtse minden kép jelentéseit, minden elem helyét az egész mű összhangjában. Ugyanakkor felfedezhetjük a képzőművész formai diskurzusának mélységét, amely az egyetemes igazságok szféráját érinti; a lényegét, amelyet nem az életben, a világban való rövid átvonulásunkban lelhetünk fel, hanem a tetteink summájában, az általunk hagyott nyomokban. E művek közelében azonnal olyan térbe és időbe kerülünk, amelyek nem a jelent, nem a múltat képviselik, hanem az emberiség jelei: a mindenkori, a mindenhol megélt boldogság, szerelem, reménység, szomorúság, bizalom, fájdalom, elkeseredés, halál, küzdelem jelei.

Ezek a művek, eltérően más, testesebb, kompaktabb, kerekdedebb szoborformáktól éppen karcsúságukkal, eleganciájukkal ragadnak meg, a formák változatosságával és tobzódásával, amelyek szuggesztív erejükkel lenyűgözik a képzeletet.

Ugyanazzal a magabiztosságot, amellyel a vasat kezeli, más anyagok lehetőségeinek kiaknázásában is viszontlátjuk a kiállított művekben, amelyekben az attitűdöket, a kifejezéseket, a mozgást a hagyományos és a modern művészet vonásaiban nyernek megvalósulást.

Mindegyik műalkotás újabb kérdéseket támaszt, elmélkedésre szólít, mert bármennyire sejtenénk valamilyen jelentéseket, értelmük mindig rejtve marad, mindig marad valami homályos, valami titokzatos bennük, hiszen üzenetük nem közvetlen, hanem arra szólít fel, vagy arra kér, hogy magunk keressük értelmezésük kulcsát.

Így hát a nagy Constantin Brâncuși szavait idézem, aki ekképp szólt kiállításain a közönségéhez:

” - Nézzetek, amíg megértitek! ”

De használjuk ki a megbecsült vendégünk, Kovács Géza szobrászművész jelenlétét, hogy minél több vallomást hallhassunk tőle képzőművészeti munkájának titkait illetően, előbb azonban hadd gratuláljunk neki megannyi hazai és nemzetközi díjjal kitüntetett megvalósításaiért, és biztosítsuk őt hálánkról azért a lehetőségért, hogy más szemszögből is nézhetjük most a szobrászatot, és felfoghatjuk azokat a mélyen rejtett értelmeket, amelyeket ő munkáiba beleálmodott.

elhangzott a Művészeti Múzeumban, 2011. júl. 8-án Románvásáron, Románia

136

Oliv Mircea:

Szobrok erdeje

Kovács Géza szobrász egyéni kiállítása Besztercén

Kovács Géza úrról már rég hallottam. Csak nemrég volt alkalmam Személyesen megismerni, és szívesen hívtam őt meg Besztercére. Azért is, mert hiszem azt, hogy Sepsiszentgyörgy- ahol él- stilsztikájában és épületeiben hasonlít városunkhoz. Ott magyaros stilsztika és magyar jellegű épületek vannak, itt németes stilsztika és németes jellegű épületek voltak, most pedig Beszterce ízig-vérig jellegzetesen román város lett alkotási stilsztikájában.

Már rég óhajtottam párbeszédet létrehozni ugyanazon transzilván szellemiség különböző arcai között, mert végül is Erdély nem más, mint közvetlen, kreatív és művészi kommunikációja a szellemiségeknek, amelyek jelen vannak: magyar, román, német és lehet, nemsokára roma. Ki tudja? A meglepetés a történelemhez tartozik.

Kovács úr művészi utazásainak léptéke révén egyike a román művészet legnagyobb performereinek. Most itt van Besztercén, a 106-ik egyéni kiállításán. Kérdezem, hány profi művész veszi batyuját, és indul megkeresni saját közönségét. Hogy megtanítsa őket látni, és főleg megfelelő, művészi harmóniába kerüljön a közönséggel. Annak ellenére, relatív rövid karrierje van, a művészetben 3 évtized rövid idő, úgy munkálkodott, hogy tagja lett több alkotói és szakmai szövetségnek. Tagja a Román Képzőművészek Szövetségének, a hasonló magyar szövetségnek is tagja. Tagja a Képzőművészek Nemzetközi Szövetségének, a magyarországi Magyar Szobrász Társaságnak, ott a szakma másképp szerveződik. Alkotásai jelen vannak a világ 83 közgyűjteményében. Ezek nagyon fontos eredmények.

Mikor elküldte nekem önéletrajzát, amelynek rendkívüli terjedelme van, feltettem a kérdést, mi legyen ezzel? Találok-e olyan személyt, aki hajlandó végigolvasni? Megkértem, készítsünk egy rövidített változatot, hogy ne éljünk vissza az amatőr olvasó türelmével. Itt van egy dosszié, amelyben 40 oldal- Kovács Géza

alkotásairól szóló- cikk van. Gondolják meg, ilyen kontextusban, tetszik, nem tetszik, ezt az embert komolyan kell venni, meg kell érteni művészetének lényegét.

Hogyan vall erről egy krónikás nagyon finoman? Természetesen azt mondja, ha belépsz egy művészeti galériába, és találkozol Kovács Géza alkotásaival, megijedsz tőlük. Nem tetszik? Mi ez? Mi van itt? Mikor lassan behatolsz e konfigurációk misztériumába, rájössz arra, hogy a kiállítás szervezése nem tesz mást, csak aláhúz néhány fő gondolatot.

Először is aláhúzza a technológiai társadalom összeomlását, a világét, amely a vas mechanikus feldolgozásán alapszik, és természetesen ennek átalakulását. Ennek megváltozása, új értelem – ha lehetséges, művészi- felfedezése. Ezt egy örült is megtehetné. De a művész nem örült, jól tudjuk. Ő jelentéskonvertáló, szerintem, egy avantgárd művész. Nem véletlenül került be alkotása a budapesti Magyar Nemzeti Galéria gyűjteményébe. Nem véletlen, hogy az európai szépművészeti galériák gyakran adnak helyet egyéni vagy csoportos kiállításainak, bemutatva az erdélyi kreativitást Kovács Géza konfigurációiban.

Azt mondtam, transzilván művész. Majdnem mindegyik róla szóló szöveg transzilván művészként határozza őt meg, aki a kézműves szellemiséget előtérbe helyezi. Mondhatnánk, Kovács Géza a szó leghagyományosabb értelmében vett kovács. Miért? Veszi a már kész eszközt, új összefüggéseket és jelentést keres számára.

Ő az első, aki ezt tette? Egyáltalán nem.

1917 tájékán Picasso egyik barátja, Gonzales létrehozza első olyan alkotást, melynél hegesztést alkalmazott. Tovább lépve be kell vallanom, erős barátságot éreztem Gorduz, a szobrász iránt, mikor egy különleges vallomást tesz. Ezt mondta nekem Gorduz: Oliv, ha nagyon figyelmesen követed Picasso életművét, megérted egy nap, hogy ő valójában Európa egyik legnagyobb szobrásza. Mind tudjuk, Picasso nagy festő, zseniális felfedező, formaalkotó, olyan személy, aki szabadon nyilvánult meg. De ha megnézzük azon alkotásainak katalógusait, melyet életében titokban tartott, szobrait, amelyek később kerültek nyilvánosságra, rájövünk arra, hogy vagy ő alkotott úgy, mint Kovács Géza, vagy Kovács Géza alkot úgy, mint Picasso és természetesen még sok nagy európai művész. Gondolok itt Hans Arpra, aki különleges dolgot alkotott, és a protestáns világ művészeinek többsége választja ezt a típusú konfigurálást.

Most pedig nagyon komolyan, konceptuális szemszögből beszéljünk erről az alkotási módról, már azt állítottam, avantgárd viselkedésről van szó. Vesz egy kész tárgyat, eltérő viszonyrendszerbe helyezve, hétköznapi, praktikus tárgyból esztétikai tárgy lesz. Így antiromantikus metaforát hoz létre. Találunk sok tárgyat, amelynek fontos szerepe van a romantika szimbólumrendszerében, pl. horgonyt, láncokat, küllős kereket. Ezeknek különleges szimboliztikája van.

Kovács Géza egy anarchikus aktus során, melynek anarchikus szemantikája van, megváltoztatja a tárgy jelentését, teljesen eltérő jelentést társítva hozzá. Első pillanatra egy szélsőséges esztétikaellenes magatartással van dolgunk, olyan attitűddel, amely dehumanizálja a tárgyakkal való kapcsolatot. Ezzel a horgonnyal már nem horgonyoznak, csak tart egy fogaskereket, amely most már a tökéletesség jelképe.

Tehát mindegyik tárgy a konfigurációból rendelkezik egy belső szimbolikus jelentéssel. A legújabb esztétikaelmélet azt állítja, ez az anarchizmus, a tudományos társadalom dekadenciája, a tudományos világ és a technikai civilizáció keveréke. A 44 alkotás megtekintése során találkozzunk játékra felhívással keveredő hedonizmustagadással.

Meg vagyunk győződve, hogy a fiatalember, aki fiatalabb korában mérnökösködött, majd lemondott erről megértve, hogy a világ fontosabb jelentése a művészi, rájött arra, hogy a történelem végén vagyunk, ahogy ezt Fukuyama is állítja, és új mitológia kezdődik.

Szerintem, ennek az új mitológiának keres új értelmet Kovács Géza. Minden alkotásában van technológiaellenes szubjektivitás. Az alkotó arra törekszik- nekem és az általam szerkesztett adásnak is megvallotta-, hogy mindegyik szobrászati alkotásnak, kisplasztikának személyiséggel kell rendelkeznie, amelyet a közönség körbejárhat, mivel minden szögből mást lát. Tehát Picassóhoz, Hans Arphoz és más, hasonló poétikát választó alkotóhoz hasonlóan, akik mind tudták, hogy a szobrászat lényege egy darab kő eltávolítása egy kőtömbből, ahhoz hogy figuratív lényegyet alkosson, Kovács Géza összekomponál különböző tárgyakat, amelyek figuratív realitással bírnak. Végül is a tárgyaknak ezt a paradox módú összekapcsolását kolláznak nevezhetjük. Ez egy metallurgiai kollázs. Ő a vas szobrásza. Egy valóságé, amely világunk egyik alkotóeleme. Nem természet. Technológia. Az, ami az ember segítségére volt, de végül elveszítette értelmét. Most pedig arról, hogyan hozza létre Kovács Géza ezen alkotásait, azt mondhatjuk: közönségesnek tűnő dolgokban egy egész univerzum fedezhető fel.

Ő összegyűjti a talált tárgyakat, talán keresi is azokat. Összegyűjti és tárolja őket. Ezek olyanok, mint a szó magán- és mássalhangzói, melyeket szükség esetén felhasználunk. Ez idő alatt formákat keres, mivel mentálisan univerzumot épít, amelyeket nevezhetünk antropomorfoknak vagy zoomorfoknak. A tárgyak közül, melyeket raktároz, kiválaszt egyet-kettőt, komponál, hozzáad, levág belőle, hogy új konfiguráció, új felfedezett realitás- ő felfedező- jöjjön létre, esztétikai tartalommal bírjon olyan szabályok szerint, melyeket ő ismer, és megpróbál rávenni bennünket, hogy megértsük azokat. Tehát ez a realitáskollázs nagyon is különleges. Mit is tesz ez a realitáskollázs? Kétértelművé tesz, jelentést változtat. Marcel Lipse szerint ezek mindenekelőtt metaforák. De mi is a metafora? Egy jelentésagglomeráció, néha ellentéteseké. Olyan jelentéseké, amelyek egy szón belül is előfordulnak. Természetesen e szobrászati poétikának az elméletét megfogalmazták a XX. sz. elején, asszambuláznak nevezték a franciák. Először a kiállítások furcsa elemeiként jelentkeztek, installációként, melyek lassanként a kiállítások szükséges elemei lettek.

Örülök, hogy eljöttek erre a kiállításra. Hasonló kiállítás nem volt még a besztercei galériában, a tárgyak még az ülőhelyeket is elfoglalták, üresen hagytuk a kiállítási helyeket. Kovács úr, amikor szóvá tettem félelmeimet, megnyugtatott. “- Ha akarja, reflektorokat szerzünk, és a tárgyak árnyékát a falra vetítjük.” Rájöttem, a kiállítás, a szobrok erdeje, amely itt látható, lényegében egy lélek kifejeződése. Ilyen e művész lelke. Így alkotja ő a világot. Most értem meg, amit 35 éve láttam Nagyváradon, amikor megismertem Dorel Găinăt, akinek Fő utcai tömbházlakása tele volt hasonló tárgyakkal.

„-Mit csinálsz ezekkel, Dorel?

-Eljön az idő, amikor úgy komponálom össze a világot, ahogy nektek nem tetszik. Ezek most szükségtelenek, majd újra összekomponálom őket, amikor elfelejtik ezek értelmét, és emlékeztetek benneteket, hogy ezek a mieink.”

Tehát ez Kovács Géza úr poétikája, amelyről ezt írja kiválóan Wehner Tibor úr, aki a művésszel közösen albumot készít, melyet Besztercén is bemutatunk majd a kiállítás után. Az albumnak 100 oldala van. A Magyar Nemzeti Kulturális Alap és egyéb intézmények finanszírozzák kiadását. Nagyon koherens kiadvány.

Köszönjük, hogy Besztercére eljött. Várjuk az album bemutatójára, amely október 25-e körül lesz.

Victor Ştir:

Kovács Géza "szépségben és új értékben"

Az "Arcade 24"Galéria csütörtökön egybegyűjtötte a besztercei művészetszerető közönséget, hogy megtekintsék a marosvásárhelyi születésű és Sepsiszentgyörgyön élő Kovács Géza szobrászművész kisplasztikáit. A kiállítást dr. Marcel Lupşe nyitotta meg, aki értékelte, hogy "a galériában szépen kirajzolódnak a művész alkotásainak formái, amelyek egymással összekapcsolódva együttesen építik a metaforákat".

Továbbá, Oliv Mircea műkritikus, egy valódi hermeneutikus esszében tolmácsolta a Kovács Géza által álhatatossággal megvalósított alkotási folyamat értelmét. Oliv Mircea stilisztikai hasonlóságokat talált Beszterce és Sepsiszentgyörgy között a tekintetben, hogy ezeken a településeken több nemzetiség él együtt. Ez a csütörtöki kiállítás,

nem más mint a közöttük lévő őszinte párbeszéd vágyának az eredménye.

A műkritikus Mircea számára Kovács Géza szobrászművész a művészeti megvalósítások terén az élen jár a román művészetben, aki az elmúlt három évtizedet számláló életművében a 106-ik egyéni kiállításnál tart és tagja több művészeti szervezetnek itthon és külföldön.

A kiállított több mint negyven alkotás használt fémtárgy elemekből építkezik, amelyek az idők során elveszítették eredeti rendeltetésüket. Miután sikerül behatolnunk a művek rejtelseibe, akkor értjük meg igazán a művész nagyléptékű üzeneteit, amelyek kiemelik a technológia összeomlását és az "újabb értékek" keresésére hívják fel a figyelmet, így Kovács Géza a kreativitás avangárd értelemében vett jelentéstátalakító művésszé válik.

Oliv Mircea műkritikus a beszédében egy nagy utat tesz meg a művészettörténetben, említvén Gonzalest, Picasso egyik barátját, aki első ízben alkotott olyan stílusú műveket, amelyekhez megformálásban hasonlítanak az itt kiállított alkotások, aztán megemlítette Vasile Gorduzt, aki azt állította, hogy Pablo Picasso Európa egyik legnagyobb szobrászai közé tartozik.

Oliv Mircea Kovács Géza kisplasztikáiról alkotott műkritikája olyan kiterjedt kulturális utalásokat feltételez, amely műalkotások Fukuyama nyomába küldnek a "Történelem vége", a világ technológiai bukását tükröznék, amelyet a kohászat által létrehozott tárgyak hasznosságának elvesztése okoz, ezzel egyfajta dekadenciát és anarhiát érzékeltetvén egy antihedonista és világias viselkedés koordinátáin.

Kétségtelen a kiállított alkotások fémkollázs jellege, amely feloldja a tárgyak ismert hasznosságát és új, metaforikus kapcsolatba hozza értéküket, "a műalkotások erdeje a galériában kifejezi a művész saját világát, az alkotó lélek lényegiségét".

Mesagerul de Bistrița Năsăud, 2011.október 7., Beszterce

Anna-Maria Chițu:

Kovács Géza tárlata a Képtárban

Kovács Géza szobrászművész új kiállítása látható a napokban a Sepsiszentgyörgyi Gyárfás Jenő Képtárban.

A tárlat 30 esztendő fémművészeti munkáinak gyűjteményét mutatja be a közönségnek, a kiállított tárgyak hegesztőkészülék és kovácsmunka segítségével kerültek megalkotásra. A sajátos fémmegmunkálási módokhoz folyamodva, a művész bádogot, drótot és más fémdarabokat forraszt össze, hogy megszabott funkcionalitású ipari tárgyakkól műalkotásokat varázsoljon.

A művész alkotásai egy másik, háromdimenziós világot mutatnak be, amely éles kontrasztban áll a felhasznált anyagok eredeti céljával.

”Minden eljárás, amihez folyamodtam az itt bemutatni kívánt munkáim kidolgozása során, valójában a valós tartalom és a képzelet összefonódása, által jött létre, A kiállított munkák térbeli alkotások. A még megmaradt 120 munkám közül választottam ki a legkifejezőbb 40 darabot ehhez a tárlathoz. A kiállított alkotások a gondolataimat, az érzéseimet fejezik ki; egy élet örténéseinek múltbeli t elmesélései izgalmas művészi formákba öntve,” mondta el nekünk Kovács Géza.

A kiállítás megnyitója holnap 18.00 órakor lesz, és 2012 január 15-ig látogatható. A megnyitóra szívesen látják a megye közönségét, amely a művész munkáinak csak egy töredékét láthatja a kiállításon. A műalkotások titkaiba Magyarósi Imola és Sántha Imre Géza művészettörténészek fognak beavatni bennünket. A kiállítás támogatói a Sepsiszentgyörgy Város Polgármesteri Hivatala, a Kovászna Megye Tanácsa valamint a Székely Nemzeti Múzeum. Nekünk, látogatóknak nem marad más, mint hogy átlépjük a Sepsiszentgyörgyi Gyárfás Jenő Képtár küszöbét.

Kovács Géza szobrászművész Marosvásárhelyen született 1958 április 2-án. Marosvásárhelyen és Kolozsváron végezte tanulmányait. Tagja a Romániai Képzőművészek Szövetségének.

Kovács Gézának már 105 egyéni kiállítása volt Ausztriában, Bulgáriában, Svájcban, Magyarországon, Romániában és Szlovákiában. Itthon 56 egyéni kiállításon mutatkozott be a legfontosabb művelődési központokban: Bukarestben, Nagybányán, Brassóban, Brailán, Buzauban, Kolozsváron, Konstancán, Galacon, Jászvásáron, Nagyváradon, Ploiesten, Szatmárnémetiben, Sepsiszentgyörgyön, Marosvásárhelyen és Tulcsán.

Elismeréssel fogadják alkotásának művészi értékét és eredetiségét. Munkáit 305 hazai és nemzetközi csoportos tárlaton állították ki, a világ 17 országában, köztük Angliában, Belgiumban, Bulgáriában, az Egyesült Arab Emirátusokban, Franciaországban, Németországban, Görögországban, Olaszországban, Japánban, Moldova Köztársaságban, Kínában, Romániában, Szlovákiában, az Egyesült Államokban, Svédországban és Magyarországon. Az egyéni honlapja: www.kovacsgeza.com szerint, 23 munkája kapott díjat Görögországban, Franciaországban, Spanyolországban, Romániában és Magyarországon. A művészt 2004-ben a Romániai Képzőművészek Szövetségének szobrászati díjára terjesztették elő, 2007-ben pedig a Magyar Köztársaság Oktatási és Művelődési Minisztere “Pro

Cultura Hungarica” Éremmel tüntette ki Budapesten. Pályája során több mint 300 kisplasztikát alkotott. Kovács Géza művészeti munkásságáról több mint 140 méltatás jelent meg, a legnevesebb művészetkritikusok tollából. Munkáiból több romániai és külföldi múzeum vásárolt.

Mesagerul de Covasna, 2011. december 13, Sepsiszentgyörgy

139.

Lakatos Mihály:

Kovács Géza és a csodalámpa

Akkor, amikor Kovács Géza művész úr felkért, hogy néhány szót szóljak a mai rendezvényen, kissé meghökkentem, mert hát tény, hogy az egyetemen volt egy művészettörténet című kurzusunk, az is talán egy fél évig, de hát az nem hagyott maradandó nyomokat, tekintve, hogy a kezdeti lelkesedés gyorsan elhamvadt valahol a dór, ión és korinthuszi oszloprendek tanulmányozásának útvesztőiben. Márpedig avatatlanként megnyilatkozni műtárgyak kapcsán nem mindig szerencsés vállalkozás. Hogy rövid, másfél perces gondolkodás után mégis elvállaltam, annak az volt az oka, hogy a kihívás, a szellemi kaland vágya felülkerekedett bennem. Lássuk csak azt a medvét, gondoltam, akkor is, ha az – mint tudjuk – nem játék, s esetünkben ráadásul fémből is van. Nos, be kell vallanom, hogy – noha nem először láttam életemben fémből készült műtárgyakat – kellemesen meglepett a kiállítás anyaga. Mondtam is a Művész Úrnak, hogy az a benyomásom, mintha fémből készült csipkéket látnék – ami ellen ő nyilván azonnal tiltakozott, ami azt jelenti, hogy a csipkeverés még nem foglalta el méltó helyét az ő értékrendjében. Pedig nem konkrét hasonlóságra utaltam, hanem arra, hogy az a benyomásom támadt mintha valami olyasmire kényszerítette volna rá a megmunkált anyagot, ami amúgy a fém természetében nincs benne. A fém fogalma az ember tudatában általában a keménységet, a merevséget, a durvaságot, a rozsdát és más, ezekhez hasonló negatív fogalmakat, képzeteket idéz, míg itt azt láthattam, hogy mindezeketől eltérően a fémek könnyedén, hajlékonyan, finom precizitással állnak egy-egy aprólékos műgonddal kidolgozott koncepció szolgálatába. S ha már a medvét említettem, mondhatnám azt is, hogy kissé hasonlít a medvetáncolatáshoz. Azzal a lényeges különbséggel, hogy itt nem vásári komédiáról van szó.

Kovács Géza 1988-as debütje óta szédületes pályát futott be, még ha ő nem is érzékeli ezt egész pontosan, akár a maratoni távfutó, aki mindig csak a következő lépésre koncentrál, s nem arra, hogy mi van mögötte és mi van előtte. Ha folyton megállna felmérni és megünnepelni a már megtett távot, soha nem érne célba. Ennek Kovács Géza is tudatában van, ezért építi-építgeti gondosan a pályáját, egyengeti – ha kell, ellenszélben is - alkotásainak útját a közönség felé, és ezért halad irigylésre méltó céltudatossággal az önmaga által kitűzött cél felé, ami vagy meghozza számára a beteljesülést, vagy sem, de közben megszületik egy életmű. Az eddigi teljesítménye alapján életműről beszélni talán már nem minősül elvetett súlyoknak. Több mint száz egyéni kiállítás, háromszáznál több csoportos kiállítás „terheli a lelkét”, műtárgyaival Angliától a Közel- és Távols-Keletig számos helyen megfordult, nagyon sokan és nagyon sokat írtak róla, méltatták művészetét, mégsem hiszem, hogy minden további méltató szó vagy kritika fölösleges lenne. Művészet nem létezik emberi közösségek,

az emberi társadalom nélkül. A művész, mint ember, lehet magányos, az alkotás folyamata történhet (és történik is általában) a világtól elzárt, csendes zugokban, műtermekben, de ahhoz, hogy a műalkotás műalkotásként, mint művészeti produktum létezhessen, nélkülözhetetlen az őt befogadni vagy akár elutasítani kész közönség. Ha csak egyetlen ember lenne a Földön, a művészet nem létezne. A közönség pedig – tetszik vagy nem tetszik ez a művésznek, de hát hogyan tetszene – visszajelzéseket küld az alkotónak, Kovács Géza pedig az a fajta alkotó, aki érzékenyen figyel ezekre a visszajelzésekre, és erőt, néha pedig ihletet gyűjt belőlük a továbblépéshez. Ezért gondoltam úgy, hogy végül is érdemes a mai estén felszólalnom, és nem rejtem a véleményem, hogy úgy mondjam, a posztamens alá.

A kiállítás anyagát szemlélve felvetődött bennem a kérdés, hogy ez a fajta művészet, melyet szerte a világon is kevesen művelnek (a vasat is csak 1967-ben ismerték el hivatalosan szobrászati anyagnak), és amely Kovács Géza énjén keresztül nyilvánul meg számunkra, hordozza-e magán a művész nemzeti hovatartozásának jegyeit, azaz forma és tartalom tekintetében mond-e valamit a magyarság sors történetéről, lelki- és érzésvilágáról? Az általam megtalált válasz duplafenekű: igen, de nem csak... A tekintetben feltétlenül az e tájakon élő magyarság sors történetéhez kötődik, hogy Kovács Géza a saját életterében fellelhető tárgyakat veti alá szelíd vallatásnak, tehát mindaz, amit itt látunk – azáltal, hogy e térségben használatos tárgyak metamorfózisa nyomán jött létre - e hely, e vidék szellemét idézi. Ha szemügyre vesszük ezeket a tárgyakat, rögtön felidéződik bennünk egy-egy hozzájuk fűződő saját emlékünkhöz: nagyapánk malma, nagyanyánk gereblyéje, apánk házi barkácsolóhelye, mindezekről pedig óhatatlanul a közelmúlt kevésbé szívderítő történetei, a kollektivizálás, a kuláklista stb. És akkor még csak a kompozíciók egyes részeinek a közvetlen, a denotatívától nem is túl messzire eső jelentésrétegéről szóltam, de hát ezeknek a részeknek együttesen, nagy egészként is van nem is egy, de számtalan más jelentése, üzenete. És ez bennünk a csodálatos. Hogy ezek a műalkotások csak fizikailag és a térben érnek véget, minden más tekintetben a végtelenbe nyúlnak. Hogy úgy működnek, mint a tükör. Határozott körvonalakkal rendelkeznek, de a szemlélő, műélvező személyétől, nemzetiségétől, korától, képzettségétől, érzékenységétől, élettapasztalatától, „ráncaiktól” függően mindenki mást-mást lát bennük. Enyhe túlzással, azt is mondhatnám, szinte mindegy, milyen címet adott a művész a kompozíciónak. Persze, nem mindegy, mert a cím, ha másra nem is, de az emberi szellem csodálatos behatárolhatatlanságára folyton emlékeztet bennünket.

Ezek a műalkotások nem tűnnek tehát egyetlen értelmezési keretet, sokkal inkább az egyetemesség irányába mutatnak. Kovács Géza, bár kétségtelenül a magyar művész társadalom tagja, a fémek egyetemes nyelvén az egész emberiséghez szól. Mondhatná valaki, hogy de hiszen nem tett mást, mint összehegesztett néhány rozsdás vasdarabot. Igen, de... Amíg a mesék Aladinja meg nem dörzsölte a lámpát, az is csak egy ócska, rozsdás, ütött-kopott világító eszköz volt, mely talán már eredeti hivatását sem töltötte be. Aladin azonban valamiért hitt benne, hogy ez több annál, mint aminek látszik, hogy ez nem egyszerűen egy lámpa, hanem csodalámpa. S lám, valóban előbújt a benne rejtőzködő dzsinn hogy szolgálja azt, aki hitt benne, s hogy megmutassa: van abban a tárgyban egy másik, rejtett dimenzió is, ami azonban csak avatott emberek keze munkája nyomán nyilatkozik meg a külvilág számára. Olyan egyszerűnek tűnik az egész, hogy vélhetnénk: ez bárki számára hozzáférhető. Nem így van. Lámpa még kerülne, s talán vállalkozó szellemű ember is. Amit igazán nehéz megszerezni, az a dörzsöléshez szükséges hit. Nos, a mi Aladinunk, Kovács Géza is hitt és hisz ama másik dimenzióban, s nem hiába, mert az lám, előzékenyen feltárult

előtte. És általa előttünk is. Legyünk hát büszkék arra, hogy ez a művészet itt, a mi tájainkon született meg, s hogy közülünk való az az avatott ember, aki megajándékozta ezzel a művészetkedvelő közönséget. Én a magam részéről az vagyok. Gratulálok és további hazai és külföldi sikereket kívánok a Művész Úr számára!

elhangzott a Gyárfás Jenő Képtárban, 2011. december 14-én, Sepsiszentgyörgyön

140.

Magyarósi Imola:

Világteremtés vasból

Szeretettel köszöntök mindenkit Kovács Géza szobrászművész 107-dik kiállításán. Először is gratulálok a művésznek az első önálló albumának a megjelenéséért.

A szobrász pályafutása bő két évtizeddel ezelőtt, a 80-as évek végén kezdődött, de érdeklődése a művészetek, az alkotás folyamata iránt már egészen ifjúkorában beleivódott. Autodidakta módon, gépészmérnöki foglalkozással a háta mögött kezdett el szobrászkodni, majd a kényelmes polgári szakmát hátrahagyva a művészet ingoványos, de csodálatos útjára lépett. Az elmúlt évtizedek során folyamatosan vett és vesz részt kisplasztikáival több egyéni és csoportos kiállításon, határon belül és határon kívül, sikerrel. Kisplasztikái mellett több monumentális alkotását is csodálhatja a nagyközönség különböző városok, falvak terein. Legutóbbi, mely az „*Időnéző*” címet viseli, a csernátони Haszmann Pál Múzeumban nyerte el végső rendeltetési helyét.

Az itt bemutatásra kerülő kiállítás anyaga válogatás az elmúlt 20 év munkájának gyümölcséből, melyről elmondható, hogy a változó idők ellenére is viszonylag egységes képet mutat.

Most pedig engedjék meg, hogy felolvassam azt a Rainer Maria Rilke idézetet, amelyet a szobrász maga választott ki albumában, ezek a gyönyörű sorok Kovács Géza ars poeticájaként is értelmezhetők:

„A művésznek joga van hozzá, hogy sokféle dologból egyet formáljon, s egyvalaminek a legkisebb részéből – világot”.

Teremtés, különleges, isteni ihletésű cselekvés, mely a művészeti alkotások sajátja. A művész a semmiből teremt, vagy, ahogy -ebben az esetben Kovács Géza teszi- újrateremt, kiszolgálta, már hasznavehetetlen eszközökből, ócskavasokból művészi értékű kisplasztikát. Alkotói keze alatt a hétköznapi metamorfózison esik át: a prózai líraivá válik. A számunkra oly ismerős eszközök: kapák, villák, biciklipedálok, csavarok az összeillesztés során absztraktizálódnak, helyet adva az elvont gondolatnak, az ideának.

Nonfiguratív munkái avantgárd szellemben születtek, leginkább szoborkollázsok, fragmentumok, melyek hegesztéses technikával vannak egymáshoz illesztve. Ha előzményeket keresünk az egyetemes művészettörténetben, akkor nem hagyható figyelmen kívül a modernizmus nagy mestereinek a hatása. Picasso és Braque kubizmusa, valamint az alkotásaik nyomán népszerűvé váló kollázstechnika, Naum Gabo, Alexander Calder konstruktivizmusa, a dadaista rajongás a ready-made iránt,

Kurt Schwitters Merz-művészete, az object trouvé, mely a véletlenszerűen talált tárgyakkól ötletszerűen építkezik. Ezek mind-mind az elődök sorát gyarapítják, ám a sokféle hatás nem válik eklektikussá Kovács Géza munkáiban, a művész keze nyomán egyedi hanggá olvadnak össze.

Jelentőségük abban a kényes balansznak a megtalálásában áll, melynek két nyelvét a tudatosság és az improvizáció adja, valamint a forma és az idea. A művész ugyanis tudatos már abban a szakaszban, mikor összegyűjti tárgyait, tudatos az idea, a gondolat megfogalmazásakor, de a tudatos tervezés mellett, a különálló darabok összeillesztése révén, fontos szerepet kap az improvizáció is, rendkívüli módon érvényesítve a szobrász formafelismerő képességét, amely végül ezt az érzékeny egyensúlyt eredményezi, mely ezeket a munkákat műalkotássá avanzsálja.

Alkotásainak ritmusát ez és a váltakozva előforduló, egymásnak feszülő egyenesek, egymásba olvadó görbületek dinamikája adja. A súlyos- és mozdulatlanságot képviselő fém-anyag a szobrásznál légyes, mozgalmas formákban kel életre.

Az öntörvényű művész munkáiban ötvözi a hagyományt és korszerűséget, amely révén múltunkról és jelen idejű életérzéseinkről egyszerre tud érvényesen szólni.

Tematikája rendkívül gazdag, Kovács Géza ugyanis művészi feladatnak tartja reflektálni a világban történő eseményekre és jelenségekre, alkotásai révén hívja fel a figyelmet a *MA* elidegenítő, kiszámító, személytelenné váló veszélyeire is. Kovács Géza életérzéseit megkapó őszinteséggel tárja elénk, de nem áll messze tőle az irónikus és humoros megfogalmazás sem.

Szívbemarkoló a „*Kiállítás*” című munkája, melyen egy síkító fragmentumot vélünk felfedezni, amint testét egy átfuródó vas feszíti, a „*Bizonytalanság*” című alkotásában a szó valódi és átvitt értelmében is keresi az egyensúlyt, az eligazodást a jelenben. A „*Mindent mérnek*” című alkotása számító világunknak állít tükröt: a sok megmérettetésben könnyű elveszíteni emberségünket, egyéniségünket. A „*Magányos*” című kompozíció pedig felgyorsult világunk újkori jelenségére mutat rá: az elmagányosodásra.

Végezetül, hadd emeljem ki a művész egyik nemrég elkészített alkotását, az „*Istenségre várva*” – ez az arányos léptékű, dinamikus kispasztika a csodára várást, az isteni kegyelmet, a Fiúisten eljövételét szimbolizálja, amelyre kimondva vagy kimondatlanul is, különösen így adventi időszakban, Karácsony Szent Ünnepére készülődvén, mindannyian vágyunk és amelynek eljövételében bízva bízunk. Kovács Géza alkotásai tehát egyetemes jellegűek, mindannyiunkról és mindannyiunkhoz szólnak. Tekintsük meg őket!

Légyes alkotások, nyílt kompozíciók, melyek sohasem alkotnak zárt tömböt. Hagyományok tisztelete, a múltból való építkezés, jövőbe mutató formavilág. Kis és nagy pasztikák.

Marosvásárhelyi származás, de közel 3 évtizede Szentgyörgyön él. Alkotótáborokban vett részt.

Azóta több mint negyven kiállítása volt, főleg erdélyi és magyarországi településeken, de eljutott Svájcba is, s csoportos kiállításokon való jelenléte Skandináviáig, Németországig, Olaszországig utaztatta munkáit.

ötvöz hagyományt és korszerűséget, hogy közösségi múltunkról és jelen idejű életérzéseinkről egyszerre tud érvényesen szólni. öntörvényű,

vas és acél – modern szobrászat dialógus

Kovács Géza kétségtelenül sajátos "színpot" a hazai kiállító palettánkon, egy színes egyedi művészeti megnyilvánulás, mely arra hivatott, hogy a banálisnak tűnő anyagban felébressze a kifejező erőt, ami megérdemli a nézők elismerését.

A nagy ipari társadalmak korában megváltozott a művész helyzete is. Megváltozott a helyzete a különböző anyagokhoz és tárgyakhoz viszonyítva. Be kellett következnie annak a pillanatnak, amikor Marcel Duchamps elővett egy palackszáritót, vagy egy bicikli kereket és kijelentette ezekről a tárgyról, hogy már pedig ezek műtárgyak. Ő azért tartotta ezeket műtárgynak, mert ő annak nevezte. Más művészek máshogyan fordultak a talált tárgyakhoz.

Picasso volt az első aki konstruktív módon a műbe emelte a legkülönbözőbb talált tárgyakat. Azután a kubisták és a dadaisták is sorozatban használtak fel papír és fadarabokat. A XX. század története folyamán újból és újból visszatér a tárgy mint készen kapott lehetőség a műalkotás szerves részévé válható képződmény.

A későbbi szobrász kolozsvári műszaki egyetemistaként fordult a képzőművészet felé. Gyakran megfordult a képzőművészeti egyetemen. Szorgalmasan látogatta a kiállításokat, olvasta a Képzőművészet című folyóiratot. Rendszeres vásárlója volt az egyetlen magyar antikváriumnak, amely a kolozsvári főtéren, a Szent Mihály templommal szemben működött. Ott szerezte be művészettörténeti könyveit.

Érdemes figyelmet szentelni az alkotó munkamódszerére. Kétféle eljárással találkozunk az életmű vizsgálata során. A munkák egyik része viaszveszejtéses technikával készült, önmagukban is egységes formát, zárt tömböt alkotó műveket hozva létre. A másik, – mely révén az itt kiállított 38 alkotás is született – az object trouvé egy olyan, újfajta értelmezése, mely által különféle talált tárgyak, a paraszti lét kellékei vagy egyéb ipari területeken használatos, eredeti funkciójuktól már megfosztott darabok, mint például a fogaskerekek, vasvillák, patkók, csapágyak, tengelyek, csavarok és egyéb fémtöredékek a hegesztéses módszer alkalmazásával különleges értékű konstrukciókká alakulnak át.

A szobrásznál egy forma adja a gondolatot és egy gondolat hozza létre a formát. A műhelyben felhamozott, rendeltetésüket váró fémtárgyak az alkotó keze alatt a hegesztéses technika által metamorfózison esnek át, az elhasznált, kidobott tárgyak pedig műtárgyakká nemesülnek. Végső esztétikai hatásukat a felület kezelése révén nyerik el, a már előre megtisztított vas patinázása által.

Az alkotó munka végén a sok különálló, egymástól elütő, mindenki számára ismerős tárgyból születik meg az új műalkotás, mely azonban tiszteltben tartja ezek múltját, sőt mi több épít történetiségükre.

Feltehetjük a kérdést: Mi az, ami ezekben a nonfiguratív kispasztikákban hat ránk?

Nem más ez, mint a múltból való építkezés a jelenben, a jövő fele mutató formavilág, valamint az az ellentétekből fakadó izgalmas feszültség, ami állandó kísérője alkotásainak. Hagyomány és újítás, forma-tartalom, a szakma iránti elkötelezettségből fakadó művi pontosság és játékosság, valamint múlt és jelen feszül egymásnak, mintegy meghatározva a művek dinamikáját, energiáját. A súlyos- és mozdulatlanágót képviselő fém-anyag a szobrásznál légies, ugyanakkor egymásnak feszülő mozgalmos formákban kel életre.

Kovács Géza esetében a mű állandó változásban van. A különálló darabok összeillesztése révén az improvizáció különleges szerepet kap, gondolat és forma folyamatosan alakítja a művet, rendkívüli módon érvényesítve a szobrász formafelismerő képességét, amely végül azt az érzékeny egysúlyt eredményezi, amely minden egyes szoborkollázs esetében megnyilvánul, tulajdonság mely ezeket a munkákat műalkotássá avanzsálja.

Izgalmas, hiszen pasztikái körüljárhatók és megfigyelhetjük, hogy minden oldalukról új arcukat mutatják. Így az öntörvényű művész alkotásai sajátos módon kommunikálnak velünk.

A tematika rendkívül változatos, az alkotó mindenre nyitott és érzékenyen reagál a körülötte levő világra. Szinte minden témát körüljár: a politikai élettől, mint a *Bosnyákok* című alkotása, a gyermekkori emlékeken át, mint *Apám malma* műve, az életünkhöz tartozó aspektusokig, mint *Igazságtalan megmérettetés*, vagy éppen emberi kapcsolatok és tulajdonságok megformázása érdekli, mint például *Bátorság* című munkája. Művei felcímkezését másodlagos tényezőnek tartja, számára lényegesebb, hogy ezek a művek pusztán létükkel fogva hassanak ránk, a befogadókra, és új asszociációkra készítsenek.

elhangozott a Gyárfás Jenő Képtárban, 2011. december 14-én Sepsiszentgyörgyön

141.

Bíró Blanka:

Kovács Géza szobrász kiállítása Sepsiszentgyörgyön

A vas légiessége

Kovács Géza szobrász egyéni tárlata nyílt meg szerda este a sepsiszentgyörgyi Gyárfás Jenő Képtárban. A tárlatra az elmúlt húsz esztendő során készült kisplasztikákból válogatott a művész.

A talált fémtárgyakból egybehegesztett installációk erdélyi alkotóját Lakatos Mihály, a Magyar Köztársaság Kulturális Koordinációs Központjának igazgatója köszöntötte, hangsúlyozva, a súlyos vasból készült alkotások a csipke légies könnyedségére emlékeztetik, a szoborkompozíciók nemcsak szimbolikus jelentésüket, hanem az összekovácsolt tárgyak egykori használati szerepkörét is felidéznek: a nagymama gerebélyjét, a szomszéd szekercéjét.

Magyarósi Imola művészettörténész a kiállítást méltatva kiemelte a művész alkotásainak egyetemességét, felhívta a figyelmet az erőre, amely az összehegesztett vasból kibontja a kompozíciót. Sántha Imre Géza művészettörténész Kovács Géza a tárlatra kiadott albumát ismertette, a sepsiszentgyörgyi T3 kiadó gondozásában megjelent művészeti albumban az alkotó kisplasztikái, köztéri szobrai jelennek meg, az igényes kivitelezésű kötet elsősorban a reprodukciókra fektet hangsúlyt, de elolvasható benne a szobrász részletes életrajza, valamint a háromnyelvű, alaposan dokumentált jegyzéke.

Sántha Imre Géza felidézte, hogy a szobrász először gépészmérnök egyetemistaként egy antikváriumba fedezett fel több kortárs művészeti albumot, és akkor ragadta magával az alkotásban rejlő korlátlan szabadság lehetősége, azóta már rég feladta polgári foglalkozását, most pedig az ő albumát lapozgathatják a művészetkedvelők. Kovács Géza első önnálló kiállítása 1988-ban nyílt meg Sepsiszentgyörgyön, a képtár utolsó idei rendezvénye a szobrász 107. Önnálló tárlatán, ezenkívül több száz csoportos kiállításon is szerepeltek a munkái. A művész a

megnyítón elmondta ha egy műszer mérné, hogy ki a legboldogabb a városban, akkor öles betűkkel villogtatná, hogy Kovács Géza.

Krónika, 2011. december 16, Kolozsvár, 8. oldal

<http://www.kronika.ro/index.php?action=open&res>

142.

Fekete Réka:

A vasművész titka

Valami olyasmit tud a vasról Kovács Géza marosvásárhelyi származású sepsiszentgyörgyi szobrász, ami által a művészete egyedi. Rendkívüli formafelismerő képességének köszönhetően tudatosan gyűjti a használati tárgyakat, eszközöket, hogy azok darabjaiból a vas merevségét meghazudtoló, plasztikus alkotásokat hozzon létre.

Százhetedik egyéni kiállításának szerdai megnyitóján, a sepsiszentgyörgyi Gyárfás Jenő Képtárban Magyarósi Imola művészettörténész úgy fogalmazott, "a súlyos és mozdulatlan anyagot képviselő fémanyag a szobrásznál légiessé válik", Lakatos Mihály, a Magyar Köztársaság Kulturális Koordinációs Központjának igazgatója pedig azt mondta, Kovács Gézánál "a fémek könnyedén, hajlékonyan, finom precizitással állnak egy-egy aprólékos műgonddal kidolgozott koncepció szolgálatába".

Az alkalomból bemutatták a szobrászművész több mint két évtizedes alkotómunkájáról készült albumot, amelyet a sepsiszentgyörgyi T3 nyomda adott ki Wehner Tibor művészettörténész előszavával.

Háromszék, 2011. december 17., 3. oldal, Sepsiszentgyörgy

143.

Bogdán László:

Kovács Géza titkai

Kovács Géza ma az egyik legismertebb szobrászművész tájainkon, s korántsem csak magyar nyelvterületen, noha alig akad olyan város a Kárpát-medencében, ahol még nem állított volna ki, néhol többször is.

Első kiállítását 1988-ban akkori munkahelyén, a sepsiszentgyörgyi gépgyár üzemcsarnokában rendezhette meg. Most pedig a 107. (nem elírás, a százhetedik!) önálló kiállítására készül. (Emellett 17 országban 324 csoportos kiállításon is szerepelhetett, ebből 40 nemzetközi tárlat volt, 9 monumentális alkotása áll Magyarországon, Romániában és Szlovákiában, és számtalan díjat is nyert, amelyek közül a legfontosabbak: a granadai Fine Arts International Contest 2006 második díja,

vagy a 2007-ben elnyert Pro Cultura Hungarica emlékplakett, a 2004-ben a Tîrgu Jiuban rendezett C. Brâncuși Nemzeti Kisplasztika Szalon III. díja, vagy 2011-ben, a magyar Művészetért Alapítvány Ex Libris díja...). Tekintettel arra, s erről még lesz szó, hogy főként vasból, jelesen eredeti szakmájához hűségesen, gépalkatrészekből dolgozik, műveit a különféle távolabbi helyszínekre elszállítani is körülményes lehet, a 107 kiállítás megszervezése is (23 év alatt!) figyelemre méltó teljesítmény, még akkor is, ha érdemei elismeréseként számtalan támogatásban, ösztöndíjban részesült.

Figyelve a figyelmesen előrehajoló, különben igen szűkszavú művész arcát, óhatatlanul is feltesszük a kérdést, egyáltalán hogyan volt lehetséges mindez? Vállat von, és inkább arról beszél, megszakításokkal, keresve a szavakat, hogyan is kezdődött. Már kolozsvári egyetemi évei alatt – gépészmérnöknek készült, de jobban érdekelte a szobrászat – bejárt egy barátja műtermébe, aki a szobrászati egyetemen tanult, aztán végzett, Szentgyörgyre került, és a gépgyárban megtalálta szobrászati elképzelései alapanyagát is, a fémhulladékot. S elkezdte készíteni igen érdekes, eredeti, figyelemre méltó plasztikai érzékről árulkodó kis és nagyobb fémszobrai. Gépalkatrész, hulladék volt elég, s egy idő után már tudatosan kereste a fémhulladékban, eldobott, használhatatlannak vélt alkatrészekben rejlő lehetőségeket, az önkifejezés különféle formáit, e formákat nagyapja sufnijában leste el, már akkor vonzották a vasak, ha meglátott a földön egy eldobott vasdarabot felvette, valami azt súgta, hogy még használható lesz valamire. Bizonyára már akkor megkezdődött a különféle formákról való képzelgés, édesapja molnár lévén Nyárádszentlászlón, a malomban is folytatódott, de hosszú évek teltek el, amíg rájött, mit is akar vele a képzelete, a benne mozgolódó önkifejezéseket kereső kíváncsiság. Aztán 1984-ben váratlanul elkészítette első fémszobrát, egy lányszerű figurát, s tudatosan keresve az előzményeket, eljutott Gonsales fémszobraihoz, majd igyekezett a különféle absztrakt formákban kifejezni a benne kavargó érzelmeket, gondolatokat. Kovács Géza saját ars poeticának is fölfogható önvallomása szerint a világot (s ezt úgy gondolja, szobrai is bizonyíthatják, ezért felesleges is hosszabban fecsegni róla, a beszéd amúgy sem a kenyere!) igen-igen összetettnek látja, szobrai – leegyszerűsítve az időnként persze bonyolultabb üzenetet – a jó és rossz harcának látja. Ezt az örök, soha véget nem érő küzdelmet szeretné ábrázolni, bevinni a mindennapi életbe, reagálva mindenre, ami kapcsolatba kerül vele, s a közelében, a környezetében zajlik. Általában könnyen, felszabadultan dolgozik, ha nekikezd, de hetekig érleli az elképzeléseit. Fémszobrai mindenesetre összetéveszthetetlenek, s a különféle, makacsul vissza-visszatérő formák is mutatják: benne vagyunk egy alkotói folyamatban, amely már a művész szorgalma és kísérletező kedve miatt is figyelmet érdemel.

Mert a művésznek – hogy beszéljünk a címben feltett kérdéstről is végre – nincsenek titkai, vagy ha vannak, a folyamatos, megszakíthatatlan alkotási folyamatban rejlenek, amelynek mi, nézők csak a végeredményeit látjuk: a szobrokat.

Háromszék 2012. február 25. Sepsiszentgyörgy

144.

Józsa István:

Kovács Géza szobrairól, az alkotás örömről és beteljesedéséről mesél

Kovács Géza szobrász századik hazai kiállítását rendezte Árkoson. Eddig tizenhét országban állított ki, közel háromszáz csoportos kiállításon vett részt, ezek közül negyven nemzetközi. Négy magyarországi ösztöndíjat kapott, tizenkilenc nemzetközi képzőművészeti díjat, 2007-ben a Magyar Oktatási és Kulturális Minisztérium Pro Cultura Hungarica állami díjjal jutalmazta, 2011 áprilisában a Magyar Művészeti Alapítvány díját vette át Marosvásárhelyen. Ebből az alkalomból kérdeztük

- *A kezdetekről. Hol, mikor, hogy készítetted el az első szobrodat?*

Sepsiszentgyörgyön, a gépgyárban kezdtem készíteni első szobraimat hegesztéssel, utána otthon, a lakásomban torzókat és figuratív kisplasztikákat mintáztam meg agyagba, aztán később az öntődében kiöntöttük azokat bronzba vagy alumíniumba. Első kiállításomat a gépgyárban rendeztem Pásztor Ferenc igazgató támogatásával, és Plugor Sándor képzőművész segítségével.

- *Miért?*

Voltak gondolataim és mondanivalóim, amelyek foglalkoztattak, és ezeket ki akartam fejezni szobrok segítségével. A háromdimenziós formák iránt mindig is nagyon vonzódtam.

- *Miért kezdted el egy ilyen embert próbáló munkába, amelyik ráadásul nem ígér biztos jövedelmet, sikereket?*

Ha az ember nekikezd szobrot készíteni, és szereti azt, amit csinál, akkor munka közben egyáltalán nem érzi, hogy az nehéz. Nem éreztem soha semmi fáradtságot alkotás közben, csak utána. Ez nagy küzdelem az anyaggal és önmagaddal. Alkotás közben nagy feszültségben és koncentrációban dolgozom. Amikor a szoborral meg vagyok elégedve, és abbahagyom az alkotást, akkor vesz erőt rajtam egy nagyon jóleső fáradtság. Csak így. Ha azt érzed, hogy az egész testedet feszíti szét az a belső erő, amelyik kikívánkozik belőled, és boldog vagy, hogy eljutottál odáig, hogy végre alkothatsz, akkor nagyon nagy baj lenne, ha még véletlenül is a jövedelem és a siker gondolata foglalkoztatna. Akkor már nem tudsz szárnyalni. Ezek a dolgok engem sohasem érdekeltek és remélem, hogy ezután sem fognak. A szobraimat akarom a legjobb tudásom szerint megalkotni. Nekem ez mindennél fontosabb.

- *Hogyan tanultad a szakmát? Bejártál elismert alkotók műterméibe?*

Henry Moore: Szobrászatról és Herbert Read: Modern szobrászat című könyvekből, más művészi kiadványokból, folyóiratokból tanultam, és ma is folyamatosan ezeket olvasom és tanulmányozom. Igyekeztem megismerni mindent, ami eddig a szobrászatban történt a kezdetektől napjainkig. Nagy öröm volt számomra, többek között, a törzsi és az afrikai művészet megismerése. Természetesen eljártam és megnéztem minden egyes kiállítást, amire lehetőségem adódott. Voltam műtermekben is, de ott majdnem semmit sem tanultam. Néha olyasmiket láttam, amik arra figyelmeztetett, hogy mit ne csináljak úgy, mint ahogy ott történik.

1985-ben három hónapig Plugor Sándor és Miklóssy Mária közös műtermében laktam. Amikor Sepsiszentgyörgyön nem volt szállásom, akkor Plugor Sándor felajánlotta, hogy lakjak a műteremben, amíg lakást kapok. Az ottani atmoszféra és a csodálatos művek is biztos hatással voltak rám. Ennél fontosabbak voltak az éjszakába nyúló nagy beszélgetések. Sokszor éjjel egy vagy három óráig osztottuk a világ sorsát, és beszélünk a művészetről. Nem az helyi alkotókról, hanem inkább a nagy dolgokról, ami a művészetben lezajlott. Plugor Sándor segített nekem Pásztor

Ferenc igazgató mellett abban, hogy megrendezzük az első kiállításomat a gépgyárban. Illyefelván a KIDA- központban lévő tárlatomat is Sándorral együtt rendeztük.

- *Kit tartasz előképednek? Ki befolyásolta, alakította a szemléletedet?*

Nem tartok senkit az előképemnek. Művészeti szemléletemet az igazi remekművekkel való ismerkedés és a folyamatos munka alakította. Alkotás közben nagyon sok mindenre rájön az ember, olyan dolgokra, amiket sehol senki sem tanít.

- *Minden alkotó, egyáltalán, minden ember végigjár egy szellemi--szemléleti érlelődés folyamatot. Hogyan osztanád szakaszokra az eddig bejárt útadat?*

Folyamatként életem meg ezt. Nem tudom és nem is akarom semmilyen szakaszra osztani. Minden gondolatom, cselekedetem, teljes testi és lelki lényem eddig és most is az alkotással és a mondanivalóm kifejezésével van elfoglalva. Néha megnézem egyes régi alkotásomat és sokszor elcsodálkozom azon, hogy milyen jól sikerült megcsinálnom akkor azt a kisplasztikát. Az alkotói hangulat és állapot az teljesen egyedi és megismételhetetlen. Talán ennek köszönhetem azt, hogy a kisplasztikáim teljesen mások. Tudatosan törekszem arra, hogy ne ismételjem önmagam és kihasználjam a három dimenzió nyújtotta lehetőségeket.

- *Most akkor az egyes munkák elkészültéről. A Te munkádban hogyan kezdődik az alkotásfolyamat? Valahol, valamikor megláttál, mondjuk, egy tájrészletet, amelyik megragadott, szép emlékként rögzült, kiváltott egy érzést, és a továbbiakban ez az érzés működik aztán.*

Engem a táj esetleg úgy inspirál, hogy megtetszik nekem a szép formás szikla vagy kő, néha egy érdekes formájú fa vagy valamilyen tárgy. A tárgyakat, amelyeket érdekesnek találok és lehetőségem adódik rá, azokat összegyűjtöm és a műhelyemben tárolom, bízva és tudva hogy annak a felhasználására biztosan sor kerül majd. Én két alkotási módszerrel dolgozom. Ezek a módszerek teljesen különböznek egymástól.

Egyik alkotói folyamat a mintázással kezdődik, amikor a szobrot először agyagba megmintázom, erről később gipsz negatívot készítek és utána beecsetelem a viaszt ebbe a gipsz negatívba. Elkészítem a viasz mintát, amit majd beadok az öntődébe, hogy viaszveszejtéses technikával kiöntsek bronzba. Az öntés után cizellálom és patinázom a készülő szobrot, majd egy vékony rétegű matt lazúrral vagy folyékony viasz réteggel lekenem, hogy a patinázási szín mindörökre megmaradjon abban az állapotában

A másik alkotói folyamat a használt tárgyak összegyűjtésével kezdődik. Ezeket gyűjtöm és amikor valamilyen gondolat foglalkoztat, akkor a csomóból kezdem előszedni őket, ahogy Magyar Lajos írta "felkinálják magukat ezek a tárgyak" és megpróbálom majd összeilleszteni őket. Kivágok belőlük amennyit szükségesnek találok, készítek új odailó formát, vagy létező tárgyakat alakítok olyanná, ami az én gondolatomat kifejezi. Hegesztéssel illeszttem össze őket, utána cizellálom sarokcsiszolóval és egyenes marókkal, majd patinázom és lekenem egy vékony viaszréteggel vagy matt lazúrral.

- *Hol, hogyan "kezdődik" egy szobor? Egészen pontosan a Te alkotásod.*

Az én alkotásaim az agyamban születnek meg. Ott kezdődik el egy szobor gondolata, és állandó, örökös változáson megy át mindaddig, amíg megtalálom a végleges formáját.

- *Minden esetben van valamely előzetes gondolat? Lerajzolsz gondolatokat? A szobrászrajzot mennyiben tekinted önálló műalkotásnak? Terv, amely motiváció és mozgatóerő végig. És amelyik munka közben bizonyára módosul. Egy-egy példát, kérlek, mitől függően?*

Minden esetben van előzetes gondolatom, amit én inkább töprengésnek határoznék meg. Nagy töprengés és komoly vívódás az, ami végig kíséri az alkotói folyamaton egészen addig, amíg megszületik a mű. A szobrászrajzzal soha sem foglalkoztam és nem is tartom végleges alkotásnak. Nem rajzolok le gondolatokat csak firkákat készítek, de azt sem mindenkor. Eleinte megpróbáltam lerajzolni a szobrot, de majdnem minden alkalommal kudarcba fulladt ez az igyekezetem, mert a munka közben adódó észrevételeim és felismeréseim hatására olyan sokat és nagyot változott a mű, hogy nem is lehetett ráismerni a végén az eredeti elképzelésre. Ha teljes mértékben ki akarod használni a három dimenzió adta lehetőségeket, akkor munka közben nagyon kell koncentrálni arra, hogy az adódó lehetőségeket észrevedd, és élni is tudjál velük. Sokkal jobb, ha az alkotás megszületésére összpontosítod minden figyelmedet, és ne a vázlatok próbálgatásához ragaszkodni és ragaszkodni. Alkotás közben kell, hogy szárnyaljanak a gondolataid, és semmi sem szabad ebben gátoljon. Ezt csak úgy lehet elérni, ha testben és lélekben egyaránt rákészültél és kész vagy, hogy elkészítsd azt a művet, ami egyáltalán nem biztos, hogy könnyen fog sikerülni. Nagyon sokszor sok kételkedéssel és bizonytalansággal kell megküzdeni a mű elkészítésének az ideje alatt. A módosítások egyfelől formaiak, az új formai felismerések és a tömegek arányainak változása miatt adódnak, másfelől pedig a gondolatiak, a mondanivaló minél erősebb és tömörebb kifejezésének az óhajából adódik.

- *Előzetes megrendelésre dolgoztál már?*

Igen, dolgoztam előzetes megrendelésre is. Például így készítettem el a Szászrégenben felállított Madár szobromat. Több pályázati kiállításra is készült kisplasztikám, ahol előre megadták a mű témáját.

- *A szobor-ötletek, ha azok, hogyan születnek? Kollégákkal, másokkal való beszélgetésben? Albumokat, internetet nézve, klasszikusok példáit követve?*

A pályám elején, nagyon ritkán, de volt olyan eset, hogy nézegettem az albumban a szobrokat, és hirtelen kipattant egy teljesen más szobor ötlete, amelyik egyáltalán nem hasonlított a látottak közül egyikhez sem. Most olyankor jönnek az ötletek, amikor rá vagyok készülve az alkotásra. Természetesen a tudatalattiban sokat foglalkozom velük, és rágódok rajtuk, amíg megszületnek a kiindulópont körvonalai.

- *Hogyan határozod meg a telt és üres terek arányát?*

Ezt az arányt én nem tudom meghatározni. Ez teljesen változó és más minden egyes alkalommal. Erre nincs semmilyen recept. Itt nem lehet és nem is szabad semmilyen előre betanult sablon szerint dolgozni. Az én műveimben a telt és üres terek kézen fogva egymás mellett, egymást segítve és erősítve vannak jelen. A szobor összképe és ritmusa a végén mindig elárulja, hogy ezeket az arányokat helyesen alkalmaztam vagy sem.

- *A kész tárgyak beépítését az avantgárd kezdte el - Braque, Picassó, Picabia stb. - a mindennapi tárgyak költészetét a pop-art fedezte fel...*

Picassónak egy egész szobája volt tele ilyen tárgyakkal, ahová nem engedett be senkit. Gonzales, Picassó barátja készítette az első hegesztett szobrot. Deuten Makkai Réka művészettörténész ezt írja a műveim és a pop art-al kapcsolatban, hogy "Én nem tartalak téged pop-art művésznek, benned annál nagyobb a tisztelet a szép, a hagyomány és a tartalom iránt". Én sem tartom magam pop-art művésznek

- *A Te munkádban hogyan kezdődött a folyamat? Hogyan zajlik? A módszer - mint például a szürrealizmusban - a véletlen?*

A folyamat, még egyszer, a gondolattal kezdődik, utána az összegyűjtött használati tárgyakkal kiválasztom azokat, amelyekre szükségem van annak a munkának az elkészítéséhez. Ezeket a tárgyakat felszabom úgy, hogy méretre és

formára is nekem megfeleljenek. Utána összeillesztem hegesztéses módszerrel, majd cizellálom és patinázom. Végül bevonom a felületét egy vékony viaszréteggel vagy fénytelen lazúrral. Itt a véletlennek annyi szerepe van, hogy én azokat a tárgyakat valahol és valamikor megtaláltam és megtetszettek nekem. Ha más tárgyat találtam volna akkor más lenne a formája a születendő szobornak.

A szobraimat Bihari Tamás budapesti újságíró izmusmentes alkotásoknak nevezte, amivel én is tökéletesen egyetértek. Van bennük egy csomó dolog, object trouvé, használati tárgy, pop art elem, arta poverára emlékeztető elem, konstruktivista, szürrealista elem, avantgárd expreszionizmus stb stb., ha mikroszkóp alá vesszük a műveket. De ez teljesen fölösleges, mert itt a lényeg az, hogy ezeknek a dolgoknak az összeolvasztásából olyan művek születtek, amelyekről nagyon sok neves szakembernek az a véleménye, hogy egyik skatulyába sem lehet betuszkolni őket. Ezeket inkább Kovács Géza művekként emlegetik.

A szobraimban fontos a mozgás érzésének a megteremtése, amit a formák ritmusa határoz meg. A régebbi szobrok általában tömörek voltak. Nem voltak ilyen fontosak az áttört üres formák, mint az én műveimben. Itt nagy szerepe van a fénynek és a levegőnek, amelyek átjárják a szobrot. És a néző pillantását magukkal ragadva körbe és szinte spirálisan felfelé viszik a formákon úgy, hogy az közben behatol a mű belsejébe is. Minden szoborban megtaláljuk a feszültséget, amely éltető elem is.

Ne feledkezünk meg a másik módszerről sem, a viaszveszejtési technikával készült szobrokról. Azok sokkal tömörebbek. Először megmintázom őket, és az öntődében bronzba kiöntjük. Utána cizellálom és patinázom a felületeket, majd bevonom vékony viaszréteggel. Az anyagi lehetőségeim akadályoznak ebben, úgyhogy ezekből kevesebb alkotás születik. Wehner Tibor budapesti művészettörténész erről az alkotási módszerről írta:

” Természetesen a mintázott-öntött bronzok és a kollázsszerűen összeillesztett rekvizitum-objektek anyaghasználata, tömegformálása és térszervezése, valamint kifejezésmódja is gyökeresen különbözik egymástól - a bronz - és alumíniumszobrok között esetenként megjelenik a konkrét figura, az emberi alak is, s e műveken fontos hangsúlyokat kapnak a felületek, a palástok –, ám a megidézés emlékszerű volta, azonossága mégis összhangot teremt a két, egymástól nagyon távol álló szobrászati szólam között.”

- *Mikor tekintesz befejezettnek, "késznek" egy műalkotást? A sajátodat, másokét ...*

Ezt meghatározni nagyon nehéz dolog. Többször volt úgy, hogy ma késznek tekintettem a szobrot, és másnap, ahogy ránéztem, hibát találtam rajta. Volt, hogy egyszerűsíteni kellett az alakzaton, mert a pluszformák zavarták a mű mondanivalójának a kifejezését, vagy eltakarták bizonyos szögben az egyes formák teljes szépségét. Máskor meg hiányt fedeztem fel. Találkoztam néha olyan üres részekkel, ahová odakíváncozott még valami. Talán akkor tekintem teljesen késznek a szobrot, ha ránézek, és jóleső nyugalom vesz rajtam erőt. Ha úgy látom és érzem, hogy a műben minden a helyére került, és nem észlelhető semmilyen zavaró részlet. Hiszem, hogy a mű, abban a pillanatban, amikor kész van, üzen nekem, és én meg kell, hogy érezzem ezt a jelzést, ha köztünk alkotás közben kialakult a tökéletes harmónia.

Szabadság, 2011. április 14. Kolozsvár

ifj. Gyergyádesz László:

**Nyitott, folytatható gondolatok
Kovács Géza kiállítása elé**

Kovács Gézát azóta ismerem,amióta a szomszédos épületben (Kecskemét, Cifrapalota) rendszeres résztvevőjévé vált az általam rendezett Kortárs Keresztény Ikonográfiai Biennáléknak. Ráadásul többször is ő bizonyult a legtávolabbi résztvevőnek, hiszen a Kárpát-medence legszéléről, az erdélyi Sepsiszentgyörgyről küldte el hozzánk a munkáit. A biennálén is az itt láthatóhoz hasonló műveit szerepeltette, azonban a számos egymástól teljesen különböző irányt képviselő alkotás között kevésbé volt annyira meglepő a hatásuk, mint ezúttal, amikor már 'egyedül vitte a vásárra a bőrét'. Egyértelműen az újító törekvések képviselői közé sorolhatjuk napjaink keresztény művészetében. Ha eltekintünk a tematikától, hiszen most e kiállítás sem erről szól, úgy a szobrászat műfaján belül is a progresszív alkotók közé sorolható. A „modernségnek” e műfajon belül is megvan a története, amelyen belül a legnagyobb változások a 20. század elején, a klasszikus avantgárd legkülönbözőbb irányzatainak keretében zajlottak, s amely megkísérelte az addig hagyományosnak tekintett szobrászati kánont feloldani. Azonban a küzdelem még ma is tart a nyitottabb és a hagyományosabb felfogás között, ugyanis a szobrászat talán az egyik legkonzervatívabb műfaj. Az általa követett úthoz még ma is kell egyfajta bátorság, hiszen az ókori görögök óta újra és újra megerősített kánon, a műfaji alapelvek, az esztétikai felfogás még a 20. században is bőven jelen volt, sőt a neoreneszánsz, neobarokk elemek is szerepet kaptak. Egy alapvetően földhöz ragadt műfajról beszélhetünk, ily módon nem lepődhetünk meg azon sem, hogy a tematika is meglehetősen szűk volt, s az emberi testre korlátozódott.

Kovács Géza látszólag könnyedén lép át bizonyos plasztikai hagyományokon, miközben nem tagadja meg a természet sugallta törvényszerűségeket sem. Magától értetődő természetességgel és közvetlenséggel formálja műveit, így minden egyes néző szerepet kap az alkotó folyamat teljessé tételében, az alkotás szellemi formálásában. Éppen ezért nem lepődhetünk meg azon, amikor például egyesek figurális, mások nonfiguratív szobrászatról beszélnek vele kapcsolatban. Műveiben egy olyasfajta világ tárul fel előttünk, amely szinte minden emberben benne él, de ennek felmutatásához, melyhez a befogadó aktivizálására is szükség van, tehetség is kell. Kovács Géza szobrai tehát bizonyos értelemben befejezetlenek, még hozzá úgy, hogy minden egyes néző számára megadja a vele közös képalkotás lehetőségét. Ma már tudjuk, hogy a látás döntően az agyunkban dől el, szellemi folyamat. A művész éppen ezért nem zárja le, nem tökéletesítgeti, csiszolgatja a végtelenségig a plasztikáit. Művei nyitott, folytatható gondolatok.

Kovács Géza esetében elemzői és kritikusai néha talán túlhangsúlyozzák az erdélyiségét. Természetesen fontos a szülőföld, ahogyan az is, hogy a szobrait alkotó régi, sokszor már rozsdás tárgyakat is itt találta. Ennek ellenére úgy tűnik, hogy nem a néprajzi ismereteink döntik el alapvetően azt, hogy tudjuk-e értelmezni e tárgy-kollázsoknak, installációknak is tekinthető kisplasztikákat. Sokszor teljes mértékben az előzetes élményeinkből fakadó szubjektív látásmódunkra van bízva, hogy mit kezdünk Kovács Géza egy-egy kompozíciójával. Ily módon láthatunk például olyan használati tárgyakat, melyek formái állatokra vagy emberekre emlékeztetnek minket. Ez a zoomorf, illetve antropomorf attitűd már évezredek óta része a művészetnek, sőt képzeletünkben sokszor akár mindenféle direkt formai beavatkozás

nélkül is befolyásolja, például egy egyszerű paraszti szerszám látásakor is. (A Kecskeméti Képtár kortárs gyűjteményében ilyen értelmű párhuzamként említhetőek *Blaise Simon Szerzetesei*, melyeken francia kapák változnak át emberi arcokká.) Természetesen e hatásokra a jó alkotó nem csupán rátalál, a spontán, ösztönös művészi folyamatok mellett részben tudatosan is elősegíti. Kovács Géza műveinek rendkívüli formai szabadsága, levegőssége, a negatív és pozitív formák játéka mind-mind a képlékeny forma- és képzettársítások szolgálatában vannak, s arra „kényszerítenek” bennünket, hogy az alkotóval együtt, Isten teremtő működésében fedezzük fel a világot.

Kecskemét, 2012. május 24.

146.

Bíró Blanka:

Elkallódott a kitüntetés

Három év után tudta meg a sepsiszentgyörgyi Kovács Géza szobrászművész, hogy kitüntette az államelnöki hivatal. Mint lapunknak elmondta, idén tavasszal, a Székelyföldi Grafikai Biennálé alkalmával Kelemen Hunor akkori művelődési miniszter szólt neki, hogy előterjeszti államelnöki kitüntetésre. A kormányváltás után Kovács Géza az államelnöki hivatalban érdeklődött az előterjesztésről, ahol azt a választ kapta, hogy a kitüntetést már 2009-ben megkapta. Engem akkor nem értesített senki. Azt hittem nem is rólam van szó, de az államelnöki hivatalban utánanézték és az 1335-ös elnöki rendeletben az szerepel, hogy Kovács Géza szobrásznak ítélték a román Kulturális érdemrend lovagi fokozatát, mondta a művész megmutatva a Hivatalos Közlöny 2009. szeptember 21-i számát. A szobrász kiderítette, hogy a kitüntetését az államelnöki hivataltól átküldték a minisztériumba, ahol átvette egy ma is ott dolgozó hivatalnok, majd az érdemrendet és a dokumentumot elsűlyesztette egy fiók mélyére. Amikor a szobrász számon kérte a mulasztást, megígérte, hogy postázza az elismerést. Kovács Géza szerint hetek óta tart a huzavona, így az elismerés az öröm helyett bosszúságot okozott. Kovács Géza szobrászművész 1958-ban született Marosvásárhelyen, több tucat hazai és külföldi díj birtokosa. A talált tárgyakból egybehegesztett instalációi a legismertebbek, de több monumentális köztéri szobrot is készített.

Krónika 2012. szeptember 26. Kolozsvár, 2. oldal

147.

Bedő Zoltán:

Egy eltűnt érdem-rend nyomában

Az elmúlt 22 év hajmeresztő és elképesztő történései után hajlamosak vagyunk azt hinni, hogy minket már nem érhet meglepetés a demokrácia megcsúfolásának romániai helyszínén. Jóhiszemű képzelgéseinkkel szemben azonban a nyers valóság, sajnos, újra és újra rádöbrent, hogy errefelé még bármi megtörténhet, ahogy annak az ellenkezője is, ezért ajánlatos továbbra is ébernek maradni. Egy jó nevű képzőművész ismerősömmel megesettek is az elmondottakat bizonyítják, ezért vesszőfutását kötelességemnek érzem a nyilvánosság elé tárni.

Kovács Géza 1958-ban született Marosvásárhelyen. A Sepsiszentgyörgyön alkotó szobrászművész mindennapjai viszonylagos nyugalomban teltek, míg ez év áprilisában a Kulturális Minisztériumból fel nem vették vele a kapcsolatot, és közölték, hogy eddigi munkássága elismeréseként a tárca akkori vezetője, Kelemen Hunor államelnöki kitüntetésre szeretné javasolni. Kérésükre meg is írta az ilyenkor szükséges szakmai önéletrajzot annak rendje és módja szerint, majd érthető izgalommal várta a további fejleményeket. Mivel több hónap elteltével sem kapott semmi hírt a javaslat elbírálásáról, szeptember elején az illetékeseknél érdeklődött ezzel kapcsolatban, akik a maguk során meg is ígérték, hogy utánanéznék. Pár nap elteltével valóban vissza is hívták, nagy meglepetésére közölték vele, hogy az előterjesztésnek nyoma veszett, de különben sem volt rá jogosult, hiszen három évvel ezelőtt már részesült ebben a kitüntetésben. Szobrászunk szerény ember ugyan, azonban ezúttal az ámulatból magához térve elhatározta, hogy végére jár a történeteknek. Nem volt ez egyszerű dolog, de a Kulturális Minisztériumban és az Államelnöki Hivatalban folytatott hosszas és kitartó tapogatózás után végre maga a kitüntetés is előkerült. Erről a hét elején értesítették az illetékesek, egyúttal megígérték, hogy hamarosan elküldik a sepsiszentgyörgyi Művelődési és Egyházügyi Igazgatóságnak.

Reményeim szerint az említett intézmény vezetője, Bartók Botond, valamint a város előljárói megtalálják a módot a magas rangú elismerés méltó körülmények között történő átadására, melyet Băsescu elnök az általa kibocsátott, 1335-ös számot viselő rendelet által még 2009. szeptember 21-én adományozott a hírnevünket évtizedek óta öregbítő képzőművésznek.

Székely Hírmondó, 2012. október 1., Sepsiszentgyörgy 4. oldal

148.

Thierry Dufrene

Kovács Géza művészete

Visszaértem Párizsba és a tegnapi megkaptam a könyvét. Köszönöm szépen.

Nagyon érdekel a munkája, szabad (alkotói) nyelvezete, ami bizonyos tekintetben David Smith művészetére hasonlít, akit én olyan nagyon kedvelek

Thierry Dufrene, művészettörténész, 2013, Párizs, Franciaország

149.

Dott. Salvatore Russo

Kovács Géza

A szobor erőssége a formája plaszticitásában rejlik.

A klasszikus szabályoktól messzire elrugaszkodó forma a jelalkotás új, modern módjára törekszik. Kovács Géza, magasívű technikájával élő komplex történetet foglal az anyagba. Olyan történetet mesél, amely a művész legötletesebb gondolataiból nyeri ihletét.

Salvatore Russo, Francesco Saverio Russo; *The Best 2014 Modern and Contemporary Artists*, 2014, EA Editore kiadó, Palermo, Olaszország, 228. old.

150.

Lévai Barna

Kitüntetés Kovács Gézának Magyar Kultúra Lovagja-díjat kap

Január 22-én a Magyar Kultúra Napján veheti át Kovács Géza képzőművész A Falvak Kultúrájáért Alapítvány által 2014-ben meghirdetett pályázat alapján a Magyar Kultúra Lovagja díjat. A kitüntetést igazoló okiratot Antal Árpád András Sepsiszentgyörgy polgármestere nyújtotta át a megyeszékhelyen élő szobrászművésznak

Kovács Géza szobrászművész 1958-ban született Marosvásárhelyen Egyéni tárlatainak száma meghaladja a százat emelett 363 csoportos kiállításon vett részt a világ számos országában. 2007-ben átvehette a Magyar Oktatási és Kulturális Minisztérium állami kitüntetését a Pro Cultura Hungarica Emlékpakettet, francia és svéd művészeti szervezeteknek a tagja ugyanakkor kilenc monumentális alkotást készített Magyarországon Romániában és Szlovákiában Kovács Géza a Kortárs művészet fejlesztéséért kategóriában érdemesült a Magyar Kultúra Lovagja címre A Falvak kultúrájáért Alapítvány a kitüntetést 1998 szeptemberében hívta életre, azok kaphatják meg a díjat akik a kultúra különböző területein lovagiasan, huzamos ideig tevékenykednek Az elismeréssel a kitüntetett éremláncot, oklevelet, és egy ezüst kitűzőt is átvehet. Az elismertek nevét bejegyzik a Kultúra Lovagja aranykönyvébe.

Székely Hírmondó, Sepsiszentgyörgy 2015 január 6., 14. oldal

151.

Bencze Melinda:

A Magyar Kultúra Lovagja címet adományozzák Kovács Gézának

Erdélyi szobrászt ismernek el

A Magyar Kultúra Lovagja címet adományozzák Kovács Géza erdélyi szobrászművésznak. A díjat január 22-én veheti át a művész A magyarországi Falvak Kultúrájáért Alapítvány jóvoltából Kovács Géza a kortárs művészet fejlesztéséért kategóriában kapja a Magyar Kultúra Lovagja címet. A szobrászművész 1958-ban született Marosvásárhelyen. egyetemi tanulmányait Kolozsvárt végezte első önálló kiállítása 1988-ban nyílt meg Sepsiszentgyörgyön Kovács Géza több okból is érdemesnek bizonyult a cím odaítélésakor: száznál is több önálló kiállítással mutatkozott be Erdélyben valamint más országokban ugyanakkor kilenc monumentális alkotást készített Magyarországon. A szobrász több magyarországi franciaországi és romániai képzőművész- egyesület

tagja. Munkásságáért 2007-ben a Magyar Oktatási és Kulturális Minisztérium által adományozott Pro Cultura Hungarica emlékplakettet vette át, valamint a Román Kulturális érdemrend lovagi fokozatát is megkapta 2009-ben. A Magyar Kultúra Lovagja címet az 1997-ben létrejött Falvak kultúrájáért Alapítvány alapította 1998-ban

.A Magyar Kultúra Lovagja címet az 1997-ben létrejött Falvak Kultúrájáért Alapítvány alapította 1998-ban a magyarországi, illetve határon túli magyar közművelődési, irodalmi, zenei, művészeti teljesítmények elismerésére. A díjakat önkormányzatok, társadalmi szervezetek jelölése, valamint az alapítvány tanácsadó testületének javaslata alapján ítélik oda. A díjátadó ünnepélyre a magyar kultúra napján, január 22-én kerül sor, ekkor veszi át az erdélyi művész is Budapesten az elismerést.

Krónika2015 január 6., Kolozsvár, www.konika.ro, 9. oldal